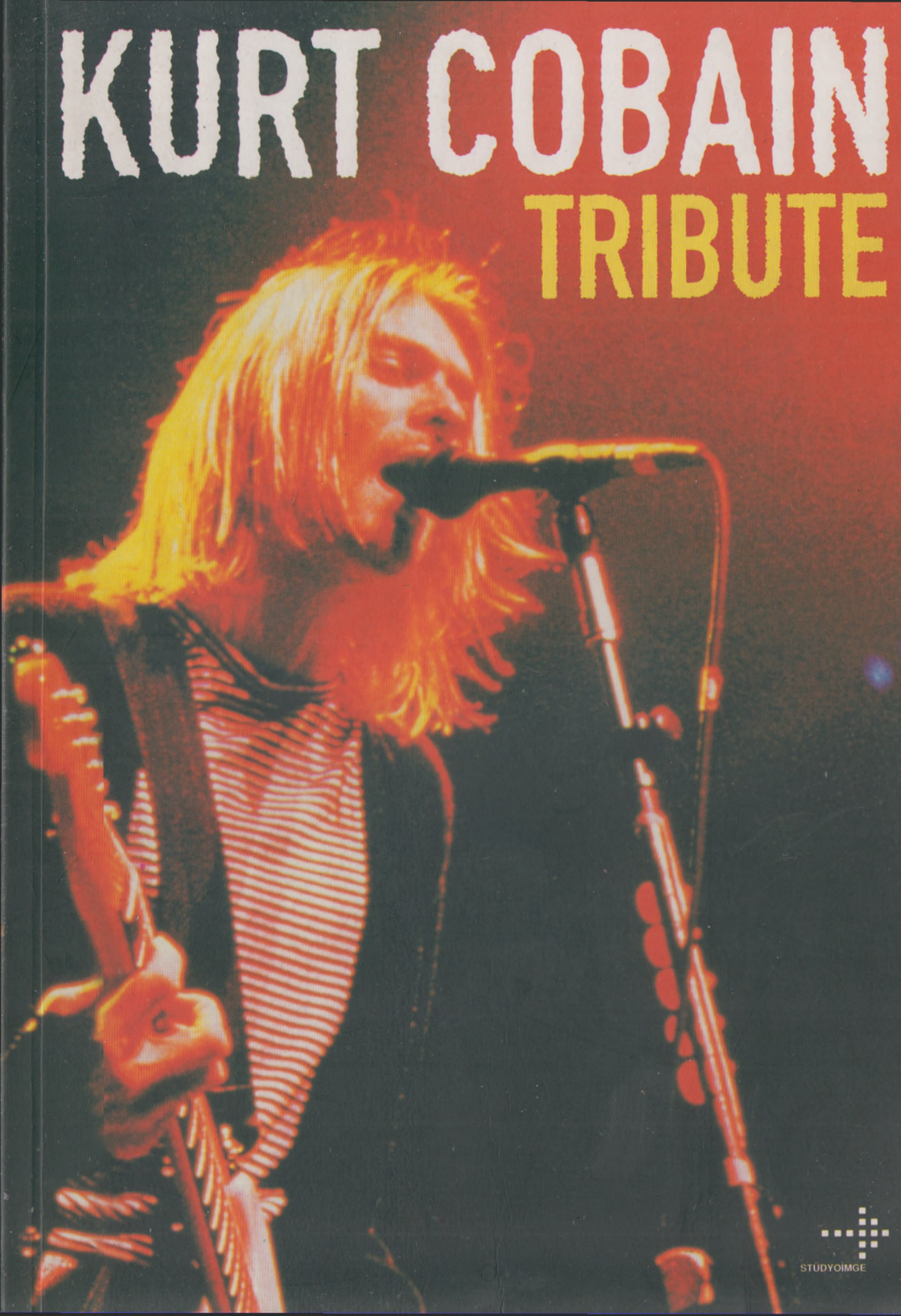
KURT COBAIN
TRIBUTE

STUDYOIMGE

StüdyoİmgE: 58
Birinci Basım: Nisan 2003

ISBN 975-8787- 01-2

Yayın Yönetmeni: H. Levent Erseven
Editör: Hasan Uygun
Yayıma Hazırlayan: Suat Bilgi
Şarkı Sözü Çevirileri: Alper Çeker
Kapak Tasarımı: ERA
Kapak Uygulama: Barış Topaloğlu

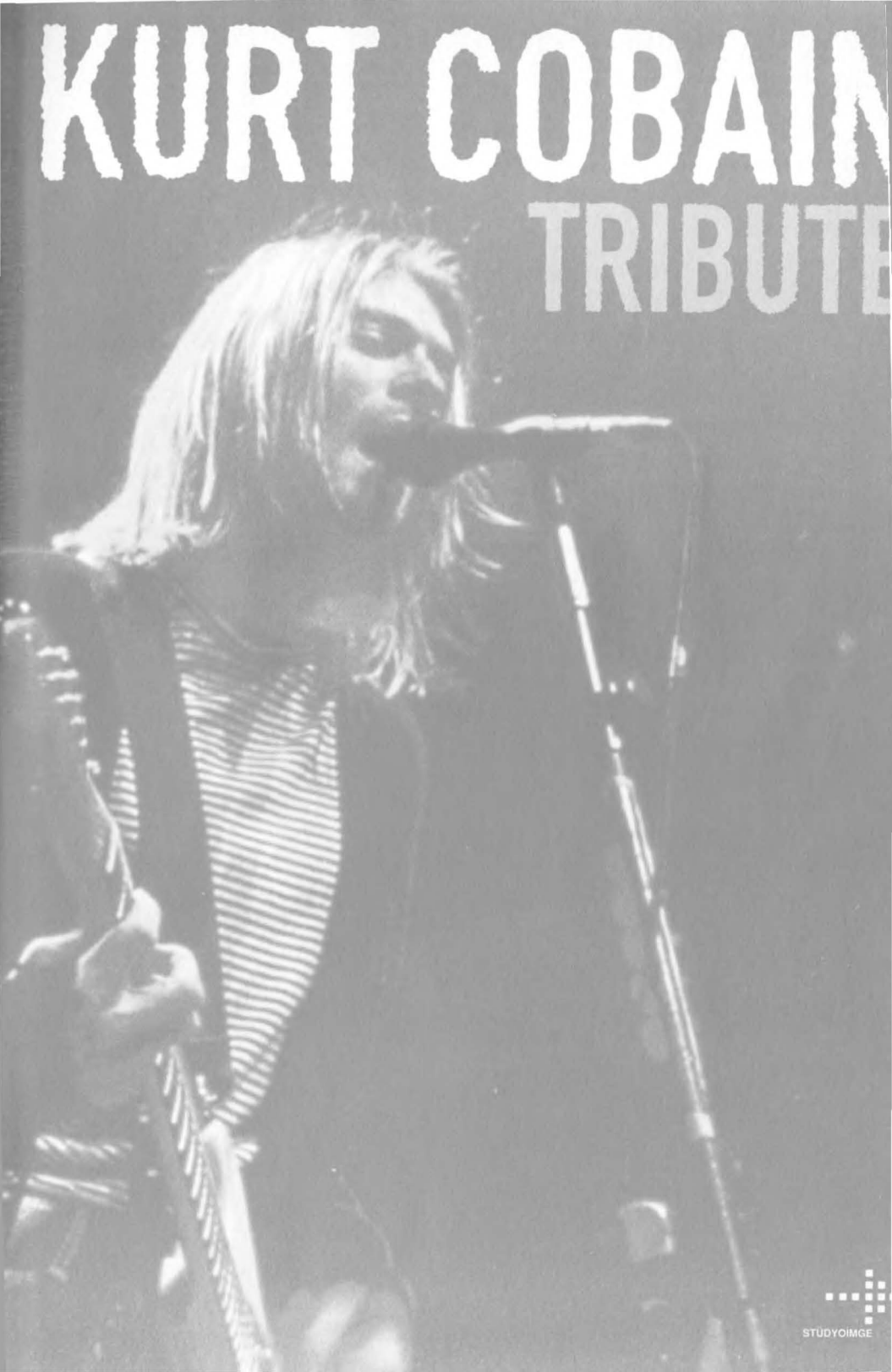
© StüdyoİmgE

İzin almadan, kaynak göstermeden,
yayıncı ve yazarın adı belirtilmeden
kullanılamaz, çoğaltılamaz.

Baskı ve Cilt: Umut Matbaası

Asmalı Mescit Mah. General Yazgan Sk. Çubukçu Han No: 24/1
Tünel-Beyoğlu / İSTANBUL
Tel: (0212) 292 78 04 (PBX) Fax: (0212) 245 02 96
e-mail: info@studyoimgekitap.com

www.studyoimgekitap.com

KURT COBAIN
TRIBUTE
STUDYOIMGE

RAPE ME

Rape me	Irzıma geç
Rape me my friend	Irzıma geç dostum
Rape me	Irzıma geç
Rape me again	Irzıma geç yeniden
I'm not the only one	Bir tek ben değilim
I'm not the only one	Bir tek ben değilim
I'm not the only one	Bir tek ben değilim
I'm not the only one	Bir tek ben değilim
Hate me	Nefret et benden
Do it and do it again	Bir daha ve bir daha yap
Waste me	Harca beni
Taste me my friend	Tat beni dostum
I'm not the only one	Bir tek ben değilim
I'm not the only one	Bir tek ben değilim
I'm not the only one	Bir tek ben değilim
I'm not the only one	Bir tek ben değilim
My favorite inside saurce	Kaynak içindeki gözdelerim
I'll kiss your open sores	Açılmış yaralarını öpeceğim
Appreciate your concern	İlgini farkedeceğim
You'll always stink and burn	Sen hep kokuşup yanacaksın
Rape me	Irzıma geç
Rape me my friend	Irzıma geç dostum
Rape me	Irzıma geç
Rape me again	Irzıma geç yeniden
I'm not the only one	Bir tek ben değilim
Rape me	Irzıma geç
Rape me	Irzıma geç
Rape me	Irzıma geç

SERVE THE SERVANTS

Teenage angst has paid off well
Now I'm bored and old
Self-appointed judges judge
More than they have sold

If she floats than she is not
A witch like we had thought
A down payment on another
One at Salem's lot

Serve the servants - oh no
Serve the servants - oh no
Serve the servants - oh no
Serve the servants - oh no
That legendary divorce is such a bore

As my bones grew they did hurt
They hurt really bad
I tried hard to have a father
But instead I had a dad

I just want you to know that I
Don't hate you anymore
There's nothing I could say
That I haven't thought before

Serve the servants - oh no
Serve the servants - oh no
Serve the servants - oh no
Serve the servants - oh no
That legendary divorce is such a bore

Serve the servants - oh no
Serve the servants - oh no
Serve the servants - oh no
Serve the servants - oh no
Serve the servants - oh no
Serve the servants - oh no

Delikanlılık öfkesi hakkını verdi
Artık sıkıldım ve yaşlıyım
Kendi kendini atayan yargıçlar yargılıyor
Sattıklarından da fazla

Eğer yüzerse, o zaman
O sandığımız gibi bir cadı değil
Birbiri ardına düşük ücretler
Salem'in Lot kasabasında

Hizmetçilere hizmet et, Ah, hayır
Hizmetçilere hizmet et, Ah, hayır
Hizmetçilere hizmet et, Ah, hayır
Hizmetçilere hizmet et, Ah, hayır
O efsanevi boşanma büyük bir sıkıntıydı

Kemiklerim büyüdükçe acıtmaya başladılar
Gerçekten çok acıttılar
Bir babam olsun diye çok uğraştım
Ama onun yerine bir babalığım oldu

Sadece şunu bilmenizi istiyorum
Artık sizden nefret etmiyorum
Söyleyebileceğim başka hiçbirşeyim yok
Daha önce düşünmediğim

Hizmetçilere hizmet et, Ah, hayır
Hizmetçilere hizmet et, Ah, hayır
Hizmetçilere hizmet et, Ah, hayır
Hizmetçilere hizmet et, Ah, hayır
O efsanevi boşanma büyük bir sıkıntıydı

Hizmetçilere hizmet et, Ah, hayır
Hizmetçilere hizmet et, Ah, hayır
Hizmetçilere hizmet et, Ah, hayır
Hizmetçilere hizmet et, Ah, hayır
Hizmetçilere hizmet et, Ah, hayır
Hizmetçilere hizmet et, Ah, hayır

RUHUMUN BÜTÜN ODALARINDA KURT'ÜN POSTERİ ASILI

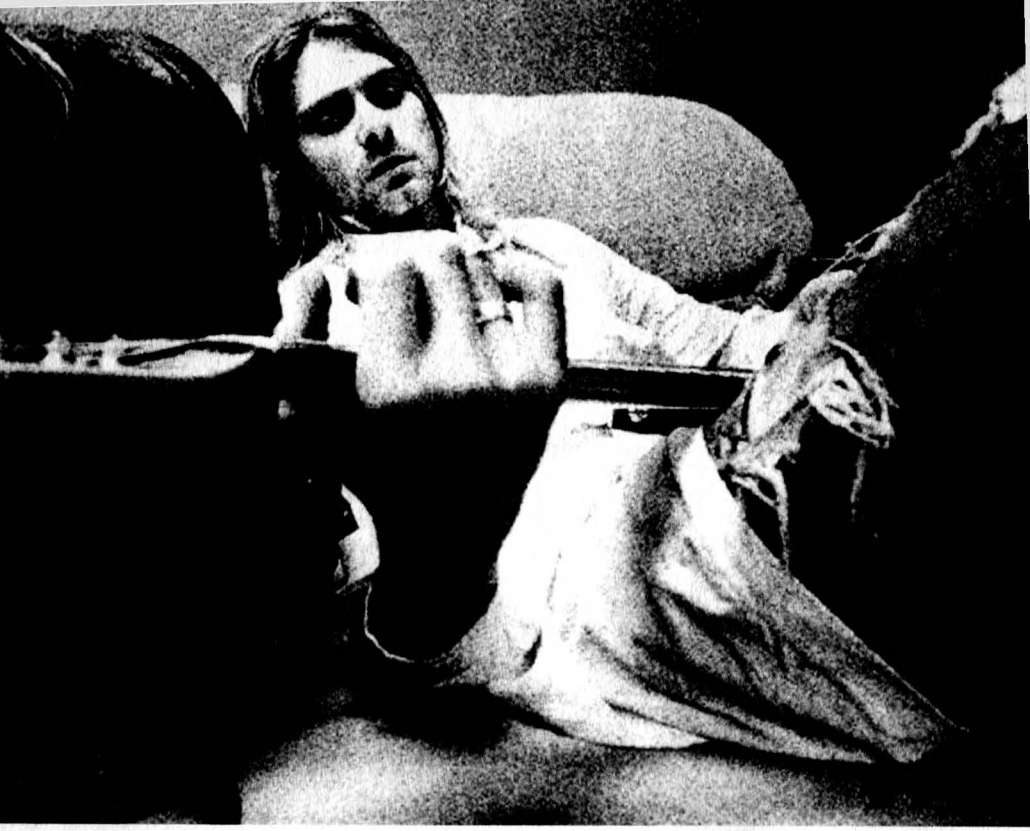
suat bilgi—2003

"Ruhumun bütün odalarında Kurt'ün posteri asılı"
Altay Öktem'in kitapta yer alan yazısından ödünç aldığım bir başlık.
Çünkü tüm yazılar geldiğinde defalarca
bu şiirsel söylemin kapsamını düşündüm...
Öyle miydi gerçekten?

Kurt Donald Cobain, 20 Şubat 1967 yılında Washington/Seattle merkezine 120 kilometre uzaklıkta kalan Aberdeen'de doğdu. Orta sınıf bir mahallede, fazlaca hiperaktif geçen bir çocukluk yaşadı. Hatta okula konsantre olabilmesi için doktor kontrolünde, içinde yüksek dozda morfin barındıran bir ilaç kullanıyordu. Bu ilaç onu genellikle sabahın dördüne kadar uyutmuyor, uyayabilmek için biraz daha sakinleştirici alıyordu.

Yedi yaşında anne ve babası boşanana kadar mutlu bir çocukluk geçirdiği belirtiliyor. Okulu hiç sevmediği, orada kendini yalnız ve kaybolmuş hissettiği, dokuz yaşına gelene kadar Beatles ve Monkees dinlediği, babasının bir plak kulübüne üye olmasıyla, 80'li yılların başında Led Zeppelin, Black Sabbath, Kiss; hatta Sex Pistols ve Clash gibi grupların müziğiyle tanıştığı da. Gitarı ilk olarak eline aldığı tarih ise 14. yaşgününe denk düşen 1981 yılı. Bu tarihten tam 5 yıl sonra ise Krist Novaselic ile Nirvana'yı kuruyor. 1989'da ise sadece 600 dolara 'patlayan' ilk albümleri *Bleach*'i yayınlıyorlar. 1991 yılı Nirvana için bir dönüm yılı. Ya da tabiri caizse merminin namludan fırladığı yıl. Öncelikle önemli bir şirket değişikliği yaşanıyor ve Geffen Records'la anlaşıyorlar, hemen arkasından ise aynı yı-

lın 24 Eylül günü *Nevermind*'i yayınlıyorlar. MTV'nin Headbanger's Ball programında yayınlanan bir söyleşi ve NBC kanalındaki Saturday Night Live programındaki bir canlı performanstan sonra Nirvana, deyim yerindeyse, patladı. Yangını başlatan şarkı ise malum: "'Smells Like Teen Spirit".

24 Ocak 1992 yılında Hawai'de adı sanı pek duyulmamış "sarışın" Courtney Love ile evlendi.

1993 yılında son albümleri olacak olan *In Utero* yayınlandı. Aynı yılın Temmuz ayında bir seminerde, Kurt eroin komasına girdi. Aynı akşam konsere çıkan grup, kimseye bir şey çaktırmamaya devam etti ama o andan itibaren kontrolden çıkan uyuşturucu kullanımı hummalı ve bir o kadar da muammalı bir dönemin ateşleyicisi oldu... Son konser olan 29 Mart Münih konserinden bir hafta sonra yine bir uyuşturucu komasıyla hastaneye yatırıldı. Birkaç gün sonra kendi isteğiyle hastaneden taburcu edilen Kurt, bu olaydan sonra kayıplara karıştı. Kocası için fazlasıyla 'endişe'lenen Love'un onu bulması için özel bir dedektif tuttuğu kayıtlarda yer alıyor.

8 Nisan 1994 yılında Kurt Donald Cobain, kendi evinde ölü bulundu. Yapılan otopsi sonucu üç gün önce bir tüfekle intihar ettiği anlaşılan Kurt, arkasında sadece yarım yamalak bir intihar notu bırakmıştı. Dünyanın pisliğini artık daha fazla kaldıramadığını söylediği, umudunu ona bağlayan yitik bir kuşağı tek başına bıraktığının kanıtı, ufak bir not...

2002 şubat'ında Courtney, verdiği bir söyleşide Kurt Cobain ile hiç evlenmemiş olmayı istediğini belirtti.

Ölümü, doğduğu kasabanın, jenerasyonunun ve kendisini korkusuzca sorgulamaya gönülsüz herkesin öyküsünde yankılanacak olan bir inkârlar zincirinin son adımı olarak yorumlanabilecek Kurt Cobain ve grubu Nirvana'nın mirası konusunda ise şu sıralar acayip tartışmalar yapılıyor. Aslında rock grubu kavramını da sorgulatabilecek özelliklere sahip bu tartışma duracak gibi de değil. Hatırlanacağı gibi geçtiğimiz yıllarda, Nirvana ile ilgili, bir tanasi de hiç yayınlanmamış parça içeren bir arşiv CD Box piyasaya sürülecekti. Courtney Love hak iddia etti ve CD'yi piyasaya sürdürmedi. Öteki Nirvana elemanları Novaselic ve Grohl da bunu protesto etti. Courtney ve Kurt'ün annesi, Nirvana'nın üç kişilik bir ortaklık olmadığını, grubun %93 ünün Kurt'e ait olduğunu iddia ediyorlar. Oysa şarkılardaki bütün imzalar Cobain/Nirvana şeklinde. Bu konu yabancı müzik basınını da böldü. Gruplar vokalistlerin malı mı? Kurt yaşasa, tavır ne olurdu? Nirvana dağılmış bir grup değil. Kurt, grup beraberken 'intihar' etmişti. Üstelik rivayetlere göre Courtney ile ayrılmaya hazırlanıyorlardı. Her şeye rağmen Love ile Nirvana üyeleri arasındaki sürtüşme de Cortney bir sıfır önde.

"Ruhumuh bütün odalarında Kurt'ün posteri asılı" Altay Öktem'in kitapta yer alan yazısından ödünç aldığım bir başlık. Çünkü tüm yazılar geldiğinde defalarca bu şiirsel söylemin kapsamını düşündüm... Öyle miydi gerçekten? Altay adına değil ama kendi adıma kendi ruhumun odalarında Kurt'ün posterinin asılı olup olmadığını düşündüm. Gamze Deniz'in bir yazısında belirttiği gibi 80'ler o dönemde genç olan insanlar için zor günlerdi. 1968'in bütün yıkıntıları üzerine derme çatma, fosforlu, cafcaflı ve biçimsiz bir kuşak kondurulmuştu. Ronald Reagan ve Margaret Thatcher'ın emrine amade bir dünyada genç olmak, bir şeyleri değiştirmeyi istemek ne kadar zordu. Sonuçta Rimbaud'nun "değiştirmek istiyorum dünyayı" sözüyle yalın ve açık bir biçimde özetlenen tutku, 1980'lerde eksik kaldı. Hemen herkes varolduğunu unutmak için eğlendi. Sanıyorum hâlâ eğlence devam ediyor. Ama bütün bu eğlencenin ortasına, patlamaya hazır bombaların yerleştirildiği Se-

atle'dan fırlatılan Kurt Cobain zamanla kimilerimizin ruhunun odalarında asılı bir postere dönüştü.

Günümüzün en saplantılı kavramlarından biri olan zaman, saplantılığı ve kanşıklığı doğrultusunda, sosyal örgütlenişin de ilk yalanıdır. Zaman teknolojinin temel dili ve tahakkümünün ruhudur. Spengler'in dediği gibi, "Tarih öncesiz sonrasız bir oluştur ve bu yüzden öncesiz sonrasız bir gelecektir; doğa ise var olandır ve bu yüzden sonsuz bir geçmiştir." Marcuse ile devam edecek olursak, "Tarih doğanın inkândır."

Bir zamanlar zevklerin ve mükemmelliğin hüküm sürdüğü, özgün bir yaşam olduğu düşüncesi oldukça eski ve neredeyde evrensel bir düşüncedir. 'Kaybedilmiş Cennet' anılarını anımsayacak olursak, zamanın ortaya çıkışıyla birlikte yitirilen bu cennetin kapsamı dahilinde, zamanı Cennetten Kovulma'nın getirdiği bir uğursuzluk, tarihi ise ilk Günah'ın sonuçlarından biri olduğunu düşünebiliriz. Norman O. Brown'nun söyledikleriyle hareket edecek olursak, "Ayrılmışlık Cennetten Kovulma'ya, yani bölünmeye tekabül eder ve o ilk yalana yenik düşme anlamına gelir." Walter Benjamin'e göre ise, "Soyutlamanın kökeni... İlk Günah'ta aranmalıdır."

Melih Cevdet Anday'ın, "Öğle Uykusundan Uyanmak" adlı muhteşem denemesini okumuş olanlar hatırlayacaktır; "İki yıldızı gökten çalıp bir camın altına kapamak kolay iş mi! İlk anda sadece akrepli bir saatin bu işi görebileceği düşünülebilir, ama akrep o kadar ağır yürür ki, biz onun yürüdüğünü göremeyiz, oysa zaman bunca yavaşlığı kaldıramaz. Hız onun var olma sahteciliğidir. Utancından ölümü yarattı. Yelkovandır bizi zamana inandıran... Zamanı, dönüş sanmak aldanmalann en büyüğü..." dür.

Bir insan için en tahammül edilemez şey herhalde kendine karşı bir soyutlanmaya dönüşmesi, bir soyutlanma haline gelmesidir. Her bir rol insanı olduğu şeyden uzaklaştınr ve olması gerekene yaklaştınr. Bu anlamda rol, başlı başına bir istiladır, işgaldir. Bir rol edinmek ve o rol'ü yaşamak kendi hayatından vazgeçmektir.

Kurt'un intihar edip etmediğinden bugün -artık- emin değiliz. Ortada türlü rivayetler dolaşıyor. Rivayetlerin bir ucu Kurt'ü Courtney'in öldürmüş olabileceğine dek uzuyor. Benim ruhumun da bütün odalarında asılı duran Kurt'ün intihar edip etmemiş olması açıkçası ne beni ne ruhumu pek fazla ilgilendirmiyor. Bir şekilde edindiği rol sonucu onun zaten çoktan kendi hayatından vazgeçmiş olduğunu düşünüyorum. İddia edilenler doğruysa ve gerçekten de intihar etmeyip Courtney tarafından öldürüldüyse bile biliyoruz ki Kurt intihar eğilimi yüksek biriydi. Birçok söyleşiden ve kendi elinden çıkma yazılardan da çıkarsanacağı gibi intihan, onun istila ve işgale son verme girişimi olarak hissettiğini düşünüyorum. Yani tersinden bakacak

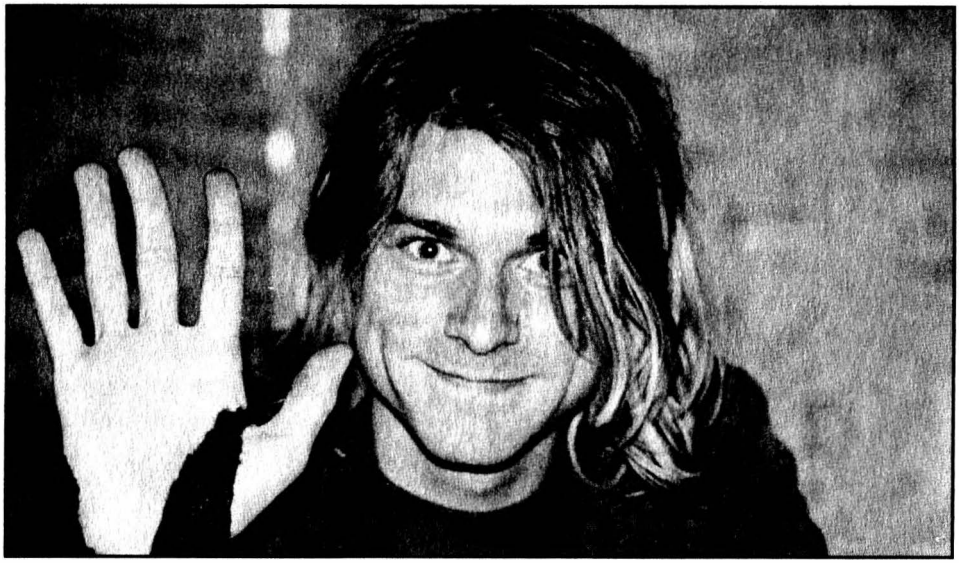
olursak intihar aslında bir şekilde kendi hayatına dönme girişimiydi..

Melih Cevdet'in aynı adlı yazısında "Akrep, bir gevşemeden ötürü vidasından çıkmış olsa, camın altında bir yere düşerdi. Ne dar bir dünya! Gene de bir akrep ortadan yitiveriyor. (Kaç kez bulamadım kendimi.) Yelkovana oynanmış acı bir oyundu bu. Belki de, o akrebi bulacağım derken kendisine yetişecekti ve yalnızlıktan kurtulduğunu sanıp ikileşecekti. Hem saniye, hem dakika olacak." tı.

Bu yüzden 'yere düşünceye dek dönmek' düşüncesi ne 'hoş' bir benzetmedir. Yaşam ve ölüm bir başdönmesi değil de nedir?

Kendini Balık burcundan, İsa'ya benzeten Cobain'in Neil Young'ın "Hey Hey, My, My.." adlı parçasından aldığı "Sönüp gitmektense, yanıp kül olmak daha iyidir.." dizesini bir serzenişe dönüştürmesinin altında yatan hangi desturdur?

Sıcakla soğuğun aynı olduğuna kim inanır! Sayı şaşırttı bizi. Eskiden sayı yoktu, nitelikler de. Yalnızca yaratma vardı. Ah geride kalan mutluluk! Ben de soğukta kaç kez çıplak dolaş-

tım, üşüdüm... Ölülere elimi sürdüm, toprak gibiydiler. Buna ölüm denebilir mi?

Ödünç aldığım başlığı burada bırakabilir (Yalnızca başlık mıydı) ruhumun bütün odalannda asılı duran posterimin altına başlığımı atabilirim; *Kazanma şansımız artık hiç yok!*

Greil Marcus, *Ruj Lekesi* (Aynntı yayınlan) adlı kitabının hemen başlannda "... O plağı bugün de dinlerken -Johnny Rotten'ın şarkının sözlerini paramparça edip bütün dünyaya savuruşunu dinlerken; şarkı söylerken takındığı o her şeyi yalayıp yutan gülümseyişini hatırlarken- tüylerim hâlâ diken diken olur; hatta başımdan terler boşanarak şöyle bir geri çekilirim. Sex Pistols'ı, "Anarchy in the U.K."i, "Bodies"i ve bunlar gibi iz bırakan parçalan dinlerken insanı bir anda çarpan şey, bunlann *gerçekten olmakta olduğunun* hissedilmesidir. Bu omuzlann üzerinde beyin taşıyan, dünya üzerinde olup bittiğine *canı gönülden* inandığı şeyleri zehir zemberek sözlerle ve gerçek bir tutkuyla söyleyen bir adamdan başkası değil. Bütün bunlar insanı etkiliyor ve korkutuyor; rahatsız ediyor... Bu bir şaka ve bu şakayı taşıyan ses rock-'n'roll'da başka deyişle savaş sonrası popüler kültürde hâlâ yeni olan bir şeylere işaret ediyor, tüm toplumsal olgulan yadsıyan ve bunlan yadsırken de her şeyin mümkün olduğunu onaylayan bir ses bu. Bu ses yeniliğini hâlâ koruyor, çünkü rock'n'roll bu sese yetişemedi. Rock'n'roll'da daha öncesi böylesi bir ses duyulmamıştı, sonrasında da duyulmadı; bununla birlikte, bir kez duyulunca da, yüreği yeten herhangi birinden bu ses çıkabilirmiş gibi göründü bir süre. Bir süre de, sanki büyülü bir şekilde -belirli toplumsal olgulann belirli seslerle bir-

leşmesinin toplumsal gerçekliğin dönüşümü için karşı konulmaz simgeler yarattığı pop büyüsüyle- bu ses bir anlamda yeni bir ifade özgürlüğü hareketi işlevi gördü. Birçok yeni gırtlakta bu ses birçok yeni şey söyler oldu. O dönemlerde insanın radyoyu açıp da duydukları karşısında şaşırmadığı gün yok gibiydi; duyduklarınızdan kendinizi alıp kanal bile değiştiremiyordunuz neredeyse...." Her şeyin daha önce hiç olmadığı kadar kendisi olduğu bir zamandan bakıyoruz şimdi geriye. Sex Pistols'ın kısa bir dönem yaşattığı o mutlak taleplere karşın hiçbir şey değişmedi. Müziğin talepleriyle iletilen şok, böylesine dört dörtlük görünen bir şeyin sonunda dünya meselelerinde fark edilmeden yok olabilmesinden kaynaklanan bir şok haline gelir: 'Bu gerçekten olmuyordu'. Müzik, dünyayı değiştirmeye çalışır; hayat devam eder; müzik geride kaldı...

Ruhumuzun odalarında asılı duran Kurt ve grubu Nirvana bu satırların sahibine göre hiçbir zaman o dönemin o "büyülü gırtlağı"nı yakalayamadı, her ne kadar birçok kişiye göre bu durum farklı ise de , bazı hayranlarınca ısrarla punk gömleği giydirilmeye çalışılan Nirvana'nın geriye neler bıraktığının da anlaşılması gerekiyor. Bu kitap bunu amaçlamıyor. Kitabın adını "Tribute" koymamızın anlamı da bu zaten. Öncesi ve sonrasını yaşayan birçoğumuzun Kurt Cobain ve Nirvana'ya uzanmış yazılardan oluşmuş bir 'albüm' ortaya çıkarmak. Tamamıyle analizlere dayalı Nirvana ve Kurt Cobain'i mercek altına alan bir kitap hazırladığımızı ve bunu da bir yıl sonra yayımlayacağımızı şimdiden duyuralım. Bu çalışmaya katkıda bulunmak isteyenlerin bizleri ziyadesiyle mutlu edeceğini de belirtmeliyim.

Sonuçta hikâye devam ediyor...

BLEW

If you wouldn't mind,
I would like to blew.
If you wouldn't mind,
I would like to lose.
If you wouldn't care,
I would like to leave.
If you wouldn't mind,
I would like to breathe.

Eğer sana uyarsa,
Esmek istedim.
Eğer sana uyarsa,
Kaybetmek isterdim.
Eğer aldırmasan,
Terketmek isterdim.
Eğer sana uyarsa,
Solumak isterdim.

Is there another reason for your stain?
Could you believe who we knew was stress or strain?
Here is another word that rhymes with shame.

Lekenin başka bir nedeni var mı?
Stresli ya da gergin birine inanabilir miydin?
İşte utançla kafiyeli bir başka kelime.

If you wouldn't mind,
I would like to blew.
If you wouldn't mind,
I would like to lose.
If you wouldn't care,
I would like to leave.
If you wouldn't mind,
I would like to breathe.

Eğer sana uyarsa,
Esmek istedim.
Eğer sana uyarsa,
Kaybetmek isterdim.
Eğer aldırmasan,
Terketmek isterdim.
Eğer sana uyarsa,
Solumak isterdim.

Is there another reason for your stain?
Could you believe who we knew was stress or strain?
Here is another word that rhymes with shame.
Is there another reason for your stain?
Could you believe who we knew was stress or strain?
Here is another word that rhymes with shame.

Lekenin bir başka nedeni var mı?
Stresli ya a gergin birine inanabilir miydin?
İşte utançla kafiyeli bir başka kelime.
Lekenin bir başka nedeni var mı?
Stresli ya da gergin birine inanabilir miydin?
İşte utançla kafiyeli bir başka kelime.

You could do anything
You could do anything
You could do anything
You could do anything.

Herşeyi yapabilirdin.
Herşeyi yapabilirdin.
Herşeyi yapabilirdin.
Herşeyi yapabilirdin.

FLOYD THE BARBER

Bell on a door ring, "Come on in."
Floyd observes my hairy chin.
"Sit down (in the) chair, don't be afraid."
Steamed, hot towel on my face.
I was shaved
I was shamed
I was shamed.

Barney ties me to the chair.
I can't see, I'm really scared
Floyd breathes hard, I hear the zip.
Beat me, pressed against my lips.

I was shaved
I was shamed
I was shamed.

I sense others in the room.
Opie, Aunt Bea I presume.
They take turns and cut me up.
I die smothered in Andy's clutch.
I was shamed
I was shaved.

Kapı çalar, "Girin".
Floyd sakallı çenemi süzer
"Koltuğa oturun, çekinmeyin."
Buharlı, sıcak havlu yüzümde.
Traş olmuştum.
Utanmıştım.
Utanmıştım.

Barney beni koltuğa bağlar.
Göremiyorum, gerçekten korktum.
Floyd zor soluk alıyor, bir hırıltı duyuyorum.
Dövün beni, dudaklarımı bastırarak.

Traş olmuştum
Utanmıştım
Utanmıştım.

Odada başkalarını hissediyorum.
Opie, Bea Teyze, sanırım.
Beni parçalamak için sıraya giriyorlar.
Andy'nin kollarında boğulup öldüm.
Utanmıştım.
Traş olmuştum.

SUB POP VE GRUNGE ŞEHRİ SEATTLE

michael azzerad—1992

'Herkes seviyor bizi
Herkes seviyor şehrimizi
Bu yüzden terk ediyorum
Çünkü inanmıyorum ona
Zıvanadan çıktık artık'
(Mudhoney'nin "Overblown" adlı şarkısından)

Alice In Chains'in, Pearl Jam'in, Soundgarden'ın ve Nirvana'nın göz kamaştırıcı başarısı ile birlikte Kuzey Batı'nın müzik sahnesi, bir fenomen için açlık duyan bir endüstri içinde, son yılların en büyük fenomeni haline geldi.

Gerçekte Seattle, şöhretini yükselten gruplar henüz şehirdeyken 1989 yılında hareketlenerek zirveye yerleşti. Prodüktör ve Skin Yard gitaristi Jack Endino olayı şöyle yorumluyor: "Bugün camdan baktığımda deja vu hissediyorum, çünkü dün olan her şey tekrarlanıyor." Sub Pop Records'ın ortaklarından olan Bruce Pavitt ise "Bu noktadan sonra, bu heyecan için artık fren yok. Her şey yolundan çıktı," diyor bu hususta.

Geçtiğimiz dokuz yıl içinde Seattle küçük, fakat hareketli rock sahnesinde *Time, Entertainment Weekly* ve *USA Today* gibi dergilerin profilini çizdiği bir rock mekkesi haline geldi. Cameron Crowe'un çektiği Singles adlı filmde Matt Dillon, Citizen Dick adlı grubun ön adamını oynadı ve arkasında Pearl Jam elemanları çalıyordu. Filmde ayrıca şehrin VIP gruplarının katılımı söz konusuydu.

Seattle'ın yerlisiyseniz yolda yürürken ya da markette alışveriş yaparken en sevdiği-

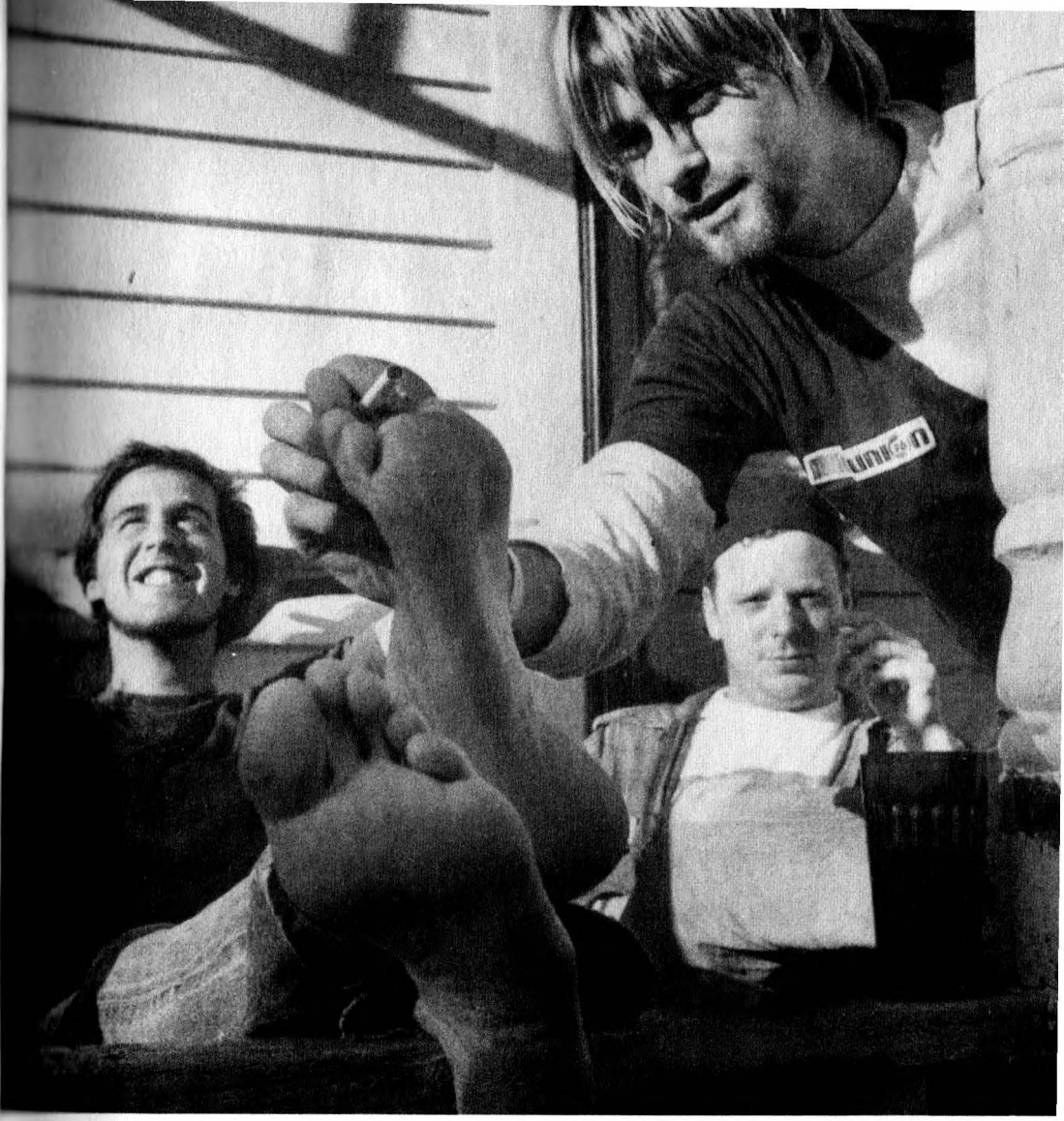
niz grubun elemanlarından biri ile hiçbir kulüpte imkân bulamayacağınız yakınlıkta karşılaşabilirsiniz.

Rock City Seattle'da gruplar için altına hücum yaşanıyor. Eskiden hep aynı 30 kadar müzisyenle piyasa dönerken şimdi birçok grup kulüpler için rekabet halinde. Los Angeles, Boise, Idoha, Tucson ve Arizona gibi yerlerden geliyorlar. "Tuckson'da hiç iş yoktu" diyor, Supersucker'dan davulcu Don Siegel "öyle olunca iş olan yere taşınıyorsun." "İş arayan inşaat işçileri gibiyiz," diye ekliyor solist Eddie Spagetti. Seattle mucizesi kolej radyosunun olağanüstü çalışması olmasa gerçekleşemezdi, punk-rock'ın uyanışını başlatan fanzinler ve indie distribütörleri, Minneapolis ve Atina, G.A., yerel görüntülerin yaşanabilirliğini sağladı. Seattle'ın baskıcı kanunları canlı müziği bozdu ama kayıt yapmak çok ucuzdu. 80'lerin ortalarında KCNU ve KJET radyo istasyonları yerel grupları destekledi, bunlar ortamın önemli yorumcuları olarak kalan sonraki Backlash ve Seattle Rocket tarafından eleştirildi. Marc Almond bu gelişmelerin birbirinin tekrarı olduğunu söylüyor. Mineapolis gibi Seattle da oldukça yalnız bir kuzeybatı şehri. Bira içip zaman öldürmekten başka yapacak çok az şey var ve neredeyse nüfusu yarım milyona dayanmış şehirde herkes birbirini tanıyor. 80'lerin ortalarında alternatif gruplar R.E.M. ve Replacements'ı taklit etmekle meşguldü, herkes aynı şeyi tekrar edip birbirinin düşüncelerini araklıyordu. Başlıca markaların dikkatinden uzak özgür müzisyenler yalnız dostlarını memnun etmek için müzik yaptılar. Young Fresh Fellows'dan Scott McCaughey: "Bu insafsızca bir şey değil, daha çok Love Battery yeni bir single yapmış, hadi gidip görelim gibi bir şey. Herkes dost, bu bir yarış değil."

80'lerin başında Seattle'da bu işi yapan her grup büyük imaj yaratmaya çalıştı.

Tüm bunlar; sanat müzeleri, bir opera, filarmoni, yerel bilginler Gus Van Sant, Matt Groening ve Lynda Barry ile övünen Seattle'ın kültürel gelişmesinde oluştu. Bir üniversite şehri olan Seatle halkın yaşayabileceği en uygun şehirlerden biri; ucuz hayat şartları bir gruba katılmayı kolaylaştırıyor. Tabii ki Sub Pop'un buna katkısı büyük. "Jon Poneman ve Bruce Pavitt bu sahnenin çok büyük olacağını bana söyleyen ilk insanlardı," diyor Soundgarden'dan Chris Cornell. Poneman ve Pavitt, ikisi de '30'ların müzikleri hakkında tartışırken "heretofore" ve "detente" kelimelerini kullanan iki büyük insan; Poneman slam dansını hâlâ çok iyi yapabiliyor.

Evergreen Eyalet kolejinden ileriyi düşünerek 80'lerin Sub Pop adlı fanzini çıkaran Pavitt, ulusal indie yıldızlarının kaset derlemelerini piyasaya sürdü. Sonra kendi ardında olu-

şan bir şeyleri fark etti ve Green River'ın *Dry As A Bone*'unu piyasaya sürdü. 1987'de vaktiyle bir radyo DJ'i ve yerel reklamcı olan Poneman'ı, müşterek dostları Soundgarden'dan Kim Thayil tanıştırdı ve Sub Pop'a imza attılar. Kendilerine Motown Records'u (hatta biraz Malcolm Mc Loren'i de) örnek alan Pavitt ve Poneman yeni bir alternatif yıldız evreni yarattılar; Mudhoney, Soundgarden ve Screaming Trees gibi...

"Onların pazarlama taktiği Sub Pop'un kendisini bir kimlik olarak oluşturmaktı," diyor *Rocket* dergisi editörü Grant Alden. "Eğer bir grup Sub Pop'daysa, onu hiç dinlememiş

olsanız da 'en kötü ihtimalle o akıma ait bir grubu edinmiş olurum' güvenini yaratmak için-di her şey."

Seattle'ın en sonraki oluşumunun dökümanlaştınlması 1988'in tarihi Sub Pop 2000'in-de, 3 EP'lik albüm seti, 20 sayfalık kitap ekiyle tamamlanıyor. Müzik tek albüme sığabilir-di, ama Poneman ve Pavitt bir ifade oluşturmak istediler. "Tahrip gücü yüksekti, düpedüz yüksek tahribat ve maksimum dozdu," diyor Pavitt.

Fotoğrafçı Charles Peterson'ın Sub Pop'a katılımıyla imajlar oluştu. Saçlar, eşofman-lar, tişörtler ve gitarlar. Ve Jack Endino'nun ham ürünü tek kelime ile grungy olan so-und'du.

Pahalı ama basit bir hamle. 1989 yılında mevzu sonuçlandı. Amerikan halkı kısa sü-rede üşüştü, çek defterleri hazırlandı. Bir çırpıda Soundgarden, Screaming Trees, The Poises, Alice In Chains ve diğerleri fırladı.

Seattle grunge şehri oldu. Müzik 70'lerin Black Sabbath ve Kiss gibi gruplarını andırıyordu. Stooges, MC5 ve Blue Cheer gibi proto punk'çıları da bu gruba dahil edebiliriz.

Endino grunge için "70'lerin tesirli, yavaşlatılmış punk müziği," derken Kim Thayil "Sulu, bulanık, sersemletici, sarhoş müziği," dedi. Poneman "Balta girmemiş bir ormanda Yeti tepinmesi," diye tanımlıyor.

Seattle'da kimsenin korna çalmadığı bir yerde bir gürültü çıkarmak bir oluşum yapmaktır. "İnsanlar burada her şeyin şirin, kibar ve teskin edici olmasını istiyor," diyor Grant Alden, "ve eğer dünyaya değişik bakarsan ve buna isyan edersen sonun Mudhoney gibi bir sound olur." Gündüzleri kafelerde espresso içip akşamları bira tüketen Seattle'lılara müzik de böyle geliyor.

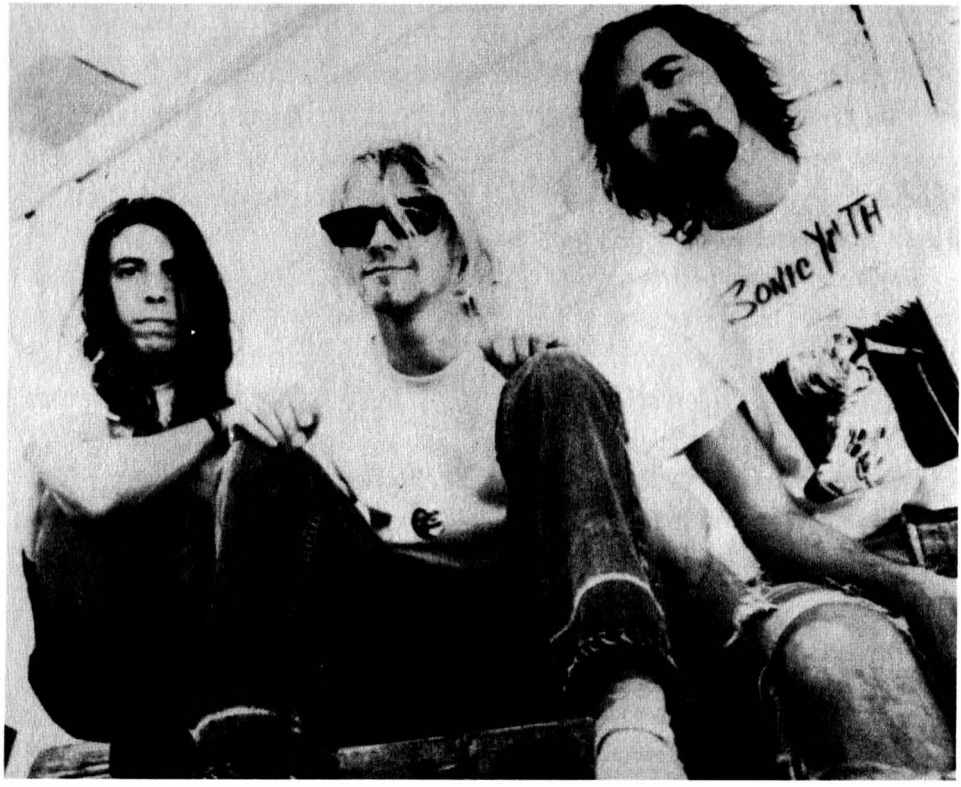
Kuzeybatı müziğinde gürültü hep etkili oldu. Yakındaki hava üssünün sonik gürültülerinden isim alan ve Springsteen'den Sex Pistols'a kadar herkesin takdir ettiği Tacoma's Sonics tüyleri ürperten çığlıklarla nefes kesti, neandertal davulları ve distorşınlı gitar şık ve grungy'di ve tüm bunlar 1964 yılında olmuştu. Amerika'nın kalanı Frankie ve Fabian'a oynarken, Kuzeybatılı çocuklar Sonics'e takılıyordu, the Wailers ve the Galaxies çılgın gençlik dansının çerçevesindeydi. "O gruplar buralarda hiç unutulmadı," diyor Scott Mc Caughey, "o müziğe kuzeybatının geleneği gözüyle bakan bir taban vardı."

Paul Reverre and the Raiders, the Kingsmen ve the Ventures, hepsi kuzeyden geldi, gerçek grunge klasiği 'Louie Louie'nin ilk hit olduğu yerden (hatta 1985'de neredeyse eyalet marşı olmuştu.) Yöre Fleetwood'lardan James Marshall Hendrix'e kadar şöhretli birçok oğlu ile övünüyor.

Tabii birçok grup 70'lerin başında sivrildi; Ramones zarif Olympic oteli balo salonunda bombayı patlattı. '83 civarında ortalık alt üst oldu ve U-Men, Malkfunkshun ve Melvins'i içeren yeni bir grup sürüsü punk ve metal'i karıştıran bir müzik yapmaya başladı. Dışlanmış ve fakir olanların, kendi gofretlerini başkalarının fıstık ezmelerine batırmaları gibiydi bu. Sert akorlarla ortaya çıkmış bir topluluk; the Melvins, Green River, Soundgarden ve Malkfunkshun. "Çok defa bir araya gelir, birbirimizin hakkında konuşurduk," diyor Cornell, "müzik hakkında konuşur, beraber içerdik."

Hatalı bir şekilde ihmal edilmiş olan Melvins, şehirde en hızlı müziği yaparken en yavaş grup halini alarak gerçekte grunge'ı keşfeden gruptur. "Gerçekten çok ağırlaştılar," diyor Mudhoney'den Dan Peters, "sonra da birçok grup ağırlaşmaları gerektiğini düşündü".

Malfunkshun, hardcore punk'ın sert akorlarıyla 70'lerin glamrock'ının temposunu birleştirdi. Grubun Andy Wood silahı çok etkili oldu. Daha sonra Gree River'ın heyecan ve-

rici punk-metal karışımı grubu ön plana çıkardı. Gruptan Jeff Ament'ın müziği yaşamı yapmak istediğini duyuran ilk Seattle'lı müzisyen olduğuna inanılır. Green River'dan Ament, Stone Gossard ve Bruce Fairweather, Andy Wood'a katılıp anlaşma imzaladılar ve Mother Love Bone'u kurdular. 90'ların başında trajik bir şekilde grubun debut albümü piyasaya sürülmeden birkaç hafta önce Wood aşırı dozda eroinden öldü. Polydor yıkılmış grubu attı, ama Seattle rock camiası *Temple of the Dog* albümünü Wood'un bir zamanlar oda arkadaşı olan Chris Cornell'i ön planda çıkartarak piyasaya sürmek için yarış etti (Ament ve Gossard daha sonra Pearl Jam'e geçeceklerdir). Wood'un ölümü Seattle'da uyuşturucu problemini tekrar gündeme getirse de bu iş aynı tempoda sürüp gitti.

Seattle'da, bir kısmına dünyaca ünlü grupların üyeleri de dahil olmak üzere, pek çok müzisyen eroin kullanıyor; eroin sinsice başlamayı bekleyen bir felaket.

Sub Pop da geçen yaz başlamayı bekleyen bir başka salgındı, ama onun tek sahip olduğu küstah punk'çılar değildi, işin bir de maddi yönü vardı. Pavitt ve Poneman hiç söy-

lememelerine rağmen Sony'yi distribütör olarak seçtiler; ellerindeki grup sayısı az değildi ve etrafa çok para saçıldı, şirket kötü yönetildi. Sub Pop maddi sıkıntıya düştü, "What Part of 'We Have No Money' 'Don't You Understand" ('Paramız Yok'un anlaşılamayan tarafı nedir) yazan tişörtler bastırıldı. Mudhoney'in "Every Good Boy Deserves Fudge" single'ı bir ara şirketi biraz toparladı, fakat ardından yine çöküş geldi. Sub Pop'un birçok grupla kontratı olmasına rağmen, Nirvana'dan Krist Novoselic bir gece sarhoş bir halde Pavitt'in evine gider ve bir anlaşma ister. Poneman grubun imzaladığı anlaşmayı yazar ve Nirvana Geffen'le iki albümlük kontrat imzalar. İlk iki albümde Sub Pop, marka olarak yer alacaktır. Nirvana'nın patlaması ile şirketin çok büyük maddi kazanç elde ettiği bu anlaşmanın yine de en kârlı tarafı anlaşma gereğince grubun tüm disc'lerinin üzerinde Sub Pop logosunun basılı olması oldu. Sub Pop mali krizin ortalarındayken Warner tarafından yutuldu. Mudhoney davulcusu Dan Peters "Kazıklandık," diyerek çeklerini alamayan grupların durumunu dile getiriyor.

Mudhoney gerçek Seattle müzik camiasının yıldız yetiştiren son gerçek üyesiydi, camianın kalan grupları uzun ülke turnelerine çıktıklarında çözülme başlamıştı bile. "Geri geldiğinizde diğer grup gitmiş oluyordu, hiçbir zaman eskisi gibi olmadı," diyor Cornell. Kurt Cobain'in ardından Nirvana ve Pearl Jam röportajlarda birbirleriyle dalaşmaya başladı. "Sahneyi kuran gruplar şimdi emeklerinin karşılığını alıyor," diyor Cornell, "ve sonrası hiç olmayacak bir sahne, şu ya da bu şekilde bitmek zorunda olan bir sahne. Ve bu mutlu bir sondur, bu işi başlatan grupların hemen hepsi başarı elde etti."

Çev: Alper Çeker

ABOUT A GIRL

I need an easy friend
I do, with an ear to land.
I think you fit this shoe,
but you have a clue.

I'll take advantage
while you hang me out to dry,
but I can't see you every night (for) free.

I'm standing in your line,
hope you have the time.
Pick a number to,
keep a date with you.

I'll take advantage
while you hang me out to dry,
but I can't see you every night (for) free.

I need an easy friend
I do, with an ear to land.
I think you fit this shoe,
but you have a clue.

I'll take advantage
while you hang me out to dry,
but I can't see you every night (for) free.

I can't see you everynight
I can't see you everynight
(for) free

Dediği anlaşılabilir bir dosta muhtacım.
Kulak kabartarak idare edebilirim.
Sanırım bu ayakkabı sana uygun,
ama senin ipucun var.

Avantajı ben alacağım,
sen beni dışarda kurumaya bıraktığında,
ama seni her gece dışarda göremiyorum.

Senin yolunda dikiliyorum,
umarım zamanın vardır.
Bir numara çevir,
bir kızla çıkmak için.

Avantajı ben alacağım,
sen beni dışarda kurumaya bıraktığında,
ama seni her gece dışarda göremiyorum.

Dediği anlaşılabilir bir dosta muhtacım.
Kulak kabartarak idare edebilirim.
Sanırım bu ayakkabı sana uygun,
ama senin ipucun var.

Avantajı ben alacağım,
sen beni dışarda kurumaya bıraktığında,
ama seni her gece dışarda göremiyorum.

Seni her gece göremiyorum
Seni her gece göremiyorum
dışarda.

SCHOOL

Wouldn't you believe it it's just my luck,
wouldn't you believe it it's just my luck,
wouldn't you believe it it's just my luck,
wouldn't you believe it it's just my luck,
no recess.
No recess.
No recess.

Bunun sadece şansım olduğuna inanmaz mıydın,
bunun sadece şansım olduğuna inanmaz mıydın,
bunun sadece şansım olduğuna inanmaz mıydın,
bunun sadece şansım olduğuna inanmaz mıydın,
paydos yok.
Paydos yok.
Paydos yok.

Wouldn't you believe it it's just my luck,
wouldn't you believe it it's just my luck,
wouldn't you believe it it's just my luck,
wouldn't you believe it it's just my luck,
no recess.
No recess.
No recess.

Bunun sadece şansım olduğuna inanmaz mıydın,
bunun sadece şansım olduğuna inanmaz mıydın,
bunun sadece şansım olduğuna inanmaz mıydın,
bunun sadece şansım olduğuna inanmaz mıydın,
paydos yok.
Paydos yok.
Paydos yok.

You're in my school again,
you're in my school again,
you're in my school again,
you're in my school again,
you're in my school again,
you're in my school again,
you're in my school again,
you're in my school again,

Yine okulumdasın,
yine okulumdasın,
yine okulumdasın,
yine okulumdasın,
yine okulumdasın,
yine okulumdasın,
yine okulumdasın,
yine okulumdasın,

No recess.
No recess.
No recess.
No recess.
No recess.
No recess.
No recess.

Paydos yok.
Paydos yok.
Paydos yok.
Paydos yok.
Paydos yok.
Paydos yok.
Paydos yok.
Paydos yok.

YOLUN "HİÇBİR YER"E VARDIĞI YER: ABERDEEN

mikal gilmore—1994

Kurt Cobain'in hiçbir zaman yeterince benimsemediği şehirdir burası. Onun hem kendisini sevmesi gerekenler hem de başkalığına kızıp onu dövmek isteyenler tarafından horgörüldüğü yerdir burası. Hiç şüphesiz Cobain yaşamdan nefret etmeyi ilk burada öğrendi.

Aberdeen'in yağmurlu bir cumartesi gecesi; henüz erken ama insanlar liman dışındaki küçük tavernada şimdiden sarhoş. Aaron Burckhard çoğundan daha ayık sayılabilir, çünkü henüz üçüncü birasında, hem de içmesi için çok iyi bir nedeni olmasına rağmen. Arkadaşı Kurt Cobain Seattle'da ölü bulunalı henüz bir hafta olmuş; Burckhard bu haberden hâlâ şaşkın. Nirvana'nın ilk davulcusu olan Burckhard bir süredir Cobain ile görüşmüyordu. İkisinin anlaşamadıkları noktalar olmasına rağmen (bir prova yüzünden Cobain'in onu kovması bunların doruğu olmuştu.) Burckhard hâlâ eski grup arkadaşına karşı dostça duygular besliyor ve Nirvana'nın başarısını izlemeyi seviyordu. "Kurt tanıdığım en serinkanlı insandı, hâlâ öyle," diyor Burckhard birasına gülerek, "onu çok seviyordum." Şu anda 30 yaşında olan Burckhard, radyoda Cobain'in ölümünü duymasını anlatıyor: "Sinirden titrerken beş aylık kızım zarar görmesin diye onu kanapeye yatırdım." O sırada montlu bir adam sendeleyerek taverna kapısından giriyor, içerde tökezleyip masaları deviriyor. Bara yanaşıyor, bira söylüyor ve Buckhard'ı görüp bize yanaşıyor. Buckhard'a yeniden eroine başlayan ortak bir dostlarından bahsediyor. Burckhard sarhoş bir halde onu susturana kadar... "Bu boktan bir iş oğlum, o adam yeni temizlendi. Neden yine kullanmaya başlasın?"

Diğer adam omuzunu silkip birasını yudumladı, "Doğru söylüyorsun, bu bok kötü. Ama sonra, kahretsin, şimdi buna ben de bağlandım."

Montlu adam birasını alıp yalpalayarak tavernanın diğer tarafına yöneldi. Bukchard kafasını sallayıp bana döndü: "Oğlum, bu o kadar boktan ki... Son zamanlarda bu bok buralarda salgın oldu."

Buckhard birkaç dakika sessizce oturdu, düşünceleri Cobain'e dönene kadar. "Biliyor musun, Kurt neden bu kasabayı bu kadar kötülerdi hiç anlayamadım. Demek istiyorum ki, herkes yaşamak için ne kadar itici bir yer olduğunu söyler buranın. Ama buradan nefret etmek için ne sebep var anlamıyorum, belki de şeyin dışında..." Buckhard durup çevresine baktı, zorlu ve sinirli bakışlarla biralarına sırıtan insanlara. "Evet," dedi Buckhard, "neden nefret ederler buradan bilmem. Şeylerin dışında, biliyorsun, buradaki insanlar..."

Ve sonra gülüp birasına döner.

ABERDEEN Washington'un dış körfezinin yukarısında, ortayola yerleştirilmiş ve Grays Harbor adlı limanın en keskin noktasına yuvalanmış sarsıntılı bir kereste kasabası. Kasaba yaklaşık dört mil genişliğinde ve üç mil uzunluğunda, kuzey ve batı sınırları sarp dağ yamaçları ile kuşatılmış. Kereste fabrikalarını işleten yöre zenginleri buralarda geleneksel Viktorya tarzı sevimli evlerde yaşıyor. Bu tepelerin ardında "flats" denen şehrin fakir kısmının evleri var; Cobain'in büyüdüğü yer burası. Annesi Wendy O'Connor hâlâ burada yaşıyor, küçük bahçeli, yeşilimsi, perdeleri örtülü bir evde. Çevredeki en iyi evlerden biri... Çevredeki evlerin çoğunun soluk boyaları bozulmuş ve çatıları aşınmış. Ve kaçınılmaz ihmal yoksulluktan geliyor.

Binaların kalbinde duran ve burada zengin evlerin tepelerinden boşalan sürekli sis size kendinizi sonsuza dek batağa saplanmış gibi hissettirebilir. Büyük limanın bulunduğu, kasabanın diğer ucuna gidin, Wishkah caddesi, Chehalis nehri ve Pasifik okyanusuna kadar, dünyanın kenarında duruyormuş gibi hissedersiniz kendinizi (eğer gitmeye devam ederseniz, Amerika'nın kenarından dökülürsünüz.)

Kurt Cobain'in hiçbir zaman yeterince benimsemediği şehirdir burası. Onun hem kendisini sevmesi gerekenler hem de başkalığına kızıp onu dövmek isteyenler tarafından horgörüldüğü yerdir burası. Hiç şüphesiz Cobain yaşamdan nefret etmeyi ilk burada öğrendi.

Bunu şimdi bilmezler ama Aberdeen bir zamanlar bir sıçrama yeriydi, birkaç düzine kereste şirketi ve batı yakasının en popüler genelevleri sayesinde ayakta dururdu. Ama şimdi işler değişti, ekonomi kötüye giti ve Aberdeen yavaş ve çirkin bir ölüme mahkûm oldu. Daha da kötüsü Cobain'in ölümünü takip eden günlerde kasaba herkesin dikkatini

çekti ve yargısız bir infaz gerçekleşti. Bunun en önemli nedeni Cobain'in konuşmalarında kasabaya karşı olan sevgisizliğini açıkça belli etmesiydi. Cobain oranın ne kadar düşük bir kültüre sahip olduğunu söylemiş ve kasaba onun çöküşünde başlıca neden olarak gösterilmişti.

Bir intiharla karşı karşıyayız. Kurt Cobain'in yaşamında intihara ait sorularınızın yanıtını almak için yeterince geriye gitmek isterseniz yolun Aberdeen'de noktalanır.

Nisan 1991'de Aberdeen yerel gazetelerinden *Daily World*, bölgede özellikle intihar nedeni ile olan ölüm oranının yüksekliği hakkında bir makale yayımladı. Kabaca Amerikan genelinin iki katı olan yüz binde yirmi yedi idi intihar oranı. Aberdeen'in nüfusu ise on yedi binden az. Buna bir de yüksek uyuşturucu ve alkol kullanma, işsizlik ve hayat şartlarını ekleyin, gerçekten Aberdeen "doğduğum kasaba" demek için çok itici bir yer haline geliyor.

Kimse olayın gerçek yüzünü görmek için Cobain ailesinin geçmişini araştırmıyor. Temmuz 1979'da, Cobain'in akrabalarından Burle Cobain silahla karnına ateş ederek intihar ediyor. 5 yıl sonra Burle'nin kardeşi Kenneth de kafasına sıktığı tek kurşunla intihar ediyor. Diğer yakınlarının ve geçmişteki atalarının da intihar ettiği söyleniyor. Bunu efsa-

neleştirmek için Courtney Love olayı "Cobain laneti" diye isimlendiriyor.

Tüm bu intiharların Cobain üzerindeki etkisini kestirebilmek güç, ama Kurt'ün intihar tarzı onlarınki ile aynı. Ailesinin ve kasaba halkının seçtiği yoldan, kendisini meşhur eden yönünü (beynini) yok ederek intihar ediyor. Aberdeen'den bir arkadaşı bu olay için "Bunu söylemekten nefret ediyorum ama bu mükemmel bir Aberdeen tarzı ölümdür," diyor.

Cobain'in bu kasabada zor bir yaşam sürdüğüne dair hiç şüphe yok. 1967 yılında Hoquiam yakınlarında Wendy ve kocası Donald'ın çocuğu olarak doğmuştu. Aberdeen'e geldiklerinde henüz 6 aylıktı. Mutlu, parlak bir çocuktu. Daha ikinci sınıfta doğuştan yetenekli bir sanatçı olarak adından bahsediliyordu. 1975'de, Kurt 8 yaşındayken Donald ve Wendy boşandılar. Bu ve sonrası çocuğu çok etkiledi. Sonraki yıllar Kurt annesinin, babasının ve bölgedeki diğer akrabalarının evinde yaşamaya başladı. Kurt'un uyuşturucu alışkanlığını da bu dönemde kazandığı söyleniyor.

Kurt kısa sürede uyumsuz biri oldu; bu ona verilmiş bir roldü ve o bu rolü kullanacak zekaya sahipti. Birçok uyumsuz genç gibi o da rock and roll dünyasına atladı. Müzik ona yaşamında kayıp olan şeylerle kontak noktaları sağlıyordu; aynı zamanda hayatında ve yaşadığı toplumda kimsenin ona layık görmediği bir zaferi kazandırdı. Ucuz gitarlarla evde güçlü akorlar öğrendi, müziği ailesi ya da evinden daha yakın tuttu.

O şimdi Aberdeen'in en parlak çocuğu olarak anılsa da kasabalılarla arasındaki ilişkilerde karanlık noktalar var. Aberdeen High School'un İngilizce bölüm başkanı Lamont Shilinger, Kurt ve ailesi ile çok içli dışlı olmuş, hatta Kurt bir yıl kadar onun çocukları Eric ve Steve ile müzik yapmış. Kurt Shillinger'ların evinde ön odanın kanepesinde uyumuş; bunlar onu yıllarca kıvrandıracak mide ağrılarının başladığı yıllar. Shilinger onun için çok çabalamış ama Kurt bu aile için hâlâ bir giz. "Onu iyi bildiğimi söyleyemeyeceğim, sanırım oğullarım da onu iyi tanımıyorlardı. Aslında, bugün dahi, daha sonra çevresi insanlarla dolmasına rağmen, Kurt'ü iyi tanıyan çok az kişi vardır," diyor Shilinger. "Ona en yakın şey içindeki sanatı, şiiri ve müziğiydi. Kimseye onlar kadar yakın olmadı."

Aberdeen'li bir başka öğretmen Bob Hunter, Shilinger'ın görüşlerini doğruluyor. Okulun sanat bölümünün bir elemanı olan Hunter ergenlik döneminde Cobain'e hocalık yapmış ve 3 yıl onunla çalışmış. İyi bir ilişkileri olmasına rağmen Hunter'ın öğrencisi hakkında söyleyebileceği sadece birkaç şey var. "Ben aura tezine inanırım, Cobain'in çevresinde bir aura vardı, 'Geri çekilin' diyen bir aura. Yaptığını gördüğüm şeylerde kabiliyetinden etkilenmiştim. Çizimlerini gördüğümde nereden ilham aldığını merak ettim, daha o zamanlardan içindeki tepkiyi hissedebilirdiniz," diyor Hunter.

Cobain'in okuldan atılmasıyla Hunter, küçük kardeşi Kim'in onun derslerinden birine gelmesine kadar onun izini yitirmişti. Zaman zaman Kim, Hunter'a abisinin kayıtlarını dinletti: "Kızkardeşi onun bir müzisyen olarak çalışmalarını getirmeseydi hep onu merak ediyor olacaktım. Bugüne kadar çok öğrencimi düşündüm, ama o hep yukarda üstün bir yerde durdu. İntihar notunu gördüğümde dahi 'artık tutkumu yitirdim' bölümü beni şaşırttı," diyor Hunter.

Sonunda Cobain Aberdeen'den canlı olarak çıktı, en azından bir süre için, 1987'de ileride Nirvana olacak grubun ilk formunu kurdu; diğer üyeler bir başka Aberdeen'li olan Krist Novoselic ve Aaron Burckhard'dı. Birkaç ay sonra Cobain Olympia'ya taşındı, Novoselic de Tacoma'ya, Burckhard ise geride kaldı. Nirvana Olympia, Tacoma ve Seattle'da çaldı ve grubun ilk albümü *Bleach,* Sub Pop için 1989'da kaydedildi. Dave Grohl'dan önce de grup bir iki davulcu denemişti. '91'de asıl kendilerini ünlü yapan *Nevermind* albümünü Geffen için yaptılar. Cobain pop dünyasını uzun süredir ayakta kalmayı başaran punk estetiği ile uzlaşmaya zorlamıştı. Herkes rock and roll'un artık tüketildiğini kabul ediyordu.

Aberdeen'in taşrasından kısa sürede gerçekleştirilen göç şaşırtıcıydı. Arkalarında bıraktıkları Cobain'in bakış açısına sahip birçok çocuk ve hayran onların başarısı ile teselli buluyordu.

8 Nisan 1994'te Cobain kendi elinin kurbanı olunca aynı çocukların onur ve umudu söndü. "İntihardan sonra," diyor Brandon Baker, 15 yaşında bir çocuk "bize 'adamınız öldü, şimdi ne yapacaksınız!' diyorlar; ya da 'hey! Nirvana biletlerimi satıyorum, hem de yarı fiyatına'".

Baker caddelerde Aberdeen'in post-Nirvana gerçeğini bir grunge çocuğu olarak yaşamanın ne olduğunu tartışan dışlanmış çocuklardan bahsederek, "Kurt'ün de bu çocuklarla hemen hemen aynı problemleri vardı," diyor. "Eğer böyle bir yerden Kurt çıkabiliyorsa..."

"Sanki o bizim için bu işin hakkını vermişti. Ama bu, ardından onun yolunu izliyoruz demek değildir. Bir şey yapmaya çekiniyoruz, insanlar bizi hilkat garibeleri olarak görüyorlar."

Konuşmalar dönüp dolanıp yazın gerçekleştirilecek olan Lollapolooza turuna geliyor.

Son günlerde *Daily World*'ün manşetleri yerel bir tartışmaya yer veriyor. Lollapolooza tur organizatörleri Hoquiam civarının Washington şovlarının yeri olması için teklif verdiler, biraz da Cobain ve Nirvana'nın alternatif müzik ve bölge için yaptıkları anısına. Çevre sa-

kinleri böyle bir düşünceye tepki veriyor. Böyle bir olayla gerçekleşecek istenmeyen şeyler ve muhtemel bir uyuşturucu trafiği onları telaşlandırıyor, böyle bir şov bölge ekonomisini hareketlendireceği halde buna karşı çıkmaları çok makul. 17 yaşındaki genç Jessy Eby, "Eğre şehir meclisi bunu bir kere yaşamamıza izin verseydi, onlara daha çok saygı duyardık. Çevredeki çocuklar için bu çok iyi olurdu," diyor.

"Evet," diyor Rebecca Sartwell, "Denny's'e gidip kahve içmenin dışında tek bir işe yarar şey yapamayacak mıyız?"

Sartwell yeniden konuşana kadar birkaç dakikalık sessizlik yaşanıyor. "Nasıl açıklayacağım bunu bilemiyorum," diyor, "ama tüm umudum kesildi. Belki Olympia, Portland ya da başka bir yere giderim, ama oraya vardığımda 'Hey, ben Aberdeen'denim!' diyemeyeceğim, çünkü o zaman herkes beni alkolik, manik-depresif bir köylü olarak karşılayacak."

Herkes Sartwell'in sözlerine katılıyor.

Kurt Cobain'in annesinin yaşadığı yerden fazla uzakta olmayan bir mesafede North Aberdeen Bridge diye bir köprü var. Wishkak nehrinin üzerinden Kuzey Aberdeen'e ka-

dar uzanıyor. 1985 kışında, yaşayacak hiçbir yeri olmadığında Cobain öğleden sonralarını kütüphanede, akşamları da bir dostunun kanapesinde ya da annesinin evinin verandasında uyuyarak geçirirdi. Bazen North Aberdeen köprüsünün altında uyurdu. Köprünün güney yakasında bir bankta yattı. O köprünün altına yağmurlu bir öğleden sonra Aberdeen'e şöyle bir bakmak için tırmandım. Kahverengi-kızılımsı toprağın içinde belirgin bir oyuk var, beton payandanın yakınında. Aslında burada Aberdeen'deki diğer yerlerden daha çok onun izine rastladım, kolon ve silindirler onun sprey boya grafitileri ile dolu. Grup adları Black Flag, Meat Puppets; Fuck ve Stop Vandalism gibi sloganlar.

Çukurda pisliğin içinde bir süre oturup Wishkak nehrini seyrettim; buradan su akıyor gibi gözükmüyor, durgun ve yeşil. Arkamda bir çatırdı duyuyorum; bir fare mi, rüzgâr mı? Orada oturup bu sesi soğuk bir gecenin sessizliğinde duymak nasıl olurdu diye düşünüyorum; yalnızca küçük bir ateş karanlığı aydınlatırken. Bu şehirde sığınağı bir köprü olan bir çocuk olmak nasıl bir şeydir diye hayal etmeye çalışıyorum. Kimbilir; belki de Cobain'in burada geçirdiği geceler eğlenceliydi, sarhoşluk içinde yaşamıştı, ya da en azından güvenli zamanlarda. Kendisini çoktan birçok kez yaralamış bir kasabanın ona ulaşamayacağı bir yerdi burası.

Yargılarımda hiç şüphe yok, buranın bir çocuğun soğuk bir kış gecesinde kendi kasabasındaki en güvenilir yer olması korkunç bir şey.

Ayrılırken son bir yazı dikkatimi çekiyor, Cobain'in kitaplarda gördüğüm el yazılarına benziyor: "Evet, ayrılmalıyım. Aptalın dışarı çıkmasının zamanıdır." Belki gerçekten de Cobain'in yazısı, belki de Cobain'le aynı şeylerin farkına varan bir başka çocuğun. Karanlık kaderden kendinizi korumak için, karanlık yerlerden uzaklaşmalısınız. Bazen, zamanında ayrılamazsanız, terk ettiğinizde karanlık da sizinle beraber gelir. Yalnız kötü değil, en iyi zamanlarınızda bile sizinledir. Sizi ziyaret eder ve size nereden geldiğinizi hatırlatır, ne kadar uzağa kaçtığınız ya da özgürlük için ne kadar çok çabaladığınız önemli değildir, karanlık eninde sonunda sizi yakalayacaktır.

Kendi evinizde bir köprü altında yatacak hale getirilmişseniz birçok kötü şeyi öğrenebilirsiniz, ve bunların bir kısmı öldüğünüz güne kadar sizinle kalabilir.

Çev: Alper Çeker

LOVE BUZZ

Would you believe me when I tell you
you're the queen of my heart?
Please don't deceive me when I hurt you,
just ain't the way it seems.

Can you feel my love buzz?
Can you feel my love buzz?
Can you feel my love buzz?
Can you feel my love buzz?

Would you believe me when I tell you
you're the queen of my heart?
Please don't deceive me when I hurt you,
just ain't the way it seems.

Can you feel my love buzz?
Can you feel my love buzz?
Can you feel my love buzz?
Can you feel my love buzz?

Bana inanır mıydın sana söylediğimde
kalbimin kraliçesi olduğunu?
Seni incittiğimde lütfen beni aldatma,
sadece göründüğü gibi değil,

Aşk fısıltımı duyabiliyor musun?
Aşk fısıltımı duyabiliyor musun?
Aşk fısıltımı duyabiliyor musun?
Aşk fısıltımı duyabiliyor musun?

Bana inanır mıydın sana söylediğimde
kalbimin kraliçesi olduğunu?
Seni incittiğimde lütfen beni aldatma,
sadece göründüğü gibi değil,

Aşk fısıltımı duyabiliyor musun?
Aşk fısıltımı duyabiliyor musun?
Aşk fısıltımı duyabiliyor musun?
Aşk fısıltımı duyabiliyor musun?

PAPER CUTS

At feeding time she pushed food through the door.
I crawl towards the cracks of light,
sometimes I can't find my way.
Newspapers spread around.
Soaking all that they can.
A cleaning is due again a good hosing down.
The lady whom I felt maternal love
for cannot look me in the eyes,
but I see hers and they are blue
and they cock and twitch and masturbate.
I said so,
I said so,
I said so,
Nirvana,
Nirvana,
Nirvana.

Yemek saatinde kapıdan yiyecek uzatıyor.
Işık hüzmelerine doğru sürünüyorum,
bazan yolumu bulamıyorum.
Etrafa saçılmış gazeteler.
Becerebildiklerini ıslatarak.
Bir temizlik gerekli yine, iyice ıslatmak gerek.
Gönülden sevdiğim bayan
gözlerime bakamadığından,
ama ben onunkileri görüyorum ve onlar mavi
ve kırpışıyor ve seğiriyor ve tatmin oluyorlar.
Dedim ki öyleyse,
Dedim ki öyleyse,
Dedim ki öyleyse,
Nirvana,
Nirvana,
Nirvana.

Black windows of pain I scratch with my nails.
I see others just like me,
why do they not try to escape?
They bring out the older ones.
They point at my way.
They come with a flash of light,
and take my family away.
And very later
I have learned to accept some friends of ridicule.
My whole existence is for your amusement,
and that is why I'm here with you.
to take your right to
Nirvana.
Nirvana,
Nirvana.

Acıdan siyah camlar tırnaklarımla kazıdığım.
Tıpkı bana benzeyen diğerlerini görüyorum,
neden kaçmaya çalışmıyorlar?
Daha yaşlı olanlarını getiriyorlar.
Benim yolumu gösteriyorlar.
Bir ışıltıyla geliyorlar,
ve ailemi götürüyorlar.
Ve çok sonra
bazı alaycı dostları kabullenmeyi öğrendim.
Tüm varlığım senin eğlenmen için.
ve burada seninle olma nedenim bu.
Senin hakkını götürmek
Nirvana.
Nirvana.
Nirvana.

Epiphone

ACININ KRALI

phil sutcliffe—1993

Eninde sonunda anlaşılamayan şey ise Cobain'in ailevi geçmişi ve hiçbir sanat dalında eğitimi olmamasına rağmen, birkaç sene içinde duygularını resme, şiire, müziğe, heykellere dökmesi. Tabii ki uyuşturucularla, vandalizme ve her yanını saran pisliklere ek olarak.

Bütün dünyayı kasıp kavuran *Nevermind*'tan sonra büyük merakla beklenen *In Utero* albümünün piyasaya çıkışının arefesinde, Q dergisi, Nirvana ile buluşup Kurt Cobain'in eroin bağımlılığıyla, keskin paranoyayla, inatçı depresyon, omuz silktiren nihilizm ve çocuksu aşkla dolu merak uyandırıcı dünyasına daldı. Geceyarısı Kurt Cobain bir Manhattan otelinin konferans salonundaki uzun, boş bir masanın başında ümitsizce oturuyor. "Bu imkânsız, buna değmez," diyor bitkin bir iç çekişle. "Eğer bu kitap piyasaya çıkarsa, o zaman ortada bir grup falan kalacağını sanmıyorum." Bu kitap henüz basılmamış olsa da, dile düşmüş durumda. Nirvana hikâyesinin Victoria Clarke ve Britt Colling versiyonu. Geçen sonbahardan beri bu kitabın içindekiler hakkındaki söylentiler, Cobain ve Courtney Love'ı yasal baskıdan ("eğer bu kitapta karımı üzecek bir şey çıkarsa sizi fena benzetirim") telesekreterdeki tehdit mesajlarına kadar uzanan bir olumsuz tepkiler zincirine maruz bıraktı.

Birkaç dakika önce, sanki ağrısı varmış gibi karnını tutan Love sıkıntıyla röportajı böldü ve kocasıyla özel görüşmek için izin istedi. Courtney geçen akşamdan beri, dava açılabileceği fikri ile panikleyen, böylece Nirvana'ya hem bir prova okuması, hem de cevap

hakkı için çeşitli seçenekler ve metni onaylama yetkisi vaat eden müstakbel yayıncıların sağladığı taslakları inceliyordu.

Çok iyi bilindiği gibi, Clarke-Collings araştırmasının en tartışmalı bölümü, Love ve Cobain'in 1991 sonlarında başlayan (ve Courtney'nin hamile olduğunu öğrendiği 1992 Ocak'ında kronikleşen) eroinle 'flört'leri ile ilgili olan kısım. Doktorlardan, eroini bir kerede bırakırsa bebeğe bir zarar gelmeyeceği garantisini alan Love, o zamandan beri bir klinikte tedavi gördüğünü söylüyor. Gerçekten de, kızları Frances Bean geçen yazın 18 Ağustos'unda, sağlıklı ve normal bir bebek olarak doğmuştu. Ancak *Vanity Fair* dergisinin Eylül sayısında, Courtney'nin hamile olduğunu bile bile eroine devam ettiği söyleniyordu. Bu da güvenilir tıbbi kayıt peşinde koşan Clarke-Collins için kaçırılmaz bir fırsat.

Bu yalnızca Cobain'in "iyi şöhreti" ile ilgili bir şey değil. Bir Los Angeles mahkemesi, *Vanity Fair* dergisini delil göstererek Frances'i birkaç hafta evlerinden uzaklaştırdı (Frances, Courtney'nin kız kardeşinin sorumluluğuna verildi.) Ve sonra da çift yeniden uyuşturucuya başlamadıklarını garanti etmek için, düzenli olarak tabii tutuldukları idrar tahlilleri yoluyla uygun ebeveynler olduklarını kanıtlamaya zorlandı. "Kendimi tam bir belirsizlik içinde hissediyorum," diyor Cobain kelimeleri uzatan yavaş çekim Kuzeybatı aksanıyla. "Geçtiğimiz altı ayda, Courtney hakkında yalnızca birkaç tane olumlu haber çıktı. Şimdi de bu. Müziği, hakkımızda yazılan bütün bu pislikleri, özellikle bütün varlığımla sevdiğim bir insan hakkında yazılanları kaldıracak kadar sevip sevmediğime karar veremiyorum.

"Keşke bir rock yıldızı olmak üzerine bir ders alabilseydim. Belki beni bütün bunlara hazırlardı. Bu kadınlar amaçlarından saparak başka insanların hayatlarını mahvetmeye çalışıyorlar. Veya bunlara aldırmayacağımızı düşünecek kadar gerizekâlılar." Lekeli, kırmızı boyalı tırnaklarının üzerinden dalgın dalgın bakarak, kendine izin verdiği tek toplumsal eğlencesi olan ironik gülümsemesinin saklı işaretlerini veriyor. "Garip olan şey, daha önceleri son derece negatif bir insan olmamdı," diyor. "Son yıllarda davranışlarım ve düşüncelerim yalnızca daha iyimser oldu, çünkü artık bir çocuğum vardı ve âşıktım. Yalnızca bunlar bana kendimi kutsanmış hissettirdi. Yıllardır peşinde koştuğum hayata kavuşmuştum. Bir eş, bir aile ve güvenlik istiyordum. Bunların dışındaki her şey boş.

"Biliyorum, sanki çok şikâyetçiymişim gibi görünüyor..."

Şimdi 26 yaşında olan Cobain, sanki uluyan veya kükreyen –fakat yine de 'arkadaşça' düzenini koruyabilen– müziğini, zorlu hayatıyla bağdaştırmak için üstü kapalı sözler ve ipuçlarıyla göndermeler yapıyor.

Cobain'in öfkesindeki çıraklık dönemi –son şarkılarından birinde alay ettiği– 'Efsanevi

boşanmayı' takiben başladı.

Küçük kereste kasabası Aberdeen'deki pastoral ve sevimli çocukluk dönemi, o sekiz yaşındayken anne-babasının ayrılmasıyla paramparça oldu. Ve bu boşanmadan sonra küçük Kurt, anne/babası ve akrabaları arasında mekik dokumaya başladı. (bu da 1988 Sub Pop 45'liği, *Sliver*'dan çıkan ve bir çocuğun annesine seslenişini işleyen "Please Don't Go"nun kalp durduran çığlıklarıyla kesinlikle bağlantısı olan bir tecrübeydi).

Eninde sonunda anlaşılamayan şey ise Cobain'in ailevi geçmişi ve hiçbir sanat dalında eğitimi olmamasına rağmen, birkaç sene içinde duygularını resme, şiire, müziğe, heykellere dökmesi. Tabii ki uyuşturucularla, vandalizme ve her yanını saran pisliklere ek olarak.

Bundan başka, acı çeken bir sanatçının hayat stiline karşı doğal bir eğilimi olduğunu açığa vurdu. İlk gençlik yıllarında, kendisine kalacak bir yer sağlayacak en son akrabasını ve arkadaşını gücendirdikten sonra, bir süre sokaklarda yaşadı. Sanki ufacık Aberdeen cehennemi bir metropolmüş gibi. "Something In The Way"de anımsandığı gibi nehir kenarındaki banklarda, karton kutularda veya insanların verandalarında uyudu: *"Underneath the bridge/ The tarp has sprung a leak... And I'm living off grass/ And the drippings from the ceiling."*

Cobain, sanat için olduğu kadar samimiyetle de geçerli olan güçlü içgüdüleriyle geriye dönüp baktığında, tamamen olayların kurbanı olmadığını anlamıştı; bir bakıma, olayların gelişmesini beklediği bir bohem romansında çetin bir rol üstlenerek kendini deniyordu.

Yine de, ilk gençlik yıllarından beri ona acı veren bir durum vardı ki tamamen istek dışıydı. Açıklaması olmayan, sık sık başına bela olup ona işkence eden mide ağrısı. Genellikle bu ağrının psikosomatik olduğuna hükmedilse de, yaratıcı çabalarıyla duygusal travmalarından kurtulması Cobain'e hiçbir rahatlama sağlamadı ve ona göre diğer sanatçıların olağan özelliklerinden birini benimsemesinin sebebi sadece bu fiziksel acıydı: Mahvolmak üzere olan bir uyuşturucu bağımlısı.

Michael Azzerrad'ın iyi niyetli ve aynı zamanda oldukça 'parlak' Nirvana kitabına göre, Kasım'da grup Avrupa turnesindeyken ve *Nevermind* bütün albüm listelerini kırıp geçerken, Cobain bu mide ağrısının öyle dayanılmaz ve sürekli hale geldiğine karar vermişti ki, eroini anestezi olarak deneyecekti. Kurt, ayrıca Courtney Love'ı da bu davranışı benimsemeye ikna ettiğini özellikle vurguluyor (genellikle iddia ettiği gibi bunun tersi değil.)

Ona göre, kontrolden çıkmış olsa da, bu yöntem acıyı yok ediyordu, ama diyor Azzerrad, Cobain bu tecrübenin onu bağımlılığın cehennemi çukurlarına kadar götürebilecek bir

mecburiyet haline gelebileceğini de biliyordu. Karısıyla aynı zamanda bir kliniğe yatmış olmasına rağmen, bu bir işe yaramadı. Uyuşturuculara geri döndü ve ancak bebekleri doğmak üzere iken bir 'kürü' kabul etti. 1992 Ağustos'unun başında bir Los Angeles hastanesine yattı. Courtney de bu hastanenin başka bir bölümünde doğum yapmak üzere bulunuyordu. Bayan Cobain, başucunda kocasıyla, doğumunu yaptı; yan etkilerle beraber, yarı baygın ve kusarak...

Cobain, belki de o zaman, hayatıyla 'sanat oyununu' oynamayı bıraktı. Kendini 'temizledi'. Birkaç ay sonra bir doktor, mide ağrısının kapanmış omurga sinirlerinden kaynaklanabileceğini söyledi ve bundan sonra uygulanan bakım ve egzersizler, Cobain'i mahveden acıları hafifletti. Böylece Cobain birçoklarını şaşırtarak sağlıklı bir durumda, bir sonraki albümlerinin kayıtlarına başladı.

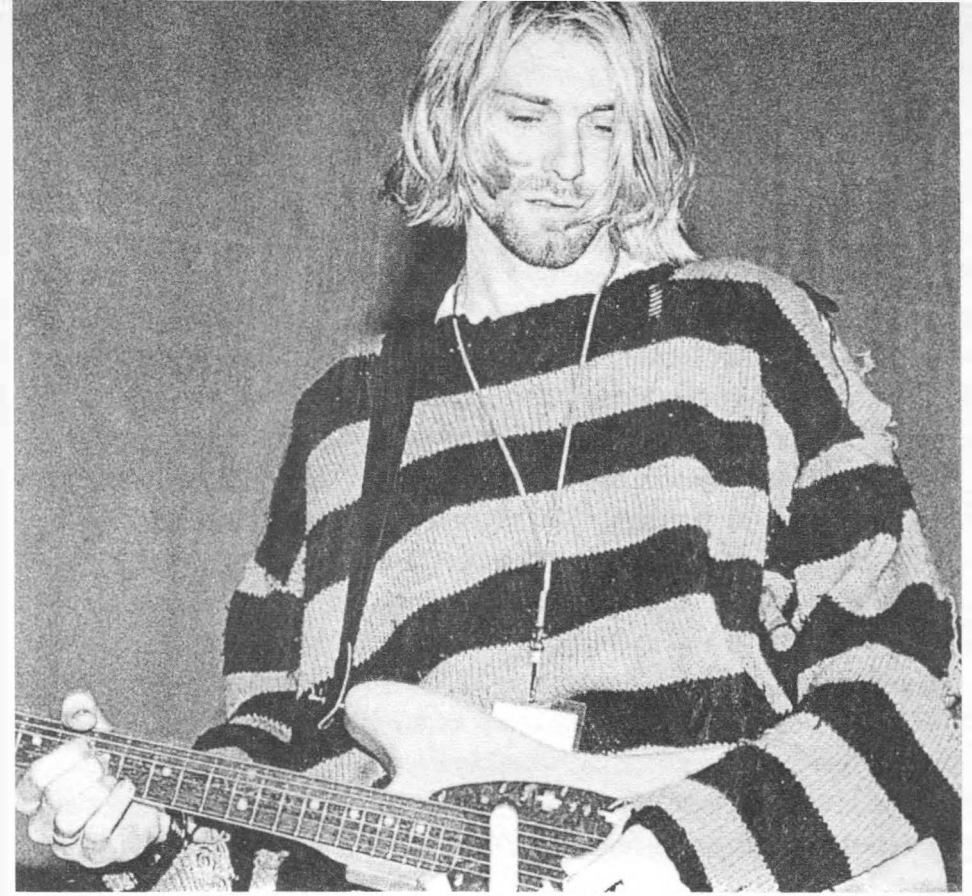
Yine de, Nirvana'nın albüm şirketi Geffen'e bağlı DGC endişelenmeye başlayabilirdi, çünkü 'asıl' adam Cobain romantik sanatının üzerine fazla düşmüyordu ve kendini yok ediyordu. Bütün makul otoriteler (veya aslında hayranlar?) dünya çapında 9 milyon satarak alkışlanan, diğerlerini ezip geçen *Nevermind*'in müzikal bir kopyasını beklerken, Nirvana'nın elinde, köklerine dönen Amerikan 'noise-punk'ının reklamlık 'intihar eğilimleri' ve yakıp kavuran sade-sanat düşüncesi vardı.

Prodüktör Steve Albini ile yapılan görüşme bu paniğe son verdi. Bu Steve Albini, The Pixies ve The Breedeers'ı yaratan adamdı.

"Steve Albini'yi seviyorum sayılır," diyor Nirvana'nın 24 yaşındaki bateristi Dave Grohl. "İnsanın hayatında görüp görebileceği en büyük üçkâğıtçı olmakla övünür ve gerçekten de bu işi iyi yapar. Ayrıca inanılmaz derecede zeki bir prodüktör."

Plak şirketi Nirvana'nın Albini'yi kullanmasına engel olmadı mı? "Hayır, 'Biz istiyoruz' demedik, 'Biz yapacağız' dedik," diyor Grohl. *Nevermind*'tan sonra güç bizdeydi. O zamanki A&R adamımız Gary Gersch kapris yapıyordu. Ben de 'Gary, adamım, bu kadar korkma, albüm mükemmel olacak!' dedim. O da 'Korktuğum falan yok, devam edin ve bana yapabileceğinizin en iyisini getirin," dedi. Bu da sanki 'Gidin ve keyfinize bakın' demek gibiydi, 'sonra biz başka bir prodüktör bulup gerçek albümü yaparız."

Albini'nin kayıt stili, Nirvana'nın *Nevermind*'ta düzleştirip, güzelleştirdiklerini hissettikleri sesin özünü ele geçirmek için ümit ettikleri ile tamamen uyuşuyordu. İlk önce her bir enstrümanın en ince nüanslarını bile yakalamak için odayı mikrofonlarla donattı (sadece trampet için beş altı tane.) Sonra da neredeyse bütün şarkıları elden geçirerek herkesi şaşırttı. On beş gün içinde Nirvana, elinde albüm kayıtlarıyla çıkageldi. *In Utero*: üç adet çok mutlu adam...

İşte o zaman söylentiler yayılmaya başladı: Başlangıçta DGC'nin satış yapmayacağı gerekçesiyle albümü yayınlamayı reddettiği söylendi. Sonra hikâye tarz değiştirdi. Bu da kısmen Albini'nin, karanlık ve belirsiz imalarla, yaptığı işin niteliğinin değiştirildiğini iddia ederek, tartışmaya katılmasından oldu.

Bütün bunlar da neydi böyle?

"Gerçek şu ki, Steve Albini çok paranoyak bir adam. Daha önce hiçbir zaman DGC'deki kadar saygı duyduğum insanlarla çalışmadım," diyor 'anonim rock orospularının' belalısı Kurt Cobain. "Bazıları albümü beğenmedi ve bize de bunu söylediler. Bazıları ise çok sevdi. Ne yönden bakarsak bakalım, biz istediğimizi yaptık, çünkü kontratımız bize yüzde yüz sanatsal kontrol vermişti."

O zaman ateş olmayan yerden duman mı çıkıyordu?

"Stüdyodan aldığımız kasetleri evde dinlediğimizde, gerçekten kulağa çok değişik ge-

liyordu," diyor Cobain. "Üç hafta boyunca hiçbirimiz neyin yanlış olduğunu anlayamadık ve ne bok yiyeceğimizi bilemedik. Sonra vokal ve bas'ın yeterince yüksek olmadığını anladık."

"Mix'i Steve Albini ile gülünç denebilecek kadar kısa bir sürede yaptık (şarkı başına bir saat). REM'in prodüktörü Scott Litt'le de 'Heartshaped Box' ve 'Scentless Appentice'i mix ettik. Diğerlerini zamanla halledebilirdik. Bu fikir işe yaradı. Şimdi tamamen memnunuz."

"İşte bu albüm gerçekten Nirvana," diyor Grohl. "*Nevermind*'ın tek kusuru kusursuz olmasıydı. Onu teybinizde dinleyin, rahatça fark edersiniz, bu büyük 'bombanın' yanında o zayıf, keskin bir şey kalıyor. Bu albüm adeta bir gümbürtü, bu khhhhhhhhhsss (boğazının arka tarafıyla garip bir ses çıkarıyor.) *In Utero* tam bir saatli bomba, adamım!

Böylece her şey yolundaydı, en azından eleştiriler gelmeye başlayıncaya kadar. *In Utero* hiç de kolay dinlenilir bir tercih değildi.

Nirvana, New York'taki Roseland dans salonunda kısa bir şov ile sahnelere dönünce, başka bir şekilde yan çizdiler. Bir saat boyunca *In Utero*'dan parçaların yanı sıra *'Nevermind*'tan seçmeleri birlikte çaldılar. Bu tanıdık ve 'kundakçı' bir kükremeydi; hiç tuhaflık yoktu. Kalabalık coştu. Patronlar da, kafalarını sallayıp pis pis sırıttılar.

Ama sonra sahneye bir bayan çellist geldi. Nirvana elemanları taburelere yerleşip, beş şarkılık akustik bir set çaldılar. (*Nevermind*'tan "Polly" ve "Something In The Way", *Leadbelly*'den "Where Did You Sleep Last Night" dahil.) Sonra da sessizce çekip gittiler. Böylece "yeni kampanyalarını" bir kenara fırlatıp, seyircilere 'bis' isteklerini unutturmuş oldular. Ancak beş dakikalık fısıltı ve depreşmeden sonra, Nirvana full elektrik "Smells Like Teen Spirit" ve "Endless Nameless" ile sahneye geri döndü.

Kuşkusuz o akşam değişik bir simaya bürünmüşlerdi. Ama anlaşılmaz bir gürültü duvarına karşı koymaları gerekeceğini düşünerek korkan DGC'nin adamları, akustik balladlar çalarken, salonu dehşet içinde terk ettiler. 28 yaşındaki basçı Krist Novoselic "Arkamızda böyle bir şov bırakmış olmaktan memnunum," diyor. "Bunun hakkında biraz endişeliydim, ama işi gerçekten iyi götürdük. Akustik olayını da becerdik, her ne kadar biz çalarken, etrafta debelenenlerden rahatsız olsam da..." Cobain'in fotoğraf çekimi için aşağı gelmesini bekleyen Novoselic ve Grohl, otelin lobisinde gazetecilerle görüşüyorlar. İki saat boyunca beklemekten rahatsız oldukları belli oluyor. 'Esas adam', geç kalışlarından dolayı 'yardımcılarından' ve gazetecilerden bol bol özür dilese de, bu alışkanlığından vazgeçmiyor.

Cobain'in Aberdeen'li yoldaşı ve 1985'den beri sadık dostu Krist, Nirvana'nın yaşa-

mındaki küçüklü büyüklü sürtüşmelere 'bağlı-sadık' karakter özelliklerin koruyarak karşı koyuyor: "Cana yakın ve hoş olmak istiyorum," diyor Krist. Ama yine de bardak taşma noktasına geldiğinde, alternatif taktiğinin kaçmak ya da geri çekilmek olduğunu itiraf ediyor.

Geçen sene 'şan şöhret' tepenin arkasından görünüp, sevgili arkadaşı Cobain kendini eroin batağına gömdüğü sırada Novoselic ve karısı Shelly düğüne gitmeme kararı aldılar, çünkü Cobain ve Love'in uyuşturucu muhabbetlerini onaylamıyorlardı. Bu arada, bir de şarkı sözlerinin telif haklarıyla ilgili tartışma çıkmıştı. Novoselic'in reaksiyonu Seattle'a dönüp motosikletiyle sürtmek oldu.

Grohl'un da benzer içgüdüleri vardı. Gruba en son katılan o (1990'ın sonlarında), ama Washington DC'den Washington State'e taşınmadan önce sekiz ay Cobain'le yaşadığı için ona oldukça yakın; müzik endüstrisi hakkında da oldukça 'soğuk bir bakış açısı' geliştirmiş: "Bu ortam kibirli, hiç utanması olmayan, bir parça bile terbiyeden yoksun insanlarla dolu. Umurlarında olan tek şey o boktan para, para, para... Bu yüzden bu işlerle uğraşıyorum, acayip başağrısı yapıyor."

Novoselic'in motosikletli 'restorasyon' dönemi ile karşılaştırırsak, Grohl boş zamanları süresince hiperaktifti, ama arada sırada normalliğe sığındığı da oluyordu: Nişanlısı ile Seattle'da, annesiyle North Carolina'da vakit geçiriyor; Amerika'yı traktör ve motosikletle dolaşıyor ve eski grubu Scream ile bazı şovlara çıkıyordu. Bütün bunlar Nirvana'nın Roseland'daki "dönüşünün" üç gün öncesine kadar devam etti. Grohl, ilk gençlik yıllarının 'Combo'suyla 'rock'ı kurtaran grup' fenomeninden sıyrılıp rahat bir nefes alırken, Novoselic kendi içine bakıp grubun oluşumunda hamuruna kattığı o 'özgür' ve 'kışkırtıcı' ruhu geri getirmeye çalışıyordu.

"Özellikle kışkırtıcı olmaya çalıştığımı düşünmüyorum," diyor Novoselic. "Ama sanırım her zaman politikayla ilgilendim; en azından 17 yaşında, duvarlara slogan yazarken. O günlerdeki davranışlarımız bugün seks, ırkçılık ya da Bosna hakkında görüşmelerimizde açığa çıkıyor. Benim favorilerim 'Nixon, Hendrix'i öldürdü' ya da 'Tanrı homodur' cinsinden sloganlardı.

"Benim için olay, işi kendiliğinden yapmaktır –arabanın kapısını açıp içeri atlamak gibi. Geçen yıl Saturday Night Live'de meydana gelen ve tartışmaya yol açan durum da buydu. Hepimiz birbirimizi öpmeye başladık ama bunu önceden planlamamıştık. Sonra şov bitince, Kurt ve Dave'e baktım ve onları ısırmaya başladım. Çok komikti. Ama tekrarlarda bu bölümü kestiler."

Sonunda Cobain, yanında Courtney Love'la görünüyor. Anlaşılmaz bir biçimde, yün hırka ve kaniş kulaklıklı, koyun derisi motifli bir kasket giymiş. Birisi ona kış ortasında Aberdeen'de değil de New York'ta olduğunu hatırlatıyor ve eksantrik rock yıldızının yanıp tutuşmaya başlamaması için mantıklı açıklamalar yapılıyor. O da kendinden merkezi ısıtmalı kasketi ve hırkayı çıkartıyor ve Courtney'den kırmızı çizgili bluzunu istiyor. Karısı da sorgusuz sualsiz isteğini yerine getiriyor. Geceyarısı sularında konferans odası. Cobain, oda servisinden değil, civardaki bir dükkândan alınmış balıklı ve mayonezli sandviçini ısırırken, üzerinde hâlâ o bluz var: "Akustik set olayı, son dakikada akla gelen bir düşünceydi," diyor, "normalde öyle bir şeyi yapmazdım. Çok garipti, çünkü müzikten çok insanların sesini duyuyordum. Bu çok kaba. Demek istiyorum ki grubu çok sevmesem bile, onların yaptığını yapmayacak kadar saygı duyardım. Ama sanırım sizin New York'unuz böyle bir şey.

"U2 gibi, şovları bir maskaralıklar geçidine dönüştürüp, rock yıldızı olmayı küçümseyici bir silah haline getirerek, sivri bir tutum takınmak istemiyorum. Bu pis bir şaka olurdu".

Ayrıca, özellikle şaşırtıcı olan bir şey var. Cobain, *In Utero*'nun (bir dereceye kadar) seyircilerle olan iletişiminde bir 'yumuşamayı' temsil ettiğine inanıyor. Grubu seven ve göze çarpan kalabalık sayıdaki 'jock'lardan da (maço aptallar, andavallar) artık şikâyetçi olmadığını iddia ediyor. Aslında, işi onlar için kolaylaştırmak maksadıyla, 'şiirsel' bağlam-

da daha açık sözlü olduğunu söylüyor.

Nevermind 'kışkırtıcı' bir imajı tesil ediyordu: Mesela "Smells Like Teen Spirit", (I feel stupid and contagious/Here we are now entertain us) Reagan-Thatcher sonrası 90'ların huysuzluğunun özlü bir değerlendirmesini yaparak şöhrete ulaştı. Yine de, genellikle, Cobain'in yazma stili, anlamını netleştirecek düz ve açık bağlantıları birleştirmekten ziyade, 'imajları' birbirleriyle çarpıştırmak olarak tanımlanabilir. "Her zaman soyut şeyler işledim," diyor. "Hiçbir anlamı olmayan rüyalara bayılırım. Planı olmayan bir filmi tercih ederim. Şarkı sözlerimin çoğu birbirleriyle bağlantılı değildir, çünkü birçok değişik şiirlerimden cümleler alıp birleştirerek onları oluştururum. Olay bittikten sonra 'temayı' tasarlarım, genellikle benimle röportaj yapılırken.

"Ama bu albümde, ötekinden daha belirgin noktalar var. 'Scentless Apprentice' olmaktan bıkmayacağım bir kitap hakkında; Patrick Süskind'in *Koku*'su. "Rape Me"de, cesur bir şekilde, tecavüze karşı bir şarkı yazmaya çalıştım. Şunu fark ettim ki, eğer bir şey anlatmaya çalışıyorsanız 'açık ve net' olmalısınız. Çoğu insan şarkıların böyle olmasını istiyor. Şarkıların, suratlarının tam ortasına fırlatılması gerek."

Öyleyse, başlığından başlayarak, *In Utero*'nun bebeklerle ve doğumla ilgili imajlarla dolu olması rastlantı değil. Bu albüm Cobain'in baba olması ile ilgili.

Genişçe sıntıyor. "Hayır, bu bir rastlantı. Üreme ve doğum beni her zaman büyülemiştir. Yıllardan beri cenin resimleri çizerim ve çamurdan cenin bebekler yaparım. Hamilelikte muhteşem bir şeyler var. Kadınlara çok saygı duyuyorum, çünkü onlar çocuk taşıyorlar. Bana, sanki kadınlar daha kutsal insanlarmış gibi geliyor.

"Deniz atları ilgimi çeker, bilirsiniz işte. Önce dişi, bebekleri taşıyor, sonra da onları gerçek doğumu yapan erkeğine transfer ediyor. Paylaşılan hamilelik."

Sanki biz de aynı yolu denemeliymişiz gibi konuşuyorsunuz?

"Evet. Bence öyle."

Çev: Övgü Tüzün

SCOFF

In my eyes, I'm not lazy.
In my face, it's not over.
In your room, I'm not older.
In your eyes, I'm not worth it.

Gözlerimde, tembel değilim.
Yüzümde, henüz bitmedi.
Odanda, daha yaşlı değilim.
Gözlerinde, o değerde değilim.

Give me back my alcohol,
give me back my alcohol,
give me back my alcohol,
give me back my alcohol,
give me back my alcohol,
give me back my alcohol,
give me back my,
give me back my,
give me back!

Alkolümü geri ver,
alkolümü geri ver,
alkolümü geri ver,
alkolümü geri ver,
alkolümü geri ver,
alkolümü geri ver,
geri ver,
geri ver,
geri.

Heal a million, kill a million.
Peel a million, feel a million.
Heal a million, kill a million.

Bir milyonu iyileştir, bir milyonu öldür.
Bir milyonu soy, bir milyonu hisset.
Bir milyonu iyileştir, bir milyonu öldür.

In my eyes, I'm not lazy.
In my face, it's not over.
In your room, I'm not older.
In your eyes, I'm not worth it.

Gözlerimde, tembel değilim.
Yüzümde, henüz bitmedi.
Odanda, daha yaşlı değilim.
Gözlerinde, o değerde değilim.

Give me back my alcohol,
give me back my alcohol,
give me back my alcohol,
give me back my alcohol,
give me back my alcohol,
give me back my alcohol,
give me back my,
give me back my,
give me back!

Alkolümü geri ver,
alkolümü geri ver,
alkolümü geri ver,
alkolümü geri ver,
alkolümü geri ver,
alkolümü geri ver,
geri ver,
geri ver,
geri.

Heal a million, kill a million.
Peel a million, feel a million.
Heal a million, kill a million.

Bir milyonu iyileştir, bir milyonu öldür.
Bir milyonu soy, bir milyonu hisset.
Bir milyonu iyileştir, bir milyonu öldür.

In my eyes, I'm not lazy.
In my face, it's not over.
In your room, I'm not older.
In your eyes, I'm not worth it.

Gözlerimde, tembel değilim.
Yüzümde, henüz bitmedi.
Odanda, daha yaşlı değilim.
Gözlerinde, o değerde değilim.

Give me back my alcohol,
give me back my alcohol,
give me back my alcohol,
give me back my alcohol,
give me back my alcohol,
give me back my alcohol,
give me back my,
give me back my,
give me back!

Alkolümü geri ver,
alkolümü geri ver,
alkolümü geri ver,
alkolümü geri ver,
alkolümü geri ver,
alkolümü geri ver,
geri ver,
geri ver,
geri.

Heal a million, kill a million.
Peel a million, feel a million.
Heal a million, kill a million.

Bir milyonu iyileştir, bir milyonu öldür.
Bir milyonu soy, bir milyonu hisset.
Bir milyonu iyileştir, bir milyonu öldür.

MR. MOUSTACHE

Fill me in your new vision,
wake me up with indecision.
Help me trust your mighty wisdom,
yes, I eat cow.
I am not proud.
Show me how you question question,
lead the way to my temptation.
Take my hand and give it cleaning,
yes, I eat cow.
I am not proud.
Easy in an easy chair.
Poop as hard as a rock.
I don't like you anyway.
Seal it in a box.

Beni yeni görüntünle kapla,
beni şüpheyle uyandır.
Güçlü bilgeliğine inanmama yardım et,
evet, et yiyorum.
Gururlanmıyorum.
Bana nasıl soru sorduğunu göster,
günahıma önderlik et.
Elimi al ve temizliğe ver,
evet, et yiyorum.
Gururlanmıyorum.
Rahat bir iskemlede kolay.
Kıçın bir kaya kadar sert.
Zaten seni beğenmiyorum.
Onu bir kutuda sakla.

"BİZ BURADAYIZ, BİZİ EĞLENDİRİN ŞİMDİ, ÇÜNKÜ BENİ SİZ ÇAĞIRDINIZ"

david frickle—1994

Kurt Cobain'in turneler, Nirvana ve problemleri üzerine ***Rolling Stone*** *dergisiyle bir konser sırasında yaptığı söyleşi:*

"O kadar hızlı parladı ki," diye mırıldanıyor Kurt Cobain uykulu ve kalınca bir sesle. (*Nevermind* albümünün başarısının yarattığı ilk kriz döneminden söz ediyor.)

"Nasıl baş edeceğimi bilemiyordum. Eğer Rock Star 101 diye bir kurs olsaydı, buna devam etmekten büyük keyif alırdım. Bana yardımı dokunabilirdi. Hâlâ bazı dergilerde rock yıldızlarının tanımları yapılıyor. Sting: Çevreci, mantıklı. Kurt Cobain: Mızmız, nevrotik, şikâyetçi, rock yıldızlığı dahil her şeyden nefret eden adam. Oysa ben hayatımda hiç bu kadar mutlu olmadım. Özellikle geçen hafta; turne konserleri o kadar iyi geçti ki, bu geceki dışında. Ben birçok insanın düşündüğünden çok daha mutlu bir adamım".

Cobain geçen yıl şimdi bulunduğu duruma gelmek için bir çok uzun ve dolambaçlı yoldan geçti: *In Utero*'nun hazırlanışı sırasında ("Nevermind"dan sonraki uzun süre beklenen ilk stüdyo albümü) son dakikada yapılan isim ve parça değişikliklerini yanısıra grup içi çatışmalar, plak şirketleri DGC ve yapımcı Steve Albini'yle albümün ticari başarı potansiyeli ya da potansiyel düşüklüğü hakkındaki çalışmaları gibi.

Cobain'in Şubat 1992'de Hole grubunun solisti ve punk şarkıcı Courtney Love ile yap-

tığı evlilik ise rock dergilerinin dedikodu yapmaları için rüya gibi bir malzemeydi. Haziran 1993'te Cobain-Love çifti bir kere daha haber oldular. Bu sefer, Kurt Cobain eşi Courtney Love'a bir kavga sırasında hakaret ettiği gerekçesiyle tutuklandı. Polisin evde yaptığı arama sonucunda evlerinde üç silah bulundu, fakat sonradan şikâyet geri alındığı için kayıtlara geçirilmedi.

Gene aynı yıl Cobain, eroin bağımlısı olduğu söylentilerine cevap verdi; kronik mide ağrılarını hafifletebilmek için zaman zaman uyuşturucu kullandığını söyledi. Veya kendisinin sözleriyle "kendi kendimi tedavi edebilmek için." Şu anda gerçekten uyuşturucudan uzak duruyor ve iyi bir tedavi sonucunda mide hastalığı da iyileşmenin eşiğinde.

Kurt Cobain'in içindeki genel ve kendisine yönelik kızgınlığın kökleri ise çok derinlerde. Washington eyaletinin Aberdeen kasabası yakınlarında doğdu, tıpkı basçı Krist Novoselic ve baterist Dave Grohl ya da Amerika'daki hayranlarının büyük bir bölümü gibi. Dağılmış bir ailenin ürünü. 8 yaşındayken, sekreterlik yapan annesi oto tamircisi olan babasından boşandı. Cobain, lisedeyken birçok resim yarışmasından ödüller kazandı. O yıllarda reklamcı olmayı istiyordu. Şu anda da, Nirvana'nın albüm dizaynlarının çoğunu yapan o. Örneğin, *In Utero*'nun arka kapağındaki plastik fetus kolajı, ki bu çalışma yüzünden albüm Kmart ve Wal-mart tarafından yasaklandı.

Kurt Cobain liseden mezun olduktan sonra, bir sanat okulundan burs kazandı. Fakat kolejin verdiği bursu kabul etmedi. Bunun yerine tipik teenage-loser yaşamı sürdürmeye başladı. Yerel punk grubu Melvins'e ara sıra katılıyordu. Kendini söz yazarlığı ve bestelerine verdi. Cobain: "Hiçbir zaman şarkı söylemek istemedim," diyor ısrarla. "Sadece gitar çalmak, arka planda saklanıp gitar çalmak istiyordum. Fakat lisede, yatak odamda gitar çaldığım zamanlarda artık kendi şarkılarımı yazmam gerektiğini sezdim".

Uzun bir süre boyunca Nirvana'nın Sub Pop bünyesindeki ilk çıkışından grunge tanrıları konumuna gelene kadar, Kurt Cobain yeteneğinin bir ödül mü yoksa bela mı olduğuna karar veremedi. Sonunda her ikisi de olduğunun farkına vardı.

İnsanların onu bir müzisyen yerine bir idol olarak görmelerine tepki duyuyor. Cobain müzik piyasasına karşı her zaman güvensiz ve kuşku dolu. Fakat Nirvana'yı ve punk tavrını örnek alan kitleye karşı olan tutumunda tam bir dönüş yapmış durumda.

"Artık eskisi kadar önyargılı değilim," diyor (neredeyse özür dileyen bir sesle.) "Bizim niye şu anda bulunduğumuz yerde, onların da niye orada oldukları hakkında çok düşündüm. Ve artık beni sakallı, sarhoş, uçmuş ve Sliver'a eşlik eden iri yarı adam görüntüsü o kadar rahatsız etmiyor.

"Geçen bir buçuk sene içinde çok fazla baskı altında kaldım. Hâlâ da bu baskının etkisi altındayım." Onu tek mutlu eden ve edebilecek, ayakta durmasını sağlayan yegane sebepleri sayıyor: "Kimsenin aldırmadığı ya da dikkat etmediği küçük şeyler. Her şey bu grup sayesinde oldu. Şu anda gerçekten minnettarım ve her ay daha iyimser sonuçlara varıyorum. Sadece sonunda bu kadar iyimser bir tavrın beni sıkıcı bir insan haline getirmemesini diliyorum," diyor gülümseyerek.

"Sanırım her zaman garip bir şeyler yapacak kadar nevrotik biriyim."

Bu gece sahnede ters giden her şeyin yanında, bir de "Smells Like Teen Spirit"i çalmadan ayrıldınız. Neden?

— Bunu yapmak her şeyin üstüne tuz biber ekmek gibi olurdu (alaycı bir şekilde gülümsüyor.) Bu her şeyi iki kat daha kötüleştirirdi. Şu anda "Teen Spirit"in gitar solosunu bile hatırlamıyorum. Catering room'da oturup o kısmı öğrenmem ise beş dakikamı alırdı, fakat artık bu türden saçmalıklarla ilgilenmiyorum. Eğer bu hiç aldırmadığım falan anlamına geliyorsa... Bilemiyorum. Hâlâ "Teen Spirit"i çalmaktan hoşlanıyorum, fakat neredeyse onu çalmak bir utanç haline geldi.

Öyle mi? Hâlâ başarısının büyüklüğü seni rahatsız ediyor mu?

— Evet. Herkes bu şarkının üstünde çok fazla durdu. Çok büyük tepki almasının tek nedeniyse, insanların MTV'deki klibini binlerce kere görmesi. Beyinlerinin içine sokuldu. Fakat bence yazdığım diğer şarkıların arasında ondan daha iyi olmasa da, onun kadar iyi olan o kadar çok şarkı var ki, örneğin "Drain You". Kesinlikle "Teen Spirit" kadar iyi. Sözlerini sevdiğim ve çalmaktan hiç bıkmadığım bir şarkıdır. Fakat belki de "Teen Spirit" kadar büyük bir olay haline gelseydi bu kadar sevemeyebilirdim. Bu gece gibi kötü geçen gecelerde ise, "Teen Spirit"in üstünden öylesine bir geçiyorum. Tam anlamıyla gitarımı fırlatıp atmak ve sahneden çıkıp gitmek istiyorum. Çalarken iyi vakit geçiriyormuşum gibi rol kesemiyorum.

Ama yazarken iyi vakit geçirmiş olmalısınız?

— Üç ay gibi bir süre üstünde çalıştık. DGC (plak şirketi) ile olan görüşmelerin sonucunu bekliyorduk; Dave (Grohl) ile ben Olympia'da yaşıyorduk ve Krist (Novoselic) Tacoma'da yaşıyordu. Her gece beraber çalabilmek için Tacoma'ya gidiyorduk ve şarkıları ortaya çıkarmak için uğraşıyorduk. Ben en iyi, en aşırı pop şarkısını yazmaya çalışıyordum. Aslında tek yaptığım Pixies'i sökmeye çalışmaktı. Bunu itiraf etmeliyim (gülümsüyor.) Pixies'i ilk duyduğumda o gruba öyle ağır bir şekilde bağlandım ki, ben de bu grupta olma-

lıyım dedim; en azından bir Pixies 'cover band'de. Biz de onların dinamik anlayışlarını kullandık, önce sessiz ve yumuşak başlayıp, sonra yüksek ve sert devam ederek. "Teen Spirit" son derece klişe bir çalıntıydı. Boston sound'una ya da 'Louie Louie'ye çok yakındı. Gitar kısmını ortaya çıkardığımda Krist bana çıkıp "Bu gerçekten komik," dedi. Sonra da onları aynı yerin üstünde bir buçuk saat çalmaya zorladım.

"Teen Spirit"teki 'Here We Are Now Entertain Us' nereden çıktı?

— Bu benim ne zaman bir partiye gitsem, aradaki buzları eritmeye çalıştığımda söylediğim bir şeydi. Çoğu zaman, insanlarla dolu odanın içinde dolanıp durduğunuzda gerçekten sıkılıyorsunuz. O yüzden 'İşte biz buradayız, bizi eğlendirin şimdi; çünkü siz beni çağırdınız buraya' durumu ortaya çıkıyordu.

Yazarken hem eğlendiğiniz, hem de en sevdiğiniz gruplardan birine (Pixie) göndermeler yaptığınız bir şarkının aniden grunge milli marşı haline gelmesini seyretmek nasıl bir duygu? Üstelik bir de, gençliği tanımlayan bir pazarlama unsuru haline geldi.

— Aslında bir süre için, sadece kendi istediğimiz şeyi yapıyorduk. Seattle'daki o birkaç yıl hippilerin Summer Of Love dönemi gibiydi ve gerçekten çok iyiydi. Kalabalığın üstüne gitarımla atlayıp, odanın en arkasına ellerin üstünde taşınıp, sonra sahneye geri getirilmek, üstelik hiçbir yerim incinmeden. Bu kimsenin karışamadığı bir şeyin kutlamasıydı. Fakat, bir akım haline geldiğinde, bu bitmişti. Bundan utanç duymaktan bıktım artık. Şu an bunların ötesindeyim.

1991 sonbaharında Nevermind albümünün yaptığı patlamadan tam önce, yaptığınız turneden sonra, bu ilk Amerika turnesi. Niye bu kadar uzun bir ara verdiniz?

— Sadece düşüncelerimi toplamaya ve kendimi yeni duruma alıştırmaya çalışırken, zamana ihtiyacım vardı. Her şey aniden üstüme geldi. Ve ben öyle bir düşünceye kapıldım ki, artık turneye çıkmama gerek yoktu, çünkü zaten bir dolu para kazanıyordum. Milyonlarca dolar; 10 milyon tane satılan albümden 8 milyon dolar kazandık ve o zaman bu para bana korkunç bir miktar gibi gelmişti. Ben de rahatça oturup zevkini çıkarayım diye düşündüm. Bunu bir bahane olarak kullanmak istemiyorum ve çok kere tekrarlandı, ama mide rahatsızlığım bizi turneye çıkmaktan alıkoyan en büyük engellerden biriydi. Uzun bir süre bununla uğraştım. Ama bir insan beş yıldan beri kronik ağrı deneyimini yaşarsa, beşinci yıl bittiğinde tam anlamıyla çılgın durumda oluyor. Artık hiçbir şeyle başa çıkamaz duruma gelmiştim. Islanmış ve dövülmüş bir kedi kadar şizofrenik durumdaydım.

Bu fiziksel acının ne kadarını söz yazarlığına yönlendirdin?

— Bu korkutucu bir soru, çünkü açıkçası eğer kişi hayatında bir kargaşa yaşıyorsa bu genellikle müziğine de yansır ve bazen bu bayağı yararlı olabilir. Sanırım, herhalde bu bana da yardımcı oldu. Fakat ben tekrardan sağlıklı olabilmek için herşeyi bırakabilirdim. Bu söyleşiyi de bir süre turneye devam ettikten sonra yapmak istedim ve şu ana kadar, bu yaptığım en zevkli turne oldu gerçekten. Bunun daha büyük salonlar ya da kıçımızı öpmeye gelen insanlarla da hiçbir ilgisi yok. Sadece artık midem bana sorun olmuyor. Yemek yiyebiliyorum. Dün koca bir pizza yedim. Bunu yapabilmek öyle güzeldi ki. Ve sırf bu yüzden yeniden neşemi bulmaya başladım. Ama eğer mide sorunum ortadan kalksa, bu kadar yaratıcı olur muydum diye bir korkuyu hep duydum. Kim bilir? (Duraklıyor.) Şu anda hiç yeni şarkım yok. Şimdiye kadar yaptığımız her albüme, session'lardan kalma bir iki şarkıyı da koyduk. Ve genellikle bunlar hem basit, hem de bizim gerçekten çok hoşlandığımız şarkılardı; böylece albümlerde her zaman güvenebileceğimiz bir şeyler oluyordu, bir hit ya da en azından ortalamanın üstünde bir şeyler. Bu yüzden de, bir sonraki albüm gerçekten çok ilginç olacak, çünkü kesinlikle elimde hiçbir şey kalmadı. İlk defa başlama çiz-

gisinden başlıyorum. Ne yapacağız, bilemiyorum.

In Utero'dan son dakikada çıkardığımız şarkılardan biri de "I Hate Myself And I Want To Die". Bunu söylerken ne kadarını gerçekten demek istedin?

— Bir şaka ne kadar gerçek olabilirse, o kadar. Şakadan başka bir şey değildi. Biraz da bu yüzden o şarkıyı dışarıda bıraktık. İnsanların bu şekilde anlamayacağını biliyorduk; onlar bunu ciddiye alacaktı. Biz sadece kendimizle dalga geçiyorduk. Tümüyle bir yergiydi. Beni her zaman kızgın, şikâyetçi, mızmız ve garip, sürekli kendini öldürmek isteyen bir şizofren olarak gördüler. 'Hiçbir şeyle tatmin olamıyor,' dediler. Ve ben de "I Hate Myself And I Want To Die" adının bu yüzden komik olduğunu düşündüm. Hatta uzun bir süre albümün adının da bu olması gerektiğini düşündüm. Fakat çoğunluğun anlamayacağını da biliyordum.

Hiç kendinizi öldürecek kadar öfke, sıkıntı ve acıyla doldunuz mu?

— Mide sorunumun olduğu beş yıl süresince evet. Her gün kendimi öldürmek istedim. Birçok kere de çok yakınından geçtim. Bu konu hakkında çok duyarlı ve açık olduğum için üzgünüm, fakat öyle bir noktaya gelmiştim ki yerde yatıp mide suyu bile kalmadığı için hava kusuyordum. Ve sonra 20 dakikalık bir şova çıkıp çalmam gerekiyordu. Bittikten sonra her öksürdüğümde midemden kan gelirdi. Böyle bir yaşamı sürdüremiyordum. Müzik yapmayı ve çalmayı seviyordum. Fakat bir şeyler yanlıştı. O yüzden kendimi tedavi etmeye karar verdim.

Ne kadar yergi dolu olsa da, "I Hate Myself And I Want To Die" gibi bir şarkı bazılarına cesaret verebilir. Dışarıda bir yerlerde, ne sebepten olursa olsun, intiharı düşünen o kadar çok genç var ki!

— İşte bu aşağı yukarı bizi tanımlıyor. Bu çelişkilerin ikisi de; alaycı ve yeren, aynı zamanda da ciddi.

Bugünlerde hayranlarınızdan ne tip mektuplar alıyorsunuz?

(Uzun bir duraklama) — Eskiden gelen mektupların birçoğunu okurdum ve gerçekten bununla ilgilenirdim. Fakat bu albüm ve kliplerle o kadar meşgulüm ki (*In Utero* ve "Heart Shaped Box").

Pearl Jam ile ilgili durumun nedir? Eddie Vedder ve senin Time dergisine kapak olacağınıza dair söylentiler vardı.

— Buna fazla girmek istemiyorum. Burada öğrendiğim şeylerden biri de insanları eleştirmenin bana hiçbir yararının olmadığıdır. Ne kötü ki, Pearl Jam ve Nirvana arasındaki bu dava uzun süredir devam ediyor ve artık düzeltilemeyecek bir hal aldı.

Aslında Vedder ile ilgili bu davanın ne olduğu asla bütünüyle açıklığa kavuşmadı.

— Hiçbir zaman aramızda herhangi bir sorun yoktu. Onları eleştirdim çünkü gruplarını beğenmedim. O zamanlar Eddie ile henüz tanışmamıştım. Benim suçumdu, onların yerine plak şirketlerini eleştirmeliydim. Bir şekilde pazarlanıyorlardı. Sanırım bu onların amaçlarına çok da aykırı değil, fakat farkında olmadan grunge piyasasını sırtlamaları isteniyordu, buna itiliyorlardı.

Onlarla aranda bir yakınlık duyuyor musun? Onlar da, sizin gibi yeni çıkacak albümün baskısını hissediyorlardı üzerlerinde.

— Evet duyuyorum. Fakat şundan kesinlikle eminim ki, bizim bu albümde yaptığımız gibi seyirciye meydan okumak adına yollarından çıkmayacaklardır. Onlar sadık, güvenli bir rock grubu. Herkesin beğenebileceği, zevk alınır bir grup. (Güler) Tanrım, aklımda daha iyi şeyler söylemek vardı. Elimizden gelenin en iyisini yapmak için çok çalışıyoruz. Biz dışarıdaki birçok gruptan daha iyiyiz. Bunu söylerken egomu da tatmin etmiş oluyorum elbette... Benim farkına vardığım şey ihtiyacımız olan iki veya üç hit parça yapmak, gerisi boktan olabilir ve bu fark etmez. Plak şirketleri senden sürekli çalıyorlar. Ama eğer akıllı davransaydım *Nevermind* albümündeki birçok parçayı alıp on beş yıllık bir periyod içerisine yayardım. Bugüne kadar sevdiğim albümlerin tümü birbiri adına kusursuz hit parçalarla dolu: Aerosmith'in *Rocks*'ı, The Sex Pistols'ın *Never Mind The Bollocks*'u. *Led Zeppelin II.*

Bundan başka ayrıca büyük bir Beatles fanatiği olarak da albüm yapmaya başladın.

— Oh, evet. John Lennon kesinlikle en sevdiğim Beatles elemanı idi. Hangi Beatles şarkılarının hangi bölümlerini kimin yazdığını bilmiyorum, ama Paul McCartney beni utandırıyor. John Lennon o zamanki durumundan hoşnut değildi. (Güler) Bunu anlayabiliyorum. Okuduğum kitaplardan da biliyorum ve onun için üzüntü duydum. Yoko'ya ve çocuğuna delicesine âşık olmasına rağmen hayatı zindan gibiydi. Hapsedilmişti. Hiç de adil değil. Bu benim de ünlü olmakla ilgili en büyük sorunum. İnsanların ünlü kişilerle kurdukları ilişki biçimi. Gerçekten değiştirilmesi gereken bir şey.

In Utero ***belki de '93'ün en konuşulan, üzerinde en çok tartışılan albümü. Albümün ismi ve üzerinde yapılan değişiklik, ayrıca Steve Albini'nin de etkisi ile basının yaptığı spekülasyonlar... Tüm bunlar bir süre sonra aptalca gelmeye başlamadı mı? Her şeyin ötesinde, sadece bir albüm bu!***

— Evet. Fakat buna alıştım. Albümü yapma aşamasında böyle değildi. Her şey çok hızlı gelişti. Tüm temel melodiler bir hafta içinde çıktı. Vokallerin yüzde seksenini bir gün içinde, yedi saat kadar bir sürede bitirdim. Güzel bir gündü ve böyle de devam etti.

Öyleyse sorun neydi?

— Şarkılar değildi. Prodüksiyondu. Sorunun ne olduğunu anlamamız çok çok uzun zaman aldı. *Nevermind*'ı yaparkenki enerjimizin aynısını bulamayışımızın nedeni hakkında en ufak bir fikrimiz bile yoktu. En sonunda karara vardık ki vokaller yeteri kadar güçlü değildi ve bass tamamı ile duyulmayacak gibiydi. Krist'in çaldığı notaları duyamıyorduk. Sanırım *In Utero*'da hâlâ birkaç tane düzeltilmesi gereken şarkı var. Bunlardan biri kesinlikle "Pennyroyal Tea". Şarkı doğru şekilde kayıt edilmedi. *Nevermind* gibi kayıt edilmeliydi. Çünkü çok güçlü bir melodisi var. Şu anda şarkıyı tekrardan kaydetmek ve remix etmek gibi bir düşüncemiz var. Gerçekten garip bir plak oldu. Hayatımda bu güne kadar asla böyle kararsızlık yaşamamıştım, fakat aynı zamanda yaptığımız işten de böylesine haz almamıştım.

Biraz da yazdığın şarkıdan bahsedelim. Bunlardan arasında en iyileri "Teen Spirit", "Come As You Are", "Rape Me", "Pennyroyal Tea". Hepsinin ilk bölümleri yavaş, içe dönük bir tavır ortaya koyuyor, sonra nakarat bölümleriyse çok tok ve güçlü birşekilde o ilk bölümleri bastırıyor. Öyleyse hangisi önde geliyor?

— Bilmiyorum. Gerçekten bilmiyorum. Sanırım ilk dizelerle başlıyorum, sonra nakarata geçiyorum. Fakat bu kuraldan, bu formülden sıkılmaya başladım. Evet bu bir formül ve

bununla ilgili yapabileceğiniz pek bir şey yok. Biz grup olarak bu konuda uzmanlaştık. Artık sıkıldık. Aslında bu stilin çok dinamik, devinimli bir yapısı var. Ben bunlardan sadece birini kullanıyorum. Ancak kullanabileceğim daha çok şey var. Krist, Dave ve ben bunun üzerine çok çalıştık, şu şarkılarda kullandığımız yavaştan hızlıya geçişler üzerinde... Artık çok sıkıcı gelmeye başladı. Yeni bir şeyler keşfetmek istiyorum, daha güçlü bir altyapı kurarak. Bu kolay değil ve biz müzisyen olarak bunu ne kadar becerebiliriz bilmiyorum.

"Dumb", "All Apologies" gibi şarkılarınız gösteriyor ki siz çok güçlü ve şaşırtıcı gitar efektleri kullanmayarak da insanları kendinize çekme yolları arıyorsunuz.

— Kesinlikle. Keşke diğer albümlerde de bunlar gibi birkaç şarkı yazmış olsaydım. Ama *Bleach*'teki "About A Girl" bile bir riskti. Ben pop müziğe eğilimliyim aslında, REM'i gerçekten severim, eski '60 dönemi müziklerini de... Fakat toplumsal şartlarla ilgili bir sürü baskı vardı ve herhangi bir grunge albüme REM tarzı pop bir şarkı koymak oldukça riskliydi. Biz grubumuzun parlak ve güçlü yanını ortaya koymakta başarısızlığa düştük. Çocukların bizden duymak istedikleri tek şey güçlü bir gitar sound'u. Bunu yapmaktan biz de hoşlanıyoruz, fakat turneye çıktığımızda bütün bir yol boyunca, her akşam ciğerlerim sökülünceye kadar bağırmaya daha ne kadar devam edebilirim bilmiyorum. Bazen keşke Bob Dylan'ın yolundan gitseydim ve her gece sesim kısılmadan şarkılarımı söylüyor olsaydım diyorum.

Peki bu söylediklerin bize Nirvana'nın geleceği ile ilgili herhangi bir fikir verebilir mi?

— Geleceğe bakıp da ilerki on sene boyunca Nirvana şarkılarını söylemeye devam edebileceğim demek benim için imkansız. Hiç yolu yok. Eric Clapton'ın bulunduğu duruma düşmek istemem. Onu aşağılamak için söylemiyorum, ona büyük saygı duyarım. Fakat şarkılarımı yaşıma uyduracağım diye de değişmek zorunda kalmak istemem. (Güler)

In Utero ***hakkında en büyük tartışmayı yaratan da, albümdeki "Rape Me" adlı parça. Çok ilgi çekici bir çıkış noktası var, ancak sözleriyle ilgili birtakım itirazlar oldu. Üstelik sadece bazı DJ'lerden değil, bir erkeğin böylesine hassas bir konuyu bu kadar özgürce ifade edip, kullanmasını küstahça bulan kadınlardan da geldi bu itirazlar.***

— Bu görüşü anlayışla karşılayabilirim. Bu tip şeyleri o kadar çok duydum ki, kendimi savunmakla pişmanlık arasında çok kararsız kaldım. Özünde sadece kadınları bu konuda desteklemek ve tecavüz olayına değinmekti amacım. Geçen bir iki senedir insanlar bizim vermek istediğimiz mesajı, belirtmek istediklerimizi anlamakta güçlük çektiler. Ben, mümkün olduğunca cesur olmak istedim. Nasıl daha açık olabilirim? Bu hoş görülmeye-

bilir ama tecavüze uğrayan kadın 'Devam et,', diyor, 'tecavüz et bana, hadi devam et, çünkü bunun karşılığını alacaksın.' Adalete inanan bir insanım ve o allahın belası er veya geç hak ettiğini bulacak. Herif yakalanacak, hapse tıkılacak ve bir şekilde tecavüze uğrayacak. 'Bu yüzden tecavüz et bana, yap bunu, bitir işini. Çünkü daha kötüsü bulacak seni, daha kötüsünü yaşayacaksın,' gibi bir şeydi vermek istediğim."

Ya karın Courtney, şarkıyı duyduğunda ne düşündü?

— Sanırım kavradı. Muhtemelen size açıkladığımdan daha iyi açıkladım ona. Ayrıca şunu belirtmek isterim ki, çok dürüstçe söylüyorum, şarkının bu tip tartışmalara yol açmasına asla çalışmadım. Bu olmasını istediğim en son şeydi. Amacımız ailelere sataşmak ya da feministlerin nefretini kazanmak değildi. Bir kadına böyle bir şey yapan herkese karşıyım. Bu ise benim ifade ediş biçimim. 'Bir kere yap; devam da edebilirsin. Yüz kere yap, fakat sonunda karşılığını alacaksın.'

Aile içi şiddet davasından dolayı yazın tutuklandığında, Courtney evde silah bulundurduğunu itiraf etti. Neden silah bulundurmaya ihtiyaç duyuyorsun?

— Silahları severim. Atış yapmaktan hoşlanırım.

Nerede? Neye karşı?

— Ormana gittiğimizde, açık bir alanda ya da atış sahasında. Resmi bir atış sahası değil ama bu ülkede bu iş için elverişli olan tek yer. Büyük bir uçurum var orada ve bir uçurumdan ateş edip de herhangi birini yaralamam mümkün değil. Millerce öteye kadar kimsecikler yok.

Silahları evde saklamanın tehlikeli olduğunu düşünüyor musun? Özellikle kızın Frances de ortalarda dolanırken.

— Hayır. Bu bir tür korunma yöntemi. Benim bodyguard'larım falan yok. Bizden daha az ünlü bir sürü insan saldırıya uğrayıp öldürülüyor, ki saldırgan tesadüfen, zorla gireceği bir ev arayan bir insan da olabilir. Bir güvenlik sistemimiz var. Gerçekte dolu olan tek bir silahım var. Fakat o da çok güvenli bir yerde, dolabın üstünde bir kutuda, Frances'in asla ulaşamayacağı bir yerde. Bir tane de M-16'ım var. Onunla atış yapmak, çok eğlenceli. Sevdiğim tek spor bu. Ama saplantı halinde falan değil. Bunun üstünde fazla düşünmüyorum.

Courtney evde silah bulundurmanla ilgili ne düşünüyor?

— Onları eve getirdiğimde Courtney oradaydı. Bak, ben fizik olarak çok güçlü sayılmam. Silahı veya bıçağı olan bir saldırganı engelleyemeyebilirim. Fakat orada öylece durup, gözlerimin önünde ailemin tecavüze uğrayıp, öldürülüşün seyretmeyeceğim herhal-

de. Eğer herhangi biri bir şey yapıyor olsa, bir saniye bile düşünmeden kafasını uçururum. Bu bir savunma yöntemi. Bazen de sadece dışarıya çıkıp, tetiğe basmak eğlenceli geliyor. (Duraklar) Hedefe doğru tabii, bunu açıklığa kavuşturmak isterim. (Güler)

İnsanlar genellikle milyonluk plak satışı yapmış birinin çok rahat bir yaşamı olduğunu düşünürler. Senin ne kadar paran var? Yeterince zengin misin? Duyduğuma göre bir ev alıp içine de stüdyo kurmak istemişsin, ama muhasebecin bunu yapacak yeterli paran olmadığını söylemiş.

— Evet, yapamam. Bir süre önce *Nevermind* için payıma düşeni çek olarak aldım. İyi bir paraydı. Ama bu gerçekten garip: *Nevermind* bu kadar iyi satış yaparken, 'Tanrım' dedim, '10 milyon ya da 15 milyon kadar kazanırım herhalde.' Fakat olay bu değil. Çok da bolluk içinde yaşamıyoruz. Hâlâ makarna ve peynir yiyorum, çünkü bundan hoşlanıyorum. Gördüğünüz gibi savurgan insanlar değiliz biz. Milyonlarca plak satışı yapıp, hayatının geri kalan süresini buna bağlamış bir insanı da böyle davranıyor diye suçlayamam. Geçen sene 1 milyon dolara yakın para harcadım ve bunu nasıl becerdiğim hakkında en ufak bir fikrim bile yok. Gerçekten! 400 bin dolara bir ev aldım, biraz anneme verdim, bir de araba. Hepsi bu!

Böyle zengin biri ve çok gösterişsiz bir hayat. Şaşırtıcı!

— *Nevermind*'ın Amerika'da çok tutulduğu zamanlar turneye çıkmayışımızın bir nedeni vardı. Şöyle düşündüm 'Siktir et, neden turneye çıkmalıyım ki? Midemdeki şu korkunç ağrılarla, her an ölebilirim, oysaki hayatımın geri kalanında 1 milyon dolarla geçinebilirim.' Ama on beş yaşında bir çocuk bile inanmaz buna, ben de inanmadım.

Yaşam stilin, çalışma hayatının ve şöhretinin Frances'e yaptığı etkiden endişe duyuyor musun? Bu onun için uygun bir yaşam tarzı mı sence?

— Evet, bu beni biraz endişelendiriyor aslında. Herkesten etkileniyormuş gibi bir hali var. Herkesle hemen kaynaşıyor. Çok fazla oradan oraya dolaşması beni düşündürüyor. Şu an iki tane dadımız var, biri tüm gün çalışıyor, diğeri ise hafta sonları ilgileniyor onunla. Fakat bizimle yola çıktığında, hep bizimle birlikte oluyor ve parka gitmek, oyun oynamak gibi şeyleri çok sık yaşamıyor. Elimizden geleni yapıyoruz; onu yuvaya filan göndeririz herhalde. Tamamıyla farklı bir dünya.

"Serve The Servants" adlı şarkında 'Hep gerçek bir babam olsun istedim, ama her zaman sadece sahtesi vardı' diyorsun. Sen de bir baba olarak aynı hataları yapmaktan korkmuyor musun?

— Bunun için çok fazla endişelenmiyorum. Babam ve ben her zaman tamamıyla fark-

lı insanlardık. Sevgimi göstermek konusunda kendi babamdan çok daha yetenekli olduğumu biliyorum. Courtney ve ben bir gün boşanma noktasına gelsek de, içinde bulunacağımız kötü atmosferin kızıma yansımasına asla izin vermem. Bu bir çocuğu kötü etkileyebilir, ama çoğu aile bundan kaçınmasını beceremiyor. Çünkü yeterince zeki değiller. Courtney ve benim böyle aptalca davranacağımızı zannetmiyorum. Birbirimize sevgimiz sonsuz ve eğer birlikte tek bir amacımız varsa o da Frances'e tüm sevgimizi vermek, onu her anlamda desteklemektir. Bunun asla bozulmayacağını biliyorum.

Geçen sene boyunca grup içindeki ilişkilerin hakkında ne diyebilirsin? İlişkilerde en fazla rol oynayan faktör neydi?

— Uyuşturucu alırken çok kötüydü. Hiçbir iletişimimiz yoktu. Krist ve Dave şu uyuşturucu sorunu konusunda çok da anlayışlı değillerdi, haptan hep uzak duran kişiler olarak... Ben eroini tanımadan önce eroin hakkında nasıl düşünüyorsam onlar da aynı anlayış içerisindeydiler. Bu gerçekten üzücüydü. Çok fazla üzerinde konuşmazdık. Hep en kötü ihtimali düşünüyorlardı, çoğu insanın yaptığı gibi... Ve bunun için onları suçlayamam. Ama hiçbir şey göründüğü kadar kötü değildir. Ben düzelince de her şey normale döndü. Dave hariç... Onun için hâlâ endişeliyim. Çünkü hâlâ bir şekilde dışlanacağını düşünüyor, şeyi hissediyor...

Sınırları zorlayamadığını mı?

— Evet, bunu anlayamıyorum. Elimden geldiğince övüyorum onu. Genelde beğenilerimi sık sık dışa vuran bir insan değilim. 'Hadi şu şarkıyı bitirelim, yapalım bunu hadi', diyorum. Bu kadar. Sanırım Dave zaman zaman desteğe ihtiyacı olan bir insan. Bunu fark ettim ve bunun için çabalıyorum.

Öyleyse bütün yük senin üzerinde.

— Evet. Onlara da fikirlerini soruyorum, ama eninde sonunda yine ben karar veririm. Bu belki de biraz bencilce geliyor ama gariptir ki biz asla tartışmayız. Dave, Krist ve ben asla kavga etmeyiz. Bu onların korkak falan olmasından kaynaklanmıyor. Her zaman onların fikirlerini sorarım ve en sonunda aynı çözüm üzerinde anlaşırız.

Hararetli tartışmalar yaptığınız olur mu hiç?

— Evet, şarkıları yazarken. Tüm sözlerini ben üstleniyorum. Müziğin yüzde yetmiş beşini de! Geri kalanını onlar alıyorlar. Bence bu oldukça adil. Fakat bir keresinde ben uyuşturuculara kaptırmışken bir anlaşmazlığımız oldu. Benim onlara daha fazla danışmam gerektiğini düşündüler. Aklımı kaybetmiş olabileceğimden korktular, onları ücrete tabii tutacağımdan ya da bunun gibi şeylerden. Fakat bir kere bile birbirimize bağırmadık.

Her şeyi yoluna koyduk sonunda.

Tüm bu şarkıları yazarken, "Smells Like Teen Spirit"i ve bunun benzeri olan diğerlerini, hiçbir gün Nirvana'nın yok olacağı günün geleceğini düşündüğün oldu mu, yalnız başına bir şeyler yapmaya çalışacağını?

— Hiçbir zaman solo olarak bir şeyler yapabileceğimi zannetmiyorum. Bir Kurt Cobain projesi!..

Fakat böyle bir şey için çok iyi bağlantıların yok mu?

— Hayır. (Güler) Fakat evet, şu anda yaptığımın çok dışında, belki de yaptığım türe tam zıt anlayışta biriyle çalışmak isterdim. Tamamıyla farklı bir yoldan bahsediyorum dostum!

Tamamıyla Nirvana'nın anlayışına zıt bir yönde, beraber yaptığınız müziğe...

— Bütün bu röportaj boyunca ima etmek istediğim de bu zaten. Neredeyse yolun sonuna geldik. Bu çok da hoşlanılacak bir şey değil. En iyi zamanlarımız "Nevermind"ın ilk çıktığı dönem. Amerika turnesinde kulüplerde çaldığımız zamanlardı. Müthiş bir satış vardı ve plak büyük bir patlama yapmıştı, havada çok güçlü bir şeyler vardı, enerji! Çok özel bir şeyler. Bunu söylemekten nefret ediyorum ama bir iki albüm daha yaptıktan sonra bu grubun ayakta kalmaya devam edebileceğini sanmıyorum. Daha deneysel çalışmazsak tabii... Bunu kabul etmek gerek sanırım. Sürekli aynı insanlarla aynı şeyi yapmak, bir yerde sınır oluşturuyor. Gerçekten farklı şeyler üzerinde çalışmak istiyorum. Biliyorum, Krist ve Dave de aynı şeyi istiyorlar... Ama bunu birlikte yapabileceğimizden emin değilim. Diğer üç albüme benzer bir albüm daha yapmak istemiyorum. Biliyorum ki, en az bir albüm daha çıkaracağım ve bunun REM'in son albümünün havasında daha akustik bir sound'da olması gerekiyor. Onların yazdıkları gibi birkaç tane şarkı yazabilseydim. Tanrım, onlar kusursuz. Nasıl becerdiklerini bilmiyorum... Başarıları daha çok misyonerce ve sürekli iyi şeyler üretiyorlar. Bu benim bir grupta olmasını istediğim hava. Çünkü biz imaj kurbanlarıyız. Markalanmışız. REM ise nedir? Kolej müziği mi? Bu kadar kolay değil, gerçekten. Grunge ancak New Wave gibi etkili bir dönem. O kadar. Bunun dışına çıkamazsın, ki bu geçici bir dönemdir. Riski göze alıp, ya tamamıyla bambaşka bir dinleyici kitlesi tarafından kabul edilmeyi umarsın, ya da aynı dinleyici kitlesinin seninle birlikte olgunlaşmasını!

Fakat ya onlar 'Umurumuzda değil, siktirin!' derlerse?

— Oh çok iyi. (Güler) Siktirsinler!

Çev: Gizem Betil

NEGATIVE CREEP

This is out of our range,
this is out of range,
this is out of range.
This is getting to be,
this is getting to be,
this is getting to be drone.
I'm a negative creep,
I'm a negative creep,
I'm a negative creep, and I'm stoned.
I'm a negative creep,
I'm a negative creep,
I'm a negative creep moan.

Daddy's little girl ain't a girl no more.
Daddy's little girl ain't a girl no more.
Daddy's little girl ain't a girl no more.
Daddy's little girl ain't a girl no more.
Daddy's little girl ain't a girl no more.
Daddy's little girl ain't a girl no more.

This is out of our range,
this is out of range,
this is out of range.
This is getting to be,
this is getting to be,
this is getting to be drone.
I'm a negative creep,
I'm a negative creep,
I'm a negative creep, and I'm stoned.
I'm a negative creep,
I'm a negative creep,
I'm a negative creep moan.

Daddy's little girl ain't a girl no more.
Daddy's little girl ain't a girl no more.
Daddy's little girl ain't a girl no more.
Daddy's little girl ain't a girl no more.
Daddy's little girl ain't a girl no more.
Daddy's little girl ain't a girl no more.

Bu menzilimizin dışında,
bu menzil dışında,
bu menzil dışında.
Bu giderek,
bu giderek,
bu giderek tembelleşiyor.
Ben ters bir ürpertiyim
ben ters bir ürpertiyim.
Ben ters bir ürpertiyim ve taşlaştım.
Ben ters bir ürpertiyim
ben ters bir ürpertiyim.
ben ters bir ürperti çığlığıyım.

Babacığının küçük kızı artık bir kız değil.
Babacığının küçük kızı artık bir kız değil.
Babacığının küçük kızı artık bir kız değil.
Babacığının küçük kızı artık bir kız değil.
Babacığının küçük kızı artık bir kız değil.
Babacığının küçük kızı artık bir kız değil.

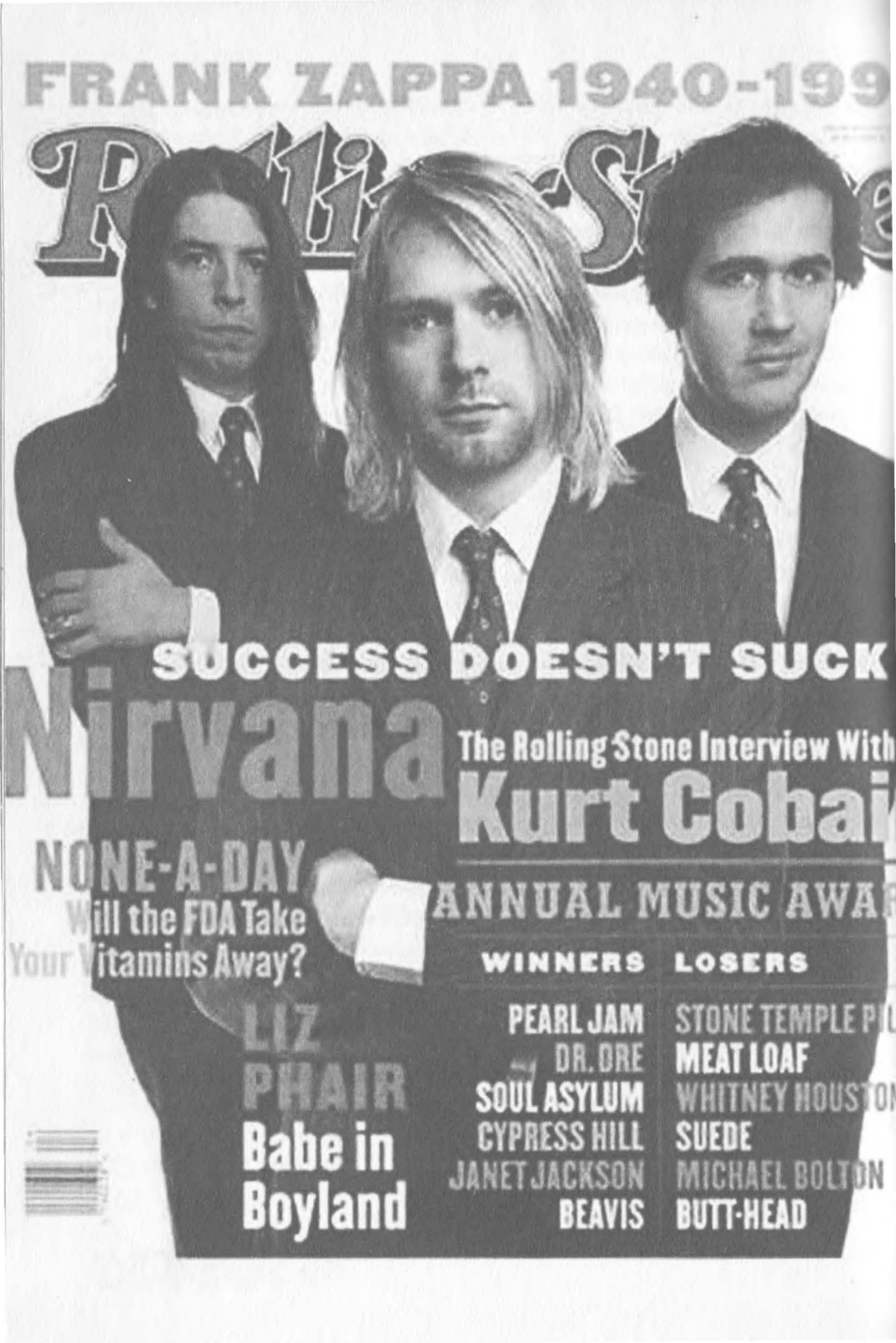
Bu menzilimizin dışında,
bu menzil dışında,
bu menzil dışında.
Bu giderek,
bu giderek,
bu giderek tembelleşiyor.
Ben ters bir ürpertiyim
ben ters bir ürpertiyim.
Ben ters bir ürpertiyim ve taşlaştım.
Ben ters bir ürpertiyim
ben ters bir ürpertiyim.
ben ters bir ürperti çığlığıyım.

Babacığının küçük kızı artık bir kız değil.
Babacığının küçük kızı artık bir kız değil.
Babacığının küçük kızı artık bir kız değil.
Babacığının küçük kızı artık bir kız değil.
Babacığının küçük kızı artık bir kız değil.
Babacığının küçük kızı artık bir kız değil.

SWAPMEET

They lead a life style that is comfortable.
They travel far to keep their stomachs full.
They make their living off of arts and crafts.
The kind with seashells, driftwood and burlap.
They make a deal when they come to town.
The Sunday swapmeet is a battle ground.
She loves him more than he could ever know.
He loves her more than he will ever show.
Keeps his cigarettes close to his heart.
Keeps her photographs close to her heart.
They keep their bitterness close to their hearts.
They lead a life style that is comfortable.
They travel far to keep their stomachs full.
They make their living off of arts and crafts.
The kind with seashells, driftwood and burlap.
They make a deal when they come to town.
The Sunday swapmeet is a battle ground.
She loves him more than he could ever know.
He loves her more than he will ever show.
Keeps his cigarettes close to his heart.
Keeps her photographs close to her heart.
They keep their bitterness close to their hearts.
They lead a life style that is comfortable.
They travel far to keep their stomachs full.
They make their living off of arts and crafts.
The kind with seashells, driftwood and burlap.
They make a deal when they come to town.
The Sunday swapmeet is a battle ground.
She loves him more than he could ever know.
He loves her more than he will ever show.
Keeps his cigarettes close to his heart.
Keeps her photographs close to her heart.
They keep their bitterness close to their hearts.

Rahat bir yaşam tarzını sürüklüyorlar,
Aç kalmamak için çok yol kat ediyorlar.
Hüner ve sanattan uzak bir yaşam sürüyorlar.
Deniz kabuğu ağı ve çuval bezli çeşit.
Şehre geldiklerinde bir pazarlık yapıyorlar.
Pazar günü alışverişi bir savaş alanı.
O onu onun hiç bilemeyeceği kadar seiyor.
O onu hiç gösteremeyeceği kadar seviyor.
Sigaralarını kalbine yakın tutuyor.
Fotoğraflarını kalbine yakın tutuyor.
Kinlerini kalplerine yakın taşıyorlar.
Rahat bir yaşam tarzını sürüklüyorlar.
Aç kalmamak için çok yol kat ediyorlar.
Hüner ve sanattan uzak bir yaşam sürüyorlar.
Deniz kabuğu ağı ve çuval bezli çeşit.
Şehre geldiklerinde bir pazarlık yapıyorlar.
Pazar günü alışverişi bir savaş alanı.
O onu onun hiç bilemeyeceği kadar seviyor
O onu hiç gösteremeyeceği kadar seviyor.
Sigaralarını kalbine yakın tutuyor.
Fotoğraflarını kalbine yakın tutuyor.
Kinlerini kalplerine yakın taşıyorlar.
Rahat bir yaşam tarzını sürüklüyorlar.
Aç kalmamak için çok yol kat ediorlar.
Hüner ve sanattan uzak bir yaşam sürüyorlar.
Deniz kabuğu ağı ve çuval bezli çeşit.
Şehre geldiklerinde bir pazarlık yapıyorlar.
Pazar günü alışverişi bir savaş alanı.
O onu onun hiç bilemeyeceği kadar seviyor.
O onu hiç gösteremeyeceği kadar seviyor.
Sigaralarını kalbine yakın tutuyor.
Fotoğraflarını kalplerine yakın tutuyor.
Kinlerini kalplerine yakın taşıyorlar.

FRANK ZAPPA 1940-199
SUCCESS DOESN'T SUCK
Nirvana
The Rolling Stone Interview With
Kurt Cobai
NONE-A-DAY
Will the FDA Take
Your Vitamins Away?
ANNUAL MUSIC AWA
WINNERS
LOSERS
PEARL JAM
DR. DRE
SOUL ASYLUM
CYPRESS HILL
JANET JACKSON
BEAVIS
STONE TEMPLE PI
MEAT LOAF
WHITNEY HOUSTO
SUEDE
MICHAEL BOLTON
BUTT-HEAD
LIZ
PHAIR
Babe in
Boyland

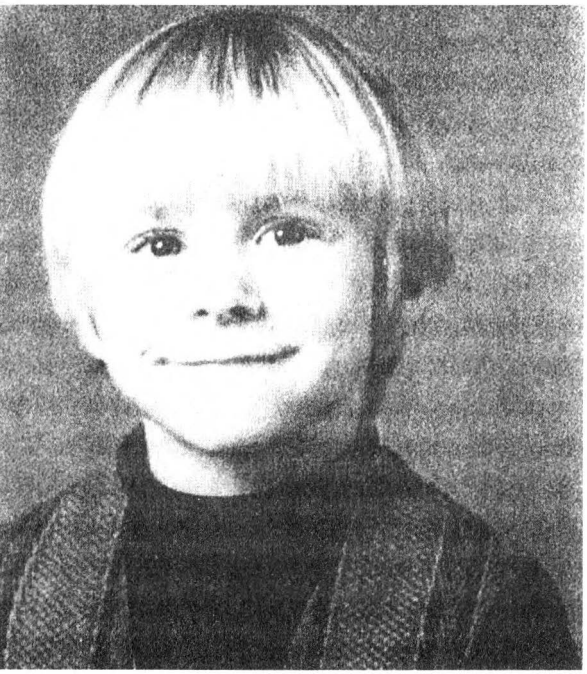
ABERDEEN'DEN KALKAN TREN

20 Şubat 1967: Kurt Donald Cobain, Aberdeen'de dünyaya geldi.

1973: Televizyon'da Beatles'ın bir konserini izleyen Kurt, altı yaşındayken hayatının geri kalan kısmında ne yapmak istediğine karar verdi. "Kendimi John Lennon olarak hayal ediyordum. Beatles, beni kelimenin tam anlamıyla büyülemişti. John Lennon gibi giyinip, onun sahnedeki halini taklit ediyordum ve eve geldiklerinde aileme küçük Beatles konserleri veriyordum". Satın aldığı ilk plak *Seasons In The Sun* idi.

1975: Küçük Kurt'un yaşamında bir dönüm noktası, lanetli bir yıldı. Dokuz yaşına kadar her sabah, yataktan yaşanacak yeni bir güzel gün olduğunu bilmenin coşkusu ile kal-

kan Cobain'in hayatı ve psikolojisi, ailesinin ayrılması ile tamamen değişti. Yaşama sevincinin yerini, saldırgan ve dünyayı 's*kilmiş' olarak gören bir psikoloji aldı. Michael Azzerad'ın uzun ve detaylı araştırmalardan sonra kaleme aldığı Nirvana otobiyografisi *Come As You Are*'da, Kurt'un annesi Wendy O'Connor boşanmanın oğlu üzerindeki etkisini şu sözlerle dile getiriyor: "Bu olay onun hayatını tamamen karıştırdı. Sanırım utanıyordu. Kişiliğine içedönük bir ruh hali egemen oldu. Her şeyi içine atıyordu. Sanırım bu olay yüzünden hâlâ acı çekiyor." *Nevermind* albümünün çıktığı yıl verdiği bir röportajda Cobain, annesini doğrularcasına şu sözleri söyledi: "Boşanmanın benim suçum olmadığına kendimi inandırmam uzun yıllar aldı. Ailede bir ayrılığın, arada kalan çocuk üzerindeki etkisi o kadar tüyler ürperticiydi ki... Senelerce homoseksüelliği tercih edeceğimi düşündüm." Mahkeme kararına göre Kurt, babası ile kalacaktı.

1976: Yaşamı o kadar kendi içinde ve dış dünyadan bağımsızdı ki, İngiliz dörtlünün dağıldığından ancak yıllar sonra haberdar oldu. Kelimenin tam anlamı ile yıkıldı. Yıllarca tek hayali, Beatles'ı sahnede izlemekti çünkü.

1978: Babasının yeni bir evlilik yapmasını hazmedemeyen Kurt, evden ayrılmaya karar verdi. İlk delikanlılık yıllarını teyzelerinin, anneannesinin ve babasının evi arasında turlayarak ve annesine telefonda, onu yanına alması için yalvararak geçirdi.

20 Şubat 1981: 14. Yaş gününü kutlayan Kurt'a babası bir gitar hediye etti.

1983: Black Flag, The Stooges, MDC, Tails Of Terror, Flipper ve Scratch Acid gibi Amerikan punk gruplarını keşfeden Kurt, koleksiyonundaki bütün Foreigner, Journey ve Pat Benatar plaklarını satarak elde ettiği parayla bir Black Flag konserine bilet aldı.

1984: Kurt; Aberdeen'e, annesinin evine taşındı. Annesi ise yeni bir evlilik yapmıştı. Şehrin proto-grunge gruplarına takılmaya başlayan Kurt'un yaşantısındaki değişiklikler bu

kadar da değildi. Düzenli olarak marijuana kullanmaya başlamış ve damardan ilk denemesini yapmıştı. Bir gün yeni eşi tarafından aldatıldığını anlayan bayan O'Connor, adamı kendi tüfeklerinden biriyle tehdit etti. Ertesi gün, bu yaptığından pişmanlık duyan kadın, kocasının tüm tüfeklerini evlerinin yakınındaki nehre attı. Olayı odasının penceresinden gören Kurt, hemen gidip tüfekleri sudan çıkarttı ve temizleyip satarak ele geçirdiği parayla ilk gitar amplisini satın aldı. Olay anlaşıldığında evde büyük bir tantana koptu. 17 yaşındaydı ve bu problemden sonra annesinin evinden ayrıldı. Gündüzleri kasabanın yerel kütüphanesinde Salinger, Tolstoy, Laura Ingalls Wilder ve Laurens Van Der Post gibi yazarların kitaplarını okuyarak zaman geçiriyor, akşam ise arkadaşları okuldan eve geldiğinde onlarda misafir oluyordu. Bir süre sonra para kazanmak için, büyük bir otelde baca temizleyiciliğine başladı. İstediği gün istediği odayı temizleme hakkı tanındığı için, patronları asla nerede olduğunu bilmiyorladı. O da günün neredeyse tamamına yakınını, boş odalarda uyuyarak geçiriyordu. "Harika bir işti..." demişti o günler için. "Boş bir odayı seçip, önce bacayı temizliyor sonra başka bir odanın temizliğine başlamak yerine rahat yataklarda saatlerce uyuyordum. Sonra bir gün, tesadüfen bir görevli temizlemekte (!) olduğum odaya geldi ve bu da işin sonu oldu." Bu, yapması gereken önemli işler dururken, uyuyabilme yeteneği Kurt'a tüm yaşamı boyunca miras kaldı. Konser öncesinde ya da soundcheck sırasında Cobain'in mışıl mışıl uyuduğu bilinen bir şey. Gerçekte Kurt'un sorunu, çok ender görülen, hastanın aniden derin uykuya dalmasına neden olan ve tıp dilinde 'narkolepsi' olarak tabir edilen, cins bir hastalıktı. 1984 yılının Kurt açısından en iyi olayı ise, favori gruplarından Melvins'in lideri Buzz Ossbourne ile tanışması idi.

1985: Sorumluluk isteyen işlerde ihtisas sahibi olan Cobain, MCA bünyesindeki, denetiminde otuz çocuğun bulunduğu yaz kampında cankurtaran olarak işe başladı. Çocuklara yüzmeyi, sandviç yapmayı ve terbiyeli olmayı öğretiyordu. "Hayatımdaki en zevkli işti. Çocuklarla birlikte olmayı çok seviyorum." Sonra sıkıldığı zaman, 'beton oluncaya' kadar esrar çekip, semtteki evleri tarumar ediyordu. Hiçbir şeyi çalmıyor sadece zarar veriyordu evlere –duvarlara graffiti yapmak, mobilyaları kırmak, gösterişli her şeye zarar vermek; kısacası kendince eğlenceli herhangi bir şey veya her şey–. Tam da bu sıralarda, Buzz Ossbourne, Kurt'un hayatını değiştiren bir şey yaptı ve onu Krist (o zamanlar henüz Chris) Novoselic ile tanıştırdı. Söylentilere göre bu Yugoslav kökenli basçı, Kurt ile bir grup kurma fikrini, Cobain, geceyansı, oturduğu evin alt katında, "Spank Thru"yu çalarak onu uyandırınca verdi. Kurt'tan bir yaş büyük olan Krist, kimilerince biraz budala bir çocuktu. "Diğer çocuklarla anlaşamıyordum, çünkü çok iyimser ve herkese güvenen bir ya-

pım vardı. Diğerleri de bunu kullanıyordu." İkili birbirlerini gördükleri an, uzun süredir arayışında olduklan yakın arkadaşı bulduklannı anladılar.

1986: Kurt, yıl sonuna doğru The Melvins'in bateristi Dave Crover ile *Fecal Matter* adlı bir demo kotardı. Dört parçalık çalışmayı ifade edebilecek tek kelime 'skandal'dı, grupta hiç uyum yoktu. Kısa bir süre sonra demo, basta Krist ve davulda bu kez Aaron Burckhard ile tekrar kaydedildi. Bu daha zararsız bir denemeydi, en azından istenilen ton tutturulmuş gibiydi. Böylece Nirvana kurulmuş oldu.

Ocak 1988: Efsanevi Seattle'lı prodüktör Jack Endino'yla on parçalık bir demo kaydettiler. Davulda yine Dave Crover oturuyordu.

Mayıs 1988: Sub Pop'un patronlannndan Jonathan Poneman, Jack Endino'nun gönderdiği demoyu aldı ve ilk dinleyişte bu ümit veren ve heyecanlandırıcı tuhaf müziğe vuruldu. Gruba bir single yayınlamayı teklif etti. Böylece üçlü, Sub Pop'un direkt olarak demo'dan anlaşma imzaladığı ilk topluluk ünvanını aldı.

17 Ekim 1988: İlk Nirvana single'ı *Love Buzz* toplam bin adet basılarak piyasaya sürüldü. Single'ın B yüzünde "Big Cheese" yer alıyordu.

30 Ekim 1988: Kurt, daha sonra, tüm zamanların en güzel gitar kıran müzisyenlerinden biri olarak anılmasını sağlayacak olan hobisine ilk adımını attı, yani ilk gitarını kırdı.

Ocak 1989: Jason Everman, ikinci gitarist olarak gruba katıldı. Kurt, ilk albümleri *Bleach*'in kayıt masrafları için, Everman'dan 600 $ borç aldı. LP'deki iki hit parçada, Dave Crover baget sallıyordu. Çalışmanın kapağında, grupla birlikte resminin bulunmasına ve adı yazılmasına rağmen Everman, şarkıların hiçbirinde çalmıyordu.

Haziran 1989: *Bleach*'in kayıtları tamamlandı ve hemen hemen hiç reklam yapılma-

dan sessiz sedasız raflardaki yerini aldı. Albümün çıkışını takiben, grup bir ay sürecek bir Amerika turnesine başladı.

Temmuz 1989: Nirvana tekrar üç kişi. Aradığını bulamayan Jason Everman, gruptan ayrılarak Soundgarden'a katıldı.

Ağustos 1989: *Bleach*, İngiltere'de yayınlandı. Albümde yer alan ve daha önce single olarak piyasaya sürüldüğünde *Melody Maker*'ca haftanın şarkısı seçilen "Love Buzz"ın da yer aldığı çalışma Britanya'da liste başarısı gösteremedi.

23 Ekim 1989: Seattle'ın ağır toplarından TAD ile birlikte altı haftalık bir İngiltere turnesine başladılar. İlk durak Newcastle.

30 Aralık 1989: Gruptaki ilk evlilik. Krist uzun süredir kız arkadaşı olan Shelli Dilley'le Takoma, Washington'da dünya evine girdi.

Haziran 1990: Chad Channing gruptan ayrıldı. Yerine grunge ikonalarından Dinasour Jr.'ın ön adamı J. Mascis'in geçeceği söylendi. (Mascis aynı zamanda davul da çalıyor.) Bu dedikodu yıllar boyunca devam ettiyse de asla gerçekleşmedi. Grup, *Hard To Believe* adlı Kiss'i anma albümünde "Do You Love Me"yi yorumlayarak yer aldı.

Ağustos 1990: İkinci single *Sliver* yayınlandı ve ufak da olsa bir sükse yapmayı başardı. B yüzünde "Dive" yer alıyordu. Dave Crover topluluğa tekrar dahil oldu.

22 Eylül 1990: Motor Sports International Garage'da sahne aldılar. Davulda Mudhoney'den Dan Peters vardı.

25 Eylül 1990: Grubun uzun süreli baterist trafiği Peters'ın yerine bir hardcore grubu olan The Scream'de baget sallayan Dave Grohl'un alınması ile nihayet son buldu. "Onu sahnede gördüğümüz an çarpılmıştık. Krist ile ona bizimle çalmasını teklif etmeyi kararlaştırdık. Danny'nin bize katılmasının üzerinden henüz sadece bir hafta geçmişti. Danny çok yakın arkadaşımız olduğu için biraz sıkıcı bir durumdu fakat çalışından da memnun değildik. Ama

Dave'in aradığımız adam olduğu aşikârdı ve aynca geri vokal de yapıyordu.

Ekim 1990: İngiltere'yi turluyorlar. Astoria'daki konserlerini kapalı gişe olarak verdiler.

Kasım 1990: Velvet Underground Tribute albümü *15 Minutes* için "Here She Comes Now"ı yorumladılar.

Aralık 1990: *Sliver,* İngiltere'de tekrar basıldı. B yüzünde bu kez "Spank Thru" ve "About A Girl"ün konser yorumları yer alıyordu.

4 Ocak 1991: Tarihi bir gelişme. Nirvana, Geffen Records ile anlaşma imzalayarak, indie statüsünü terk etti. Söylentiye göre Geffen yöneticilerine, Nirvana'yı tavsiye eden ve anlaşma yapmaları için baskı yapan ise üçlünün ruhani lideri olan sonic Youth'un Thurston Moore'u idi. Bu ruhani liderlik meselesi hakkında küçük bir not: Cobain'in yeni yılda, Thurston ve eşi Kim Deal'a üzerinde 'Anne, baba, biz buradayız' yazan yılbaşı kartı yolladığı biliniyor.

Şubat 1991: Grup, dünyanın bir numaralı rock DJ'i John Peel'in 'session'ları için Wipers, Vaselines ve Devo'dan yorumlar yaptılar. Vaselines'ın "Molly's Lips"ini son Sub Pop single'ları olarak yayınladılar.

Mart 1991: "Here She Comes Now", Nirvana'nın yükselen popülaritesini fark eden Imaginary Records tarafından 45'lik olarak yayınlandı.

Haziran 1991: *Nevermind*'ın kayıtları tamamlandı. Yapımcı Butch Vig. Kapak için Spencer Elden adlı beş aylık bir bebeğin, su altında oltanın ucunda paranın peşinde çıplak yüzerken çekilmiş fotoğrafı seçildi.

20 Eylül 1991: Amerika'nın yeniden keşfi. Altı haftalık turne start aldı.

24 Eylül 1991: *Nevermind,* Amerika ve İngiltere'de aynı anda piyasaya sürüldü. Geffen 40 bin'i Amerika, 8 bin'i İngiltere için toplam 48 bin adet baskı yaptı.

Eylül 1991: Kült favoriliğinden Rock Star'lığa. *Nevermind*'in sadece Amerika'daki satışı 500 bini aştı.

Kasım 1991: Nirvanamania, Amerika'da inanılmaz boyutlarda. "Smells Like Teen Spirit"in 45'lik olarak yayınlanışıyla grubun karşı konulmaz yükselişi iyice ivme kazandı. Üçlü, altı haftalık bir Avrupa turnesine başladı. Bu esnada, İngiliz televizyonunda yayınlanan The Word adlı programa konuk olan grup, sahnede parçayı seslendirdi ve Kurt bu performansı, "The Greatest Fuck In The World" sözleri ile tanımladığı Courtney Love'a adadı. Programın ardından single, İngiltere 45'likler listesinde 7 numaraya yükseldi. MTV'nin heavy rotation'a alarak günde yaklaşık yirmi kere yayınladığı parça, 90'lann kayıp kuşağının ilahisiydi artık!

Aralık 1991: *Nevermind*, Bilboard'da ilk 10'a girdi. Üçlü, Red Hot Chili Peppers ve Pearl Jam ile ortaklaşa üç konsere çıktı.

11 Ocak 1992: *Nevermind*, 200 plaklık Billboard Albümler listesine, U2'nun *Achtung Baby*'si gibi albümleri geride bırakarak, Michael Jackson'ın *Dangerous*'ını zirveden indirdi. Bu, Amerikan müzik pazarında efsanevi bir olaydı. Aynı gece, Yeni Dünya'nın en çok izlenen talk show'u Saturday Night Live'a katılan Kurt ve Krist, kameraların önünde French Kiss yaparak skandal yarattılar.

15 Ocak 1992: Avustralya, Japonya ve Hawai konserleri için Seattle'dan ayrıldılar.

1 Şubat 1992: *Nevermind*, ikinci kez Billboard albümler listesinin zirvesinde.

24 Şubat 1992: Kurt ve Courtney, Hawai'de dünya evine girdiler.

Mart 1992: İkinci 45'lik olarak "Come As You Are" seçildi.

Nisan 1992: Kaliforniya'daki The Wild Planet adlı müzik market, kapak resmi yüzünden *Nevermind*'ı satamayacağını açıkladı. Sorun kapaktaki bebeğin çüküne pembe bantlar yapıştırı-

larak halledildi.

Haziran 1992: Avrupa turnesi sırasında, aniden "Kurt Cobain öldü!" söylentileri yayılmaya başladı. Gerçekte Kurt, 'gizli bir virüs' yüzünden hastaneye kaldırılmıştı. Bunun üzerine İrlanda'daki tüm konserler iptal edildi.

Temmuz 1992: Seattle'a dönüşte tatsız bir sürpriz yaşandı. Cobain'lerin evini su basmıştı. Kurt'un yeni albümü için bestelediği şarkıları, not ettiği defterlerin de zarar görmesi üzücüydü. İptal olan konserlerin çanak tuttuğu 'Nirvana dağılıyor' söylentileri ayyuka çıktı. Üçüncü 45'lik olarak seçilen "Lithium"un yayınlanışı, ortalığı yatıştırdı.

17 Ağustos 1992: Kurt, kronik mide hastalığının, dayanılmaz boyutlara ulaşması sonucu hastaneye kaldırıldı.

18 Ağustos 1992: Frances Bean Cobain dünyaya gözlerini açtı. Adını bir Hollywood aktristinden aldı.

30 Ağustos 1992: Nirvana, gezegenimizin en önemli rock festivali Reading'de headliner olarak sahne aldı.

Eylül 1992: *Bleach*, tekrar yayınlandı. MTV müzik ödülleri töreninde "Rape Me"yi çalmak istediler fakat kanal yöneticilerinin engellemeleriyle karşılaştılar.

Aralık 1992: *Nevermind*'tan son 45'lik olarak "In Bloom" yayınlandı.

15 Aralık 1992: "B-Sides", "Rareties" ve cover parçalardan oluşan **Incesticide** derlemesi, grubun onayı alınmadan, Geffen'in tek yönlü olarak aldığı karar sonrası yayınlandı. Aynı gün, Nirvana'nın yeni albümünün prodüktörlüğünü Steve Albini'nin yapacağı açıklandı.

Ocak 1993: Jesus Lizard ile ortak bir single yayınladılar. Nirvana'nın parçası "Oh The Guilt", Lizard'ın parçası ise "Puss".

14 Şubat 1993: İsmi büyük bir merak konusu olan, yeni albümün kayıtları başladı.

17 Şubat 1993: Kayıtlar tamamlandı.

9 Nisan 1993: Krist, San Francisco'nun Cow Palace adasında, tüm geliri Bosna-Hersek tecavüz kurbanları yararına kullanılacak bir konser düzenledi. Nirvana'nın dışında katılan gruplar; L7, Disposalbe Heroes of Hiphopprisy, The Breeders.

17 Nisan 1993: Yeni albümün adının "I Hate Myself And I Want To Die" olacağı açıklandı.

4 Haziran 1993: Cobain'lerin evindeki gürültüden şikâyet eden komşuları, polis çağırdı. Kurt ile Courtney, şiddetle kavga ediyorlardı. Polisler çifti ayırmaya çalışırken, Courtney kocasının suratına bir bardak fırlattı. Kurt ise yumruk ve tekmeyle karşılık verdi. Tutuklanan ve evdeki tüfeklerine el konulan solist, King Country Cezaevi'ne gönderildi. Birkaç gün içinde dava düştü, Kurt da tüfeklerini alarak eve döndü.

23 Temmuz 1993: Sadece eski Nirvana hayranlarından oluşan 500 kişilik seçkin bir kalabalık önüde, yeni albüm repertuarını ve eski Exploited üyesi yeni gitarist John Duncan'ı tanıtan sürpriz bir konsere çıtılar. New York New Music Seminar'daki konserde, ön grup olarak Jesus Lizard sahne aldı.

Ağustos 1993: Albüm adı, Geffen'in baskıları sonucu "Verse Chorus Verse" olarak değiştirildi. İlk single olarak "Heart Shaped Box" yayınlandı. Eski Gems gitaristi Smear, Amerika turnesi için üçlüye katıldı.

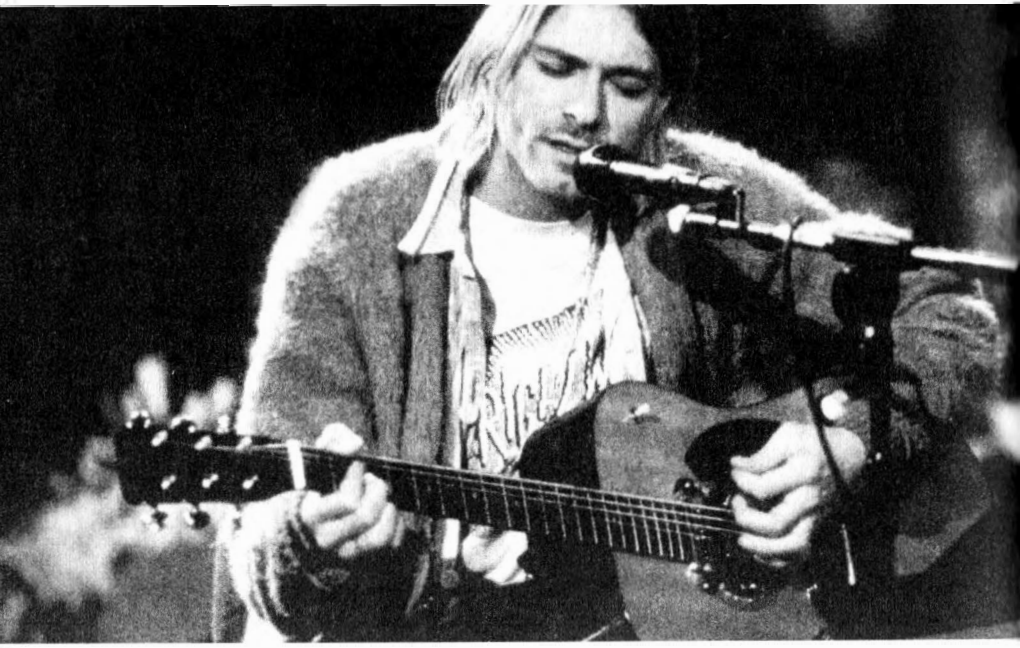
13 Eylül 1993: Adı son anda *In Utero*'ya dönüştürülen ve eski title parçası "I Hate Myself And I Want To Die"yı içermeyen üçüncü Nirvana albümü raflardaki yerini aldı.

20 Eylül 1993: *In Utero,* Billboard listesinde 1 numarada.

Ekim 1993: Üçlü, "Rape Me"yi 45'lik olarak yayınlama kararı aldı. Bu yüzden Geffen'le araları iyice gerginleşti.

18 Kasım 1993: Nirvana, MTV'nin akustik konserler dizisi MTV Unplugged'a katıldı. Kendi parçaları dışında; Leadbelly'in "Where Did You Sleep Last Night"ını, Vaselines'in "Jesus Wants Me For A Sunbeam"ini, David Bowie'nin "The Man Who Sold The World"ünü yorumladılar ve sahnede konuk sanatçı olarak onlara eşlik eden Meat Purpet Brothers ile birlikte "Plateau" ve "Lake Of Fire"ı seslendirdiler.

23 Kasım 1993: MTV destekli Geffen derlemesi "The Beavis and Butthead Experience"da üçlü, "I Hate Myself And I Want To Die" ile yer aldı.

6 Aralık 1993: Geffen pes etti ve "All Apologies/Rape Me" 45'liği vitrinleri şenlendirdi. Single'daki üçüncü parça, **In Utero**'da da yer almayan "MV" yani "Moist Vagina".

13 Aralık 1993: MTV'nin Live and Loud programı bünyesinde bir konser verdiler.

Ocak 1994: Topluluğun yazın yapılacak dördüncü Lallapalooza turnesinde, headliner olacağı kesinleşti. Bu arada AIDS araştırmaları yararına çıkarılan *No Alternative* albümünde, Nirvana'nın daha önce hiç yayınlanmamış "Chorus Verse Chorus" adlı parçası yer aldı. Albümün kapağında ise bu parça ile ilgili hiçbir bilgi yer almamıştı.

14 Şubat 1994: Bahardaki İngiltere turnesi kapsamındaki konserleri, kapalı gişe vereceği kesinleşen Nirvana, Paris'te bir konser verdi.

19 Şubat 1994: Roma yakınlarındaki Marino'da bir konser verdiler. Son Nirvana konseriydi bu. Kurt, ses tellerini bahane ederek Almanya konserlerini iptal etti.

20 Şubat 1994: Kurt, Roma'da Courtney ve Frances Bean ile 27. yaşgününü kutladı.

SONUN BAŞLANGICI

3 Mart Perşembe: Münih ve Offenbach konserlerini iptal ettiğini açıklayan Kurt, Roma'daki beş yıldızlı Excelsior oteline yerleşti. Aynı gün, karısı ve kızı Cobain'in yanına uçtular. Geceyarısı bir vakit elli draje Rohypnol (bağımlılık yaratan, valium benzeri sakinleştirici bir hap) ile şampanyayı karıştıran Kurt komaya girdi. Bir intihar notu bulundu.

4 Mart Cuma: Sabah 6:30 civarı Courtney, resepsiyonu arayarak adeta yalvarırcasına, acele bir ambulans çağrılmasını istedi. Baygın halde yatan kocası uyanmıyordu. Cobain, hastaneye götürülürken, karısı pür makyajlıydı. Umberto I hastanesinde midesi yıkanan ve beş saat tedavi gören Kurt, daha sonra özel bir klinik olan The American Hospital'a nakledildi. Bu Courtney'in arzusuydu ve aslında yeniden kıpırdatılması son derece sakıncalıydı. CNN kazara, Cobain'in öldüğünü duyurdu. Menajerlik bürosu Gold Mountain, "Kesinlikle bir intihar girişimi değildi. Uzun süre sonra Courtney'i tekrar görmesini kutluyordu" açıklamasını yaptı.

5 Mart Cumartesi: Bilinçlikle bilinçsizlik arasında gidip gelen Kurt, öğleden sonra nihayet komadan çıktı. Hastane personelinin iddialarına göre kendine gelir gelmez, ilk söylediği şey. "Şu siktiğimin borularını çıkarın burnumdan" oldu ve hemen ayağa kalktı. Love, *Select* dergisine verdiği röportajda "Bütün bu olanların sebebi, aramızdaki bir tartışma, tamam mı? Eğer bu şekilde benden kurtulabileceğini sanıyorsa, cehenneme kadar izlerim onu" dedi.

7 Mart Pazartesi: Nirvana'nın Avrupa turnesindeki geri kalan konserleri iptal ettiği fakat sadece Nisan başındaki İngiltere konserlerini aynı ay içinde gerçekleştireceği açıklandı. Cobain, sağlığına tamamen kavuştu.

10 Mart Perşembe: Cobain'ler, Seattle'la evlerine döndüler.

16 Mart Çarşamba: Cobain, Seatlle'daki uyuşturucu trafiğinin en yoğun olduğu bölge Denny Way'de inşaat halindeki bir eve gelip, yüklü miktarda eroin aldı. Kurt, Frances Bean'in Ağustos 1992'deki doğumundan bir süre önce, temizlenme programı uyguladığı-

nı ve kamuoyuna o günden beri temiz olduğunu açıklamıştı. Fakat gruba yakın çevreler, vokalistin 2 Mayıs 1993'te bir partide, aşırı dozdan fenalaşıp güçlükle iyileştirildiğini iddia ediyorlar. Tüm bunların yanında, Kurt'un iptal edilen Avrupa turnesi sırasında kesinlikle temiz olduğu söyleniyor. Seattle'da eroin trafiğinin bir hayli yoğun olduğu da bilinen bir gerçek. Love, konuyla ilgili şöyle diyor: "Sanki ağaçlarda yetişiyor. Seattle polis teşkilatı bütün hikâyeden haberdar ve olup bitene göz yumuyorlar. Bir kez bir memura, 'bu şehrin grunge'ı, cappuccino'su ve eroin'i ile ünlü olduğunu duyduğunda; hiç canın sıkılmıyor mu?' diye sormuştum."

18 Mart Cuma: Cobain, banyoda bir intihar girişiminde bulundu. Courtney'in çağırdığı polisler, 38 kalibrelik iki adet Taurus altıpatlar, yarı otomatik bir Baretta, bir Colt AR-15 yarı otomatik tüfek, 25 kutu mermi ve polisin cinsini açıklamayı reddettiği bir kutu hapa el koydu. Silahlar geri verilmedi. Taurus marka tüfek, Cobain'lerin Şubat '92'de Hawai'deki nikah törenlerinde birinci şahit olan Seattle'lı grunge grubu Earth'ün gitaristi Dylan Carlson'ın üzerine kayıtlıydı. Cobain polise, karısıyla tartıştığını ve bir süre yalnız kalmak için kendisini banyoya kilitlediğini söyledi. Şikâyet hakkında herhangi bir dosya açılmadı. Polisler ayrıldıktan kısa bir süre sonra Cobain evi terk etti.

19 Mart Cumartesi: Cobain'in arkadaşları, Los Angeles Steps Mental Health Dependency Center'ın başhekimi doktor Steve Chatoff'dan, Cobain'in gönüllü olarak tedaviye katılacağı ümidi ile solisti ikna etmesini istediler.

Ayrıca 'çetin aşk' olarak da bilinen Chatoff'un tedavisi, Cobain'in arkadaşları ve ailesi önünde tedavi etmeyi öngören bir sistem ve yakınlarının onu sevdiğini hissedince hastanın kendiliğinden iyileşeceğini öngörüyor. Cobain, tedavide rol almayı bile reddedince doktor Chatoff, hastanın işbirliği olmadan yapılacak tedavinin bir işe yaramayacağını söyleyerek yardımdan vazgeçti. (Sonradan edindiğimiz bir kaynağa göre, tedaviyi durduran doktor Chatoff değil, Nirvana'nın menajerlik şirketi Gold Mountain idi. Başka bir uzman bulduklarını söyleyerek, Chatoff'u ekarte ediyordu şirket).

20 Mart Pazar: Cobain'in eroin bağımlılığı gittikçe daha vahim bir hal alırken, çiftin sadece dört ay öne 1.1 Milyon dolara satın aldıkları Madrona bölgesindeki 171 Lake Washington Boulevard adresindeki malikânelerinde, Love'ın organize ettiği bir toplantı vardı. Katılımcılar; Cobain, Dave Grohl, Love ve aralarında (Atlantic Records'ın adamları) Carlson ve Danny Goldberg'in bulundukları tahmin edilen kimlikleri belli olmayan bir arkadaş grubundan oluşuyordu. Toplantının organizesine yardım eden Christ Novoselic ise yoktu. Görüşme beş saat sürdü. Bu toplantı, doktor Chatoff'un yüzleştirme tedavi sisteminin bir

başka versiyonuydu. Cobain'e ağır bir şekilde toparlanması ya da gemiyi terk etmesi söylendi. Bu toplantının özeti. Gold Mountain, temizlenmemesi durumunda, onu listelerinden çıkaracaklarını söyledi. Zaten oldukça hevessiz ve uyumsuz olan Cobain, grubu dağıttığını açıklar ve bu ilk kez de olmuyordur. Her şeye rağmen Cobain'le yeni Nirvana üyesi Pat Smear, ev stüdyolarında yeni bir şarkı üzerinde çalışmaya koyuldular.

21 Mart Pazartesi: Nirvana'nın Courtney'in grubu Hole ile birlikte başlayacağı İngiltere turnesi iptal edildi. Sebep olarak, 'Nekahat döneminin uzadığı ve Love'ın ailesinin sağlığı ve mutluluğu ile ilgilenmek istediği' gösterildi. Grup adına resmi açıklamada bulunan bir yetkili, "Nirvana, her zamankinden daha iyi durumda" dedi.

22 Mart Salı: Cobain, şehirdeki uyuşturucu satışının merkezi olan Viretta Parkı'nda görüldü. Şehir standartlarına göre oldukça sıcak bir gün olmasına rağmen uzun kalın bir palto vardı üzerinde.

24 Mart Perşembe: Love, Cobain'i evliliği bitirmekle tehdit etti.

25 Mart Cuma: Love, grubu Hole'un yeni albümü *Live Through This* için promosyon çalışması yapmak amacıyla, Los Angeles'a uçtu. Sürekli kaldığı Chateau Marmount oteli yerine, Penninsula Oteli'ni tercih etti. Telefonda Kurt'a, yanına gelmesi için yalvardı ve eğer zaten ayyuka çıkmış olan uyuşturucu bağımlılığını daha da abartıp gazetelere manşet olursa, kızları Frances Bean'in devlet tarafından ellerinden alınacağını hatırlatarak onu tehdit etti.

28 Mart Pazartesi: Cobain, Kaliforniya, Marina Del Rey'deki Daniel Freeman Hastanesi'nin Exodus tedavi merkezinde, on iki parçalık rehabilite programına katıldı. Klinik, hastaları hakkında açıklama yapmıyor. Hastanede, Cobain ile Love'ın birlikte tedavi gör-

düklerine dair kuvvetli dedikodular çıktı.

30 Mart Çarşamba: Cobain, tedavisini yarıda bırakarak hastaneyi terk etti. Klinik hastalarını kalmaları için zorlamıyor ve çıkışlarda görevli bulundurmuyor. Çıkar çıkmaz hemen Seattle'a geri döndü. "He jumped the fence" dedi Love daha sonraları. "Nerede olduğu hakkında hiçbir fikrim yoktu. Daha önce hiç bu şekilde ortadan kaybolmamıştı. Mutlaka beni bir şekilde arardı". Cobain, Seattle'a döner dönmez Dylan Carlson'ı aradı. Birlikte çıktılar ve Carlson ona, Lake City Way'deki Stan's Gun Shop'tan, 300 $'lık bir Remington tüfek ve dom dom kurşunu aldı. İkisi birlikte birçok kez ava çıkmışlardı. Cobain, Carlson'a, silahı kendisinin satın alması halinde, polisin bir araştırmaya başlayacağını söyleyerek onu ikna etti. "Silahı korunmak için istediğini söylemişti" diye açıkladı daha sonra Carlson. Dükkân sahibi Stan Baker, silahı satarken, kendi kendine sormuş: "Bu çocukların işi ne tüfekle? Av mevsimi değil ki". Dükkândan ayrılırlarken Carlson, soliste silahın isterse kendi evinde kalabileceğini söyledi. Ancak Cobain bunu kabul etmedi ve silahı yanına aldı. Carlson, arkadaşını bundan sonra bir daha canlı görmediğini iddia ediyor.

1 Nisan Cuma: Cobain'in sağlığının, kötüye doğru gittiği şeklindeki söylentiler yaygınlık kazansa da, Gold Mountain tarafından yalanlandı. Cobain ve Love son telefon görüşmelerini yaptılar. Aralarındaki konuşma şöyle:

Cobain: Courtney, ne olursa olsun çok iyi bir albüm yaptığını bilmeni istiyorum.

Love: Bu boşanmak istediğin anlamına mı geliyor? Yoksa kendini mi öldüreceksin?

Cobain: Hayır, fakat unutma ki ne olursa olsun seni seviyorum.

Konuşmanın hemen ardından Love, Seattle polis teşkilatını arayarak Cobain'in Seattle'a geri döndüğünü, silahlı ve intihara eğilimli olduğunu söyledi ve onu Denny Way bölgesi civarında aramalarını teklif etti.

2 Nisan Cumartesi: Kimliği bilinmeyen bir arkadaşı Cobain ile buluşarak, tedaviye geri dönmesi için yalvardı (başarısız bir girişim). Love, kocasını takip etmeleri için özel dedektifler tuttu. Lake Washington bulvarındaki evi kontrol ettiler ama onu göremediler. Komşuları, hakkında söyleyecek tek bir kötü söz bulamadıkları Cobain'in şerefine hoş geldin partisi planladılar. Fakat, bizimki ortalarda gözükmedi.

3 Nisan Pazar: Özel dedektiflerden biri, Cobain'in izini buldu. Kurt, avcısı ile birlikte tedaviye geri götürülmeyi reddetti. Aynı gün Cobain, kimliği bilinmeyen birkaç arkadaşı tarafından, zorla o günkü California seferine yetiştirilmek için, Seattle havaalanına getirildiyse de, uçağa binmeyerek kaçmayı başardı. Geceyi bir arkadaşı ile Seattle'ın 20 mil Kuzeyindeki Carnation adlı küçük yerleşim birimindeki evinde geçirdi. İki bloktan oluşan ev-

de, misafirler için ana binaya bağlı küçük bir kulübe ve içinde mobilya bulunmayan iki kiler mevcut. Love'a göre evde daha önce hiç görmediği mavi bir uyku tulumu, birkaç plak, bir miktar erzak ve cigaralık izmaritleriyle dolu bir kül tablası vardı.

4 Nisan Pazartesi: Halen Seattle'dan 100 mil uzaktaki, Cobain'in büyüdüğü yer olan Aberdeen'de yaşayan annesi Wendy O'Connor'a, Love ya da rehabilitasyon merkezi tarafından, oğlunun kayıp olduğu haberi verildi. Bayan O'Connor, polise bir kayıp ihbarında bulundu. Cobain, daha önce birçok kez kaybolduğundan, Seattle polis teşkilatı, Love'ın ihbarlarına çok fazla önem vermemişti. Bayan O'Connor, oğlunun bir tüfeğinin bulunduğunu ve intihar eğilimli olduğunu fakat tehlikeli olmadığını iddia etti. Daha sonraları, bu ihbarları yapanın kendisini Bayan O'Connor olarak tanıtan Courtney Love olduğu iddia edilecekti. Peşindeki dedektiften, çoktan kurtulmuş olan Cobain, tekrar eroin alışverişi yaptı. Kimliği bilinmeyen bir arkadaşını arayarak, tüfekle intihar etmenin en acısız yolunu sordu. Bayan O'Connor, polisi aramaya ara vermeden devam etti. Polis de Lake Washington bulvarını aramaya... Courtney, *Los Angeles Times* için Robert Hillburn'a verdiği röportaj sırasında kendini kaybetti ve Roma'da Cobain'i yerde mosmor hareketsiz yatarken gördüğü anı anlattı. "Onu asla tekrar o şekilde görmek istemiyorum. Geçmişimde birçok zor zaman geçirdim ama sanırım bu en zorlusuydu".

5 Nisan Salı: Şehrin günlük müzik gazetesi *The Rocket*, Nirvana'nın dağıldığını yazdı. Love otel odasında telefonları kabul etmiyordu. Gerçekte Courtney odasında değildi, Los Angeles sokaklarında kocasını arıyordu; (bir ihtimal) bu sırada Cobain, Lake Washington bulvarındaki eve dönmüştü. Akşamüzeri bir vakit, garajın yakınındaki kulübesine çekildi. Çam ağaçlarının arasında gizlenmiş bu odanın yakınında komşu yoktu. Cobain eroin ve valiumu karıştırarak kafayı buldu ve gözlemlediği dünyanın ağırlığını daha fazla taşıyamıyarak, kırmızı mürekkepli kalemi ile bir çocuğun el yazısını andıran el yazısıyla, bir intihar notu yazdı. Mektubu, bir saksıdan çıkardığı toprak yığınına sapladı, yeni aldığı tüfekle kendini vurdu!

6 Nisan Çarşamba: Civarda çalışan işçilerin henüz hiçbir şeyden haberleri yoktu. Komşuların da öyle. Telefon bütün gün boyunca sürekli çaldı.

7 Nisan Perşembe: Love, Seattle'a dönmemeye karar verdi. "Yeterince insanı dinledim. Bundan sonra hayatımın sonuna kadar sadece içimdeki sesi dinleyeceğim." Aslında Love, oteldeki odasında overdose halindeydi (Sabah, 9:30). Otelin güvenlik ekibinin ihbarı ile otele gelen polisler, halen kendinde olan ve otelin mutfaklarında volta atan Courtney'i, Century City Hastanesi'ne kaldırdılar. Taburcu olduğunda uyuşturucu ve şırınga ve-

saire taşımak, kullanmak ve bir reçete defteri çalmak suçlamalarıyla göz altına alındı. 5 Mayıs tarihinde duruşmaya çıktıktan üç saat sonra 10 bin $ kefalet ödeyerek serbest bırakıldı. Love iddiaları reddetti. Avukatı Barry Tarlow, müvekkilinin, kocasının ortadan kaybolması üzerine sıkıntılı, rahatsız ve düşünceli olduğunu ve sinirlerini yatıştırmak için aldığı bir ilacın neden olduğu alerji yüzünden fiziki sorunları olduğunu söyledi. Vücudunda şişlikler ve kaşıntılar vardı. 'Çalıntı mal'ların ise doktorun unuttuğu reçeteler olduğunu belirtti Tarlow. Ancak deri altına ilaç vermek için kullanılan iğneler içinse bir açıklama gelmedi. Love'ın madalyonun içinde bulunan ve eroin sanılan kül benzeri tozların ise pudra olduğunu söyledi avukat. Gold Mountain, Nirvana'nın yazın yapılacak olan Lollapalooza turnesinde, headline yapmayacağını açıkladı.

8 Nisan Cuma: Sabah 8:40. Veca Electrical Company'e bağlı elektrik ustası Gary Smith, Lake Washington bulvarındaki eve gelerek, arıza bildiren güvenlik sistemi üzerinde çalışmaya başladı. Daha önce Cobainler'in dadısı olan Callie'nin döşediği ve garajdan üst katlara çıkan kabloları kontrol eden Smith, bir camdan içeri baktığında yerde yatan bir terzi mankeni olduğunu sandığı bir vücut gördü. Hemen yanında ters çevrilmiş bir saksı duruyordu. Sonra, gördüğü vücudun bir kot, uzun bir sweat-shirt ve siyah ayakkabılar giymiş olduğunu fark etti. Yerde kan vardı.

Sabah saat 8:56. Smith'in patronu Seattle polis teşkilatı ve Seattle radyo istasyonu KXRX'i bu olay hakkında aradı. Tüm şüpheler, art arda gelmeye başladı.

Sabah 9:30. KXRX, evdeki polislerden bunun doğruluğunu öğrendi ve DJ Marty Reimer, Cobain'lerin evinde bir ceset olduğunu duyurdu ve kimliği konusunda spekülasyon-

lar başladı. Cobain'in annesi ilk yorumu yapan kişi oldu. "Gitti ve o aptalların kulübüne katıldı. Ona o aptal kulübe katılmamasını tembih etmiştim". Annesi ve Cobain'in kız kardeşi Kim, *Aberdeen Daily World* gazetesine röportaj verdiler. Ayrıca Novoselic'n annesi Maria da birkaç yerel gazeteye röportaj verdi.

Sabah saat 10:00. Los Angeles'taki radyo istasyonları dedikodu düzeyinde olayı yaymaya başladılar. Love, muhtemelen haberi ilk kez bu yoldan öğrendi. MTV bunu Kennedy'nin ölümü ile karşılaştıracak bir şekilde haber yayınına başladı. Nirvana'nın ilk şirketi Sub Pop, Pearl Jam, Soundgarden ve Alice In Chains yorum yapmaktan kaçındı. Gold Mountain oldukça duygusal bir başsağlığı mesajı yayınladı ve bilgi edinmek isteyen herkesi Geffen'in New York bürosuna havale etti.

11:45, polis odada sadece bir ceset ve intihar notu olduğunu doğruladı. **The Seattle Times,** öğleden sonra acele yıldırım baskısı yaparak varolan azıcık bilgiyi yazdığında grubun hayranları zaten televizyon ekiplerince kuşatılmış eve hücum ettiler. Ölüm odasına bakan kauçuk ağaçlarına fotoğrafçılar tırmandı. Seattle'daki müzik mağazalarında Nirvana ile ilgili materyallerin hepsi kapışıldı.

19:05, Polis, kefaletle serbest bırakılan ve Van Nuys havaalanında, özel bir uçak kiralayarak Seattle'a gelen Love'ın yardımları sonucu, cesedin Cobain'e ait olduğunu doğruladı. Yerel televizyona bir açıklama yapan Love'a göre, ceset o kadar tanınmaz haldeydi ki işe yarayan tek olumlu ipucu parmak izleriydi. Love, hatıra olarak saklamak için Cobain'in kanlı saçlarından bir tutam kesti. Kocasının saçını yıkamaktan ne kadar nefret ettiğini hatırladı ve dikkatle yıkayarak, kanlardan arındırdı.

9 Nisan Cumartesi: Love, rahmetlinin eski pantolonu ve çoraplarını giyerek MTV'ye ve *Seattle Post Intelligencer* gazetesine konuştu. Love, MTV'ye yaptığı açıklamada, Cobain'in son zamanlarında Nirvana elemanı olmaktan hoşnutsuzluk duyduğunu, kendisinin 'Bu işten nefret ediyorum, artık onlarla çalmaya tahammül edemiyorum' dediğini ve yapmak istediği şeyin Michael Stripe ile çalmak olduğunu söyledi. Ayrıca Cobain'in üç amcasının da intihar teşebbüsünde bulunduğunu ekleyerek, 'Cobain'lerin lanetine' gönderme yaptı. "Çok temiz bir kalbi vardı," dedi ağlayarak "ve içinde çok daha fazlası vardı." Evin içine girişi önlemek için güvenlik görevlileri kiralandı. Ailenin diğer fertleri kalabalığın içinden siyah limuzinleri ile geçtiler. Nirvana'nın otobiyografisini yazan Michael Azerrad, Courtney Love'dan Nirvana hayranlarına hitaben bir teşekkür mesajı okudu. Love'ın arkadaşı Breeders'dan Kim Deal da evdeydi. **Seattle Times'**ın ilk sayfasında, Cobain'in yerde yatan cesedinin bir fotoğrafı yayınlandı. Aynı gün, Sub Pop ofisinde bir doğumgünü kut-

laması vardı. Bina dışındaki basın ordusuna ve içerdeki kameralara rağmen oldukça sessiz bir kutlama oldu. Hiçbir yetkili resmi açıklama yapmadı. Kurt Cobain'in hayatını film yapmak için Gold Mountain'e ilk teklfler geldi. Sub Pop, Nirvana'nın ilk albümü *Bleach* için 30 bin kopya siparişi aldı.

10 Nisan Pazar: 17.00. Seattle şehir merkezindeki avluda 7 bin civannda Nirvana hayranının katıldığı bir mum yakma töreni yapıldı. Bu John Lennon'ın ölümünden bu yana şehirdeki en kalabalık halk ayiniydi. Şehir belediyesi, yerel radyo istasyonları KNDD, KISW ve KXRX'in düzenlediği törenin masraflarının 10 bin $'lık kısmını ödemeyi kabul etti. Bir bakan, papaz Steve Towles, Cobain'in amcası Larry, yeğeni Kurt'u 'Fareli Köyün merhametli kavalcısı' olarak tanımları ve mesajı okuyarak töreni başlattı. Novoselic'in isteği üzerine şair Michael Swails, bazı eserlerini okudu. Sonra Cobain'in intihar mektubunun içeriği, Courtney Love'ın sesiyle, kalabalığa dinletildi. Courtney mektuptan, bazı özel bölümleri çıkardığını açıkladı. Geriye kalanlar ise şöyle: "Son birkaç yıldır müzik yapmaktan da dinlemekten de bir heyecan duymuyorum. Bunun için kendimi kelimelerle anlatamayacağım kadar suçlu hissediyorum. Sahne arkasında konsere hazırlanırken ışıklar sönüp kalabalığın çığlıkları gelmeye başladığında, bu beni her zaman hayranlarının ilgisini

bekleyen Freddy Mercury'i heyecanlandırdığı gibi heyecanlandırmıyordu... Bu hem takdir ettiğim de kıskandığım bir şey. Sizi kandıramam, hem de hiçbirinizi. Bu size de bana da büyük bir haksızlık olur. En büyük suç yaptığım işten yüzde yüz zevk alıyormuşum gibi davranmak ve insanları kandırmak olur bence... (Courtney burada araya girerek, 'Hayır Kurt' dedi, 'En büyük suç, nefret ettiğin halde bir rock yıldızı olmayı sürdürmendi. Sadece bırakmalıydın'.)... Bazen sahneye çıkarken zaman durmuş gibi hissediyorum. Bütün gücümle yaptığım işe saygı duymaya çalıştım. İnanın ki bunu denedim fakat yeterli olmadı. Birçok insanı etkilediğimiz gerçeğine saygı duyuyorum. Ben yaptığım işten sadece yalnızken zevk alan narsistlerden biri olmalıyım. Çok duyarlıyım. Çocukluğumda sahip olduğum coşkuyu ve şevki yeniden ele geçirmem için içe dönük ve uyuşuk olmam gerekiyor... Son üç turnemizde kişisel olarak tanıdığım insanları ve hayranlarımızı gerçekten takdir ettim. Fakat yine de insanlara karşı antipatimi yenemedim... Hepimizin içinde iyilik var ve ben aslında insanları çok seviyorum. O kadar ki, beni... mutsuz edecek kadar. Mutsuz, küçük, duyarlı... (Burada hıçkırığa boğulan Courtney, 'Kapa çeneni' diye bağırıyor, 'Öyleyse neden oturup bunun keyfini çıkarmadın?')... Ve çok iyiydim, çok çok iyi, minnettardım, fakat 7 yaşımdan itibaren bütün insanlara karşı nefret beslemeye başladım. Sanırım sadece insanları çok fazla sevdiğim, düşündüğüm ve onlar için hissettiğim için. Yandığım çukurun içinden hepinize ilginiz ve karın ağrılarım için gönderdiğiniz mektuplarınız için teşekkür ediyorum. Ben çok kararsız ve hassas bir insanım. Ve artık bir şeyler yapmak için herhangi bir tutkum kalmadı. Sanırım sadece yanmak, solup gitmekten daha iyidir... Barış, sevgi, gönüldaşlık. Sizi seviyorum, sizi seviyorum, Kurt Cobain. (Courtney burada açıklamaların boktan bir yalan olduğunu söyleyip ekliyor, 'Bütün bunlar büyük bir saçmalık. Kurt hayatını sona erdirdiği için bir götoştur. Yatağımda yatıyorum ve gerçekten çok üzgünüm. Sizin hislerinizin aynısını paylaşıyorum. Olanları hâlâ kabullenemedim. Her zaman 120 yaşına kadar yaşayıp herkese takacağını söylerdi. Ne yapabilirdim bilmiyorum. Keşke yanında olsaydım. Keşke insanları dinleseydim. Fakat dinlemedim. Annesi ile uyuduğum her gecenin sabahı, uyandığımda yanımda yatan kişinin o olduğunu düşünüyordum çünkü vücutları hemen hemen aynıydı. Şimdi gitmeliyim. Sadece onun bir hıyarağası olduğunu söyleyin, tamam mı? Sadece 'Hıyarağası, sen bir hıyarağasısın' deyin. Ve onu sevdiğinizi söyleyin').

Krist Novoselic'in mesajı başka bir kasetten okundu. "Dave, Pat ve kendi adıma hepinize burada olduğunuz için teşekkür ederim. Kurt'u olduğu gibi hatırlıyoruz: Sevecen, duyarlı ve tatlı. Sonsuza kadar, müziği yanımızdan ayırmayalım. Kurt'un hayranlarına karşı

punk rock tarzı düşüncede kök bulmuş bir tavn vardı. Hiçbir grup özel değil. Sanatçı kraliyeti yok. Eğer bir gitarınız ve birçok ruhunuz varsa, patlatın ve gösterin. O zaman siz bir süperstarsınız, seslerin ve ritmlerin içinde eriyip, evrensel ve şahsi bir insan olursunuz müzikle. Gitarınızı bir davul gibi kullanın, havaya girin ve yüreğinizi dışarıya açılması için bırakın. İşte bu, Kurt'un bizimle konuşma tarzıydı. Kalplerimize hitaben. Ve orası onun ve müziğinin her zaman sonsuza kadar varolacağı yerdir."

Criss kliniği adına konuşan bir sözcü, kalabalığa hitaben başsağlığı diledi.

Konuşmalar bittikten sonra, Courtney Love, intihar mektubunu birkaç yakın arkadaşına gösterdi. Sessizlik anlarında, 15 yaşındaki Jesse Lortz, işlemeyen bir yangın musluğunun üzerine atladı. Polis, suyu açarak onu oradan kovmaya çalıştıysa da, birçokları arkadaşlarına katıldı ve "In Utero" şarkıları eşliğinde ıslandı. Polis kalabalığı dağıtmak için, iki kişiyi tutukladı.

Ardından Love, Cobain'in Seattle Unity Church'teki cenaze törenine katıldı. Büyük bir gizlilik içinde düzenlenen törene, Cobain'in birinci dereceden yakını olan 200 kişi katıldı. Törenin sonunda, yaslı kalabalık, teypten, içlerinde Beatles'ın "In My Life"ın da olduğu, Cobain'in favori şarkılarını dinledi.

11 Nisan Pazartesi: Cobain'in cesedini bulan elektrikçi Gary Smith gördüklerini anlatması için yapılan tüm maddi teklifleri geri çevirdi. A Current Affair adlı TV şovunda, Gary'e olayı anlatması için 1.500 $ teklif edildiği biliniyor. "Geceleri yatağıma uzandığımda Kurt'ün görüntüsü gözümün önünden gitmiyor. Benim de dört yaşında bir kızım var, bu da sürekli Kurt'ün yetim kalan kızını hatırlatıyor bana." Smith, bildiği her şeyi anlattığını ve söyleyeceği şeylerin çarpıtılmasından korktuğunu söyledi. Ayrıca korkunç manzarayı gördüğünde, cesedi tanımadığını söyledi ve ekledi "Zaten onu yolda görseydim de tanımazdım".

Krist Novoselic yaptığı açıklamada, "Bütün suçu uyuşturucuya atmak bir hata olur, uyuşturucu onun yaşamının sadece küçük bir parçasıydı. Şu anda daha fazla bir şey söyleyebilecek durumda değilim," dedi.

Kaliforniya Merkez hastanesinin psikoloji bölümü başkanı Dr. David Bailey, Cobain'in Roma'daki komasından ciddi zihin tahribatıyla çıktığını belirtti.

12 Nisan Salı: Hole'un beklenen yeni çalışması *Live Through This* yayınlandı ve Amerika'da birçok plakçıda aynı gün tükendi. Novoselic, *Seattle Post Intelligencer*'a ve KOMO TV'ye bazı açıklamalarda bulundu.

13 Nisan Çarşamba: Love'ın Seattle'ın yerel televizyon istasyonu KIRO TV'de bir rö-

portajı yayınlandı. Los Angeles'taki aşırı doz macerası hakkındaki detaylar sonunda gün ışığına çıktı. Love'ın babası Hank Harrison, kızının hayatını kaleme almayı düşündüğünü açıkladı.

14 Nisan Perşembe: Cobain'in cesedi yakıldı. Ölüm belgesine, mesleği ŞAİR-MÜZİSYEN olarak kaydoldu. Love, O'Connor ve Novoselic külleri gizlice dağıtmaya karar verdiler.

16 Nisan Cumartesi: Seattle polisi, Cobain ile ölümünden kısa bir süre önce konuştuğunu iddia eden kimliği belirsiz iki kişiyi aradığını bildirdi.

17 Nisan Pazar: Hole'un *Live Through This* ve Nirvana'nın *Nevermind*, **In Utero** ve **Incesticide** albümleri, İngiltere albümler listesinde durdurulamaz bir yükselişe geçti. Yayınlanması düşünülen yeni 45'lik "Pennyroyal Tea"nin yayınlanmayacağı açıklandı. Geffen, grubun yaşadığı bu olayın sömürülmesine engel olacağını duyurdu.

***

Kurt Cobain hikâyesinin birinci perdesini yıllar önce kapamış, zaman Cobain'in unutulup, unutulmayacağını ya da ne olacağını ikinci perdede gösterecek; demiştik.

Kurt Cobain hikâyesinin kaçıncı perdesinde olduğumuzu kim bilebilir? Yıllar sonra aradan geçen bunca zamanı yaşayan bizler perdesiz bir hayatın notlarını düşelim istedik.

SIFTING

Afraid to grade,
wouldn't it be fun?
Cross says floss,
wouldn't it be fun?
Wet your bed
wouldn't it be fun?
Sun felt numb,
wouldn't it be fun?
Your eyes
(The) teacher said, your eyes
Preacher said, your eyes
Teacher said, teacher said.
Preacher said, preacher said.
Don't have nothing for you.
Don't have nothing for you.
Spell the smell,
wouldn't it be fun?
Search for church,
wouldn't it be fun?
Wet your bed,
wouldn't it be fun?
Sun felt numb,
wouldn't it be fun?
Cold in coals,
wouldn't it be fun?
Your eyes.
(The) teacher said, your eyes
Preacher said, your eyes
Teacher said, teacher said.
Preacher said, preacher said.
Don't have nothing for you.
Don't have nothing for you.

Derecelendirme korkmak,
komik olmaz mıydı?
Haç ipek diyor,
komik olmaz mıydı?
Yatağını ıslat,
komik olmaz mıydı?
Güneş uyuşuk hissetti,
komik olmaz mıydı?
Gözlerin
Gözlerin, dedi öğretmen.
Gözlerin, dedi konuşmacı.
Öğretmen dedi, öğretmen dedi.
Konuşmacı dedi, konuşmacı dedi.
Senin için hiçbir şeyi yok.
Senin için hiçbir şeyi yok.
Kokuyu hecele,
komik olmaz mıydı?
Kiliseyi aramak,
komik olmaz mıydı?
Yatağını ıslat,
komik olmaz mıydı?
Güneş uyuşuk hissetti,
komik olmaz mıydı?
Kömürlerin içinde soğuk,
komik olmaz mıydı?
Gözlerin.
Gözlerin, dedi öğretmen.
Gözlerin, dedi konuşmacı.
Öğretmen dedi, öğretmen dedi.
Konuşmacı dedi, konuşmacı dedi.
Senin için hiçbir şeyi yok.
Senin için hiçbir şeyi yok.

BIG CHEESE

Big cheese, make me.
Mine said go to the office.
Big cheese, make me.
Mine said what the hell.

Black is black, (no) trading back.
We were enemies.
Sure you are, but what am I?
We were enemies.

Big lies, make me.
Mine said go to the office.
Big cheese, make me.
Mine said what's the code.
Black is black, (no) trading back.
We were enemies.
She eats glue, how'bout you?
Big cheese, make me.
Mine said go to the office.
Big cheese, make me.
Mine said what the hell.
Black is black, (no) trading back.
We were enemies.
She eats glue, how'bout you?

Black is black, (no) trading back.
We were enemies.
Sure you are, but what am I?
We were enemies.

She eats glue, how'bout you?
We were enemies.
Sure you are, but what am I?

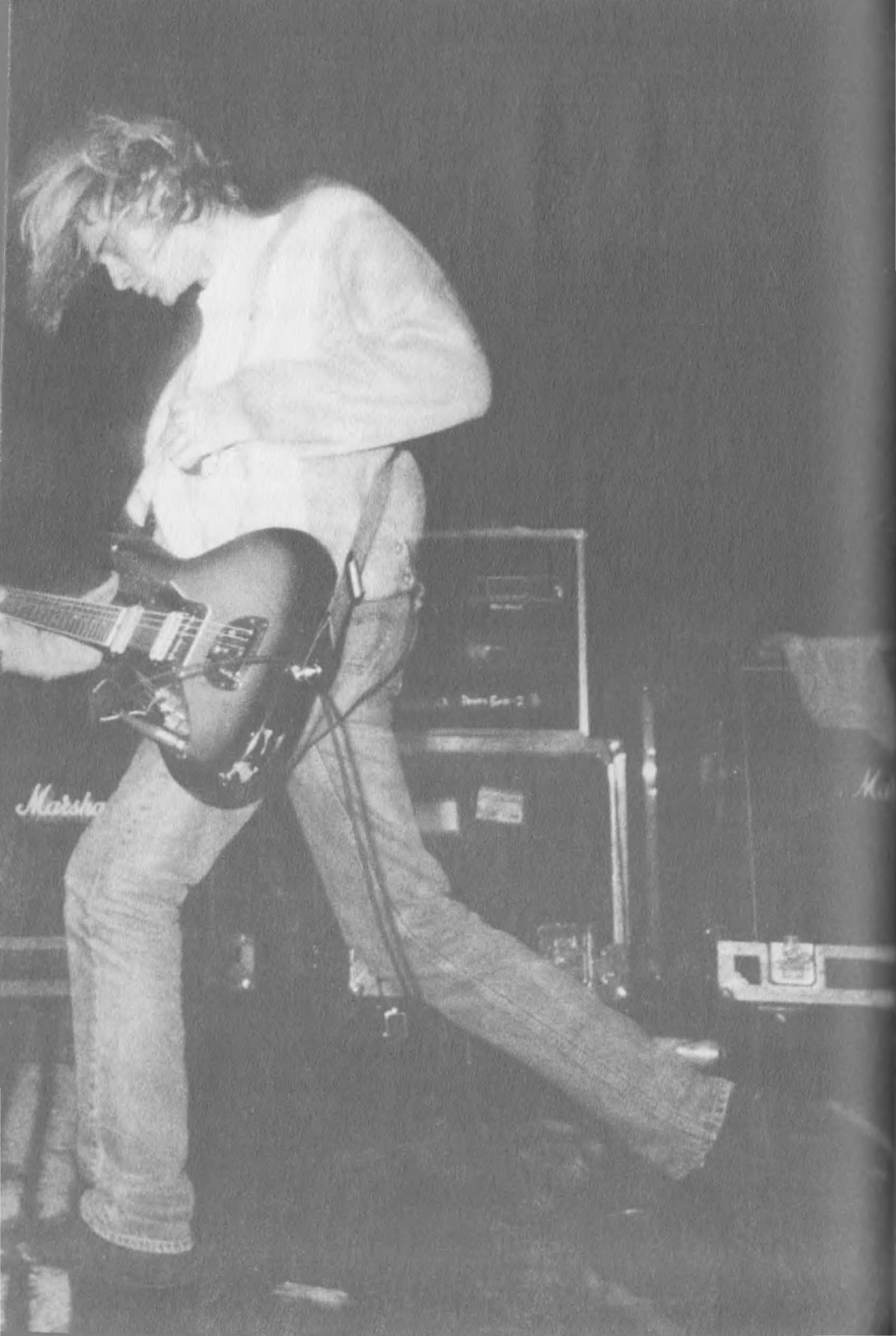
Önemli biri, yap beni.
Benimki ofise git dedi.
Önemli biri, yap beni.
Benimki ne s*kimi dedi.

Siyah siyahtır, pazarlık yok.
Biz düşmandık.
Mutlaka öylesiniz, ya ben neyim?
Biz düşmandık.

Büyük yalanlar yap beni.
Benimki ofise git dedi.
Önemli biri, yap beni.
Benimki parola ne dedi.
Siyah siyahtır, paarlık yok.
Biz düşmandık.
O yapışkan yiyor, ya sen?
Önemli biri, yap beni.
Benimki ofise git dedi.
Önemli biri, yap beni.
Benimki ne s*kimi dedi.
Siyah siyahtır, pazarlık yok.
Biz düşmandık.
O yapışkan yiyor, ya sen?

Siyah siyahtır, pazarlık yok.
Biz düşmandık.
Mutlaka öylesiniz, ya ben neyim?
Biz düşmandık.

O yapışkan yiyor, ya sen?
Biz düşmandık.
Mutlaka öylesiniz, ya ben neyim?

Marsha

RAHİMDE KESİNTİSİZ PATLAMALAR

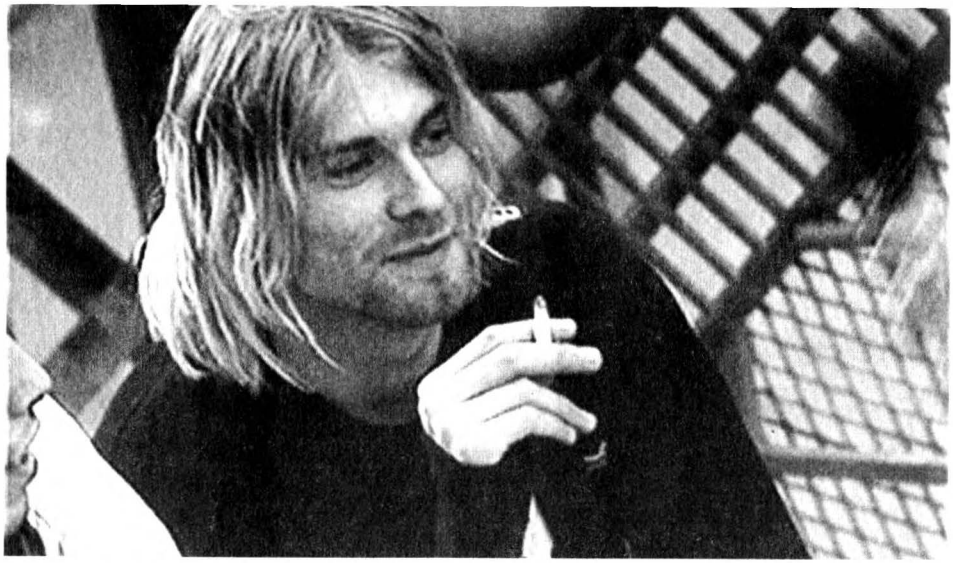
osman çakmakçı—1993

Morrison'un sahnede otuzbir çekmesi o sıralar varoluşa karşı köktenci bir dikleniş olarak değerlendirilebiliyordu. Ama, Jim Morrison aynı şeyi bugün yapsaydı, yaptığı sadece bir "show" olarak algılanabilirdi, bir dikleniş değil, sadece bir "gösteri"!

Herkes de biliyor ya müzik giderek endüstirileşiyor, artık "big business" (büyük iş!)! Şarkıları yazanlar istesin ya da istemesin, müzik endüstrisi, kendi bildiği ve belirlediği pazarlama yöntemleriyle sunuyor müzik eserini ve sanatçıyı dinleyiciye. Medya, sadece müziği değil, her tür sanat eserini kendi mekanizmasının içine çekerek öyle pazarlıyor sanat eseri alımlayıcısına. Peki ama böyle bir durumda sanat eserinin açığa çıkarmaya çalıştığı gerçeklik nasıl olur da zedelenmeden, saptırılmadan ve hakikiliğini kaybetmeden bir başkasına ulaşabilir, daha da ötesi, kendi has gerçekliğini koruyabilir?

Nirvana'nın en son albümü *In Utero* da (Rahimde) medyanın yarattığı imajlar silsilesiyle, müzik endüstrisinin müzik eserini pazarlama yöntemleriyle dinleyiciye ulaşıyor. Bu grubun kendi hakikatini varetmek/yansıtmak istediği müziğin inandırıcılığını sakatlıyor ve onu bir "show" olarak kalma, bir show olarak algılanma tehlikesiyle karşı karşıya bırakıyor. Bu, ne grubun kontrol edebileceği ve gruptan kaynaklanan bir durum, ne de dinleyicinin iradesine ve tercihlerine bağlı bir durumdur. Bu, müziğin (ve aslında tüm sanat eserlerinin) dinleyiciye sunulma ve sanatçının çevresinde yaratılan imajlar silsilesinin oluşturduğu mekanizmayla ilgili bir durumdur.

Bunu yaparken şunu kastediyoruz: Daha önceki yıllarda, örneğin 60'larda, örneğin 70'lerde henüz bu denli etkin olmayan medya, günümüzde her ürünü olduğu gibi sanat eserini de geniş kitlelere pazarlayabilmek için tüketim arzusunu azdıran (hayalî) mitleştirme yolunu tutar; ki bu mitleştirme değil, bir imajla sarıp sarmalanmadır; ticaridir ve aslında en başından sanatçının söylemeye çalıştığını ve sanatçıyı metalaştırarak etkisizleştirir. Ve medya yarattığı imajla sanatçıyı ve sanatçının ifade etmek istediğini o imajın içine hapsederek onun gerçekliğinin dolaysız biçimde başkalarına ulaşmasını engeller. Medya, sanatçıyı ve sanat eserini bir fanusun içine hapseder. Sanat eseri alımlayıcısı ise medya tarafından belirlenen algılama biçimleriyle (çünkü medya gerek sunuş ve gerekse grubun bazı özelliklerini vurgulayarak yarattığı imajlarla alımlayanın görüş alanını belli özellikler üzerinde sınırlar, ufkunu daraltır ve yönlendirir) sanat eserini algılar. Onun da algılama yeteneği, o sanatçının ve sanat eserinin etrafında oluşturulan imajın içine sıkıştırılır, hapsedilir; bir başka fanus da alımlayıcı için! Böylece sanat eseri çift taraflı olarak, ulaşılamaz kertede, hem kendi ifade etmek istediği gerçeklikten ve onun sahiciliğinden ve hem de alımlayıcısından soyutlanarak uzak düşer (uzak düşürülür)! Sanat eseri, artık, kendini tam açığa çıkaramadığı gibi, sanat eserinin alımlayıcısı da sanat eserini dinlerken (okurken, ya da ona bakarken) yalnız başına birebir sanat eseriyle karşı karşıya kalamaz. Onunla kendi bildiğince, kendi gönlünce temas edemez. Onu kendi bildiğince, kendi gönlünce algılamayamaz, anlayamaz. Sanat eseriyle kurduğu ilişkide yalnız değildir.

Bu, sanat eserinin de sanat alımlayıcısının da medyanın yarattığı imaj cehenneminde kötürümleşmesi demektir. Sanat eserinin inandırıcılığı ortadan kalkar. Sanat eseri kendi

içine kapalı, seyredilen, dinlenilen, okunan, büyülenilen bir şeydir artık ama ona nüfuz edilmesi, onun gerçek sesinin duyulması zorlaşır. Fanus! Ses, imajlar aracılığıyla duyulan sestir artık; anlam da öyle.

Nedense müzikte, bir grubun yaptığı müziğin vicdanı olarak 60'ların, 70'lerin müziği, grupları gösterilir. Bu haksızlıktır bizce; çünkü 60'ların müzik-sunum-dinleyici mekanizması bugünkü denli yönlendirici ve bugünkü denli sanat eserini kendi gerçekliğinden saptıran bir mekanizma değildi henüz. Yeni grupların müziklerinin medyanın yarattığı imajlarla pazarlanarak dinleyiciye ulaştırılması, insanda grubun yaptığı müziğin içtenliğiyle ilgili derin kuşkular uyandırır. Bu kuşku, o grubun yaptığı müziğin bize medyanın imajları aracılığıyla ulaşmasından, daha doğrusu bize ulaşma mekanizmasının niteliğinden kaynaklanır büyük oranda; yoksa müziğin dürüst olmamasından değil! Mekanizma öyle bir mekanizma ki, o mekanizma aracılığıyla bize ulaşan sanat eseri zaten kendiliğinden inandırıcılığını kaybeder. Nirvana'nın (ve diğer bizce önemli grupların da) karşı karşıya kaldığı en büyük tehlike, kendi varoluş gerekçelerini ortadan kaldırabilecek tehlike, medyanın yarattığı imajlar ve o imajların yönlendirdiği algılama biçimleridir. Sanatçı, artık, fanusun içinde çırpınıyor, alımlayıcı da bir başka fanus içinde onu seyrediyor ama ne olup bittiğini, sanatçının ne söylemek istediğini bir türlü algılayamıyor. O, sadece imajların ona gösterdiğine kapılmaktadır!

Eski güzel günlerde yapılan müziğe ve o müziği yapan gruplara bir bakalım: İşleri bugünkü kadar zor değildi! (En azından kendileriyle iletişim kurmak istedikleri arasında bu denli çok "aracı" yoktu. Karşılıklı birbirlerine dokunma şansları daha büyüktü.)

Eski gruplar, ya da sanatçılar bugün yaşasaydılar da bugün müzik yapsaydılar, şimdi burdan bakarak hatırladığımız kadar inandırıcı ve etkili gelecekler miydi bize? Söylediklerini ilk kez bu şartlar altında söyleseydiler bu kadar hakiki olabilecek miydi? Ya da böylesine gerçeklerden bahsedebilecekler miydi? Bahsetselerdi (bugün onlara benzeyen çok şeyden bahsediliyor) bile, medya hatırladığımızı sıyırmayacak mıydı? Onlar da bugünkü pazarlama ve sunma mekanizmalarıyla pazarlanacak ve sunulacaklardı. Çünkü onların yaptığı müzik ve söylemek istedikleri de imajlar silsilesinin içine sıkıştırılacak, varolan bir sürü imajdan herhangi birine dönüştürelecek ve ancak ve ancak herhangi bir imajın etkinliğiyle sınırlı olacaktı büyük olasılıkla. (Sanatın karşı karşıya olduğu en büyük problemlerden biri etkisini, inandırıcılığını kaybetmesidir. Bu da onun bir imaja bağlanarak tüketilen bir nesneye dönüştürülmesinden dolayıdır.)

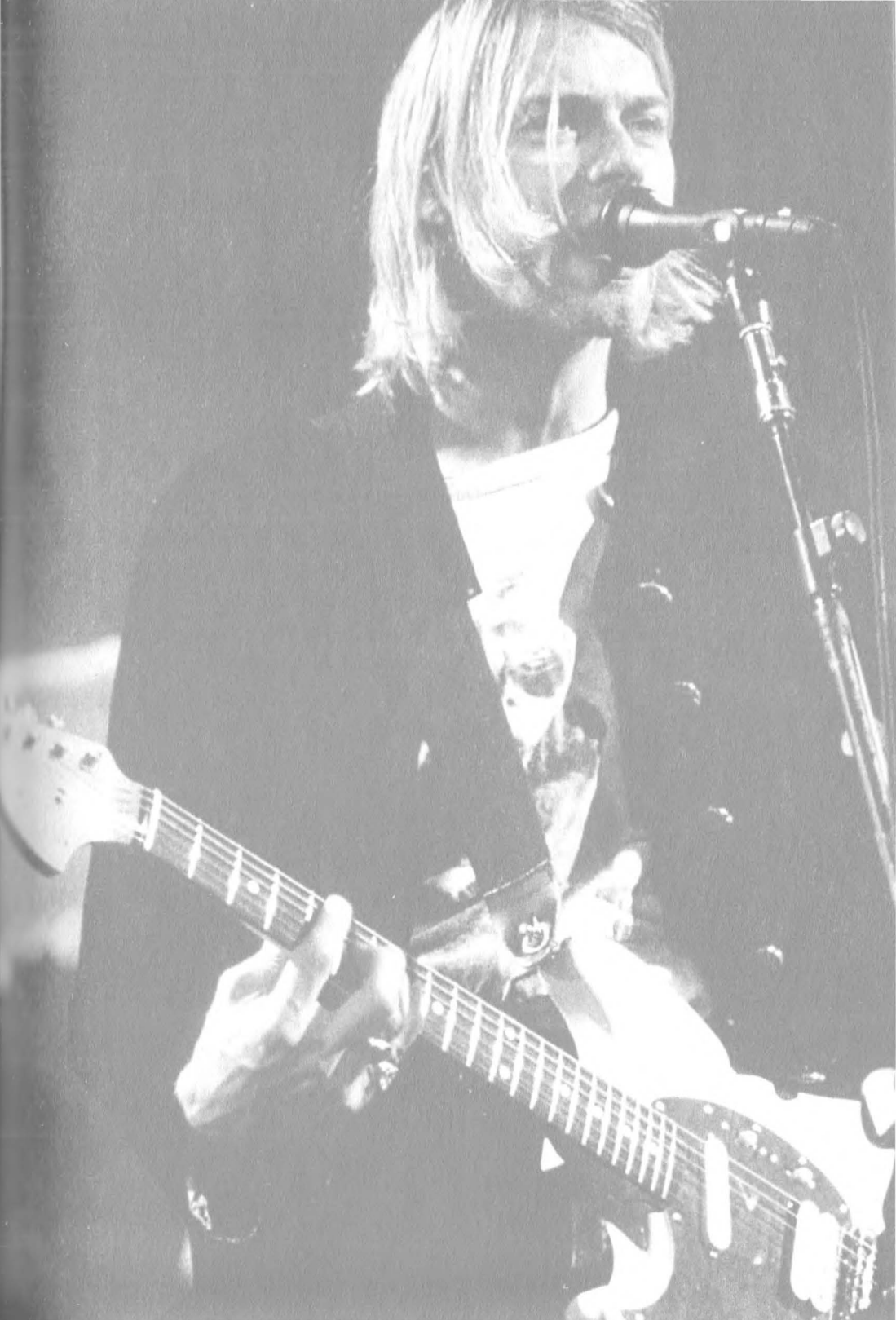
Morrison'un sahnede otuzbir çekmesi o sıralar varoluşa karşı köktenci bir dikleniş ola-

rak değerlendirilebiliyordu. Ama, Jim Morrison aynı şeyi bugün yapsaydı, yaptığı sadece bir "show" olarak algılanabilirdi, bir dikleniş değil, sadece bir "gösteri"! Yaşasaydı medyanın en gözde malzemelerinden biri olması muhtemel Jim Morrison'un sahnede otuzbir çekmesi "medya piçliği" olarak değerlendirilebilirdi, ve buna da pek öyle uzun uzadıya karşı çıkan olmazdı. (İnsan genellikle ilk anda gördüğüne inanır.) Çünkü yaptığı müzik ne denli hakiki olursa olsun, ne denli kendi hayatının hakikatinden açığa çıkan şeyler söylerse söylesin, sırf medyanın malzemesi olduğu için inadırıcılığını büyük oranda yitirirdi Morrison. Ve bu ne Morrison'dan ne de söylediği sözlerden kaynaklanırdı. Sadece sunum ve bize ulaşma mekanizması Jim Morrison'ın altını kendi hayatının her zerresiyle kazıdığı hakikatleri kötürümleştirir ve onları herhangi bir "orijinalliğe" indirgerdi. Medyanın devasa gücü, sadece inandırıcılığı azaltmakla kalmıyor, böylece gerçekten hakiki olanın yaşam bulmasını da imkansizlaştırıyor. Sanatın bir yol bulup da kendi hayatımıza sızması, yani etkili olması imkânsızlaşıyor. Yeni grupların artık eskisi kadar insanlar üzerinde kalıcı bir etki yapamamasının en önemli nedeni yine medya ve sanatın bize medya aracılığıyla ulaşması... Halbuki, Morrison'un yaptığı o gün ne anlama geliyorsa bugün de o anlama gelmesi gerekirdi. Ama hiçbir şey artık o günlerdeki gibi berrak ve önyargısız görülemiyor. Gerçek, imajlar silsilesinin ardında bir yerlerde daha cenin halinde "rahimdeyken" varolmadan yok oluyor.

Nirvana'nın *In Utero*'su bizce son yılların en önemli gruplarından birinin en önemli albümü, ancak o da yukarıda saydığımız bütün bu tehlikelerle karşı karşıya. Çoğu insan, Nirvana'yı da "medya destekli show gruplarından biri" olarak değerlendirebilir, ve bu hiç de o kadar anlaşılmaz olmaz.

Ama işte Nirvana ve yaptığı müzik bu açıdan bakıldığında, bu ortamın içinde değerlendirildiğinde, gerçekten anlaşılabiliyor. Nirvana, çevresinde örülen mümkün değil aşılmaz fanusun saydam duvarlarına vurduğu gövdenin acısını ve ağrısını can havliyle, can çekerek dışavuruyor.

In Utero'da yer alan şarkıların genelinde, ama özellikle "Rape Me", "Milk It" ve "Tourrette's"te, imajların hakimiyetine giren dünyada kendisi de bir imajdan ibaret bir şey'e dönüşen insanın tensel acısı vurgulanıyor ve imajların elegeçmez fluluğunun arasında gövdenin görünür hakikatini açığa vuruyor. Bu tensel acının vurgulanması, gövde aracılığıyla enerjinin ve canlılığın, devinimin ve akışın, imajların kaypak, kaygan, güvenilmez ve belirsiz cansızlığına ilkel bir itirazdır, tavizsiz dikleniştir.. İnsanın ancak ve belki de çaresiz vurgulanması gereken yönü gövdedir ve gövdenin tepkisiyle imajları yırtıp aşmaktadır... Gövd

denin hakikati ve dirimselliği, gövdenin acı çekişiyle açığa çıkarılıyor. Gövdenin, etin acısı gövdenin varlığına dalalettir!

İnsan, gelişiminin doğal (doğal değilse de tutarlı) bir sonucu olarak, kendi yarattığı kavramların hükmü altına giriyor. Öyle ki kavramlar giderek kaynaklandıkları gerçekliklerden koparak bağımsızlaşmışlar ve başına buyruk hareket eden, kontrol edilemeden gelişen birer canlı varlığa -gerçeklik'in yerini alıp, neredeyse gerçeklik'in kendisine- dönüşmüştür. Sanat, imajların, alışılagelmiş yorumların ve kendi iktidarını ilan etmiş kavramların alaşağı edildiği yerde başlıyor böyle bir durumda. Bu ne demek şimdi? Kavramların, giderek gerçekliğin çevresinde üretilen hayali aura'lar olan imajlara dönüşen kavramların (Bu zamanda kavramlardan ne denli söz edebiliriz, çünkü kavramlar imajların egemenliği altında işlevlerini yitirmiş, imajlar kavramların yerine geçmiş gibidir. Sanki imaj: kavrammış gibi!) güvenilmezliğinden kurtulmanın ve gerçeklik duygusunu açığa çıkarmanın yegane yolu, gerçeklik'e, varolan'a bir imaj/kavram aracılığıyla yaklaşmaktan uzak durmaktadır. Müzik, resim, edebiyat, şiir ve diğer akla gelebilecek sanat dallarının tümünün en önemli problemi, imajların kavramların yerini alarak gerçeklik hissi'ni dumura uğrattığı günümüzde, gerçeklik hissi'ni, gerçeklik duygusu'nu varkılmaktadır. Öbür türlüsü, yarattığımız sanat eserinin (şarkının, filmin, resimin, romanın, ya da şiirin) bir imaj olarak diğer imajların arasına dahil olmaktır. Bu ise yeni bir gerçekliği açığa çıkarmak, varoluşa yeni bir bakış getirmek olmaz tabii. İmajlardan kurtulup, imajların aracılığını bertaraf edip varlığın kendisine dolaysız dokunmak, ulaşmak gerekir. İmajları yırtarak ilk tecrübe anına! Bu aynı zamanda alışılmış kavramların alışılmış görme biçimlerinin belirleyiciliğinden, belirlemek sınırlamakla mümkün olduğuna göre, sınırlayıcılığından ve yönlendiriciliğinden kurtularak varolanı olduğu gibi görmekte, onunla "ilk tecrübe anının dolaysız sahiciliğiyle" ilişki kurmakla mümkün olabilir! Ehlileştirilmemiş, dolayısıyla kavramların 'resmi tarihinden' muaf olarak gerçekliğe bakabilmek ilkelliği gerektirir. Medeniyetin kuşkulu yönlerini ilkeller ve barbarlar görebilir ancak! Nirvana, "Rape Me", "Milk It" ve "Tourrete's" gibi şarkılarında bir ilkelin sesine ve bir ilkelin duyarlığına sahip olmayı deniyor. Bu çaba, imajlar medeniyetinin sarsılması gerektiğini anlatmakla kalmıyor sadece; hissettiriyor da. Nirvana'nın bu albümünde, *Nevermind*'a oranla daha sert bir sound'a yönelmesi, modern dünyanın kuşku duyduğumuz medeniyetine karşı bir tepkiyi işaret ediyor. Kurt Cobain, şarkı sözlerinde gövdeye yönelik imgeleri, eti ve etin acısını açığa çıkaran şiddet imgeleri kullanak duyarlığa ulaşmayı hedefliyor. Bence Nirvana'nın, farkında olarak ya da olmayarak yaptığı şey, tenin acısını, üstelik de kendi gövdesinde odaklandığı acıyı dışavurarak yiten

gerçeklik duygusunu yaratmaya çalışmaktır.

Kurt Cobain'in müziği (yani sanatı) doğru anladığının bir göstergesi de, bence, müziğinde geometrik bir güzellik kaygısı gütmekten çok, yani müziğinin biçiminden çok, duyarlığını öne çıkarmasıdır şarkılarında. Bu, elbette ki, Nirvana'nın şarkılarını çok zekice ve mükemmel bir matematik kesinlikle yaratmadığı anlamına gelmez, ki bu albüm için tam tersi doğru ve geçerlidir. Ama albümde yer alan ve zekice kullanılan matematik kesinlik, cansız geometrik bir estetiğin peşinde olmalarından çok, alışılmış rock kalıplarına dahil edilemiyecek bir sound'u, bir ritmi, dolayısıyla/duyguyu doğru yakalamaya/dışavurmaya çalışma dikkatini ve titizliğini gösteriyor. Yani, sonuçta bu biçim kaygısı değil, duyarlıktan kaynaklanan duyarlığı doğru ifade etme kaygısıdır. Nirvana, büyük ırmağa dahil olmak istemediği için akacağı yatağa kendi iradesiyle sahip olmak ve belirlemek isteyen bir küçük akarsuya benzetilebilir. Nirvana'nın matematik kesinlik kaygılarının altında yatan gerçek bu olmalı.

Nirvana'nın müziğinde, ama özellikle *In Utero*'da göze çarpan bir diğer yan da, albümün dışavurumcu resimde kullanılan parlak ve resmin kompozisyonuna, renk dengesine aykırı düşerek resmin içinden fışkıran renkler nasıl kullanılıyorsa, albümde de gitar, davul ve en önemlisi Kurt Cobain'in sesi öyle kullanılıyor; şarkının, kendimizi hazırladığımız yapısına, kompozisyonuna ve dengesine aykırı... Ritm, dışavurulmak istenen duyarlığa uygun olarak sürekli beklenmedik anlarda bozuluyor, şarkıların bazılarında bölümler plak takılmış plak gibi tekrarlanıyor, takıntı! Arıza! Titizlikle hazırlanmış gerçek anlamda sürprizler, rastlantıyı içinde barındıran zorunluluk gibi. Albümü başarılı kılan öğelerin en önemli-

lerinden birisi Kurt Cobain'in marazi melankolik sesi: Can çeken birinin can havliyle attığı bitimsiz çığlık..

Kurt Cobain bu albümde şarkılarını bir hastanın sesiyle söylüyor. Kapitalist ekonomiye dayalı liberal ülkelerde, ve bu ülkelerin seviyesine(!) ulaşmayı hedefleyen ülkelerde sağlık el üstünde tutulur. Bu, insan sağlığına insancıl(!) kaygılarla önem verildiği için değil elbette. Üretimin sürekliliğinin kesilmemesi, prodüktivite'nin düşmemesi, makinelerin aksamadan üretime devam etmesi içindir. Zaten, bu tip ülkelerde de, insan sağlığına tamir edilmesi geken bir makineye yaklaşıldığı gibi yaklaşılır. (Gelişmiş(!) ülkelerde 80'li yıllarda görülen aerobik deliliği, bir makinenin aksamayan ama insanların makineye benzer vücutlara sahip olma sevdasını (hastalığını) göstermiyor mu? Soğuk ve pürüzsüz ve bozulmayan vücutlar...) Böyle bir bakış açısı aslında, sağlığa önem filan verilmediğini sadece hastalığın (yani arızanın) ortadan kaldırılmaya çalışıldığını gösterir. Çünkü hastalık, (dolayısıyla arıza) devam etmekte olan kesintisiz üretimin aksaması demektir. Ve böyle bakılınca da hastalık, bir skandaldır, hastalık rezalettir ve sağlıklı işleyen mekanizmaya yönelik tehdittir: Hastalık ihtilaldir! "Rape Me"de (Irzıma Geç) melankolik, hırıldayan bir ses, hatta şizoid bir sakinlik ve soğukluk, soğukkanlı ve insanı dehşete düşüren bir kurbanın sesi söylemektedir şarkıyı. Kurt Cobain bu şarkıyı sinir bozucu bir marazilikle, sinir bozucu bir rutinlikle söylüyor. Şarkının sonunda, "Irzıma geç" sözünü sürekli tekrarlayarak da adeta kurban olduğu halde kurban ediyor.

"Milk It"te, "Doll steak, test meat" ("Bebek bifteği, tadına bak etin") diyerek, yine et'i ve etin vahşiliğini öne çıkarak neredeyse "jungle"a dönüşmüş "modern hayatın" karmaşıklığının ve keskin maddeciliğinin derin eleştirisini yapmaktadır. Et kandır, ve vahşeti anımsatır, ama yine de dirimselliktir ve göze pek görünmeyen ama yine de alttan alta hepimizin hissettiği vahşi yaşamın simgesidir. Et, avı ve avcıyı çağrıştırır; tecavüzü ve kanı, kıstırılmışlığı ve avcının soğuk nefesini..

Kurt Cobain *In Utero*'nun şarkı sözlerinde modern(!) Amerikan yaşamının şiddet dolu karmaşısını yaşatıyor. Tek katlı müstakil evlerde yaşayan ne mutlu ne mutsuz insanlar, dev gökdelenlerin düzenli sokaklarında akan kan ve borsa binalarının senetlerinden, tahvillerinden fışkıran şiddet, kıyımlar, insan ilişkilerinde mücadelenin en acımasızı ve faşit baskıcı ilişkiler, yalan, seks, tecavüz...

...

Bu oldukça uzun yazı, daha da uzayabilirdi ama şimdilik uzamasın! Yazının bu kadar

uzayarak kendi istediği noktalara yönelmesi, Nirvana ve *In Utero* üzerine keyfi bir yazı yazmak istememden kaynaklandı. Şöyle bir yazı yazabilirdim: Nirvana'yı ve *In Utero*'yu dinlediğimi, sevdiğimi ve önemli bulduğumu anlattığım bir yazı. Bu sadece beni ve Nirvana'yı sevenleri ilgilendirirdi ve gerçek anlamda grubun önemini ortaya koymazdı. Şunu yapmaya çalıştım: Nirvana'nın bu albümü Medya'nın iktidarını artık herkes ve her şey üzerinde ilan ettiği bir dönemde çıktı. Böyle bir ortamın altının çok kalınca çizilmesi gerekiyordu. Çünkü böyle bir ortam, medya aracılığıyla sunulan ürünler üzerinde en başından kuşku ve önyargı uyandırır. Böylelikle de sanat eseri, belki önemli de olsa, onun en başından mahkûm edebiliriz. Sanat eseriyle en başından kuşku dolu bir ilişki kurar ve onu yadsıyabiliriz. Bir eseri hakkaniyetle anlama çalışmasının önemli anahtarlarından biri onu içinde üretildiği ortamın şartlarında değerlendirmektir, diye düşünüyorum. Geçmişteki kapıları açan anahtar bugün kapıyı açmayabilir. Geçmişin kavramları ve bakış açılarıyla bugünküleri nasıl değerlendirebiliriz ki... İyi niyet önemli, sanıyorum. Her şey böylesine çöplük içindeyken, çöplüğü iyice karıştırmalıyız, üstümüz başımız pisliğe bulansa bile. Artık, sanatçı da sanat alımlayıcısı da çok daha fazla yorulmak zorunda. Hakikat, ipekli mendil gibi elimizden kayacak yoksa... Ve her şey hiçbir şey olmamış gibi kalacak...

Ama Nirvana'yı MTV'de, kliplerde seyrederken aynı kuşkuyu duymuyor değilim, çünkü "show" öne geçiyor. Ne yazik ki... ("The Show Must Go On" sözündeki trajediyi hissediyorum.) Nirvana'ya iyi niyetle yaklaşmaya çalışmalı, "yalan, yalan olduğu ortaya çıkana kadar doğrudur." Çünkü doğru, ancak inanarak yaşam bulabilir. Ya da yalanlara bir yalan daha eklenmiş ne çıkar!..

Stüdyo İmge dergisi

SMELLS LIKE TEEN SPIRIT

Load up on guns and bring your friends
It's fun to lose and to pretend
She's over bored and self-assured
Oh no, I know a dirty word

Silahları ve arkadaşlarımı getir
Kaybetmek ve taklit eğlenceli
Çok sıkılmış ve özgüvenli
Ah hayır, pes bir sözcük biliyorum!

Hello, hello, hello, how low?
Hello, hello, hello, how low?
Hello, hello, hello, how low?
Hello, hello, hello.

Merhaba, merhaba, merhaba, ne kadar sığ?
Merhaba, merhaba, merhaba, ne kadar sığ?
Merhaba, merhaba, merhaba, ne kadar sığ?
Merhaba, merhaba, merhaba.

With the lights out, it's less dangerous
Here we are now, entertain us
I feel stupid and contagious
Here we are now, entertain us
A millato, an albino a mosquito my libido

Işıklar sönükken daha güvenli
İşte burdayız, eğlendirin bizi
Budala ve bulaşıcı hissediyorum
İşte burdayız, eğlendirin bizi
Bir melez, doğuştan beyaz, sivrisinek, libido

I'm worse at what I do best
And for this gift I feel blessed
Our little group has always been
And always will until the end

Becerebildiğimin en kötüsüyüm
Ve bu armağan için kutsanmış hissediyorum
Küçük topluluğumuz hep varoldu
Ve sonuna kadar varolacak

Hello, hello, hello, how low?
Hello, hello, hello, how low?
Hello, hello, hello, how low?
Hello, hello, hello.

Merhaba, merhaba, merhaba, ne kadar sığ?
Merhaba, merhaba, merhaba, ne kadar sığ?
Merhaba, merhaba, merhaba, ne kadar sığ?
Merhaba, merhaba, merhaba.

With the lights out, it's less dangerous
Here we are now, entertain us
I feel stupid and contagious
Here we are now, entertain us
A millato, an albino a mosquito my libido
Yeah, yeah

Işıklar sönükken daha güvenli
İşte burdayız, eğlendirin bizi
Budala ve bulaşıcı hissediyorum
İşte burdayız, eğlendirin bizi
Bir melez, doğuştan beyaz, sivrisinek, libido
Evet, evet

And I forget just why I taste
Oh yeah, I guess it makes me smile
I found it hard, it was hard to find
Oh well, whatever, nevermind

Hello, hello, hello, how low?
Hello, hello, hello, how low?
Hello, hello, hello, how low?
Hello, hello, hello.

With the lights out, it's less dangerous
Here we are now, entertain us
I feel stupid and contagious
Here we are now, entertain us
A millato, an albino a mosquito my libido
Yeah, yeah

Ve neden tattığımı unuttum
Ah evet, sanırım gülümsememi sağlıyor
Onu zor buldum, bulunması zordu
Aman neyse, boşver

Merhaba, merhaba, merhaba, ne kadar sığ?
Merhaba, merhaba, merhaba, ne kadar sığ?
Merhaba, merhaba, merhaba, ne kadar sığ?
Merhaba, merhaba, merhaba.

Işıklar sönükken daha güvenli
İşte burdayız, eğlendirin bizi
Budala ve bulaşıcı hissediyorum
İşte burdayız, eğlendirin bizi
Bir melez, doğuştan beyaz, sivrisinek, libido
Evet, evet.

TRIBUTE99

TAKLAYA GELEN PEYGAMBERLER VE İYİ KALECİ TOPU OYUNA ELLE SOKAR[1] YA DA GERİDEN OYUN KURMAK

çetin şan—2003

Alper Çeker'e ve her şeyin ötesinde cami avlusunda bile kadınlar tarafından taklaya getirilmeye uğraşılan tüm erkek kardeşlerime.
Ay yusyuvarlak olmuş üç deyince zıplıyoruz ...
bir ... iki ... iki buçuk ... iki yetmişbeş ...

I.– Kalamışın eski ahşap iskelesi –Kızıltoprak aile çay bahçesi– Moda soba başı üçgeni ... hiç yanıltmadı beni

Genç ve toyken daha, topu akşamları halı sahada değil toprakta oynarken, biraların kutulanmadığı ve tekel birasının berbat olduğu, Kadıköy açıklarında tankerin patladığı, Melodi'nin plak bastığı ve kartuş diye anlamsız bir nesnenin görüldüğü günlerde, kısaca "everybody was kung fu fightin'..." zamanlarının hemen sonrası. Hafiften soğuk bir lodos vaktinde Moda sahilinde durup denizin betona vuruşunu seyretmiş –ve zaman içinde televizyonda okyanusta sörf yapanları da incelemiş– bir genç olarak şunu rahatlıkla söyleyebilirim: en büyük dalganın bile kırıldığı bir an vardır.

Dalga dediğin kırılır, köpüklenir ve süzülüverir kumsala. Cobain'in ölümü de Seattle

1.– Futbolu yaşama felsefi olarak uyarladığınızda bu durumun ne kadar önemli olduğunu anlayacaksınız. Daha açıkça, topu oyuna elle sokacak bir kalecisi olmayan bir erkek aşırı zorlanmaya mahkûmdur.
Bakınız Taffarel ve Mondi; bakamıyorsunuz Rüşti.

sound'un kırıldığı andı. Tek ve sıkı bir ölüm, köpükleniverdi. Beş parasız, ailesiz, sevgisiz, büyük oranda manitasız ve yatacak yeri bile olmaksızın geçen bir yeni yetmeliğin ardından sahip olunan kocaman bir evin içinde –tek başına, hep tek başına– kirli bir tişört ve bez ayakkabılarla –bu ayrıntıyı Nayk giyenler anlamaz[2]– bir miktar izmarit ve boşalmış biranın –kutu değil şişe, haysiyet mi, belki de– yanında karalanmış bir kâğıt parçası ve dağılmış bir kafanın hemen altındaki göğsün üstünde uzanmış duran bir tüfek –nedendir bilmem, ölü şişmesin diye belki de, üstüne bıçak koyarlar bizim oralarda, ben çok küçüktüm, gördüm, dedemin üstüne koymuşlardı– en baba dalgayı bile köpüklendirmeye yeter aslında. Çevredeki müzisyenler –ya da dinleyiciler– hemen anladı, tezgâh büyüktü, para konuşmaya başlamıştı, her zamanki gibi. Ya kenara çekilecek ve halı saha maçlarına dönecekler ya da sıradan rock'n'roll yıldızları olacaklardı. Kan kokusu tutar adamı. Budur.

II.– Oyunu biraz geriden kuralım ya da İkiz Tepeler vazgeçilmiş plan: bir kereste dükkânının arka kapısında dayanıp ilerdeki kocaman metal çöp kutusuna bakalım.

"Bir hayvan leşinin üstünde
düzülmeden önce aktrise söylenen
'Et üstünde Et!' repliği, Arjantin sinemasının
en ünlü diyaloglarından biridir."

III.– Kurt Donald Cobain. 20 Şubat 1967. Wendy ve Donald Cobain'in oğlu. Aile Aberden'e taşındı ve üç yıl içinde kız kardeş Kimberley doğdu. Tüm şehir ağzına kadar keresteci ve limana takılan denizcilerle dolu, bir anlamda şehirden çıkış yolu yok. Bir dostumun yazdığına göre Kurt yirmili yaşlarına gelene dek şehirden çıkamamış. Yedi sekiz yaşına kadar sakin bir yaşam –ağaçta kalan kediyi indirmeyle geçen günler– sonra aile boşanıyor, bizimki babanın yanında, karavanlarda, abuk sabuk yerlerde, üstüne bir de çocuklu üvey anne tribi. Anneye yaklaşma çabaları ve akrabaları turlama zorunluluğu. Kimseye yaranamama, bir arkadaş evi bulamazsa köprü altında ya da

2.– Yeri gelmişken söyleyelim, "Just do it"çi Nayk grubunun ezici hakimiyetine rağmen "just don't it" bez ayakkabı giyenlerin –haşpapi giyenler gibi– bir bölümü hâlâ sigarasını süpermarket yerine bakkaldan ya da tekel bayilerinden almayı seçmektedir. Belki de bir işe yarar.

parklarda sabahlama. sürekli mide ağrıları[3], etrafta gezinen fahişeler ve ibneler. Müzikle, belki de en kötüsüyle punk'la ilgilenme. Derken hızla, hazırlıksız gelen yıldızlık, şöhret, para, kendine oynayan bir hatun. İstiyo mu istemiyo mu diye sormadan üstüne geçirilen mesihlik cüppesi. çocuk ve aile çabalarının tutmayışı, akustik müzik isteğine rağmen hâlâ konserlerinde "smells like teen spirit" diye bağıran lavuklar ve basın. Üstelik bir de balık burcu. Daha ne olsun. Şu meşhur "dünya halkları"nın gözünün önünde bağıra bağıra endüstri tarafından düzülüp gitmiş baba. "Et üstünde et". Budur.

IV.– Korunmak için dönmen gereken rahim ya da "Ruhumun derinliklerinde kavrulan bir delik var..."

Hayatında olan kadın konusu garip bir şey[4]. Şimdi bir düşünün. John Lennon. O da hafiften parasız kesimden geliyor, sıska, gözlüklü, hayata ve kendine dair entellektüel bir takım dertleri var, sonuçta başlangıçta sıradan bir "lavuk". Cobain, beş parasız, evsiz, çevresi ve ailesiyle doğru dürüst bir iletişime sokul(a)mayan, yatacak bir yer bulduğu

3.– Bir zamanlar Amerika'ya yerleşmek isteyen bir arkadaşım vardı. Sonra evlendi ve güneyde bir miktar arazi aldı. Sigarayı bıraktı, derken tarlaya fiy ektirdi, yenge de çocuk bekliyor zaten. Ama bizimki mutsuz ve yalnız, çünkü çizgi romanlarını koliledi, artık Mr. No'nun maceralarını –kadın zannedilen zenci ve erkek şarkıyı anlatan Yağmur gibi, eskilerini– sadece hatırlıyor, Zagor'un manitasız geçirdiği hayatı çoktan unuttu, sigara içen arkadaşlarını eve sokmuyor, bahçeye giren herkesi ısıran bir köpeği var, sağlıklı beslenme üstüne kitaplar alıyor, üstelik işyerini ve mahalleyi de değiştirdi, pazar sabahları denize bakarak kocaman mayonezli sandviçler yemeyi sadece düşünüyor, uzaktan. Mide ağrıları yüzünden yağlı pilavı kesip ilaca da başladı. Dediğim gibi mutsuz, geride hesaplayamadığı bir şey bıraktı, bunu araya girmeliydim, geride bırakılan bazı şeyler de tutar adamı, çok kötü tutar hem de. Ondan bahsediyorum, çünkü Cobain de yıllarca mide ağrıları çekmişti, üstelik ikisi de balık burcu ve birbirlerini bir şekilde tanıyorlar, yakından. Cobain öldüğünde evliydi. Onun gibi evi değiştirdi, işi büyüttü, çocuk olayına girdi. Tıpkı eski bir dostun izinden gider gibi. Allah gecinden versin. İnsanoğlu taklaya girdi mi çıkar mı bilinmez. Kim bilebilir hangi etin üstüne yatırılacağını.

4. – "Lüfer akıllı bir balıktır. Onun oltası üçlüdür. Yem olarak kullanılan balığın içine iyice yerleştirilir. Lüfer yeme gelir ve içinde oltanın olduğunu bilir. Önce kenardan tık tık kafa atarak eti yemeye başlar. Belli bir noktada bırakması gerekir ama dayanamaz, hepsini yemek ister ve yakalanır. Ama asıl mevzu, oltayı çekerek onu sandala alma konusudur. Hafifçe ne çok gereceksin ne de boşlayacaksın. Yoksa lüfer misinayı koparıp gider. İşte courney gibi yoko gibi, kadının ustası da bu noktada ayrılır. Aslında Hasan Öztoprak'ın solungaçlarını yırtarak fırlayan olta tamamen böylesi bir beceriksizliğin ürünüdür."

h.l.e. — bira eşliğinde küçük bar sohbetleri.

noktada geceyi geçirmeye çalışan sarı kafalı bir tür "toplumsal atık".

Lennon ve Cobain. İkisi de duygusal karakterler. Bir şeyler yapıp kendilerini kanıtlama savaşı veriyorlar. İkisi de hiç umulmayan bir hızla çıkıyorlar rock'n'roll yıldızlığına, birdenbire ve en tepeye, zirveye ... üstelik yirmili yaşlar.

Bir tarafta "İsa'dan daha ünlü" Lennon, diğer taraftaysa istese artık köprü altı yerine Leydi Di'nin yanında yatabilecek olan Cobain. İkisi de kendilerini tamamlayacak bir kadın arayışındalar –yazılanlara göre– hızla dönüşüp cinsel açıdan aşırı rahatlayıp karışmış yaşamlarına aşkı sokarak dengeyi ve huzuru bulma çabası içindeler, hatta bazılarına göre –çocuk yaşlarında bir şekilde kaybettikleri– annelerini arıyorlar, ama bence öyle değil.

Her boku Freud saçmalığına bağlamak yanlış. Anne annedir, kadınsa kadın; on beşini bitiren her erkek çocuğu bu ayrımı bilir, bilmek zorundadır, yoksa çıkamaz bir daha batağından.

Sonuçta kıçı kurtarmak, elinin içinde bir el ya da halka açık mekânlarda abuk sabuk konuşmaların dışında takılıp kaldığın zor anlarında saklanacağın bir rahim bulabilmektir bütün mesele. Rahim sözcüğünü kullandığım ve kullanacağım için tekrarlıyorum, bu mevzuyla Freud'un bence hiçbir ilgisi yoktur. Sonuçta "koma"nın yaklaştığını hisseden sağlıklı –ya da sağlıksız, bakış açısına göre– erkek çocukları çıktıkları yere dönmek isterler –en azından Kadıköy'de ve şehrin çeşitli bölgelerinde böyle yapılmaktadır. Korunmak ve sahiplenilmek, demek istediğim geri dönmeye uğraşmaktır cinsel eylemin büyük bölümü. Gerisi düz pompa, pek bir önemi yoktur. Elbette dönemeyeceğimizi biliriz. Paris'te Son Tango'da Marlon Brando yapamadı, biz mi yapabileceğiz. Ama sahaya çıkmışsan topunu oynarsın, geri dönemeyeceğini bildiğin halde uğraşırsın, olmaz hızlanır, sinirlenir, öfkelenir ve sonuçta attırırsın, kirletirsin, intikam aldığını düşünürsün. Bu anlattıklarım dünyaya kafasını vajinadan çıkaran eski tip erkekler içindir, karından yarma yeni gençler bu duyguyu bilmeyebilir. Bir sürü terapist, bu konularda onlar daha bilgilidir. Ayrıntılı açıklamaları sizlere yapabilirler.

Neyse, taklaya gelen erkeği genellikle kadını kurtarır. Tarihte böyledir. İyi bir esmer bulursun, o seni çekip alır. Biraz sokakta yürür, üçlü koltukta film seyreder, aile çay bahçelerinde ağaçlara bakarak orta kahve, küçük barlarda bira, az miktarda. Vakit geldiğinde karın kaslarının üstüne hafiften sarılan ince, uzun kolun koruyucu kalkanı altında uykuya dalınır. Yeterli süre geçtiğinde yeniden şampiyonlar liginde oynamaya başlarsınız.

Büyüklerin pek de söyleyemediği gibi, Yoko Lennon'ı topladı. Kaleye giren topu uça-

rak kafayla çıkaran Bülent Korkmaz gibi. Alemlerin hepsini gördüğünü iddia eden rock yıldızını evine götürdü, yıkadı, çocuk baktırdı, gazete okuttu. Banyodaki diş fırçasının ona ait olduğunu ve yerinin sabit olduğu, isterse kendisinin fırçasını da kullanabileceğini söyledi. Bu çok önemlidir. Diş fırçasının hep aynı yerde olduğunu görmek gerçekten sakinleştirici bir duygudur.

Cobain'de kadının farkındaydı, ama rengin önemini unutmuştu. Sarışın bir kadın seçti kendine. Tıpkı Jim Morrison gibi. Bence en önemli hatası buydu. Annesinin eylemci bir feminist olduğunu söyleyen Courtney Love, sertti, kendi maçını oynuyordu ve çok şahsi oynuyordu. Ceyhun gibi sürekli kaleye abanmak isteyen pas özürlü biriydi, belki de. Yine de Courtney seçim zamanı geldiğinde doğruydu, lakin Cobain yanlıştı. Ardından bıraktığı sevgililerinin büyük bölümünün eşcinsel olmayı seçtiği bir kadın sorgulanmaz, o topa ya girersin ya da ardından bıdı bıdı etmezsin. Budur. Bahsettiğimiz özel vaka, aslında çok klasik bir "sarışınlar balık burcuna gelmez" olayıdır, sadece.

V.– "Ben sizin yeni sikik mesihiniz değilim" ya da halı saha maçlarına dönüş

Dünya yüzüne sayısız peygamber gelmiştir. Aslında tam ya da yaklaşık sayıyı söylemek isterdim ama sayısız demenin rahatlığı ve fazla bilmemenin getirdiği huzuru bozmak yanlış olurdu, bu yüzden sohbetler dışında bir araştırma yapmadım. Denir ki, dünyada ne kadar kavim varsa, o kadar da peygamber vardır. Bunlar okuduğunuz "Cobain" kitabının ayrıntıları. Gerçekten sormak istediğim şey şu: Siz hiç, sonu mutlu biten bir peygamber öyküsü duydunuz mu? Özellikle de modern peygamber öyküleri arasında. Şu çok önemli ki, burada "peygamber" sözcüğünü dinsel kökeninden sıyırmaya çalışarak kafanızda kalan diğer özellikleriyle kullanıyorum. Bu iyice bilinsin.

Aslında Cobain'e peygamber ya da mesih sıfatını yakıştıran kişi bir zamanlar onun en büyük rakibi olarak görülen Eddie Vedder adlı kardeşimizdir. Cobain'in ölümünün ardından paniğe kapılan Vedder, yanlış anımsamıyorsam, *Melody Maker* dergisine kapaktan verdiği bir beyanatta "ben sizin yeni sikik mesihiniz değilim" diye çığlık atarak postu kurtarmanın peşine düşmüştü. Evet, anlamıştı, sıradaki peygamber adayı oydu. Cobain taklaya gelip oyundan ayrıldığında uluslarötesi şirketlerin, halk denilen kalabalıkların önünde tek aday konumuna ve sakata geldiğini. Hemen çekildi alemlerden. Kafayı toplayıp arınmak için mahalleye döndü, evde oturup porno seyretti, balkonda çay içip sokağı kesti uzun süre, arkadaşlarıyla halı saha maçlarına çıktı, üstelik öylesine paniklemişti ki de-

fansa dönük orta oyuncusu kimliğine bürünerek eski FB'li berbat Wagenhaus gibi topların gelişine vurmaktan öte bir şey yapmıyordu. Göründüğü kadarıyla yeni yeni topladı kendisini, geçenlerde rock'n'roll sahnesine döndüğündeyse artık mesih ünvanı alamayacak kadar sıradan görünüyordu. Hafif sakal, kısa kesilmiş saçlar gömlek, pantolon, ucuz ve kaba botlar.

Seattle gruplarından sağ kalanların da durumları ondan pek farklı değildi. Son dönemlerde şehir komple durumu çözüp "globalleşme" olayına karşı tavır almıştı bile. Aslında onlar mı uyandı yoksa "son mesih"in kendi kafasını uçurması mı uyandırdı bilinmez. Bence o müzisyenlerin büyük bölümü imitasyondu. Geçip gittiler kendi alemlerine, yanlarında bir miktar parayla elbette. Hepsi budur. İki rakip vardı, biri öldü, biri tırstı, ama hâlâ sağ.

Aslında mesihler, gerçek olanları saf adamlardır, yaptıklarına inanırlar. Cobain uzun süre inandı, sonra baktı ki yapılan sadece şov. Kapının arkasında para dönüyor. Daha yirmili yaşlarında tezgâha geldiğini anlıyor, ama çıkışı bulamadı. Herkesin Keith Richards olmasını bekleyemeyiz.

Cobain tarzı değiştirmeye uğraştı. Mahallesinden koparılmış, aslında var olmayan kanka ortamından uzaklaştırılmış, bir tür konser makinesine döndürülmüş ve her akşam "teen spirit"i söylemek zorunda bırakılmış bir adam. Moda çay bahçesinde üç akşam orta kahve içse araklayacak kendisini ama Beyoğlu hattından bir türlü sıyrılamıyor. Dar punk rock kalıplarından çıkmayı denedi. "MTV Unplugge"ı TV'den seyretmiş biri olarak, orada karşımda gördüğüm adamı unutamıyorum. Hayatımda ilk kez, TV konseriyle gerçekten küçük bir bar konseri iç içe girmiş gibiydi. Öylesine yakındı, o dökük hırkası, kirli saçları içinde düz inilti, saf r'n'r'un depresif hali. kendisini gerçekten intihara yaklaştıran elektronik çağın en önemli aygıtlarından birini ona karşı kullanabilme becerisi göstermişti.

Bilimsel dergilerin yazdığına göre, ortaçağ'da yaşayan bir adamın ömür boyunca edineceği bilgi ve iletişim miktarı, günümüzde birkaç gün içinde insanın kafasına sokuluyormuş. Hangimiz bu kadar iletişim ve enformasyonu istiyoruz, ihtiyaç duyuyoruz. Elektronik çağ, "chip"li katiller ... balık yiyebilirsiniz, onların hafızaları zayıf ... ruhları yoktur.

VI.– unutulmuş küçük bir gazete haberi ya da bok mu vardı da hepiniz birden aynı albümleri satın aldınız ...

Mesih Cobain'in Türkiye'de son rahibesi, ondan birkaç gün sonra kendine kıyan –şimdi, hatta o zaman bile adını bile hatırlamadığım, sadece bir gazete habirinde okuduğum– Mersinli bir kızdı bana göre. Bütün rahibeler gibi o da öylece unutulup gitti. Burdan onu anıyor, ailesine bir kez daha baş sağlığı diliyorum. Eğer bir işe yarayacaksa.

VII.– mezar yontmak ya da altın kıskaçlı yengeç / tenten kongo'da

Aslında böyle bir yazı, sadece anı tazeleyen dostlarımı kıramadığım için yazıldı. Bu durumu mezar yontmak olarak değerlendirebilirsiniz, korkarım da haklısınız, ama bir mesihseniz eğer mezarınız yontulur, bundan kaçınılmaz. Bunlar hiçbir şey. Cep telefonuyla kaldırılan, uyandığını kanıtlamak için musluğun suyunu açan, bir süre sonra iş yerine gelip köftesini yiyip çayını içen, ardından hiçbir şey olmamış gibi akşam gidip barlarda müzik çalanlar olduğunu da gördüm. Birkaç mezar yontulmuş n'olmuş yani.

Kısaca, özetlersek:

A-1) Sarışın kadınlar balık burcunu bozar.

A-2) Rock'n'roll yıldızlığı bir balık burcunun yapmaya kalkışacağı en sakat iştir. Çünkü onlar hemen inanıverirler, yaptıklarına.

B) Gerçekten yapmak istediklerini yapamayan, yaşam enerjisini yitirip taklaya gelen ve çıkamayan bir dostunuz varsa eğer eskilerden birkaç şarkı dinleyin. Takladan çıkmak için dört duvar arasında kahvenin küspesinden yapılan "instant"lar yerine açık havada, masaya oturarak bir orta kahve için, etrafınıza bakının, duruma ayılmanın ötesinde girdiğiniz takla da yavaşlayacaktır.

C) Sanat kanla yapılır, gerçek kanla, insan, mümkünse erkek kanıyla. Aşağı yukarı böyle demiş bir büyüğümüz. Doğrudur. Eğer kanını esirgemeden kullanırsan inandırıcı olursun. Ama sen de inanırsan yaptığının doğruluğuna, peygamberliğe kadar gider bu iş ve hızla taklaya gelirsin.

CC) Profesyonel peygamberler de vardır. Bakınız Bono. Pek inandırıcı olmasa da yine de iş yaparlar ya en azından hayatta kalmayı başarırlar.

D) Ya da bunların hepsi palavra. Esmerler dışında.

IN BLOOM

Sell the kids for food
Weather changes moods
Spring is here again
Reproductive glands

Çocukları sat yemek için.
Hava ruhları değiştiriyor
İlkbahar geldi yeniden
Bereketli irin hücreleri,

He's the one who likes all the pretty songs
And he likes to sing along and he likes to shoot his gun
But he knows not what it means
Knows not what it means and I say

Bütün tatlı şarkıları seven o
Şarkıları söylemeyi ve silahını ateşlemeyi seven
Fakat anlamını bilmiyor
Anlamını bilmiyor ve ben diyorum ki

He's the one who likes all the pretty songs
And he likes to sing along and he likes to shoot his gun
But he knows not what it means
Knows not what it means and I say
"Yeah"

Bütün tatlı şarkıları seven o
Şarkıları söylemeyi ve silahını ateşlemeyi seven
Fakat anlamını bilmiyor
Anlamını bilmiyor ve ben diyorum ki
"Aaaah"

We can have some more
Nature is a whore
Bruises on the fruit
Tender age in bloom

Biraz daha alabiliriz
Tabiat bir orospudur
Meyvenin üzerinde çürükler
Tazelik gençliktedir

He's the one who likes all the pretty songs
And he likes to sing along and he likes to shoot his gun
But he knows not what it means
Knows not what it means and I say

Bütün tatlı şarkıları seven o
Şarkıları söylemeyi ve silahını ateşlemeyi seven
Fakat anlamını bilmiyor
Anlamını bilmiyor ve ben diyorum ki

He's the one who likes all the pretty songs
And he likes to sing along and he likes to shoot his gun
But he knows not what it means
Knows not what it means and I say
"Yeah"

Bütün tatlı şarkıları seven o
Şarkıları söylemeyi ve silahını ateşlemeyi seven
Fakat anlamını bilmiyor
Anlamını bilmiyor ve ben diyorum ki
Evet, evet

He's the one who likes all the pretty songs
And he likes to sing along and he likes to shoot his gun
But he knows not what it means
Knows not what it means and I say

He's the one who likes all the pretty songs
And he likes to sing along and he likes to shoot his gun
But he knows not what it means
Knows not what it means and I say
"Yeah"

Knows not what it means
Knows not what it means
Knows not what it means and I say
"Aaah, Ooo"
Oo, Oo

Bütün tatlı şarkıları seven o
Şarkıları söylemeyi ve silahını ateşlemeyi seven
Fakat anlamını bilmiyor
Anlamını bilmiyor ve ben diyorum ki

Bütün tatlı şarkıları seven o
Şarkıları söylemeyi ve silahını ateşlemeyi seven
Fakat anlamını bilmiyor
Anlamını bilmiyor ve ben diyorum ki
Evet, evet

Anlamını bilmiyor
Anlamını bilmiyor
Anlamını bilmiyor ve ben diyorum ki
"Aaahh, Ooo"
Ooo, ooo

grunge is dead.

TANRI SEX PISTOLS'I KORUSUN

alper çeker—2003

Nirvana üyeleri seçkinlerin arasından değil, ezici çoğunluğu oluşturan aşağıdakilerin arasından geliyordu ve şarkılan kısa zamanda dünya çapında popülariteye kavuştu. Kurt Cobain belki de sağlığında Paul Verlaine'i hiç duymadı, ama beat yazan William Burroughs ile dost oldu ve Burroughs, Cobain'e Leadbelly adlı eski bir Amerikan blues grubunu öğretti. Nirvana MTV için çıktığı canlı akustik performansta Leadbelly'den "Where Did You Sleep Last Night" adlı şarkıyı söyledi.

Nirvana grubunun efsane solisti Kurt Cobain'in intihar mektubunun ilk satırlanna son kez göz atalım:

Daha çocukça şikayetleri olan, tükenmiş, deneyimli bir ahmağın ağzından konuşuyor olmak.

Bu bayağı kolay anlaşılabilir bir not olmalı. Yıllar boyunca, diyelim ki, cemiyetimizin serbestliği ve benimsemesi ile ilgili ahlak punk rock 101 derslerinden alınan öğütlerin ne kadar doğru olduğunu kanıtlamıştır.

"Punk rock 101 dersleri" sözündeki '101', İngilizce'de punk rock'a başlangıç bilgileri anlamını verir. Kurt Cobain'in bu kısacık ömründe, punk rock tarihinden aldığı öğütler neydi?

İngiliz patentli olarak bilinen punk rock, gerçekten de İngiltere'de patladı. 1970'li yılann İngiltere'sindeki işsizlik, ekonomik ve toplumsal koşullar punk patlamasına çanak tuttuysa da, punk rock'ın kökleri Amerikan rock müziği ve beat kuşağı yazarlanna kadar uzar. Amerikan müzik otoriteleri, punk'ın temellerinin 1960'lı yıllann ortalannda New York'lu müzisyenler tarafından atıldığını, punk'ın Velvet Underground ile doğduğunu öne sürerler.

İngiliz punk'ının yaratıcısı, menajer Malcom McLaren'dir. Amerikan müziğini çok iyi ta-

kip eden McLaren, 1975 yılında New York Dolls grubu dağıldıktan sonra, Sex Pistols gitaristi Steve Jones'a bu grubun kullandığı gitarlardan birini vermişti.

New York punk'ı, İngiliz punk'ının popülaritesine hiç bir zaman erişemedi. Her iki müzik karşılaştırıldığında, New York punk'ı İngiliz punk'ının yanında daha uysal kalıyordu. Yetmişli yıllardaki Amerikan ekonomisi de, İngiltere ile karşılaştırıldığında oldukça iyiydi. Bununla birlikte, Velvet Underground ya da New York Dolls gibi New York punk grupları, İngiliz gruplarına göre oldukça entelektüeldi. 1973 yılında New York'ta kurulan punk grubu Television'ın solisti ve gitaristi Tom Verlaine'in soyadı, Fransız şair Paul Verlaine'den geliyordu.

Amerikalılar punk'ın İngiliz patentli olarak kabul edilmesine tepki verseler de, topraklarında yüzlerce yıldır çalınan blues müziğini, ırkçılık yüzünden Rolling Stones'dan öğrendikleri de bir gerçektir. Zenci oldukları için Amerika'da ırkçılığa maruz kalan Muddy Waters, Howling Wolf, John Lee Hooker ve diğer bir çok blues ustasına, beyaz İngiliz çocuklar sahip çıktı. Zenci müziğin ırkçılık yüzünden içine kapanması gibi, Amerikan punk'ı da muhafazakârlığın baskısı altındaydı. Easy Rider filmini hatırlayın: Mardy Grass kutlamalarına giden iki motorcuyu sıradan Amerikalılar lokantalara bile sokmak istemezler ve en sonunda saçları uzun olduğu için motorcuları öldürürler. Nirvana'nın *Nevermind* adlı albümünün kapağında, havuzun içinde oltaya takılı Dolar'a doğru yüzen Spencer Elden adlı bebeğin erkeklik cinsel organı göründüğü için, Amerika'da muhafazakâr çevreler albümün satışının 18 yaşın üzerindekilerle sınırlı kalması için uğraştılar.

1972 yılında Steve Jones ve Paul Cook, Warwick Nightingale ile The Strand adlı bir grup kurdular. Steve Jones, grubun ihtiyaç duyduğu malzemeyi hırsızlık yoluyla tamamladı ve Malcom McLaren'den çalabilecekleri bir yer bulmasını istediler. McLaren gruba Glen Matlock ve Johnny Rotten'ı kattıktan sonra, bir tişörtten aldığı Sex Pistols sloganını gruba ad olarak seçti.

Tann Kraliçeyi korusun
Faşist rejimi
O seni bir moron yaptı
Potansiyel bir H bombası
Tann Kraliçeyi korusun
O bir insan değil
Gelecek yok
Ve İngiltere rüya görüyor.

Yukanda God Save The Queen şarkısının sözleri yer alıyor. Sex Pistols, EMI ve A&M şirketlerinden iki defa kovuldu, bu kovulmalar şirketlerin gördükleri büyük tepki karşısında, ağır baskı altında kaldıklarını gösteriyor.

1977 yılında Glen Matlock'ın grubu bırakması üzerine Sex Pistols'a katılan Sid Vicious, 1978 Ekim'inde sevgilisini öldürmekle suçlandı. 2 Şubat 1979 tarihinde de Sid Vicious aşırı dozda eroinden öldü ve Sex Pistols efsanesi bitti.

Punk, müziğe yeni bir anlayış getirmişti. Amerikan müzik endüstrisinin efsane yapımcısı Phil Spector, evinde Wagner dinliyordu. Spector, Elvis'e verdikleri besteler ile tanınan Lieber ve Stoller'ın yanında yetişmişti. Oysa 1977 yılında Sid Vicious, Sex Pistols'a katıldıktan sonra bas gitar çalmayı öğrendi. Aynı durumu The Clash'in kuruluşunda da görüyoruz. Mick Jones ile bir grup kurmaya karar veren Paul Simonon, Mick Jones'tan gitar dersleri almaya başladı ama gitar çalmayı bir türlü öğrenemedi. Bunun üzerine Simonon'a bas gitar verme kararı al-

dılar. Simonon daha sonra bas gitar için 'Daha kolay ve yalnızca dört teli var' diyecektir. The Clash grubunu en sonunda daha deneyimli bir müzisyen olan, Ankara doğumlu Joe Strummer toparladı.

Punk rock, müzik yapmayı ve şarkı söylemeyi çok kolaylaştırmıştı. Sanırım tüm bu bilgilerden sonra Kurt Cobain'in punk için söylediği 'Üç akor ve bir çığlık' tanımlaması biraz daha anlaşılır olmuştur herhalde. Punk rock ile artık müzik yapmak için müzisyen olmak gerekmiyordu.

McLaren, ortağı Vivien Westwood ile punk modasını başlattı. Kendi mağazalarında, bu ikili yeni gençliği giydirmeye başladılar. Giysi ve aksesuarları, rengarenk boyanmış apaçi saçları tamamlıyordu.

Amerika'da punk, şehirli, New Yorklu bir hareketti. Entelektüel ve seçkinciydi, geniş kitlelere hitab etmiyordu. Amerikan punkları, Fransız simgeci şairlerini okuyorlar, şarkılarında uyuşturucu deneyimleri ve cinsellikten bahsediyorlardı. İngilizlerle karşılaştırıldığında, Amerikalılar müzisyendi.

Seattle'da Bruce Pavitt ve David Poneman, işe bir fotokopi fanzin ve yerel bir radyo kanalı ile başlamışlardı. Subterranean Pop adlı bu fotokopi fanzin, daha sonra kuracakları Sub Pop adlı plak şirketine ismini verecekti. Bu ikilinin çevrelerine topladıkları çocukların aileleri, geçimlerini odunculuktan sağlıyordu. Kurt Cobain ve Chris Novoselic eğitimsizdiler, Fransız şairlerinden haberleri yoktu; ama Aberdeen adlı bir liman şehrinde doğmuşlardı ve bu liman şehrine sürekli gemilerin yanaştığını, bu gemilerden sürekli olarak denizcilerin kadınlarla düzüşmek için kasabaya dağıldığını ve bu kasabada doğan çocukların potansiyel birer orospu çocuğu olduğunu biliyor ve söylüyorlardı.

Nirvana üyeleri seçkinlerin arasından değil, ezici çoğunluğu oluşturan aşağıdakilerin arasından geliyordu ve şarkıları kısa zamanda dünya çapında popülariteye kavuştu. Kurt Cobain belki de sağlığında Paul Verlaine'i hiç duymadı, ama beat yazarı William Burroughs ile dost oldu ve Burroughs, Cobain'e Leadbelly adlı eski bir Amerikan blues grubunu öğretti. Nirvana MTV için çıktığı canlı akustik performansta Leadbelly'den "Where Did You Sleep Last Night" adlı şarkıyı söyledi.

Nirvana'nın tanığı olduğu 90'lı yılların dertleri, 70'li yıllardan farklıydı. Nirvana tecavüze karşı "Rape Me" şarkısını yaptığında, şarkı anlaşılmadı ve yine muhafazakârların tepkisini aldı. 1992 yılında MTV grubun bu şarkıyı müzik ödülleri töreninde canlı olarak çalmasına izin vermedi:

Irzıma geç
Irzıma geç dostum
Irzıma geç
Irzıma geç yeniden

Bir tek ben değilim
Bir tek ben değilim
Bir tek ben değilim
Bir tek ben değilim

Nefret et benden
Bir daha ve bir daha yap

Muhafazakârlar Kurt Cobain'in bu şarkıda eşcinsel mesajlar verdiğini savunuyordu, ama Kurt Cobain, Bosna savaşındaki tecavüz olaylarını protesto eden bir konser verdi.

Seattle'da Grunge akımı, Pavitt ve Poneman tarafından tıpkı McLaren'in punk'a yaptığı gibi, giyim tarzına kadar biçimlendirildi. Grunge grupları, Amerika'nın müzikal geleneğinden yararlanmayı bildiler, ama New York punk'ı türünden bir uysallığı reddettiler. Seattle'lı gençler, tüm güçleri ile haykırıyordu.

Sex Pistols iki defa anlaşma yaptığı şirketlerden kovulmuştu, oysa büyük markalar Grunge gruplarına hemen yapıştılar, hatta Geffen, Kurt Cobain'in yakasını, ölümünden sonra bile bırakmadı. Seattle grupları plak şirketi bulmakta güçlük çekmiyordu; örneğin tepkilerden korktuğu için Sex Pistols'ı kovan A&M şirketi, yıllar sonra bir Grunge grubu olan Soundgarden'ın albümlerini basmaktan hiç çekinmedi. Aynı şirket, eroinden ölen, Mother Love Bone grubunun efsane müzisyeni Andrew Wood anısına kaydedilen *Temple Of The Dog* albümünü de rahatlıkla bastı. Ama bu büyük popülarite, aynı zamanda Seattle Sound dediğimiz müziğin sonu oldu. Dünyanın her yerinden insanlar, şöhreti yakalamak için Seattle'a akın ettiler ve bu kozmopolitlik yüzünden, yerel grupların yakaladığı ses kayboldu.

1992 yılında Courtney Love'ın çocuğunu doğurmasına az bir zaman kala, Sex Pistols'ın kurucularından Steve Jones, hastanede tedavi gören Kurt Cobain'i ziyaret etti. Jones, hayatında ilk defa Cobain ile karşılaşıyordu, bu ziyarette Kurt Cobain ona 'Sen benim hayatımı değiştirdin' dedi. Ama ne yazık ki, Steve Jones'un eroini bırakması yolundaki ikna çabaları, Cobain'in hayatının geri kalanını değiştirmeye yetmedi.

Kurt Cobain'in ardından bıraktığı intihar mektubu, punk tarihine yaptığımız bu kısa giriş ile okunursa, eminim daha anlaşılır hale gelecektir.

Evet, Kurt Cobain haykırdı, ama sanırım çok azımız onu duyabildik:

Daha çocukça şikâyetleri olan, tükenmiş, deneyimli bir ahmağın ağzından konuşuyor olmak.

Bu bayağı kolay anlaşılabilir bir not olmalı. Yıllar boyunca, diyelim ki, cemiyetimizin serbestliği ve benimsemesi ile ilgili ahlak punk rock 101 derslerinden alınan öğütlerin ne kadar doğru olduğunu kanıtlamıştır.

Çok uzun yıllardır okuyup yazmakla birlikte dinlemekten, yaratmaktan da olduğu gibi heyecan almadım. Bunlar için kelimelerle anlatılamayacak bir suçluluk duyuyorum.

Mesela sahne arkasındayken ve ışıklar sönüp kalabalığın çılgın tezahüratı başladığında, beni hayran olduğum ve kıskandığım Freddy Mercury'yi olduğu gibi etkilemedi. Gerçek şu ki sizi aptal yerine koyamam. Hiçbirinizi. Bu basitçe ne sizin ne de benim için adil değil. Aklıma gelen en kötü suç, insanlara karşı sahtekarlık yapıp %100 eğleniyormuşum gibi görünerek dolap çevirmek. Bazen sahneden çıkmadan önce, mesai makinesine kart zımbalayacak gibi oluyorum. Gücümün yettiğince buna değer vermek için her şeyi denedim ve deniyorum. Tanrım, inan bana deniyorum, ama bu yeterli olmuyor. Benim ve bizim bir çok insanı etkilediğimiz ve eğlendirdiğimiz gerçeğine saygı duyuyorum. Elden kaybolduktan sonra kıymet veren biri, o narsistlerden biri olur. Ben çok hassasım. Bir zamanlar bir çocukken sahip olduğum hevesi yeniden kazanmak için biraz uyuşmaya ihtiyacım var. Son üç turumuzda şahsen tanıdıklarıma ve müziğimizin hayranı olan tüm insanlara daha çok değer verdim, ama hâlâ herkes için beslediğim asabiyet, suçluluk ve anlayışı aşamadım.

Hepimizin içinde iyilik var ve sanırım insanları çok fazla seviyorum. Öyle çok ki bu beni çok mutsuz hissettiriyor. Üzgün, küçük, hassas, değer vermeyen balık burcu, İsa oğlum! Neden tadını çıkarmıyorsunuz? Bilmiyorum! İhtiras ve anlayış yemini eden cazibeli bir karım var–ve bana eski halimi çok fazla hatırlatan bir kızım. Sevgi ve neşe dolu, her gördüğü insanı öpüyor çünkü herkes çok iyidir ve ona kimse zarar vermez! Frances'in üzgün, kendine zarar veren, ölü bir rock'çı olduğumu düşünecek olmasına dayanamıyorum.

İyi yapıyorum, çok iyi. Ve minnettarım, ama yedi yaşından beri insanlara karşı genel bir nefret duydum... sırf insanlarla iyi geçinmek ve anlayış sahibi olmak çok kolay görünüyor diye. Anlayış! Sanırım sadece insanları çok sevdiğim ve onlara çok üzüldüğüm için. Geçen yıllar boyunca mektuplarınız ve ilginiz için alevler içindeki mide ağrısı cehenneminden hepinize teşekkür ediyorum. Ben çok kararsız, ümitsizim! Artık eski tutkum yok, ve şunu hatırla, sönüp gitmektense yanmak daha iyidir [Bu sözler, Neil Young'ın "Hey, Hey, My, My,..." adlı şarkısındandır]. ***Barış, sevgi, anlayış*** [Altı iki kere çizili].

Kurt Cobain

DOWNER

Portray sincerity-act out of loyalty.
Defend your country-wish away the pain.
Hand out lobotomies to save little families.
Surrealistic fantasy bland boring plain.
Hold me down in restitution
living out your date with fusion.
Is the whole fleece shun in bastard?
Don't feel guilty, master writing.
Somebody said that they're not much like I am.
I know
I can make enough of the words for you to follow along.
I sink and some.
Slippery pessimist hypocrite master.
Conservative communist apocalyptic bastard.
Thank you dear God
for putting me on this earth.
I feel very privileged in debt for my thirst.
Hold me down in restitution
living out your date with fusion.
Is the whole fleece
shun in bastard?
Don't feel guilty, master writing.
Somebody said that they're not much like I am.
I know
I can make enough of the words for you to follow along.
I sink and some.

Sadakat dışındaki samimi davranışı resimle.
Gerçek ülkeni savun, acıyı lanetle.
Beyin ameliyatları dağıt, küçük aileleri korumak için
Gerçeküstü fantezi, yumuşak cansıkıcı boşluk.
Bana iade et boyun eğdir
gününü kaynaşmayla geçirerek.
Tüm post pişte mi parlamış?
Ustaca yazmaktan suçluluk duyma.
Biri onların bana fazla benzemediğini söyledi.
Biliyorum
takip etmeni sağlayacak kadar söz uydurabilir.
Batıyorum ve biraz.
Kaypak kötümsez ikiyüzlü usta.
Tutucu kominist kutsal piç.
Teşekkür ederim sayın Tanrı
beni bu dünyaya koyduğun için.
Susuzluğun için borçlanmakta
öncelikli hissediyorum.
Bana iade ile boyun eğdir
gününü kaynaşmayla geçirerek.
Tüm post pişte mi parlamış?
Ustaca yazmaktan suçluluk duyma.
Biri onların bana fazla benzemediğini söyledi.
Biliyorum
takip etmeni sağlayacak kadar söz uydurabilirim.
Batıyorum ve biraz.

COME AS YOU ARE

Come as you are, as you were
As I want you to be
As a friend, as a friend
As an old enemy

Take your time, hurry up
The choice is yours, don't be late
Take a rest, as a friend
As an old memory
memory
memory

Come doused mud, soaked in bleach
As I want you to be
As a trend, as a friend
As an old memoria
memoria
memoria
memoria

And I swear that I don't have a gun
No, I don't have a gun
No, I don't have a gun

Oh yeah memoria, memoria, memoria
And I swear that I don't have a gun
No I don't have a gun
No I don't have a gun
No I don't have a gun
No I don't have a gun
Memoria
Memoria

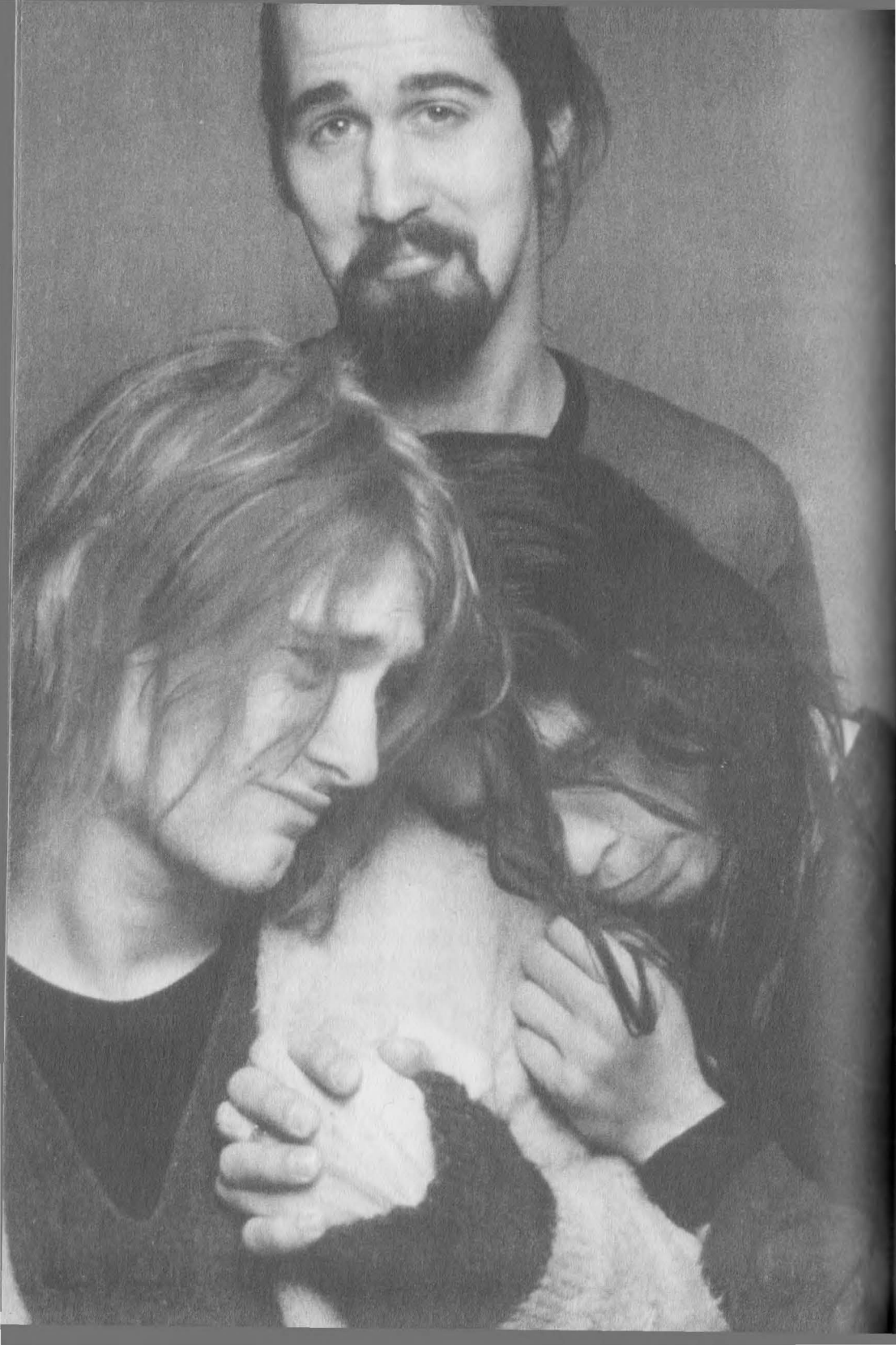
O halinle gel, eski halinle
Olmanı istediğim gibi
Bir dost gibi, bir dost gibi,
Eski bir düşman gibi

Elini çabuk tut, acele et,
Seçim senin, geç kalma
Bir dost gibi dinlen biraz,
Eski bir anı gibi
anı
anı

Çamur içinde gel, çamaşır suyunda ağarmış
Olmanı istediğim gibi
Bir hedef gibi, bir dost gibi
Eski bir anı gibi
anı
anı
anı

Ve yemin ederim ki silahsızım
Hayır, silahsızım
Hayır, silahsızım

Ah evet anı, anı
Ve yemin ederim ki silahsızım
Hayır, silahsızım
Hayır, silahsızım
Hayır, silahsızım
Hayır, silahsızım
Anı
Anı

NIRVANA'YA ULAŞMAK

gamze deniz

Nirvana'yı, Kurt Cobain'in 1994 Nisan'ındaki ölümünden sonra bile önemli yapan, çok albüm satmış, kalabalık konserler vermiş, çok sayıda t-shirt'e konu çıkarmış bir topluluk olması değildir. Bugün Courtney Love tarafından sömürülmeye çalışılan Nirvana, müzisyen bir Rimbaud'nun kapılan dünyaya açık kafesiydi.

1980'ler, o dönemde "genç" olan insanlar için zor günlerdi. 1968'in bütün yıkıntıları üzerine derme çatma, fosforlu, cafcaflı ve biçimsiz bir kuşak kondurulmuştu. Ronald Reagan ve Margaret Thatcher'ın emrine amade bir dünyada genç olmak, bir şeyleri değiştirmek istemek ne kadar zordu. Sonuçta Rimbaud'nun "Değiştirmek istiyorum dünyayı" sözüyle yalın ve açık bir biçimde özetlenen tutku, 1980'lerde eksik kaldı. Hemen herkes varolduğunu unutmak için eğlendi.

1990'larda Nirvana gibi bir grubun çıkması tesadüfi midir? Seattle'a patlamaya hazır bombaları kim yerleştirdi? 1980'lerin sonlarına doğru bir fanzin ve alt kültür cennetine dönüşen bu kendi halinde kent, 1990'larda Grunge ve Riot Girl gibi dünya müzik endüstrisini çok etkileyecek iki akıma yuva oldu. Sonrasında küreselleşmeye karşı ilk sert tavrın da simgesi haline geldi.

Bu nedenle grunge'ın hikâyesi biraz da Nirvana'nın, geçtiğimiz günlerde hazin bir biçimde ölen Alice In Chains solisti Layne Staley'nin, 1990'lardaki kadın kurtu-

luş hareketinin, küreselleşme karşıtlığının, bize özgü bir özyıkımın, yenilginin, direnişinin ve zafer umudunun da hikâyesidir. Nirvana'yı, Kurt Cobain'in 1994 Nisan'ındaki ölümünden sonra bile önemli yapan, çok albüm satmış, kalabalık konserler vermiş, çok sayıda t-shirt'e konu çıkarmış bir topluluk olması değildir. Bugün Courtney Love tarafından sömürülmeye çalışılan Nirvana, müzisyen bir Rimbaud'nun kapıları dünyaya açık kafesiydi.

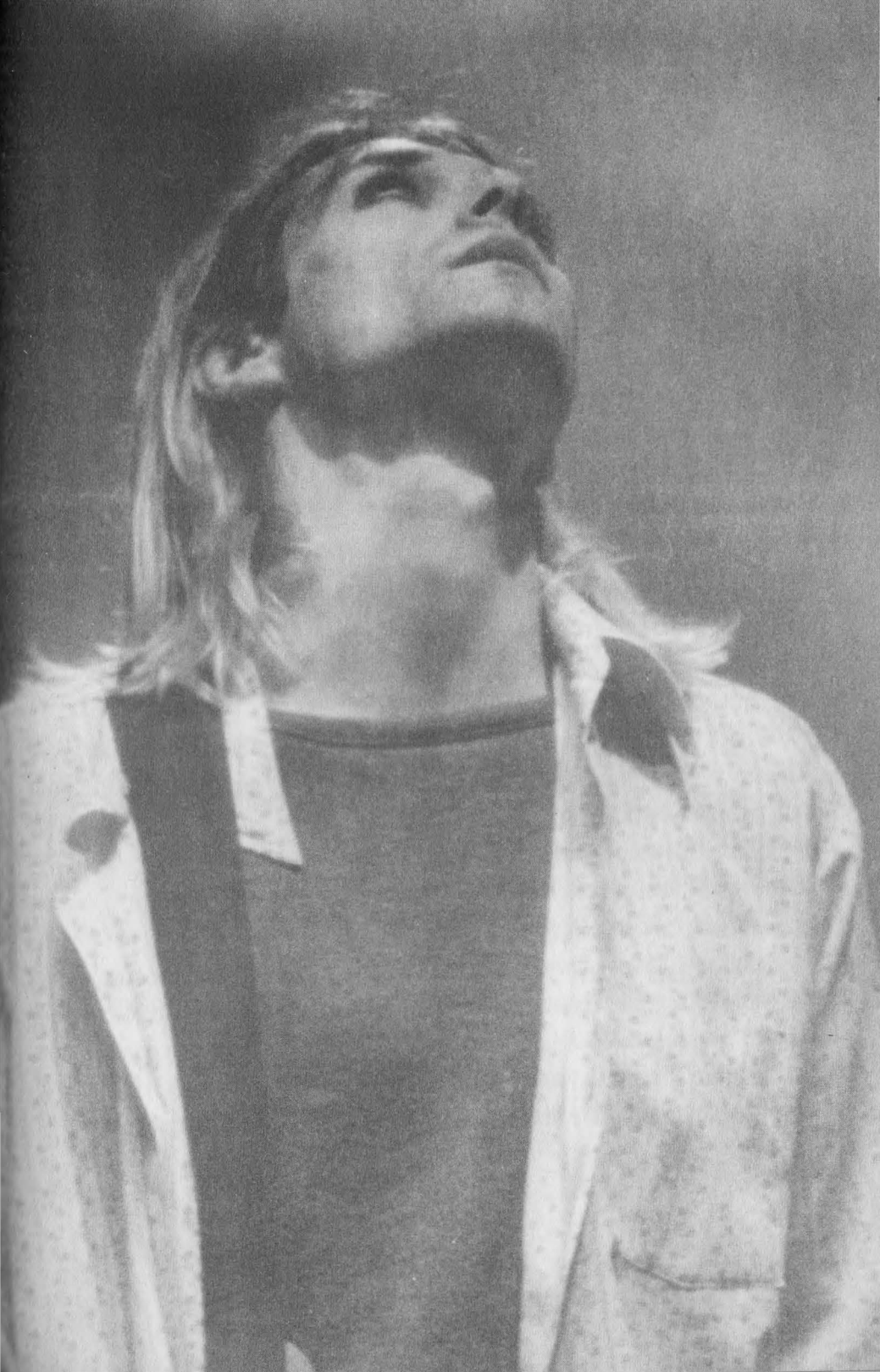
Yabancılaşmaya Karşı Punk

Seattle grupları heavy metal ile power punk'ı harmanlayarak ortaya kendilerine özgü tarzlarını çıkardıklarını düşündüklerinde, dünya da alternatif'in ana dalga haline gelmesi gibi tuhaf bir durumla yüzleşiyordu. Soundgarden, Alice In Chains, Nirvana, Pearl Jam, Babes In Toyland gibi grupların müziği listelerde yükselirken, çok bilmiş sosyologlar kollarını kavuşturup sahneyi izlemekle yetiniyorlardı.

Rolling Stone dergisinin de belirttiği gibi, Nirvana 7 yıllık tarihinde alternatif müziği "mainstream"e taşıyan ve Michael Jackson ve Madonna tarafından yabancılaştırılmış genç insanlar kuşağını yeniden tanımlayan grup olarak tarihe geçti.

Nirvana'nın tohumları, Balkan göçmeni Krist Novoselic ve Kurt Cobain'in 1985'te Aberdeen'de tanışmasıyla atıldı. 1987'de orada burada rastgele ekiplerle çalmaktan yorulan ikili, grup işini büyütmeye ve daha ciddi bir biçimde yürütmeye karar verdi. Davullar Chad Channing'in yerleşmesi, Kurt Cobain'in vokalleri daha fazla sahiplenmesini sağladı. Ve bu yeni ekip, konser performansıyla etkilediği yerel plak şirketi Sub Pop ile Nirvana'nın ilk albüm anlaşmasını imzaladı. İlk albüm *Bleach*, farklı bir ses örgüsünün, inanılmaz etkileyicilikte bir şarkı sözü yazarlığının ve açık zihinlerin müjdecisiydi. Washington'da Scream grubuyla çalışan Dave Grohl'un Chad'in yerini alması, Nirvana'nın müziksel ufkunu genişlettiği gibi, grubun daha iddialı bir hale gelmesini de sağladı. Sağlam hardcore kökeniyle dikkat çeken Dave Grohl, Krist'ın güçlü müzisyenliğini ve Cobain'in iç burkucu şarkı sözlerini tamamladı.

1991 bir belgeselin adından da anlaşıldığı gibi; "punk'ın patlama yaptığı" yıldı. Doğumundan neredeyse yirmi yıl sonra punk ruhu müthiş bir dirilme yaşamıştı.

Cinsiyetçi, ırkçı, sebepsiz asi hard'n heavy gruplarının listelerin tepesinde gezindiği bir dönemde, eşitlikçi, eleştirel, samimi punk söylemi müzik dünyasının gündemini bir kez daha ve bu defa daha da derinden değiştirmeye girişiyordu.

Joy Division, Clash, Sex Pistols gibi isimlerin müziğiyle beslenen Nirvana, 1991 yılında bu grupların doğum yerine ulaştı, Sonic Youth'un açılış grubu olarak Avrupa turnesine çıktı. Reading Festivali'nde zihinlere durgunluk veren bir performans sahneleyen Nirvana üyeleri, çoktandır dirilmeyi bekleyen Avrupalı alternatif müzik dinleyicilerine ilaç gibi geçmişti. Kurt Cobain sağlığını tüketirken, çocuksu bakışları, kırgınlıkla dolu sesi, yıpranmış kot pantolonu ve zekice sözleriyle bir kuşağa yepyeni bir kimlik sunuyordu. Rol-modelleştikçe bölünen, yıkılan bir kahraman olarak şekillenmesi de o günlerde başladı.

Muhafazakarlar ve MJ Tadındaki Şaklabanlar

1991 sonbaharında Nirvana *Nevermind* albümünü çıkardı. Michael Jackson'ın **Dangerous**'unu listelerin zirvesindeki yerinden eden bu albüm, sanki simgesel bir biçimde "sahte tehlikenin" geçtiğini, "muhafazakarlar ve MJ tadındaki şaklabanlar" için gerçek tehlikenin başladığını belirtiyordu.

"Smells Like Teen Spirit", "Come As You're", "Lithium" gibi parçalar radyoların gözdesi oldu. Ve grunge kuşağı dünya üzerinde çarpıcı bir azınlığa dönüşürken, muhafazakâr ebeynler kendi sağcı, sığ, salak gazetelerinde "çocuklarımız tehlikede" marşını söylemeye başladılar. Kurt uyuşturucu problemi düne kadar top modellerin çıplak resimleriyle ilgilenen bulvar basınına konu oldu. Nirvana elemanlarının eşcinsel hakları, kadın hakları, gösteri dünyası klişeleriyle ilgili her demeci alay konusu yapılmaya çalışıldı. Krist ile Kurt'ün bir TV programında öpüşmesi küçük çapta bir skandal yarattı. 1992'de Kurt, Riot kızlarının o dönemdeki en vahşilerinden Courtney Love ile evlenince medya baskısı daha da arttı. Hatta Courtney'in hamileliği bir dolu yalan habere neden oldu. Çiftin uyuşturucu kullandığı iddiası üzerine bebeğin ellerinden alınması için bir kampanya bile başlatıldı.

Kalp Şeklinde Bir Kutu

Kurt'ün sağlık sorunları yüzünden zor bela kaydedilen *In Utero*, grunge kitlesi tarafından coşkuyla karşılandı. "Serve The Servants", "Heart Shaped Box", "Where Did You Sleep Last Night", "Rape Me" albüme kimlik veren parçalar oldu. NME, albümü akışkan bir zihnin belgeseli olarak nitelendirdi. MTV Unplugged'da ise daha "açık" bir Nirvana vardı. Grup, müziksel bütünlük olarak zirveye ulaşmıştı.

Öykünün bundan sonrası pek çok kere yazıldı. 1994'te Avrupa turnesinde yaşanan aksilikler, Kurt'ün hastaneye kaldırılışı, rehabilitasyon merkezine yatması ve ardından kaçarak Seattle'a dönmesi.. 8 Nisan'da evinde ölü bulunduğunda, Nirvana'nın bir grup olarak yaşaması da imkânsızlaşmıştı.

1980'lerde ABD popüler müzik sahnesinden dışlanmış bir yerdi Seattle. Pek çok ünlü grup Batı yakası turnelerine bu kentin adını eklemezlerdi. Seattle doğasındaki bütün güzelliğe, göğe yükselen ağaçlarına ve yemyeşil kırlarına rağmen kültürel açıdan izole edildi. Seattle, ABD'nin en çok UFO görüldüğü beyan edilen kenti, seri katillerin doğum yeri olarak bilinen kentiydi. Seattle tıpkı bir Nirvana şarkısında da söylendiği gibi, geçen yüzyılın en önemli oyuncularından Frances Farmer'ın yıkılmasını, beyninin boşaltılmasını izleyen kentti. Şimdi, Kurt Cobain'in kafasına sıktığı kurşunun şaibesi de var Seattle bulutlarında.

Nirvana'dan geriye kalan iki adam, Krist ve Dave farklı ekiplerle müzik yaşamlarına devam ediyorlar. Nirvana'nın pek çok piyasaya sürülmemiş parçası bulunduğu söyleniyor. Bunlar da, hırslı dul Courtney Love'ın ticari oyuncakları olarak hali hazırda raflarda tutuluyor. Bu şarkılar ortaya çıkana kadar, Nirvana'nın eksiksiz öyküsünü kimse kaleme alamayacak.

BREED

I don't care, I don't care, I don't care,
I don't care
I don't care, care if I'm old
I don't mind, I don't mind, I don't mind,
I don't mind, mind
if I don't have a mind

Umursamıyorum, umursamıyorum, umursamıyorum,
umursamıyorum
Umursamıyorum, yaşlıyım diye
Takmıyorum, takmıyorum, takmıyorum,
takmıyorum, takma
aklım yok diye

Get away, get away, get away, get away, way, way,
from your home
I'm afraid, I'm afraid, I'm afraid,
I'm afraid, afraid cause

Git burdan, git burdan, git burdan, git burdan, git,
git evinden
Korkuyorum, korkuyorum, korkuyorum,
korkmuyorum, korkuyorum çünkü

Even if you have
Even if you need
I don't mean to stare
We don't have to breed

Sizde olsa da
İhtiyacınız olsa da
Küstahlık etmek istemiyorum
Üremek zorunda değiliz

We could plant a house
We could build a tree
I don't even care
We could have all three
She said, she said, she said

Bir ev ekebiliriz
Bir ağaç inşa edebiliriz
Umurumda bile değil
"Üçüne de sahip olabilirdik" dedi
dedi, dedi, dedi

I don't care, I don't care, I don't care,
I don't care
I don't care, care if I'm old
I don't mind, I don't mind, I don't mind,
I don't mind, mind
if I don't have a mind

Umursamıyorum, umursamıyorum, umursamıyorum,
umursamıyorum
Umursamıyorum, yaşlıyım diye
Takmıyorum, takmıyorum, takmıyorum,
takmıyorum, takma
aklım yok diye

Get away, get away, get away, get away, way, way,
from your home
I'm afraid, I'm afraid, I'm afraid,
I'm afraid, afraid cause

Git burdan, git burdan, git burdan, git burdan, git,
git evinden
Korkuyorum, korkuyorum, korkuyorum,
korkmuyorum, korkuyorum çünkü

Even if you have
Even if you need
I don't mean to stare
We don't have to breed

Sizde olsa da
İhtiyacınız olsa da
Küstahlık etmek istemiyorum
Üremek zorunda değiliz

We could plant a house
We could build a tree
I don't even care
We could have all three

Bir ev ekebiliriz
Bir ağaç inşa edebiliriz
Umurumda bile değil
Üçüne de sahip olabilirdik

I don't care, I don't care, I don't care,
I.don't care
I don't care, care if I'm old
I don't mind, I don't mind, I don't mind,
I don't mind, mind
if I don't have a mind

Umursamıyorum, umursamıyorum, umursamıyorum,
umursamıyorum
Umursamıyorum, yaşlıyım diye
Takmıyorum, takmıyorum, takmıyorum,
takmıyorum, takma
aklım yok diye

Get away, get away, get away, get away, way, way,
from your home
I'm afraid, I'm afraid, I'm afraid,
I'm afraid, afraid cause

Git burdan, git burdan, git burdan, git burdan, git,
git evinden
Korkuyorum, korkuyorum, korkuyorum,
korkmuyorum, korkuyorum çünkü

Even if you have
Even if you need
I don't mean to stare
We don't have to breed

Sizde olsa da
İhtiyacınız olsa da
Küstahlık etmek istemiyorum
Üremek zorunda değiliz

We could plant a house
We could build a tree
I don't even care
We could have all three

Bir ev ekebiliriz
Bir ağaç inşa edebiliriz
Umurumda bile değil
Üçüne de sahip olabilirdik

Even if you have
Even if you need
I don't mean to stare
We don't have to breed

Sizde olsa da
İhtayacınız olsa da
Küstahlık etmek istemiyorum
Üremek zorunda değiliz

We could plant a house
We could build a tree
I don't even care
We could have all three

Bir ev ekebiliriz
Bir ağaç inşa edebiliriz
Umurumda bile değil
Üçüne de sahip olabilirdik

BİR TEKİLA İÇMEYE NE DERSİN?

özlem gürel—2003

Seattle Polisi, Kurt Cobain'in bir cinayete kurban gitmiş olabileceği iddiasını ilk olarak 1998'de ciddiye aldı. 1995'de Cobain'in meşhur intihar notuna Courtney Love tarafından eklemeler yapıldığının resmi olarak kabul görmesinden sonra FBI'daki uzmanlardan Roma'ya kadar uzanacak bir araştırma için yardım istemişlerdi.

Hıristiyanik tahkiyelerin başat figürüdür çarmıha gerilme anı. "Ve İsa bizim çilelerimiz için öldü". Şimdi cemaat dizlerinin üstüne çökmek ve vuslatın bedeli için daha yeğin çileler çekmek zorundadır. Rock'n'roll şapelinde tüm ayinler bu yönde vuku bulmaktadır. Elvis Presley'in seksüel dürtüleri harekete geçirmekten usanmış bedeni yeniden yıkanacak, aşın dozlanmış Janis Joplin'in hikâyesine masalsı unsurlar yamanacak, Jimi Hendrix ve Jim Morrison'ın celil ruhlan umarsızca uzandıklan sunaktan yükselerek merhametsiz dünyanın üzerine çöreklenecektir. Rock'n'roll dirençlidir. Topraklan gani bir devlet gibidir. O topraklann üzerinde güneş hiç batmaz. O güneşin altında müteveffa mesihler için nice ağıtlar yakılmıştır. Geleceği sevmek caizdir elbette. Ama cemaat geçmişe tapınmak zorundadır. Bu tapınma eylemi de sessizliğe bürünmeyi gerektirir aslında. Ne de olsa sessizlerin sesi "haline getirilecek" seçilmişler, geçmiş kurbanlann kanlannı sürüp sürüştürerek huşu içindeki cemaate vaazlar vermek için kürsüye çıkacaktır.

Aberdeen'den kopup Seattle'ın kasvetli sokaklarında sürtmeye başlayan Kurt 'Donald' Cobain'e çok yakışıyordu "mesih" kıyafeti. Ne de olsa onun da Ian Curtis gibi, ölümlü halini gözümüze sokan bir duruşu, Sid Vicious ve Darby Crash'in intihar striptizlerine ben-

zer görkemli bir gösteriyi ondan beklememizi haklı çıkaracak lafları vardı. Hem asık çehreli Seattle da körüklüyordu ateşimizi. Francis Farmer öcünü alacak, Bruce Lee'nin intizarı hortlayacaktı. (Mia Zapata'nın katlini ve Kristen Pfaff'ın intiharını hatırlayın). Çok şükür bizim jenerasyon da tüm o maruf ve kederli hikâyelerden nasiplenecekti. Savsaklamaya, kök salmaya, geçiştirmeye hiç niyetimiz yoktu. Bizim için semavi tröst tarafından yaratılan bir mesih bizim adımıza sisteme (sistem: en sevdiğimiz laf) -hem de canhıraş bir şekilde- yiğitlenirken biz de hakikatli gönüldeşler olarak -"the end"ini seve isteye koyacağımız- filmde figürasyona dahil oluyorduk. Alkışlar, alkışlar! Ian Curtis'in küllerinden ve punk'ın mezbelesinden dirilen acıdaşlar, Kurt Cobain'in huzmesini kendimiz için birer ikişer klonladık. *Nevermind*'ı satın aldığımız gün, Cobain'in -efsane gereği- bir gün mutlaka izdivaç yapacağı üzgüyü sırtlamıştık.

Bugün hâlâ heyecanlanıyoruz Kurt Cobain'in ismi zikredildiğinde. Şimdi hikâyenin bir de, en kıyak polisiye metinlerine taş çıkartan bir yanı var. Seattle'ın matem yılında kentin Emniyet Müdürü'nün ağzından Amerikan mecmualarına aksedenleri unutmak mümkün değil: "Uyuşturucular ve serbest seks sadece Seattle'ın yazgısı değil. Biz bütün Birleşik Devletler olarak bunu yaşıyoruz. Eroin satmak ve kullanmak kesinkes suç, ama ne satıcıları ne de kullanıcıları ortaya çıkarmak konusunda başarı sağlayamıyoruz. Eyalet yasaları onların mahremiyetini öyle bir koruyor ki elimiz kolumuz bağlanıyor. İfşa ettiklerimiz üzerinde yaptırım uygulayamıyoruz. Kurt Cobain'i kullanarak Seattle'da emniyetin nasıl sindirildiğini dünyaya gösterdik. Bu bir şovdu. Şimdi de onun ölüsünü görüntülemek için buraya gelen kameralara el sallıyoruz."

Bir zamanlar Los Angeles emniyetinde çalışan ve California'da lisans alarak detektifliğe başlayan Tom Grant, Kurt Cobain'in ölümüyle ilgili çoktan rafa kaldırılmış dosyaları deşelemesiydi ve sinemacı Nick Broomfield varını yoğunu yatırdığı "Kurt And Courtney" filmini yayınlatacak mecra bulamasaydı (film Showtime TV'de defalarca yayınlandı) ya da Ian Halperin ve Max Wallace isimli acar gazeteciler *Who Killed Kurt Cobain?* kitabıyla Amerika'da bestseller olmasaydı, Internet kullanıcısı rock'n'roll müşterileri çok sevdikleri bu polisiyeden mahrum kalacaklardı. Seattle Polisi, Kurt Cobain'in bir cinayete kurban gitmiş olabileceği iddiasını ilk olarak 1998'te ciddiye aldı. 1995'te Cobain'in meşhur intihar notuna Courtney Love tarafından eklemeler yapıldığının resmi olarak kabul görmesinden sonra FBI'daki uzmanlardan Roma'ya kadar uzanacak bir araştırma için yardım istemişlerdi. Courtney Love tarafından 3 Nisan 1994'de, günlerdir ortalıkta görünmeyen Cobain'i bulması için kiralanan Tom Grant aynı yılın Aralık ayından beri cinayet iddiasını bas bas

bağırıyordu. *New York Times, Seattle Times, Observer, Rolling Stone,* (Nirvana'nın keşfine önayak olan) Sounds ve Amerikan kablolusundaki birkaç televizyon kanalı Grant'in iddiasına dikkat çekmek için onlarca makale ve röportaj yayınladılar. (Hiçbiri Vh1'ın "Unsolved Mysteries"i kadar etkili olamamıştı). 1997'de *Observer*'a röportaj veren Kris Novoselic, Cobain'in intihar eğilimli olmadığını söylüyor ve meşhur intihar notunun gerçekte fan'lara yazılmış ve Cobain'in Nirvana'yı niçin dağıttığını açıklayan bir metin olduğunu iddia ediyordu. Kurt Cobain ölümünden iki hafta önce Novoselic'e artık işlerin yürümediğini ve grubu dağıtma vaktinin geldiğini söylemişti. Novoselic'e göre doğru metodla yeniden okunması gereken nottaki "be around" (etrafta olmak) lafı Kurt Cobain'in kanlı canlı kalma konusundaki isteğinin ifadesiydi.

Nick Broomfield, Tom Grant ile aynı yolun yolcusuydu. O da Amerika'da Grant gibi kısa sürede meşhur oldu. "Kurt And Courtney" filminde hikâyenin yeni bir kahraman tedarik etmesini sağlıyor ve bizi Elden Hoke ile tanıştırıyordu. Nam-ı diğer El Duce. Los Angeles'lı punk grubu The Mentors'ın küfürbaz, sarhoş ve porno düşkünü vokalisti. Broomfield'in kamerası karşısında gıcır gıcır gibi görünmesine rağmen ayyaşlığını saklayamayan El Duce, Courtney Love'ın kendisine Cobain'in kellesi karşılığında elli bin dolar önerdiğini iddia ediyordu. Courtney ve El Duce arasındaki pazarlığın bir de tanığı vardı. El Duce ile birlikte FBI tarafından gözetime alınacak ve yalan makinesinde teste tabi tutulacak bir tanık. El Duce, Broomfield'a verdiği röportajdan sekiz gün sonra, her zaman takıldığı bara gelen bir yabancı tarafından dışarıya çıkarıldı. "Adam, El Duce'ye bir tekila içmeyi önermişti. Biz de bunu o anda bulunduğumuz barda yapabileceklerini söyledik. Herifçioğlu hiç tekin görünmüyordu, bir meseleyi paylaşmak istediğini söyleyip El Duce'yi önüne kattı ve çıkıp gittiler". El Duce toz olduktan iki gün sonra kırsaldaki tren rayında parçalanmış olarak bulundu.

LITHIUM

I'm so happy cause today I found my friends
They are in my head
I'm so ugly but that's okay
cause so are you
We've broken our mirrors
Sunday morning is every day for all I care
And I'm not scared
Light my candles, in a daze cause I found god
Yeah, yeah, yeah

Öyle mutluyum ki, bugün arkadaşlarımı buldum
Onlar benim hayalimdeler
Öyle çirkinim ki, ama bu önemli değil.
Çünkü siz de öylesiniz
Aynalarımızı kırdık.
Tek umursadığım olduğundan hergün Pazar
Ve Korkmuyorum
Yak mumlarımı şaşkınlıkla, çünkü tanrıyı buldum
hey, hey, hey

I'm so lonely that's okay I shaved my head
And I'm not sad
And just maybe
I'm to blame for all I've heard

Öyle yalnızım ki, sorun değl kafamı kazıttım
Ve mutsuz değilim
Ve belki de
Tüm duyduklarım için suçlanmalıyım

But I'm not sure
I'm so excited
I can't wait to meet you there
But I don't care
I'm so horny, but that's okay
My will is good
Yeah, yeah, yeah, yeah

Ama emin değilim
Çok heyecanlıyım
Bekleyemiyorum seninle orada tanışmak için
Ama umurumda da değil
Çok abazayım ama sorun değil
Arzum güzel bir şey
hey, hey, hey, hey

I like it, I'm not gonna crack
I miss you, I'm not gonna crack
I love you, I'm not gonna crack
I'd kill you, I'm not gonna crack

Bunu beğeniyorum, crack çakmıycam
Seni özlüyorum, crack çakmıycam
Seni seviyorum, crack çakmıycam
Seni öldürebilirdim, crack çakmıycam

I like it, I'm not gonna crack
I miss you, I'm not gonna crack
I love you, I'm not gonna crack
I'd kill you, I'm not gonna crack

Bunu beğeniyorum, crack çakmıycam
Seni özlüyorum, crack çakmıycam
Seni seviyorum, crack çakmıycam
Seni öldürebilirdim, crack çakmıycam

TERRITORIAL PISSINGS

Come on give them now
Smile on your brother everybody
Get together
Try to love one and another right now

Hadi ver, onlara şimdi,
Herkes kardeşine gülümsesin,
Bir olun,
Birbirinizi sevmeye çalışın, hadi şimdi

When I was an alien
Cultures weren't opinions

Ben bir yabancıyken
Kültür, fikirlere göre değildi

Gotta find a way to find a way when I'm there
Gotta find a way, a better way, I had a better wait

Bir yol bulmalı, oradayken yolu bulabilmek için
Bir yol bulmalı, daha iyi bir yol, en iyisi bekleyeyim

Never met a wise man
If so it's a woman

Asla bir bilge ile tanışmadım
Demek ki o bir kadın

Gotta find a way, to find a way when I'm there
Gotta find a way, a better way, I had better wait
Gotta find a way, to find a way when I'm there
Gotta find a way, a better way, I had better wait
Gotta find a way, to find a way when I'm there
Gotta find a way, a better way, I had better wait

Bir yol bulmalı, oradayken yolu bulabilmek için
Bir yol bulmalı, daha iyi bir yol, en iyisi bekleyeyim
Bir yol bulmalı, oradayken yolu bulabilmek için
Bir yol bulmalı, daha iyi bir yol, en iyisi bekleyeyim
Bir yol bulmalı, oradayken yolu bulabilmek için
Bir yol bulmalı, daha iyi bir yol, en iyisi bekleyeyim

Just because you're paranoid
Doesn't mean they're not after you

Sadece paranoyak olman
Takip edilmediğin anlamına gelmez

Gotta find a way, to find a way when I'm there
Gotta find a way, a better way, I had better wait
Gotta find a way, to find a way when I'm there
Gotta find a way, a better way, I had better wait
Gotta find a way, to find a way when I'm there
Gotta find a way, a better way, I had better wait
Gotta find a way, to find a way when I'm there
Gotta find a way, a better way, I had better wait

Bir yol bulmalı, oradayken yolu bulabilmek için
Bir yol bulmalı, daha iyi bir yol, en iyisi bekleyeyim
Bir yol bulmalı, oradayken yolu bulabilmek için
Bir yol bulmalı, daha iyi bir yol, en iyisi bekleyeyim
Bir yol bulmalı, oradayken yolu bulabilmek için
Bir yol bulmalı, daha iyi bir yol, en iyisi bekleyeyim
Bir yol bulmalı, oradayken yolu bulabilmek için
Bir yol bulmalı, daha iyi bir yol, en iyisi bekleyeyim

BİR POSTERDEN İÇERİYE; KURT COBAIN

altay öktem—2003

Kurt, bir trajedinin bitip, yeni bir trajedinin başladığı dönemde, tam da o noktada yaşadı. Hiç de hak etmediği, arzu etmediği, taşımaktan zevk almadığı bir misyon yüklendi sırtına.

Biz bir yalanı çabuk eskittiğimiz için mi hemen yaşlandık, yoksa gerçeğe tutunmaya çalışanlar kupkuru bir ağırlığın altında kalıp bizden önce mi göçüp gittiler? Arkamızda, hayatın gizini çözmeye, her ayrıntıyı didik didik etmeye, her anın anlamını yakalamaya çalıştığımız bir geçmiş var. Önümüzdeyse apar topar, hızlı ve olabildiğince yüzeysel yaşamamız gereken bir gelecek. Tam ortada sıkışıp kaldık. Bugün dediğimiz şey, arada kaynadı. Gelecek yok bile diyemiyoruz artık. Çünkü gelecek var; iyi kötü bir şeyler yaşanacak, bu kesin. Ama bugün yok. Bugünümüz işgal edildi, imha edildi, yok edildi!

Kurt, bir trajedinin bitip, yeni bir trajedinin başladığı dönemde, tam da o noktada yaşadı. Hiç de hak etmediği, arzu etmediği, taşımaktan zevk almadığı bir misyon yüklendi sırtına. Elbette ağır geldi. Çünkü bizim de yaşamamız gereken, ama cesaret edemediğimiz için köşe bucak kaçtığımız, bu yüzden de hayatımızı zehre çevirdiğimiz bir trajediye o yakalandı. Ortada olduğu, göründüğü, kaçamadığı için yakalandı. Ve o ağırlığı bizimle birlikte değil; bizim adımıza da sırtlandı.

1970'li yılların sonuna doğru, odamın duvarına astığım Che posterini nasıl unutabili-

rim? Başında o yıldızlı beresiyle, gözlerindeki ifadeyle, her sabah uyandığımda karşımda bulduğum bir özgürlük, mücadele ve başkaldırı ikonuydu Che. Odanın duvarını şarkıcı resimleriyle kaplayan yeniyetme çocuklardan olmadığım için, duvarıma astığım –yalnızca– iki posterin de hayatıma yayılan, hayatımı sarıp sarmalayan çok özel anlamları var. Che'den yıllar sonra astığım ikinci posterse, yere oturmuş, bacaklarını açmış, sol yumruğu yarı sıkılı olarak dizinden aşağı doğru sarkmış, sağ elini alnına dayamış, ağladı ağlayacak, acı çeken bir rock starının, Kurt Cobain'in posteriydi.

Büyümüştüm ve yenilmeye başlamıştım artık.

Şimdi büyümek ne kelime, gittikçe eskiyen ve çürüyen dünyanın içinde kayboldum bile! Ve odamın duvarları bomboş. Che'den Cobain'e, oradan da simsiyah, anlamsız bir boşluğa giden süreci, yani "olmazsa olmaz" bir süreci yaşadım, herkes gibi.

O yüzden kendimle baş başa kaldığımda, kendi içimdeki odaların kapılarını açtığımda yine o posterlerle karşılaşıyorum. Cobain yine capcanlı duruyor içimde. Nostaljiye düşkün olduğum için değil, kaybolan bugünü de en iyi o anlatabildiği için.

Hayatta olduğum ve kendimce mücadele edebildiğim için mutlu muyum, yoksa sıradan bir insan olarak, Cobain'inkine hiç de benzemeyen bir kaderi yaşadığım için üzgün müyüm, bilmiyorum. Bilmemek yıpratıyor.

Cobain, bir tükenişin başladığı noktada, kendini tüketerek gösterdi isyanını. Bunu inatla değil, bir karşı çıkış olarak değil; yalnızca kendi halinde yaşamayı tercih ederek yaptı. Bir rock starı olmayı, bir efsane olmayı hedeflememişti. İçimizden biri olduğu için ve bizim acılarımızı bizimle birlikte, hatta bizim adımıza da yaşadığı için efsaneleşti.

Cobain olmasaydı grunge tarihin vakitsiz çöplüğüne gömülür müydü, zaman zaman dört-beş akorla bu denli zengin, bu denli savurucu, uçurucu müzikler yapabilmenin sırrı neydi? Bunları da bilmiyorum. Daha doğrusu, bilmek bile istemiyorum, ilgilenmiyorum.

Beni ilgilendiren tek bir şey var; Cobain'in yüzündeki hüznün aynısı, benim yüzüme de yakışıyor. Onu dinlerken çırılçıplak, çaresiz ama bir o kadar da gerçek oluyorum.

Kim bilir kaç kez sokaklara çıkıp "Rape Me" diye haykırdım, duyan olmadı. Kurt benim adıma da, bizim adımıza da duyurdu bu çığlığı.

O yüzden ruhumun bütün odalarında hâlâ Kurt'ün posteri asılı.

POLLY

Polly wants a cracker,
I think I should get off her first
I think she wants some water
To put out the blow torch

It's not me. We have some seed.
Let me clip your dirty wings.
Let me take a ride. Don't hurt yourself
I want some help to please myself

I've got some rope, you have been told
I promise you I've been true.
Let me take a ride. Don't hurt yourself
I want some help to please myself

Polly wants a cracker,
Maybe she would like some food
She asks me to untie her
A chase would be nice for a few

It's not me. We have some seed.
Let me clip your dirty wings.
Let me take a ride. Don't hurt yourself
I want some help to please myself

I've got some rope, you have been told
I promise you I've been true.
Let me take a ride. Don't hurt yourself
I want some help to please myself

Polly says
Polly says her back hurts
She is just as bored as me
She caught me off my guard,
It amazes me, the will of instinct.

Polly bir crack'çi istiyor
Sanırım ilk ondan kurtulmalıyım
Sanırım biraz su istiyor
Primüs lambasını söndürmek için.

O ben değilim. Biraz tohumumuz var.
Bırak kirli kanatlarını kısaltayım
Bırak bir turlayayım. Kendini yaralama
Kendimi memnun etmek için yardım gerek

Biraz ipim var, sana anlatıldı
Yemin ediyorum hep dürüst oldum
Bırak bir turlayayım. Kendini yaralama
Kendimi memnun etmek için yardım gerek

Polly bir crack'çi istiyor
Belki biraz yemek ister
Onu çözmemi istiyor
Biraz avlanmak iyi giderdi

O ben değilim. Biraz tohumumuz var.
Bırak kirli kanatlarını kısaltayım
Bırak bir turlayayım. Kendini yaralama
Kendimi memnun etmek için yardım gerek

Biraz ipim var, sana anlatıldı
Yemin ediyorum hep dürüst oldum
Bırak bir turlayayım. Kendini yaralama
Kendimi memnun etmek için yardım gerek

Polly diyor ki
Polly sırtının acıdığını söylüyor
O da benim kadar sıkılmış
Beni savunmasız yakaladı,
Tutku, bu beni şaşırtıyor

It's not me. We have some seed.
Let me clip your dirty wings.
Let me take a ride. Don't hurt yourself
I want some help to please myself

O ben değilim. Biraz tohumumuz var.
Bırak kirli kanatlarını kısaltayım
Bırak bir turlayayım. Kendini yaralama
Kendimi memnun etmek için yardım gerek

I've got some rope, you have been told
I promise you I've been true.
Let me take a ride. Don't hurt yourself
I want some help to please myself

Biraz ipim var, sana anlatıldı
Yemin ediyorum hep dürüst oldum
Bırak bir turlayayım. Kendini yaralama
Kendimi memnun etmek için yardım gerek

SCENTLESS APPRENTICE

Like most babies smell like butter
His smell smelled like no other
He was born scentless and senseless
He was born a scentless apprentice

Bütün bebeklerin tereyağı kokması gibi
Onun kokusu başka kimseye benzemiyordu
O kokusuz ve hissiz doğdu
O kokusuz bir çırak olarak doğdu

Go away - get away, get away, get away

Git burdan, kaç, kaç, kaç

Every wet nurse refused to feed him
Electrolytes smell like semen
I promise not to sell your perfumed secrets
There are countless formulas for pressing flowers

Martavallı hemşirelerin tümü onu beslemeyi reddetti
Elektroitler meni gibi kokuyor
Söz veriyorum kokuşmuş sırlarını satmayacağıma
Çiçekleri ezmenin sonsuz yolu var

Go away - get away, get away, get away

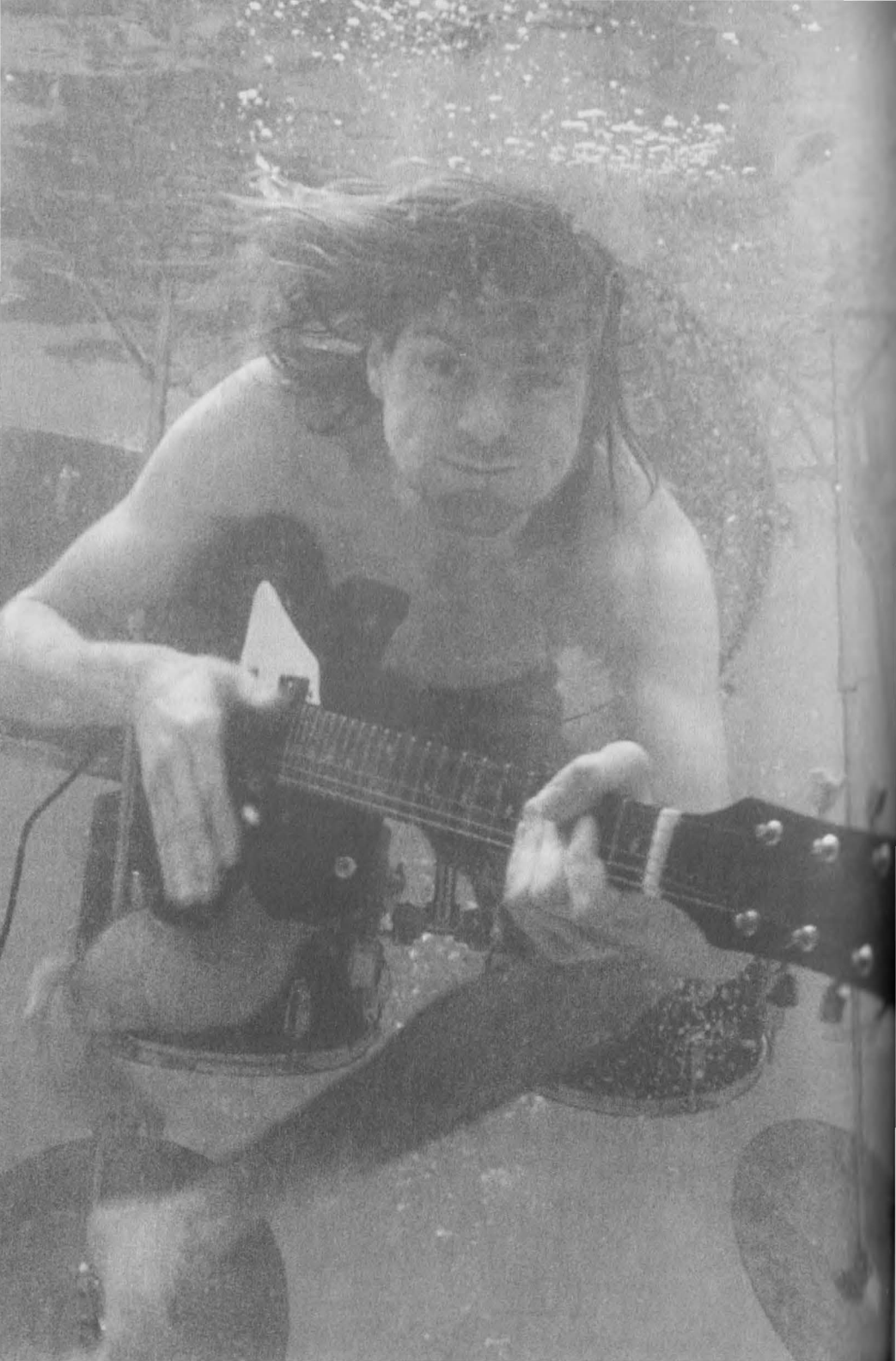
Git burdan, kaç, kaç, kaç.

I lie in the soil and fertilize mushrooms
Leaking out gas fumes are made into perfume
You can't fire me because I quit
Throw me in the fire and I won't throw a fit

Toprakta yatıyor ve mantar aşılıyorum
Sızdırdığım gaz bunları parfüme dönüşüyor
Beni yakamazsınız çünkü ben çekildim
Ateşe at beni ve hiç bozulmayacağım

Go away - get away, get away, get away

Git burdan, kaç, kaç, kaç.

KURT COBAIN'İN NIRVANA'SI

murat beşer—2003

11 yıl önce Nirvana, rock müziğindeki bazı kuralları yıktı; aradan iki buçuk yıl geçti ve grubun beyni, şarkıcısı ve şarkı sözü yazarı Kurt Cobain intihar etti. Ölümünün ardından bir sürü anı malzemesi, bazı uyanık insanlara kazanç kapısı sağladı. Son olarak 2002'nin kasımında Cobain'in anı defterleri piyasaya sürüldü.

Rock müzik tarihinde üzerinde en çok tartışma yürütülen gruplardan biri olan Nirvana'nın defterinin kapamasından sonra, geçen uzun sürenin ardından yayınlanan ve grubun kendi adını taşıyan CD, siyah zemin üzerinde gümüşi parlaklıktaki yazısı ve içindeki renksiz fotoğraflanyla tam bir matem davetiyesi; bu ölüm sonrası albüm, mevtanın arkasından yapılan helva yeme törenini anımsatıyor.

Evet kabul etmek gerek ki, Nirvana hiçbir zaman eğlenceli olmamıştı, grup en keyifli zamanlannda bile, fatalist bir aura ile çevriliydi, ama hiç bu denli de insanlan rahatsız edecek kadar büyük bir ciddiyet içinde de sunulmamıştı.

Kurt Cobain'in planlanmamış (ama her nedense, doğru bir zamana denk gelen) ölümünden sonra bile, grubun üzerine kurulmuş olan çarklar dönmeye devam etti, halen de ediyor. O bir rock mesihi gibi pazarlanırken, plak şirketi için her şey yolunda tıkır tıkır işliyor.

Bu albümün içindeki tek yeni parça "You Know You're Right"; kaydının üzerinden yıllar geçtikten sonra bulunan bu kayıp parçaya sahip olmak için, grubu seven herkesin bildiği şarkılarla dolu bir albümü satın almak zorunda olması gerçekten çok keyif bozucu. İn-

kâr etmemek gerekir ki, yine de albümdeki parçaların her birinin ayrı güzellikte ve güçte olduğu söylenebilir. Ne var ki, onları yazan ve söyleyen kişinin sağlığında mutluluk denen şeyi bulamamış olması, ismi ile bugünlerde yine birçok saçmalığa ve miras kavgalarına konu olması, kimsenin sevincine ve rahatına gölge düşürmüyor.

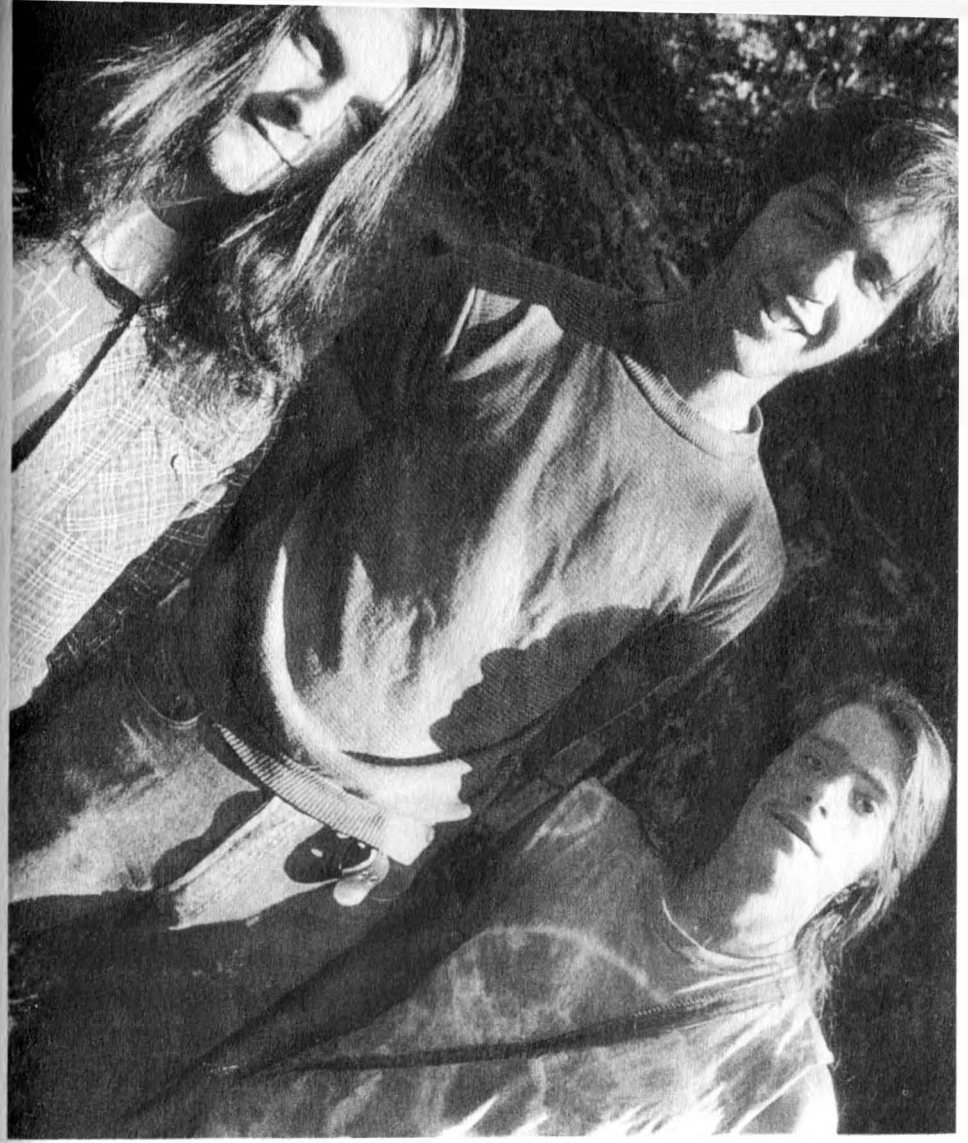
11 yıl önce Nirvana, rock müziğindeki bazı kuralları yıktı; aradan iki buçuk yıl geçti ve grubun beyni, şarkıcısı ve şarkı sözü yazarı Kurt Cobain intihar etti. Ölümünün ardından bir sürü anı malzemesi, bazı uyanık insanlara kazanç kapısı sağladı. Son olarak 2002'nin kasımında Cobain'in anı defterleri piyasaya sürüldü. Bu günlük onun eskizleri, notları, günlük koşuşturmacası içinde o an aklına gelenleri karaladığı sıradan fikirleri ve sevdiği insanlara yazdığı, ama asla gönderemediği mektuplarından (örneğin Courtney Love'a evlilik öncesi yazdıkları) oluşuyor. Bu yazılarda parçalanmış bir kişilik, düşle gerçek arasında kaybolmuş bir adam var. Onun hakkında daha çok fikir sahibi olmak isteyenler (artık hakkında pazara çıkmayan bir bilginin olup olmadığını bilinmez) için iyi bir kaynak.

Nirvana'nın kariyerindeki tartışmasız en ilgiye değer albüm olan *Nevermind*'ın çıkışını müteakip, hiç de hesapta olmayan bir şey gerçekleşti; grup korkunç bir ticari başarı yakaladı. Kelimenin tam anlamı ile grubun ve Cobain'in felaketiydi bu; bilinmedik bir adaya düşmüşlercesine apışıp kalmışlardı.

Grubun aynası sayılan Cobain aniden elde ettiği ünü içselleştirememiş biri; bu şöhretin kendisi ve hazmedilememiş olması, onu eroin bağımlısı yapan nedenlerin başında geliyor. Yanı sıra hayatının son üç yılında çektiği korkunç mide ağrısı, her ne kadar teşhis konamasa da, eroinin iç organlarını bitirmesinden kaynaklanıyordu. Bu ağrıların dayanılmaz olduğu anlardan birinde, kendini vurarak öldürdüğünde, adeta ölümünü garanti altına almak istermiş gibi, kanında onu öldürecek kadar çok eroin tespit edilmişti.

Plakta öne çıkan dışavurumcu öğeler, şarkı sözlerindeki 'benim bokum, onun sütü' misali, aşırı öznel analojik gücü yüksek bir ruhani sefalet ve içsel korkuların kendine acındırmaya dönüştürüldüğü ruh hali ile kendini gösterdi. Bu düşkünlük, grubun edindiği ticari başarıyı perdeleme işi gördü sevenleri için; onlara göre halen gerçek manada kaybedenlerin sözcülüğünü yapıyorlardı. İçsel yıkıcılığın ve kendine zarar vermenin sanatı konuşuyordu. Diğer grunge ve Seattle gruplarını Nirvana'nın peşine takan en büyük neden, onun açtığı yoldan ilerleyerek, aynı satış rakamını yakalamaktı.

Nevermind'ın ticari sonuçları, bir sonraki albüm *In Utero*'nun, öylesine büyük bir prodüksiyon olarak ele alınmasına neden oldu ki, dönemin şımarık çocuğu Guns'n Roses, yapılan promosyon ve piar çalışmalarını sadece kıskanmakla yetinmek zorunda kaldı.

Her ne kadar içsel bunalımların eksperi de olsalar, plak şirketlerinin takım elbiseli yönetici çakallarını, asla yenemezlerdi, birer rockçı olarak. Nirvana'nın kontrolsüz gücü, bu gelişme karşısında, ağzından salyalar akan sektör tarafında bir anda zapturapt altına alınıvermişti. Kaşarlanmış Michael Jackson ve Madonna'yı bile sollayarak, 'En kolay sömürülebilen müzisyenler' listesinin başına oturtuldu Nirvana. *Nevermind*, rock tarihinin en trajik plaklarından biri haline geldi; insanı ölüme götürme riski yüksek duygular, korkunç para ediyordu. Ne tuhaf bir büyü!!!

LOUNGE ACT

Truth covered insecurity
I can't let you smother me.
I'd like to but it wouldn't work,
Trading off and taking turns.
I don't regret a thing.

Şüpheyle kaplı gerçek
Beni boğmana izin vermem
Memnun olurdum ama işe yaramaz
Yazı tura atmak ve sıraya girmek
Hiç pişman değilim

And I've got this friend
You see who makes me feel
And I wanted more than I could steal
I'll arrest myself
I'll wear a shield
I'll go out of my way to prove
I still smell her on you.

Ve bu dostu edindim
Beni duygulandıranı görüyorsun
Ve çalabileceğimden fazlasını istedim
Kendimi araklayacağım
Bir zırh giyeceğim
Seni kanıtlamak için yolumdan çıkacağım
Hâlâ üzerinde onun kokusunu alıyorum

Don't tell me what I want to hear
Afraid of never knowing fear
Experience anything you need
I'll keep fighting jealousy
Until it's fucking gone.

Bana duymak istediğimi anlatma
Endişe nedir bilmemekten korkarak
İhtiyacın olan herşeyi dene
Kıskançlıkla kavgayı sürdüreceğim
Ta ki s*ktirip gidene kadar

And I've got this friend
You see who makes me feel
And I wanted more than I could steal
I'll arrest myself
I'll wear a shield
I'll go out of my way to prove
I still smell her on you.

Ve bu dostu edindim
Beni duygulandıranı görüyorsun
Ve çalabileceğimden fazlasını istedim
Kendimi araklayacağım
Bir zırh giyeceğim
Seni kanıtlamak için yolumdan çıkacağım
Hâlâ üzerinde onun kokusunu alıyorum

Truth covered insecurity
I can't let you smother me.
I'd like to but it wouldn't work,
Trading off and taking turns.
I don't regret a thing.
And I've got this friend you see
Who makes me feel
Like I wanted more than I could steal
I'll arrest myself
I'll wear a shield
I'll go out of my way to make you a deal
We've made a pact to learn from who

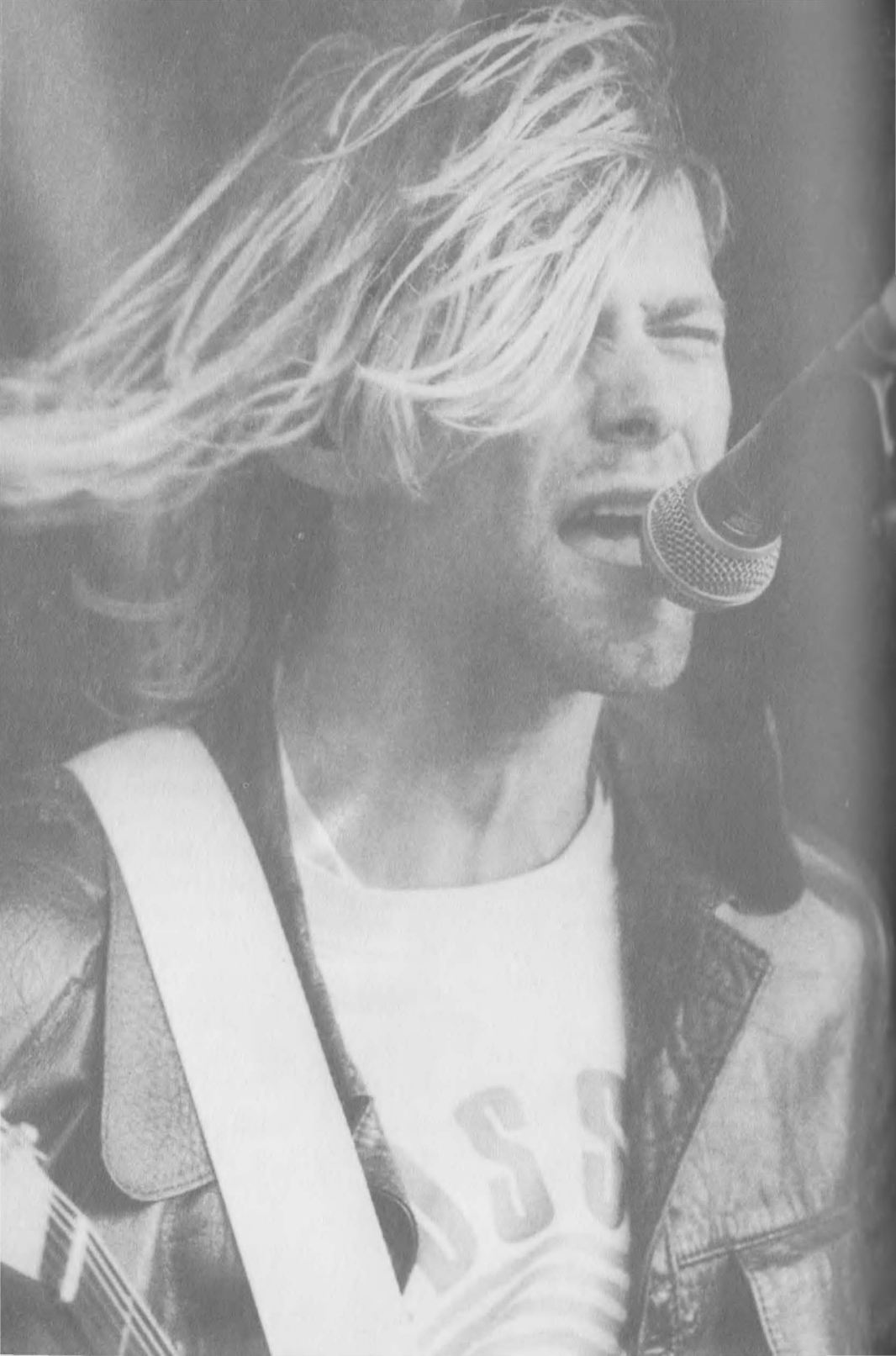
Ever we want without new rules.
We'll save what's lost and what we grew.

They'll go out of their way to prove
They still smell her on you
I still smell her on you
Smell her on you.

Şüpheyle kaplı gerçek
Beni boğmana izin vermem
Memnun olurdum ama işe yaramaz
Yazı tura atmak ve sıraya girmek
Hiç pişman değilim
Ve bu dostu edindim
Beni duygulandıranı görüyorsun
Ve çalabileceğimden fazlasını istedim
Kendimi araklayacağım
Bir zırh giyeceğim
Seni kanıtlamak için yolumdan çıkacağım
Hâlâ üzerinde onun kokusunu alıyorum

Yeni kurallar olmadan istediklerimizden
Kayıp olanı ve büyüttüğümüzü koruyacağız

Kanıtlamak çin yollarında çıkacaklar
Hâlâ üzerinde onun kokusunu alıyorlar
Hâlâ üzerinde onun kokusunu alıyorum
Üzerinde onun kokusunu

KURT COBAIN:
KAFASI KARIŞIK BİR İDOL

melissa ayhan abayhan—2003

Kurt Cobain ve Nirvana ile ilgili olarak yazılan tüm yazılar ya da biyografiler de yine hep aynı cümle ile başlıyor: "Bir rock yıldızı olmak Kurt Cobain'in çocukluk yıllarını süsleyen ilk büyük düştü". Kurt Cobain belki de bu yüzden yargılanacağını da düşünüyor olabilirdi çünkü günlüklerinde belirttiğinin tersine medya ve takipçilerinin karşısına grunge'ın sözde felsefesine de uygun bir şekilde, yani bir 'anti-rock star' olarak çıkıyordu.

Courtney Love'ın girişimleri sonucu bir araya getirilip yakın bir geçmişte piyasaya sürülen ve iç dünyasını çarpıcı bir şekilde gözler önüne seren günlüklerini (*Journals*) kapağına kazıdığı "If You Read It, You'll Judge" ("eğer okursanız yargılayacaksınız") cümlesiyle başlatıyor Kurt Cobain. Burda "eğer okursanız üzerine 'yerleşmiş müzik değerlerini alt üst eden bir ikon' ya da 'bir neslin sözcüsü olarak tarihe geçen adam' etiketi yapıştırılmış bir adamın gerçekte ne kadar içler acısı bir durumda olduğunu kavrayıp hayal kırıklığına uğrayacaksınız" şeklinde varılacak bir yargıdan mı bahsettiği yoksa Cobain'in söz konusu günlüklerin hayattayken yaptığı şeylerle çelişen çarpıcı notlar barındırdığı için mi yargılanacağı cevabı tam olarak kestirilemeyen bir soru. Söz konusu günlüklerin en dikkat çekici bölümleri Kurt Cobain'in kafasından geçenleri aktarabilmek için sıklıkla başvurduğu ve ne kadar takıntılı bir insan olduğuna işaret eden listeleri örneğin. *Nevermind* albümünün piyasaya sürülüşünden yaklaşık 2 yıl kadar önce Nirvana'nın müzik dünyasında nerede duracağına dair yaptığı tespitleri içeren sahte biyografi şüphesiz günlüklerin en çarpıcı noktalarından biri. Cobain, Nirvana'yı gelecekte 3 Grammy Ödüllü, Billboard albümler listesinde 1 numaraya yerleşen, *Rolling Stone* dergisi'ne de 2 kez kapak konusu olan, *Ti-*

me ve *Newsweek* gibi ciddi dergiler tarafından ise 'son on yılın en orijinal ve önemli topluluğu' ilan edilen bir topluluk olarak lanse ediyor kaleme aldığı söz konusu sahte biyografide. *Nevermind* piyasaya sürüldükten sonra ise Cobain'in sözde bir hiciv tarzında (Cobain yazısında Grammy'yi 'Granny', Billboard'u 'Billbored' şeklinde kaleme alıyor) dile getirmeye çalıştığı tüm bu kehanetler gerçek oluyor. *Nevermind* gerçekten de Michael Jackson'ın *Dangerous* albümünü 1 numaradan indirerek liste başı oldu, Nirvana Kurt Cobain hayattayken ve öldükten sonra pek çok kez *Rolling Stone* tarafından kapağa taşındı ve evet, Nirvana tüm zamanların en önemli topluluğu, *Nevermind* ise müzik tarihini değiştiren albüm olarak tarihe geçti, Kurt Cobain ise intiharının ardından "bir yıldızın düşüşü" başlığıyla *Time Dergisi*'nin kapağında yer aldı. Kurt Cobain konusunda en güvenilir kaynak olarak gösterilen ve Courtney Love'ın tek güvendiği müzik yazarı olarak Cobain'in günlüklerini okuyup –Courtney'den sonra elbet– ilk elle tutulur Kurt Cobain biyografisini (*Heavier Than Heaven*) kaleme alan Charles R. Cross günlüklerde yer alan bu sahte biyografiyi "Cobain'in rock yıldızlığına yükselişinin son derece metodik bir planı" olarak değerlendiriyor. Kurt Cobain ve Nirvana ile ilgili olarak yazılan tüm yazılar ya da biyografiler de yine hep aynı cümle ile başlıyor: "Bir rock yıldızı olmak Kurt Cobain'in çocukluk yıllarını süsleyen ilk büyük düştü". Kurt Cobain belki de bu yüzden yargılanacağını da düşünüyor olabilirdi çünkü günlüklerinde belirttiğinin tersine medya ve takipçileri karşısına grunge'ın sözde felsefesine de uygun bir şekilde, yani bir 'anti-rock star' olarak çıkıyordu. Kurt Cobain'in düşü ilk etapta Seattle çevresinin mühim topluluklarından kabul edilen ve Kurt Cobain'in ilk idolü olarak bilinen The Melvins kadar takdir edilen ama underground'luğunu koruyan bir topluluk kurmaktı. *Bleach*'in akabinde ve *Nevermind*'ın piyasaya sürülüp henüz patlamadığı ilk zamanlarda ise hedeflerini geliştirmiş ve "Sonic Youth kadar büyük ve takdire şayan bir grup olsak fena olmaz" demeye başlamıştı Kurt Cobain. *Rolling Stone*'a verdiği bir röportajda "ben kimsenin sözcüsü değilim, ben de herkes kadar olan bitenden bihaberim ve benim kafam da herkes kadar karışık" diyordu Cobain. Zaten kafasının karışık olduğu bilinen bir rock star olduğu için bir jenerasyon kendisini onunla özdeşleştirmiş ve onu sözcüleri olarak görmüş ve göstermişlerdi. Kurt Cobain kendisi ve grubunun geleceğini işin en başında planlamıştı yani, hatta geride bıraktığı günlüklerin bile bir gün gelip müzik tarihinin en önemli rock star'larından birinin iç yüzünü gösteren değerli belgeler olarak anılacağını bile biliyordu içten içe. Kurt Cobain ölüme giderken bile ne yaptığını ve niye yaptığını biliyordu. Önce efsaneyi yarattı, ardından onu ölümsüzleştirdi ve tüm bu yaptıkları başından beri planının bir parçasıydı.

STAY AWAY

Monkey see, monkey do	Maymun gör, maymun yap
I don't know why!	Neden bilmiyorum
I'd rather be dead than cool	Ölmeyi tercih ederim sıradan olmaktansa
I don't know why!	Neden bilmiyorum
Ev'ry line ends in rhyme	Her mısra kafiyeyle bitiyor
I don't know why!	Neden bilmiyorum
Less is more, love is blind	Az olan çok, aşk kör
I don't know why!	Neden bilmiyorum
Stay, stay away!	Dur, uzakta dur
Stay away!	Uzakta dur
Stay away!	Uzakta dur
Give an inch, take a smile	Bir pus ver, gülücük al
I don't know why!	Neden bilmiyorum
Fashion shits, fashion style	Moda değişir, moda tarzı
I don't know why!	Neden bilmiyorum
Throw it out and keep it in	Az onu ve sakla onu
I don't know why!	Neden bilmiyorum
Have to have poison skin	Zehirli cilt olmalı
I don't know why!	Neden bilmiyorum
Stay, stay away!	Dur, uzakta dur
Stay away!	Uzakta dur
Stay away!	Uzakta dur
I don't know why!	Neden bilmiyorum
I don't know why!	Neden bilmiyorum
Stay, stay away!	Dur, uzakta dur
Stay away!	Uzakta dur
Stay away!	Uzakta dur

Monkey see, monkey do
I don't know why!
I'd rather be dead than cool
I don't know why!
Ev'ry line ends in rhyme
I don't know why!
Less is more, love is blind
I don't know why!
Stay, stay away!
Stay away!
Stay away!

Ah! Stay away!
Stay away!
God is gay!
Burn the flag!
Gotta stay!
Ah!

Maymun gör, maymun yap
Neden bilmiyorum
Ölmeyi tercih ederim sıradan olmaktansa
Neden bilmiyorum
Her mısra kafiyeyle bitiyor
Neden bilmiyorum
Az olan çok, aşk kör
Neden bilmiyorum
Dur, uzakta dur
Uzakta dur
Uzakta dur

Ah, uzakta dur
Uzakta dur
Tanrı eşcinsel!
Bayrağı yak!
Kalmalısın!
Ah!

PLEASE
KEEP
CLEAR
Marshall

NIRVANA MİRASI; MÜZİK VE X JENERASYONU

mert emcan—2003

Kurt Cobain, bir popüler kültür simgesi olarak, sadece rock 'n' roll müziğinin karşımıza çıkan son ilahı, erken yaşta ölüp nice emsalleri, James Dean, Jim Morrisson, Jimi Hendrix, John Lennon gibi üstün efsane olma ödülüyle taçlandınlmış bir kahraman değil, aynı zamanda kendi kuşağının, koca bir jenerasyonun da tek elle tutulur sözcüsüydü.

Nirvana'ya müzik tarihinin en özel yerlerinden birini armağan eden *Nevermind* albümü çıkalı neredeyse 12 yıl olmuş. Grubun efsane lideri Kurt Cobain'in aramızdan ayrılışı da bir yıl sonra onuncu yılını dolduracak. Ancak geçen bunca zamana rağmen, hele hele herşeyin çabucak unutulduğu bu çağda, Nirvana ve Kurt Cobain isimleri hâlâ neredeyse eskisi kadar gündemde, hâlâ her şeyiyle haber niteliğinde. Kurt Cobain hâlâ *Rolling Stone*'a kapak olabiliyor, Q dergisinin pop müziğinin en güçlü kişilikleri sıralamasında ilk beşe girebiliyor. Yani, bayağı bir deyişle hâlâ satılabilinen bir ürün.

Bunun nedeni Kurt Cobain'in sarı saçı, mavi gözü değil tabi ki. Nirvana ve Kurt Cobain'i dünya gözüyle sadece bir kaç seneliğine görmüş olabiliriz ama o bir kaç senenin etkisi, gücü, yarattığı ilgi, kısacası mirası hâlâ burada, hâlâ dipdiri. Peki, gerçekte nedir bu Nirvana mirası?

Sevenleri için Kurt Cobain ve Nirvana hâlâ bir çok açıdan önem arz ediyor olabilir ama işin geneline bakarsak karşımıza konuyla ilgili iki ana boyut çıkacaktır. Müzik ve sosyal yaşam. Ama bunları açıklayabilmek için önce Nirvana'nın ortaya çıktığı yıllara, çok kısa da olsa, geri dönmekte fayda var.

Amerika'da 1980'lere damgasını vuran Cumhuriyet Partisi iktidarı; 70'lerde, özellikle Vietnam savaşı, petrol krizi, Watergate, İran'daki rehine krizleri gibi olaylar nedeniyle, kaybedilen özgüven ve ekonomik darboğaza duyulan tepki sonucunda oluşmuştu. Reagan'ın karizmatik(!) liderliğinde tüketim çılgınlığı ve dev Amerikan şirketleri yaratma (Corporate America) güdüsüyle bu karamsar tablo bir nebze tersine dönebilmiş olsa da ülkeyi soktuğu muhafazakar, bireyi bir tüketim metası haline getiren, rekabetçiliği ve dolayısıyla aç gözlülüğü ve diğerlerinin pahasına yükselme gerekliliğini şart koşan zihniyet yeni genç nesil üzerinde travmatik etkiler oluşturmaya başlamıştı. Bunun yanı sıra aile yapılarında, yeni ekonomik düzenin sosyal yapıya olan etkisi sonucu, daha öncesinde görülmemiş bir hızda değişiklikler ortaya çıkmaya başlamıştı. Devamlı artarak büyüyen boşanma oranlan, girişimci yapıyı desteklemek adına göz ardı edilen, hatta çürümeye bırakılan sosyal devlet kavramıyla birleşince gençleri giderek daha karamsar, siyasete olan inancını yitirmiş, alaycı hatta kimliksiz bir sosyal grup olma sürecine sokmuştu. Ve işte, X Jenerasyonu dediğimiz bu grup sözcüsünü belki de en son akla gelecek yerlerden birinden, yağmurlu yeşil Seattle'nin yakınlarındaki küçücük Aberdeen kentinden seçmişti. Bu X Jenerasyonu şu anda bir yandan dünyada, yaşı ve ekonomik gelir düzeyi itibariyle en fazla tüketen ekonomik grubu oluştururken, bir yandan da arkasından gelen yeni neslin de hamisi rolünü üstlenmiş durumda. Dolayısıyla aslında Nirvana'nın hikâyesi X Jenerasyonunun günümüze kadar süregelen hikâyesinin kişiselleştirilmiş versiyonu. Ve bu hikâye de halen devam ediyor.

Nirvana Mirası ve Müzik

Hikâyenin öncesine şöyle bir değindiğimize göre, asıl konumuza, yani Nirvana mirası dediğimiz şeyin ne menem bir şey olduğunu açıklama gayretine artık daha düzgün bir şekilde başlayabiliriz.

Nirvana'nın müziği, ve de 'grunge' dediğimiz akım, sadece içinde bulundukları sosyal düzenin çatısına bir başkaldırı değil aynı zamanda bu düzenin bütün ögelerine bir isyandı. En başta da halihazırda piyasaya egemen olan müzik anlayışına. Özellikle İngiltere'de büyük toplumsal yankı uyandıran 1977 punk devrimi gibi, Seattle ve genel olarak bağımsız popüler müzik de hakim olan gösterişli, hayran kitlelerinden uzaklaşmış, sefa meraklısı müziğe ve bunu icra eden rock starlarına karşı bir girişimdi. Yine 70'lerin punk akımının etkisini barındıran kendin yap-kendin çal anlayışı bu yeni alevlenmekte olan harekete daha küçük, daha gerçek ve daha samimi bir müzik ortamı yaratma misyonunu veriyordu.

Bu anti-popüler tavır sadece genel hal ve davranış biçimlerinde değil, müziğin kendisinde de çok önemli bir yer tutuyordu. Bir kere müzik gürültülüydü, rahatsız ediciydi, şiddetliy-

di. Yani, herkesin kulağına uygun, büyük radyo istasyonlannda çalınacak, listelere girecek türden bir şey değildi. İlk bakışta dönemin heavy metal müziğinin daha aynksı alt türleri gibi (death metal, speed, vs.) nispeten daha küçük, muhtemelen öğrenci gruplanna hitap edebilecek türden bir müzikti. Şarkılar klasik aşk şarkıları formatında değil, tam tersine öfke dolu, sistemin bekçilerine (ki bu durumda bütün ebeveynler) tepkilerini sunan sözlerden oluşuyordu. Kimi zaman "Smells Like Teen Spirit"de olduğu gibi nihilist bir tavn, kimi zaman da "Polly" de olduğu gibi tecavüz kunusunu işleyebiliyordu. Yani, anlayacağınız anne babanızın yanında dinlenecek şarkılar değildi bunlar.

Nirvana'nın aslında *Nevermind* ile başardığı ve yarattığı etki de bu. Alternatif müziği popüler müziğinin ana akımına sokabilmesi. Bu anlamda *Nevermind* albümünün 1992 yılı başlarında Billboard listelerinde Michael Jackson'ın *Dangerous* albümünü yerinden edip 1 numaraya yerleşmesi çok anlamlı. X Jenerasyonunun sonsuz desteğini arkasına alan, ya da Kurt Cobain'in bir arkadaşının deyişiyle "zor bir çocukluk geçiren herkesin aldığı" bir fenomen albüme dönüşen *Nevermind* sadece 'grunge' akımını değil, hâlâ günümüzde tedavülde bulunan bir sürü diğer gruba da cennetin kapılannı açmış oldu.

Esasında bu etkiyi daha rahat anlayabilmek için günümüz örneklerine bakmak yeter de artar bile. Mesela geçen senelerin en çok ses getiren, şarkılannı nakte çevirmeyi başarabilmiş gruplara bir bakalım. Staind ve onun bir-iki yıl önce büyük sükse yapan şarkısı, "It's Been A While". Baştan sona Kurt Cobain formülüyle yazılmış bir şarkı. Yumuşak söz – sert nakarat. Aynı şekilde geçen yazın en çok çalınan gruplanndan Nickelback ve "How You Remind Me". Yelpazeyi biraz olsun genişletirsek nu metal akımının babalarından Korn'dan tutun Limp Bizkit'e, Creed'den The Vines'a kadar şu anda piyasalarda at koşturan bütün rock gruplarının Nirvana'nın açmış olduğu yol sayesinde mevcut konumlannda olduklannı söyleyebiliriz. Tabii burada Nirvana'nın yasal mirasçılarından Dave Grohl'un grupları, Foo Fighters ve Queens of the Stone Age'den hiç bahsetmiyorum bile.

Ancak burada şöyle temel bir ayırım var. Kurt Cobain ve Nirvana'nın müziği her ne kadar merkez akımın içine çekilmiş olsa da temelinde hep alternatifti. Aynısını yukarıda bahsi geçen gruplar için söyleyebilmek zor. Yaptıkları müziklerin müzikal yapısı olmasa bile genel tavrı gayet merkezci, çoğunluğun beğenisini kazanmak üzerine. Yukarıda örnek olarak verdiğim "How You Remind Me" veya "It's Been A While"ın sözlerine bakıldığında aslında hal tavır olarak ne bileyim bir Mariah Carey şarkısından çok fazla farkı olmadığı anlaşılıyor. Tabii bu durum sadece sözlerde değil, duruşlarında da ortaya çıkıyor. Hepsi bu piyasanın oyuncuları ve onlar da bunun farkında. Albümlerini satabilmek için olabilecek her türlü pazarlama girişiminde yer almaktan gocunmuyorlar, büyük Hollywood filmlerinin soundtrack'i-

ne gönül rahatlığıyla katkıda bulunabiliyorlar, hatta büyük plak şirketlerinde yöneticilik bile yapabiliyorlar. Kısacası, sıkı bir dejenere olma durumu, değişimin değil konsensüsün parçası olma hali mevcut.

Tabii, her konuda olduğu gibi burada da istisnalara yer var. Örneğin Radiohead'i "Creep" ile veya PJ Harvey'i ilk albümü ile post grunge bir zemine yerleştirip geldikleri noktaya daha farklı bir gözle bakabiliriz.

Nirvana ve Gençlik Kültürü

Kurt Cobain, bir popüler kültür simgesi olarak, sadece rock 'n' roll müziğinin karşımıza çıkan son ilahı, erken yaşta ölüp nice emsalleri, James Dean, Jim Morrisson, Jimi Hendrix, John Lennon gibi üstün efsane olma ödülüyle taçlandırılmış bir kahraman değil, aynı zamanda kendi kuşağının, koca bir jenerasyonun da tek elle tutulur sözcüsüydü. Belki bu nitelikleri üstünde taşıyabilen biriydi, belki de değildi (ki intihar etmesi daha ziyade olmadığını gösteriyor) ama o kendi jenerasyonu tarafından seçilmiş olandı. Bir nevi Son Mesih.

Bir sosyo-kültürel grubun yansımasıydı Cobain; postmodern gencin kırılganlığını, karamsarlığını, acısını ve de zayıflıklarını yansıtan bir ayna. Bir anlamda anti-kahramanın tanımıydı. Gençlik kültürünün karşısında duran öcüyle –ki genel toplumsal hareketlerin çoğunda olduğu gibi öcü bir sosyal veya ekonomik sınıf değil, ebeveyn nüfusunun hepsiydi– mücadelenin simgesiydi aynı zamanda.Bunu da aslında sürecin doğal sonucu olarak görmek lazım. Gençlik kültürünün kendi içerisindeki üretkenliğin bir sonucu. Ama mesela 60'ların gençlik

kültüründen çok farklı bir tablo vardı bu kez. 60'ların aksine umudun ve saflığın yerine "gelecek yok" görüşünün ağırlık kazandığı bir tablo.

Ancak bu "gelecek yok" edebiyatının Sex Pistols'ın 70'lerde sergilediği tavırdan daha farklı bir eksende olduğunu belirtmek gerekiyor. O zamanlann yıkım üzerine kurulu nihilist yaklaşımının aksine, Kurt Cobain'in önderliğindeki X Jenerasyonunun yaklaşımı daha çok insan topluluklan olarak içe kapanma, genel bir apolitik hali taşımakla beraber çözümlenebilecek daha mikro sorunlarla baş etme gayreti olarak şekillendi. Bu yaklaşım özellikle çevre ve insan hakları konularında, ırk ve cinsiyet politiklarında veya tüketici haklarının korunması alanlannda sesini duyurmayı başardı.

Bu durumu aslında çok kısaca, çemberin içinde olup da kafasını dışarıya uzatmaya çalışanların yaşam mücadelesi olarak da tanımlayabiliriz. Seattle ruhu olarak bilinen anti-küreselleşme hareketi veya savaş karşıtı eylemlerle Kurt Cobain ve Nirvana mirası arasında bu anlamda bir bağlantı kurmaya çalışmak çok yanlış olmaz sanırım.

Sonuç

Duruma bakıldığında iki ayrı etki alanının birbirinden oldukça farklı yolları izlediği görülüyor. Bir yanda, Nirvana'nın en doğal etki alanı olarak, müzikte bir merkeze, sisteme doğru bir yakınlaşma, diğer yandan sosyo-kültürel anlamda tam tersine merkezdan uzaklaşma, sistemi karşısına alma durumu söz konusu.

Bu tezatlığı şöyle açıklamak mümkün. Popüler müzik, varlık nedeni olarak ticari bir ürün olduğu için, doğal olarak Nirvana müziğinin (ki en yakın örnek olarak Nirvana müziğinin mülkiyet haklan için Kurt Cobain'in dul eşi Courtney Love ile Nirvana'nın kalan üyeleri arasındaki savaş verilebilinir) ve müzikal mirasının etrafında dönen bir rant ve bu rantın paylaşılması ve paraya tahvil edilmesi durumu söz konusu. Hazır alternatif müziği ana akıma dahil etmişken ve dolayısıyla teoride pazar payı genişlemişken, büyük şirketler bunu mümkün olduğunca geniş kitlelere pazarlamak isteyecektir ve öyle ya da böyle yapacaktır da.

Ancak, işin sosyal boyutuna baktığımız zaman bu süreç tersine işliyor. Çünkü burada kişisel bir bağ söz konusu. Kurt Cobain'i ve müziğini sevenlerin o bağı koparması pek mümkün değil. Nedeni de çok basit. Hayatınıza yön veren şeyler ve insanı o insan yapan şeyler geçmişindeki tecrübelerdir. Ergenlik çağında bir genç adayının hayatını eğer Nirvana ve Kurt Cobain değiştirmişse, bunun izi sonsuza dek kalacaktır. Bunu ne ileride yapacağı iş değiştirir, ne arkadaş çevresi ne de ailesi. Bir yerinde o izi daima taşıyacaktır.

Ya da dilerseniz şöyle bağlayalım gitsin; Bedenime sahip olabilirsiniz, ama ruhuma asla!!

ON A PLAIN

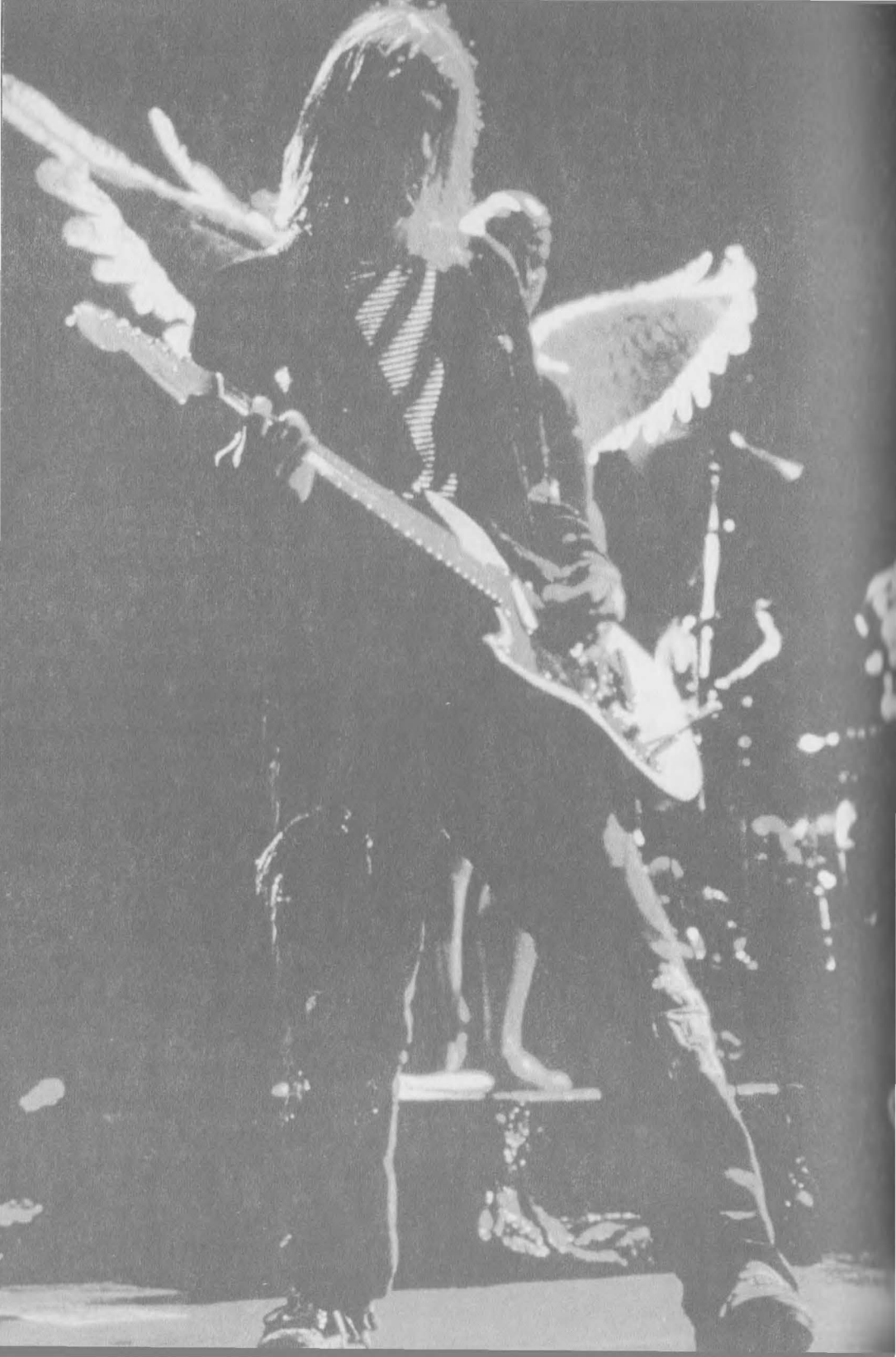
I'll start this off without any words
I got so high that I scratched till I bled
I love on myself better than you
I know it's wrong
So what should I do?
The finest day that I've ever had
Was when I learned to cry on command
I love myself better than you
I know it's wrong
So what should I do?
I'm on a plain
I can't complain
I'm on a plain

Tek kelime etmeden başlayacağım
O kadar uçtum ki kanatana kadar kaşıdım
Kendimi senden daha iyi seviyorum
Biliyorum bu yanlış
Ne yapsaydım?
Geçirdiğim en güzel gün
Emirle ağlamayı öğrendiğim zamandı
Kendimi senden daha iyi seviyorum
Biliyorum bu yanlış
Ne yapsaydım?
Boşluktayım
Yakınamam
Boşluktayım

My mother died every night
It's safe to say, don't quote me on that
I love myself better than you
I know it's wrong
So what should I do?
The black sheep got black mailed again
Forgot to put on the zip code
I love myself better than you
I know it's wrong
So what should I do?
I'm on a plain
I can't complain
I'm on a plain.

Annem öldü her gece
Beni bunda anlatma demek güvenli
Kendimi senden daha iyi seviyorum
Biliyorum bu yanlış
Ne yapsaydım?
Aksi akraba, lanet bir mektup aldı yine
Posta kodu yazılmaya unutulmuş
Kendimi senden daha iyi seviyorum
Biliyorum bu yanlış
Ne yapsaydım?
Boşluktayım
Yakınamam
Boşluktayım

Somewhere I have heard this before	Bir yerlerde duydum bunu daha önce
In a dreammy mem'ry has stored	Hayali bir anıda saklı
As a defense I'm neutered and spayed	Önlem olarak cinsiyetsizleştirildim ve kısırlaştırıldım
What the hell am I trying to say?	Ne s*kimi söylemeye çabalıyorum
It is now time to make it unclear	Bunu belirsizleştirmenin zamanı artık
To write off lines that don't make sense	Kolay yazılan mısralar duygu uyandırmıyor
I love myself better than you	Kendimi senden daha iyi seviyorum
I know it's wrong	Biliyorum bu yanlış
So what should I do?	Ne yapsaydım?
One more special message to go	Gidecek özel bir mesaj daha
And then I'm done then I can go home	Ve sonra halloldum, artık eve gidebilirim
I love myself better than you	Kendimi senden daha iyi seviyorum
I know it's wrong	Biliyorum bu yanlış
So what should I do?	Ne yapsaydım?
I'm on a plain	Boşluktayım
I can't complain	Yakınamam
I'm on a plain	Boşluktayım
I'm on a plain	Boşluktayım
I can't complain	Yakınamam
I'm on a plain	Boşluktayım
I'm on a plain	Boşluktayım
I can't complain	Yakınamam
I'm on a plain	Boşluktayım
I'm on a plain	Boşluktayım
I can't complain	Yakınamam
I'm on a plain	Boşluktayım

ROCK'I DİRİLTTİ, KENDİNİ BİTİRDİ

efkan kula—2003

Kurt Cobain'i özel yapan şey, dinleyicisiyle bir duygu bağı kurmasıydı. Hayranları onu hep böyle tarif etti. Şarkı sözlerindeki öfke ve derinlik bir yana yaptığı açıklamalarla da toplumda ezilen tüm kesimlere sahip çıkıyordu. Adaletsizliğe tahammülü yoktu.

"Doğru şarkı, doğru zaman" diye bir şey var. Buna bir de "doğru insan"ı eklersek, Kurt Cobain'in intiharının nasıl hazmedilemediğini daha iyi anlayabiliriz. Nirvana hayranları fan sitelerinde hâlâ aynı şeyi tartışıyor: "Niçin canına kıydı?" Hepsi yakın bir dostunu kaybetmiş gibi. Duygularının bu kadar örtüştüğüne inandıkları bir insanın artık yaşamıyor olmasını bir türlü kabullenemiyorlar. Herkes bir suçlu arıyor. Kimisi kabahati plak şirketinde, kimisi karısında buluyor. Ama yaratılan Nirvana fanatizminin bir parçası olduğu için özeleştiri yapanlar da var. Mesela nirvanaclub.com'un bir üyesi sayfalarca dökülen ağıtlara isyan ederek: "Yeter artık. O hiç birimizi istemiyordu. Sadece müzik yapmak istiyordu" demiş. Cobain'in özellikle son zamanlarında bunu doğrular açıklamaları oldu. Nirvana'nın ticari tarafından çok hoşlanmıyordu. Konserlerde "Smells Like Teen Spirit"i isteyen hayranlarına albümlerini almamalarını, konserlerine gelmemelerini söyleyerek adeta fırça atıyordu. Özellikle *In Utero* albümünün ardından kendisinden beklenenlerle yapmayı planladıkları arasında dağlar kadar fark vardı. Melodilerle ve kelimelerle oynamayı çok seviyordu. Aynı müzikte ısrar etmesi imkânsızdı. Her zaman intihara meyilli birisi olduğunu söyleyen Cobain'i hayata bağlayan tek şey de zaten müzikti. Hatta bir kez

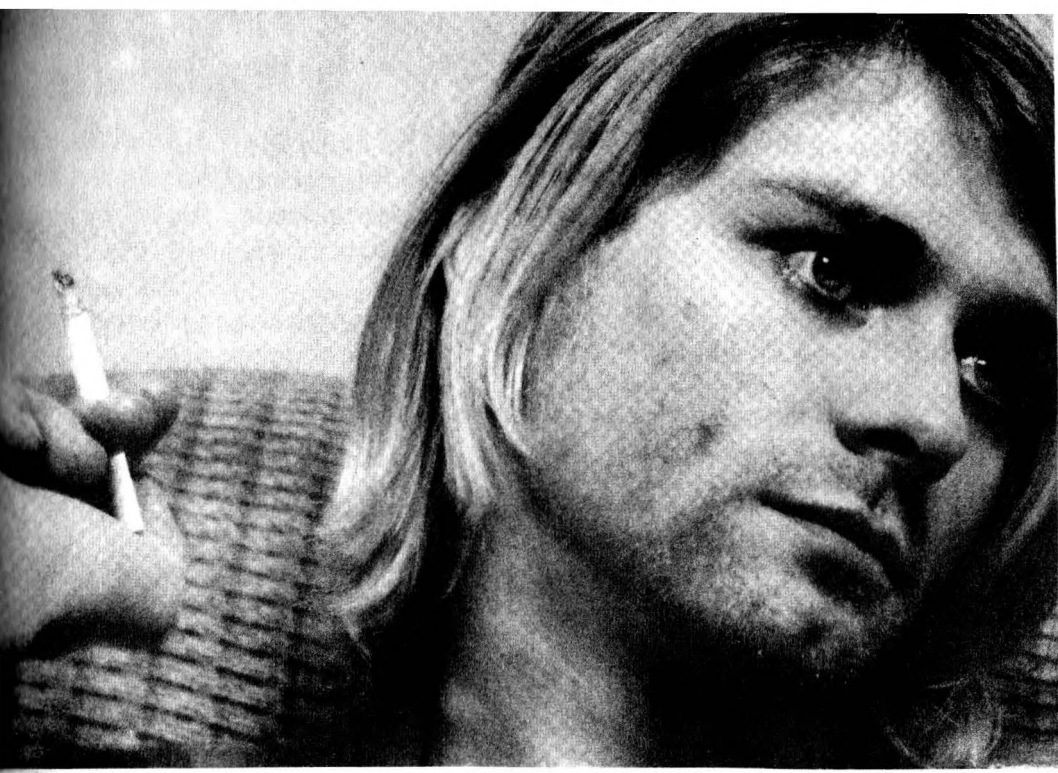
ölümle oynadığı, yarım kalan son Avrupa turnesinde bile bir sonraki albümü tasarlıyor, yeni şarkılar yazıyordu. Nirvana'nın çok az bahsedilen üyesi gitarist Pat Smear, kendisiyle yapılan bir söyleşide olaylı Avrupa turnesinde yaşadıkları sorunları anlatırken az önce bahsettiğimiz ayrıntıyı da anlatmış. Smear'ın söylediklerine bakılırsa Nirvana zaten son zamanlarda dağılmanın eşiğindeymiş.

Başta biraz değindik ama açmakta yarar var: Kurt Cobain'i özel yapan şey, dinleyicisiyle bir duygu bağı kurmasıydı. Hayranları onu hep böyle tarif etti. Şarkı sözlerindeki öfke ve derinlik bir yana yaptığı açıklamalarla da toplumda ezilen tüm kesimlere sahip çıkıyordu. Adaletsizliğe tahammülü yoktu. Bu "duygu" meselesine ek olarak yolumuzu genişletmek pahasına bir şey daha söylemek gerekiyor. Dikkat ediyor musunuz? Dünyada şarkıların anlamı üstüne ne kadar çok tartışılıyor. Müzisyenler verdikleri röportajlarda şarkılarının içeriğini anlata anlata bitiremiyorlar. Oysa bizde hiç öyle değildir. Şarkıların zaten derdini anlattığı, üstüne konuşulursa bir anlamı kalmayacağı söylenir. Olay bu kadar basit değil galiba. Cobain'in, adını o zamanlar popüler olan bir deodorant markasından esinlenerek koyduğu "Smells Like Teen Spirit" şarkısının ilginç sözleri var: *"Silahları ve arkadaşlanmı getir/ Kaybetmek ve taklit eğlenceli / Çok sıkılmış ve özgüvenli / Ah hayır, pis bir sözcük biliyorum! / Merhaba, merhaba, merhaba, ne kadar sığ?"* İşte bu sözlerin, Nirvana müziği ve Cobain'in çığlıklarıyla birleştiği anlar müzik tarihinde yeni sayfaların açılmasına sebep oldu.

Şarkı şüphesiz grunge akımının da manifestosuydu. 80'lerin sonunda Seattle'da gelişen bu kültür yepyeni bir gençlik vakası olarak tanımlandı. Grunge grupları aslında pek politik değillerdi ama sistemle ve geleneklerle başları hoş sayılmazdı. 90'ların başında dünya gençliği de kendilerini çok iyi ifade ettiğini hissettikleri için başta Nirvana olmak üzere Pearl Jam, Alice In Chains, Soundgarden gibi grunge gruplarına sımsıkı sarıldı.

Nirvana şarkılarının sihri ilginç bir hissiyata dayanıyordu. Öyle ki bir parçadaki punk başı boşluğu diğerinde yerini melodi zenginliğine bırakıyordu. Cobain, ilk albüm *Bleach*'te ve *Nevermind*'ta insanların ağzına dolanabilecek şarkılar yapmak istemişti ama **In Utero**'da çok şeyi değiştirdi. Herkes yıllar geçtikçe sakinleşirken onun öfkesi ve çaresizliği artıyordu.

Ölümünden kısa süre önce yaptığı röportajlarda kendini artık tükenmiş hissettiğini anlatıyordu. Zaten intihar notunda da aynı şeyden bahsederek "en büyük suç, insanın olmadığı gibi görünerek başkalarını aldatmasıdır" demişti. Onun nasıl biri olduğu hâlâ anlaşılmaya çalışılıyor. Geçen sene önce Christopher Sandford tarafından yazılan geniş bir bi-

yografisi, yıl sonuna doğru da her şeyi nasıl da en ince ayrıntısına kadar tasarladığını anladığımız günlüğü yayınlandı. Özellikle bu günlük meselesi epey tartışma çıkardı. Konunun en yakın muhataplanndan Nirvana'nın sessiz basçısı Krist Novoselic, Courtney Love'ın böyle bir şeye izin vermesine çok kızdı. Novoselic, Q dergisiyle yaptığı röportajda bunu dürüstçe bulmadığını ve asla o günlüğü okumayacağını söyledi. Öte yandan diğer eski Nirvana üyesi Dave Grohl da grubun mirası konusunda Novoselic ile aynı safta yer aldı. Ama laf Grohl'a gelince ayn bir parantez açmak gerekiyor. 45. Grammy Ödülleri'nde grubu Foo Fighters'la "En İyi Hard Rock Performansı" ödülü alan Grohl, kendini bir şarkı yazarı ve solist olarak herkese kabul ettirme başansını gösterdi.

Nevermind'ın üstünden bayağı bir zaman geçti. Bu süre içinde birçok yeni grup harika albümler yaptı. Fakat hâlâ Kurt Cobain ile ilgili en küçük bir haberin veya sonradan ortaya çıkan bir şarkının bizi müthiş heyecanlandırmasının sebebi ne olabilir acaba? Cobain gibi bir yıldızın bu kadar erken ölmesini tabii ki hiçbir şey unutturamaz. Ayrıca Nirvana döneminin en etkili grubu, "Smells Like Teen Spirit" de en güçlü şarkısıydı. Uzun zamandır eksik olan da böyle bir şey galiba.

DRAIN YOU

One baby to another says
I'm lucky to have met you
I don't care what you think
Unless it's about me

Bir bebek diğerine dedi ki
Seninle tanıştığım için şanslıyım
Ne düşündüğünü umursamıyorum
Benim hakkımda olmadıkça

It is now my duty to completely drain you
A travel through a tube and end up in your infection

İltihabını tamamıyla süzmek şimdi benim görevim
Bir tüpte yolculuk yaranda sona erecek

Chew your meat for you, pass it back and forth
In a passionate kiss, from my mouth to yours
because I like you

Etini senin için çiğneyeceğim, tepineceğim
Ateşli bir öpücükle, benim ağzımdan seninkine,
çünkü senden hoşlanıyorum

With eyes so dialated I've become your pupil
You've taught me everything without a poison apple
The water is so yellow I'm a healthy student
In debted and so gratefull vacuum out the fluids

Şişmiş gözlerle gözdeniz oldum
Bona zehirli elma vermeden herşeyi öğrettin
Su o kadar sarı ki ben sağlıklı bir öğrenciyim
Borçlu ve minnettar sıvıları em

Chew your meat for you, pass it back and forth
In a passionate kiss, from my mouth to yours
because I like you
You, you, you, you, you

Etini senin için çiğneyeceğim, tepineceğim
Ateşli bir öpücükle, benim ağzımdan seninkine,
çünkü senden hoşlanıyorum
Sen, sen, sen, sen, sen

One baby to another says
I'm lucky to have met you
I don't care what you think
Unless it's about me

Bir bebek diğerine dedi ki
Seninle tanıştığım için şanslıyım
Ne düşündüğünü umursamıyorum
Benim hakkımda olmadıkça

It is now my duty to completely drain you
A travel through a tube and end up in your infection

İltihabını tamamıyla süzmek şimdi benim görevim
Bir tüpte yolculuk yaranda sona erecek

Chew your meat for you, pass it back and forth
In a passionate kiss, from my mouth to yours
Sloopy lips to lips
You're my vitamins
Becaus I like you

Etini senin için çiğneyeceğim, tepineceğim
Ateşli bir öpücükle, benim ağzımdan seninkine
Balçık dudak dudağa
Sen benim vitaminlerimsin
Çünkü senden hoşlanıyorum.

SOMETHING IN THE WAY

Underneath the bridge,
the tarp has spring a leak.
And the animals I've trapped
have all become my pets.
And I'm living off of grass
and the drippings from the ceiling.
But it's okay to eat fish,
'cause they haven't any feeling.

Something in the way. Mm
Something in the way. Yeah.
Something in the way. Mm
Something in the way. Yeah.
Something in the way. Mm
Something in the way. Yeah.

Underneath the bridge,
the tarp has spring a leak.
And the animals I've trapped
have all become my pets.
And I'm living off of grass
and the drippings from the ceiling.
But it's okay to eat fish,
'cause they haven't any feeling.

Köprünün altında
muşambam yağmur sızdırıyor
Ve tuzağa düşürdüğüm hayvanları
beslemeye başladım
Ve ben çimenlerin içinde yaşıyorum
tepemdeki damlalarla
Ama balık yiyebiliriz.
çünkü onların hiç duygusu yok

Yolda bir şey. Mmm
Yolda bir şey. Evet
Yolda bir şey. Mmm
Yolda bir şey. Evet
Yolda bir şey. Mmm
Yolda bir şey. Evet

Köprünün altında
muşambam yağmur sızdırıyor
Ve tuzağa düşürdüğüm hayvanları
beslemeye başladım
Ve ben çimenlerin içinde yaşıyorum
tepemdeki damlalarla
Ama balık yiyebiliriz.
çünkü onların hiç duygusu yok

MEDYA CANAVARI KURT COBAIN BU KURT KOCAMADAN MEDYANIN EĞLENCESİ OLDU

pınar üzeltüzenci—2003

Yıldız olmak bütün bu kargaşaya göğüs germek demekti ama Kurt bunun kendi seçimi olmadığını söylüyor ve getirdiği ağır yükün altında eziliyordu.

90'ların ortalarına doğru ilk gençliğini yaşayan X kuşağının gönülsüz lideriydi Kurt Douglas Cobain. Ona bu liderlik statüsünü bahsi geçen kuşak yerine, rock yıldızları onların ve hayatlarıyla uğraşmayı pek seven sayın medya vermişti (adı üstünde X kuşağı; ne istediğini bilmeyen, tanım yapmaktan nefret eden ve isim babası yazar Douglas Coupland'in dediği gibi yapmaktan çok 'yatmayı' tercih eden bir kuşak). Peki Cobain'in böyle bir misyona sahip olduğu düşüncesine nereden vardı ki bu 'medya'? Onun koca bir kuşağı tek başına simgelediğine inanmalarına yol açan şey neydi? Hatta böyle bir şeye gerçekten inandılar mı ki?

Nirvana'nın 1988 tarihli ilk albümü *Bleach*, grubun büyük şirket Geffen'le anlaşmasını sağlayacak derecede gelecek (yani para) vaat eden bir albümdü. Neden? Çünkü popüler müzik, 80'lerin sonlarına damgasını vuran heavy metal ve new wave dalgasının sona ermesi üzerine malzeme sıkıntısı çekiyordu, ve artık müzik adına her yeni hareketlenme, yeni bir patlama ihtimali olarak düşünülerek bahse açılıyordu. Her nasılsa Nirvana bu bahisten şaşkınlık verici bir atakla çıktı. Daha fazla üzerinde konuşulmaya gerek var mı bilinmez ama "Smells Like Teen Spirit" kuşağın marşı oluyor ve yeni (en azından mainstream için 'yeni' ve farklı) bir müzikal yönü işaret ediyordu: Grunge.

Sokakta yaşıyormuş izlenimi veren yırtık pırtık elbiseleri içinde, açlıktan ölecek gibi zayıf ve acınası bir görüntüye sahip olan genç bir çocuğun, canı yanıyormuşçasına bağırarak söylediği ve 'eğlendirin bizi' şeklinde tam kapak manşeti tadında bir nakaratı olan bu şarkıyla Grunge denilen macera, önder koltuğunda Kurt Cobain ile başlatılmıştı.

Ve ne olduğunu anlamadık, gerçekten. Nirvana bir anda müziğin kurtarıcısı, Kurt Cobain de dahi ama mutsuz önder olarak karşımıza dikilmişti. O zamanlar alternatif rock furyasının estiği MTV, günde en az birkaç on kere bu şarkıya yayın akışında yer veriyor, gazete ve dergiler Kurt Cobain hakkında olmadık araştırmalar ve haberleri kapak yapıyorlardı: 'yeni kuşağın sesi, sorunlu bir dahi'!

Fakat Cobain bütün bu olup bitenler hakkında pek konuşmamayı tercih ediyordu; ama o ne kadar susarsa, medya da, tabiri caizse, o kadar coşuyordu. Uyuşturucu bağımlılığından problemli çocukluğuna, başına dert olan migreni ve mide sorunundan, biraz fazla dobra aşkı Courtney Love ile olan beraberliğine kadar Kurt'ün yaşamını an be an medya aracılığıyla izledik.

Fazla konuşmasa da Kurt, medyaya sürekli oynayabilecekleri malzemeler vermeyi bir şekilde başarıyordu. Hiçbir şey bulamasalar, onun ne kadar duygusal bir 'loser' olduğunu haber yapıyorlardı. Ama Kurt, aslında sessiz kalarak pek çok şeye cevap verebiliyordu. En önemlisi şarkı sözleri aracılığıyla. Kurt Cobain 1996 tarihli son Nirvana albümü *In Utero*'daki sansasyonel şarkısı "Rape Me"de, tecavüzle dalga mı geçiyordu gerçekten? Yoksa özel hayatının içine eden medyaya üstü kapalı bir mesaj mı gönderiyordu? Öyle olsa bile medya tabii ki bunu görmezden geldi ve şarkı sözlerini bir X kuşağının sözcüsüne yaraşır şekilde yorumlamayı tercih etti: Kayıp çocuk Cobain için dünyada olup biten hiçbir şeyin önemi yoktu, tecavüz bile onun için ancak bir şarkının tepki çekecek nakaratında kullanılabilir bir kavramdı, o kadar.

Kurt'ün intiharı bile bu kötü kalpli medya için gerçekten sansasyonel bir haber olarak tarihte yerini aldı. Ölümünün hemen ardından Kurt sadece kendini düşünen bencil(!) bir piç olarak suçlandı. Tam 27 yaşındayken tıpkı kendisinden önceki rock yıldızları Jim Morrison, Janis Joplin ve Jimi Hendrix gibi hatırlanmak isteyeceği bir anda yaşamına son verirken sevgili Cobain, haliyle onsuz gazetelerin ne yazacağını, MTV'nin ne yayınlayacağını düşünmemişti. Ne kadar bencil bir davranış...Yıldız olmak bütün bu kargaşaya göğüs germek demekti ama Kurt bunun kendi seçimi olmadığını söylüyor ve getirdiği ağır yükün altında eziliyordu.

Cobain'in intiharından sonra medya onu aslında içinde bir yerlerde tutuşan rock yıldızı

olarak kalma isteğinden dolayı hayatına son verdiğiyle suçlayacak kadar ileri gitti. Medyaya göre Cobain, sürekli sıkıldığını söylediği bu yıldızlık statüsünü kaybetmeye dayanamayacağı için; kaybetmek üzere olduğunu anlayınca henüz her şey sona ermeden 'akılda kalıcı' bir şey yapmıştı. İnsan şöhreti kendisinden fazla sevebilir mi ki?

Medyanın Kurt Cobain'in hayatını mahvettiği, onu kullanıp bitirerek çöpe attığı doğru mu? Yoksa aslında medyayla oynayan Kurt'ün kedisi miydi? Hatta bu oyunun karşılıklı hamlelerden oluşan sonuçsuz bir maç olduğunu da düşünmek mümkün. Peki kazanan taraf kim? Medyanın elini verenin kolunu kaptırdığı, modern çağın en gerekli ve en tehlikeli kavramı olduğu doğru; bu insafsız makine, tam da simgelediği sistem gibi tüketmek üzerine kurulu. Yapay kahramanlar ve videonun ölümsüzlüğüne olan inançtan ibaret bir kültür bu. Bu yüzden ona meydan okumaya gelmiyor, silahınız geri tepebiliyor.

HEART SHAPED BOX

She eyes me like a pisces when I am weak
I've been locked inside your heart-shaped box for week
I was drawn into your magnet tar pit trap
I wish I could eat your cancer when you turn back

Hey
Wait
I've got a new complaint
Forever in debt to your priceless advice

Hate
Height
I've got a new complaint
Forever in debt to your priceless advice
your advice
your advice

Meat-eating orchids forgive no one just yet
Cut myself on angel's hair and baby's breath
Broken hymen of your highness I'm left black
Throw down your umbilical noose so I can climb right back

Hey
Wait
I've got a new complaint
Forever in debt to your priceless advice

Hate
Height
I've got a new complaint
Forever in debt to your priceless advice
your advice
your advice

Zayıf olduğumda beni bir balık gibi süzüyor
Senin kalp şekilli kutunun içindeyim bir haftadır
Batak katran çukuru tuzağında boğulmuştum
Karardığında kanserini yiyebilseydim keşke

Hey
Bekle
yeni bir şikayetim var
Para etmez öğüdüne sonsuza dek borçlu

Nefret
Doruk
Yeni bir şikayetim var
Para etmez öğüdüne sonsuza dek borçlu
öğüdüne
öğüdüne

Et-obur orkidler şimdilik kimseyi affetmedi
Kendimi meleğin saçında ve bebeğin soluğunda kestim
Yüksekliğinin neden olduğu kötü evlilik, geride ben kaldım
Göbek bağını at yere ki tekrar tırmanabileyim

Hey
Bekle
Yeni bir şikayetim var
Para etmez öğüdüne sonsuza dek borçlu

Nefret
Doruk
Yeni bir şikayetim var
Para etmez öğüdüne sonsuza dek borçlu
öğüdüne
öğüdüne

Hey
Wait
I've got a new complaint
Forever in debt to your priceless advice

She eyes me like a pisces when I am weak
I've been locked inside your heart-shaped box for week
I was drawn into your magnet tar pit trap
I wish I could eat your cancer when you turn back

Hey
Wait
I've got a new complaint
Forever in debt to your priceless advice

Hate
Height
I've got a new complaint
Forever in debt to your priceless advice
your advice
your advice

Hey
Wait
I've got a new complaint
Forever in debt to your priceless advice

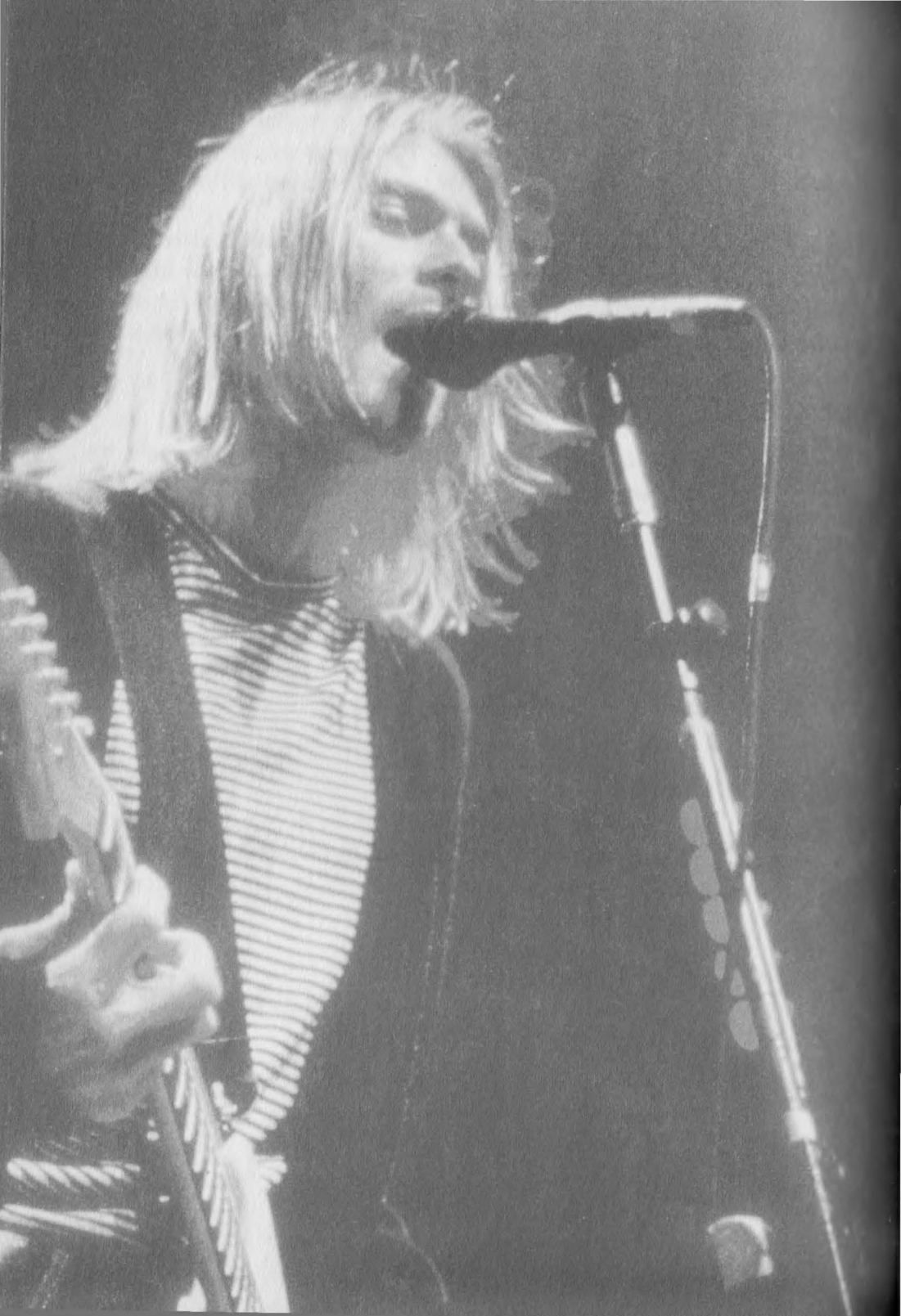
Hey
Bekle
Yeni bir şikayetim var
Para etmez öğüdüne sonsuza dek borçlu

Zayıf olduğunda beni bir balık gibi süzüyor
Senin kalp şekilli kutunun içindeyim bir haftadır
Batak katran çukuru tuzağında boğulmuştum
Karardığında kanserini yiyebilseydim keşke

Hey
Bekle
Yeni bir şikayetim var
Para etmez öğüdüne sonsuza dek borçlu

Nefret
Doruk
Yeni bir şikayetim var
Para etmez öğüdüne sonsuza dek borçlu
öğüdüne
öğüdüne

Hey
Bekle
Yeni bir şikayetim var
Para etmez öğüdüne sonsuza dek borçlu

BODA TUTUKLANMALI

sarp bengü—2003

Bilgelik Sokrates dahil bir çok önderi ölüme mahkûm etmiştir.
Ama Cobain'in tutkusunun azalıyor olmasını mutlaka Boda çıkarmıştır.
Her ne kadar uyuşturucuyu sürekli kullanmıyor,
eğlence amaçlı takılıyor olsa da Roma konserinde önceden başlayan
nezlesi bağımlı bir vücudun işaretçisiydi.

Evet. Ölümünün ardından bunca yıl geçmesine karşın Kurt Cobain'i; duygusal, muhteşem, hepimizin yüreğini titreten o ezgileri yaratan müthiş adamı öldüren Boda denilen katil tutuklanmalı. Şu gerçeği herkes bilsin ki Kurt'ü öldüren Boda'ydı!

Boda'nın Kurt'ü öldürdüğünü bugüne dek kimse bilmiyordu, artık herkes bilsin. Çocukluğunda yemek masasında Kurt'le sütünü paylaşan Boda, kendi ismini koyan Kurt'ün hayali oyun arkadaşıydı. Ve cinayetin ardından hâlâ tutuklanmadı. Üç amcası da intihar eden Cobain'in dünyayı karşı çektiği silahlarla oynaması ne tatlı bir çocuksuluktur. Hangi çocuk dünyayı manüpile etmekte kolaylık sağlayan, dünyaya karşı şiddeti azaltan silahlardan uzak kalır? Silah şiddettir ama şiddeti yaratan silah değil dünyadaki yaşama biçimi ve tarzıdır.

Boda bunu biliyordu. Boda tam da Kurt'ün annesi ve babası ayrıldığında bu gerçeğin tamamen farkındaydı. Arkadaşının siperlerin en önüne karşı tarafın kalkanlarını şaşırtmak için yerleştirilen Romalı okçular gibi, İsa ve Jimi Hendrix gibi solak olduğunu biliyordu. Chuck dayı gitarını Kurt'a hediye ettiğinde ona her yemek saatinde olduğu gibi büyük olasılıkla bir gitarist olarak solak silahşörlerin en iyi olacağını da fısıldamıştı.

Boda, Aberdeen denilen küçük kasabada İslam ülkelerinde pek bilinmeyen bir gerçe-

ği Kurt'e söylemişti. Kadın nasıl sevgi adına Meryem Ana'dan kuvvet alıp görünmeyen babaları olan çocukları doğurmaktan çekinmiyorsa ve utanmıyorsa İsa'nın bile bile ölüme gitmesinin ne denli erkekçe olduğunu anlatmıştı. O zamanlar Cobain "Smiles Like Teen Spirite" şarkısındaki denli yeşil elma gülücükleriyle onunla sofrada konuşuyordu. Kurt annesiyle babasının ayrılığından utanıyordu, bu yüzden Boda ortaya çıktı. Boda erkekti, çift ruhlu denilen balık burcu gibi birlikte yaşıyorlardı. Başarıya doymayan kendinden daha iyi birini sevmeyen ihtiraslı biriydi Boda. Kurt'le eşcinsel bir ilişki içindeydi. Dünyada birçok boşanmış insan varken üstelik yalnız çocuk büyütmek doğalken, her yemekte Kurt'ün annesinin kızdığını bile bile onunla konuşuyordu. Annesi Kurt'ün davranışlarından panikledi, çocuğunu doktara götürdü. Böylece Kurt Ritalin kullanmaya başladı. Hani şimdi Batı'da kullanılmayan, ama Türkiye'de leblebi gibi dağıtılan Amfetamin türü ilacı. Boda tezgâhını hazırlamıştı. Çocuklarda uyarıcıların uyuşturucu etki yaptığını biliyordu. Ve sonra Cobain kendi gençlik çağına geldiğinde heveslenmek ve tazelenmek için çocukluğundaki gibi uyuşturucuya gereksinim duyduğunu söyleyecekti. Ama 'kader' onu kendi gibi bir başka Ritalin çocuğu kızla evlendirdi. Boda o zaman çıldırmıştı. Cobain o kız çıkana kadar hep eşcinsel yaşayacağını sanmıştı. Ama Courtney Love ortaya çıkmıştı. Kuvvetli, güçlü, erkek gibi sarmalayıcı bir kadın. Ve Boda kudurdu. Kurt'e bir kız çocuğu veren Love ile bitmeyen kavgaları başladı.

Oysa Kurt işine düşkün, dürüst bir insandı. Kendini izleyenleri büyülediği gibi onlara bir gün yetersiz kalıyor olmak endişe yaratıyordu. Bu endişeyi Boda hep pompalıyordu. Ölüm ve sıkıntı şarkılarını sözlerinden çıkarmıyordu. "I hate me I want die" (Kendimden nefret ediyorum, ölmek istiyorum) diyordu. Baştan beri yok edilmesi gerekenden sözediyordu. Ve hatta "Milk it"de *"Oyuncak biftek, deneme eti / bak parlak taraftaki intihar / Kayıp zihniyet senin tarafındayım."* diyordu.

Bilgelik Sokrates dahil bir çok önderi ölüme mahkum etmiştir. Ama Cobain'in tutkusunun azalıyor olmasını mutlaka Boda çıkarmıştır. Her ne kadar uyuşturucuyu sürekli kullanmıyor, eğlence amaçlı takılıyor olsa da Roma konserinde önceden başlayan nezlesi bağımlı bir vücudun işaretçisiydi. Ve aynen Türkiye'deki gibi çözüm sokaklarda "Roş" dediğimiz Rohipnol ile bulunmaya çalışılmış, akşam çok doğal olarak karısıyla arasında kavga çıkmıştır. Karısı bu olaydan çok suçlansa da bir eroinmanın hiç anlayamacağı şey neden parası olan bir adamın malını konsere getirmeyeceğidir. Bu iki yanlı bir kılıçtır. Hani balık burcu denilen çift yön; bir yanı Zeus bir yanı Poseidon olan. Büyük olasılık Boda o konserde de ortalığı karıştırıp malı evde bırakan kişiydi.

Yıllar içinde uyuşturucu insanın sinirlerini yıpratır. Herkese, tüm iş arkadaşlanna karşı sinirli hale getirir. Ve içe dönüş ölüme götürür. 90'lı yılların genç ölümlerinde hep aynı tablo vardır. Ama Boda'yı suçlu kılan önemli bir delil vardır ki bu silah kullanımıdır. Uyuşturucu kullanan çoğunluğun silah merakının olması silah ve uyuşturucunun aynı kanal hattı üzerinde bulunması, ikisinin dünyayı manüpile etmedeki ortaklığını gösterir. Cobain, Boda'nın niyetlerini Love ile bir gece şarkı söylerken de dile getirmiştir. Love eşini kocam Yoko diyerek sahneye almış ve "son gece nerede uyuyacaksın"ı çalmışlardı. Aslında tüm şarkı sözlerinde Boda'nın kızgınlığı vardır.

Evet suçlu ve katil Boda'ydı. Kurt'ü öldürdü. Tüm eroin kullananlar bilir ki, over doz denilen aşırı doz ölümü aslında altın doz denilen intihar ölümüdür. Ve hiçbir eroinman eroin varken başka yolu seçmez. Silahları seven Boda çocukluk arkadaşını silahla öldürdü. Çünkü Kurt'ü kimseyle paylaşmaya dayanamıyordu. Boda artık tutuklanmalı serbest dolaşmamalıdır.

FRANCES FARMER WILL HAVE HER REVENGE ON SEATTLE

It's so relieving to know that you're leaving
as soon as you get paid
It's so relaxing to hear that you're asking
wherever you get your way
It's so soothing to know that
you'll sue me
This is starting to sound the same
I miss the comfort in being sad
I miss the comfort in being sad
I miss the comfort in being sad

Bilmek o kadar ferahlatıcı ki
ödemen yapılır yapılmaz gideceğini
Sormak o kadar rahatlatıcı ki
yolunu nerde bulacağını
Öyle hafifletici ki bilmek
beni dava edeceğini
Bu iş de diğerlerine benzemeye başladı
Mutsuzluktaki rahatlığı özlüyorum
Mutsuzluktaki rahatlığı özlüyorum
Mutsuzluktaki rahatlığı özlüyorum

In her false witness we hope you're still with us
to see if they float or drown
Our favorite patient, a display of patience
disease-covered Puget - Sound
She'll come back as fire, to burn all the liars
and leave a blanket of ash on the ground
I miss the comfort in being sad
I miss the comfort in being sad
I miss the comfort in being sad

Onun yalancı şahitliğinde, umarız hâlâ bizimlesindir,
Yüzüyorlar mı, boğuldular mı görmek için
Gözde hastamız bir sabır örneği
hastalıkla kaplanmış Puget-Sound*
Ateş olarak geri dönecek, bütün yalancıları yakmak
ve yerde küllerden bir örtü bırakmak için
Mutsuzluktaki rahatlığı özlüyorum
Mutsuzluktaki rahatlığı özlüyorum
Mutsuzluktaki rahatlığı özlüyorum

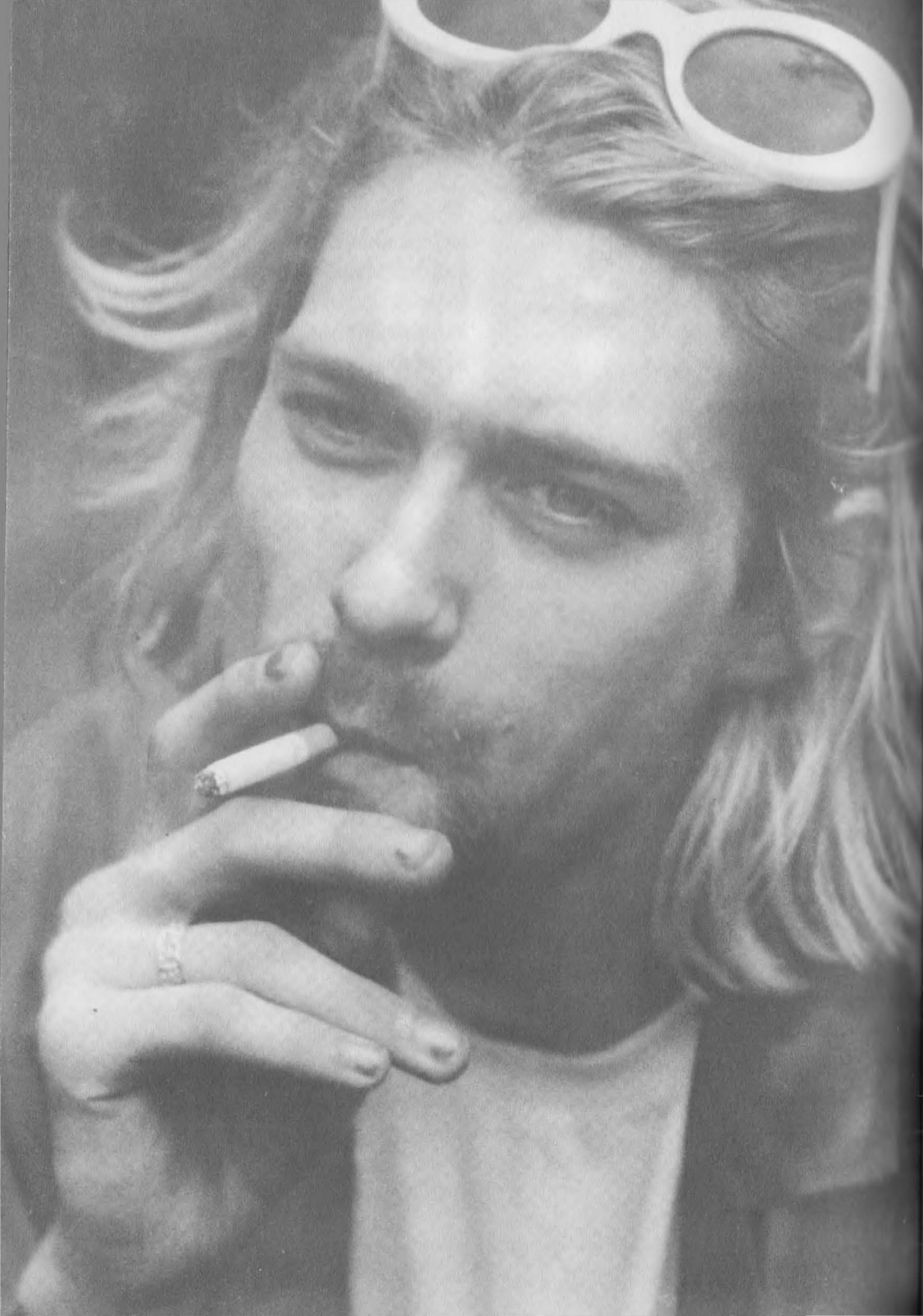
It's so relieving to know that you're leaving
as soon as you get paid
It's so relaxing to hear that you're asking
wherever you get your way
It's so soothing to know that
you'll sue me
This is starting to sound the same
I miss the comfort in being sad
I miss the comfort in being sad
I miss the comfort in being sad

Bilmek o kadar ferahlatıcı ki
ödemen yapılır yapılmaz gideceğini
Sormak o kadar rahatlatıcı ki
yolunu nerde bulacağını
Öyle hafifletici ki bilmek
beni dava edeceğini
Bu iş de diğerlerine benzemeye başladı
Mutsuzluktaki rahatlığı özlüyorum
Mutsuzluktaki rahatlığı özlüyorum
Mutsuzluktaki rahatlığı özlüyorum

**Seattle'a kadar uzanan Washington'un kuzey batısında Pasifik Okyanusuna bakan bir körfez*

It's so relieving to know that you're leaving
as soon as you get paid
It's so relaxing to hear that you're asking
wherever you get your way
It's so soothing to know that
you'll sue me
This is starting to sound the same
I miss the comfort in being sad
I miss the comfort in being sad
I miss the comfort in being sad

Bilmek o kadar ferahlatıcı ki
ödemen yapılır yapılmaz gideceğini
Sormak o kadar rahatlatıcı ki
yolunu nerde bulacağını
Öyle hafifletici ki bilmek
beni dava edeceğini
Bu iş de diğerlerine benzemeye başladı
Mutsuzluktaki rahatlığı özlüyorum
Mutsuzluktaki rahatlığı özlüyorum
Mutsuzluktaki rahatlığı özlüyorum

BALIK BURCUNDA İNTİHAR EĞİLİMİ

donna gaines—1994

... Cobain hastalıklı bir tabiatla doğmuş olabilir.
Bu dünyada yaşamak için fazlası ile duygusal olmasına neden olan
kimyasal bir dengesizliğe sahip olabilir.
Gerçek bir aşk, güzel bir kız çocuğu, parlak bir grup,
aile hayatı bile onun ruhundaki deliği kapatamamıştır.
27 yaşında Cobain, yaşıyor olmaktan yorgundur.

Amerika'daki hayat, genç insanları öldürebilecek kadar zor. Kurt Cobain, kötü ve zor hayatın içine sıkışmış birçok genç için Büyük Beyaz Umut idi. 1980'lerin Amerika'sında, sıradan bir genç olarak büyüdü, kuşağının diğer üyeleri kadar hüzünlü bir sosyal tarihe ortak oldu. Sadece gençliğin çorak hayatı ile ilgilenmedi, bir lümpen-proleter olarak, en yüksek seviyeye kadar da çıktı. Cobain'in zaferi, gençlere umut verdi; 'Kendin olabilirsin, insan ol ve yıkılma!' inancını aşıladı. Sonunda, toplumdan atılmış, serseri çocuklar açısından, adaletin yerine geleceği ve gerçeklerin açığa çıkacağının kanıtı oldu. Nirvana'da Cobain, bir çocuğun özel cehennemini, tüm kuşağın ortak feryadına taşıdı. Ondan intihar kararı hiç beklenmedi.

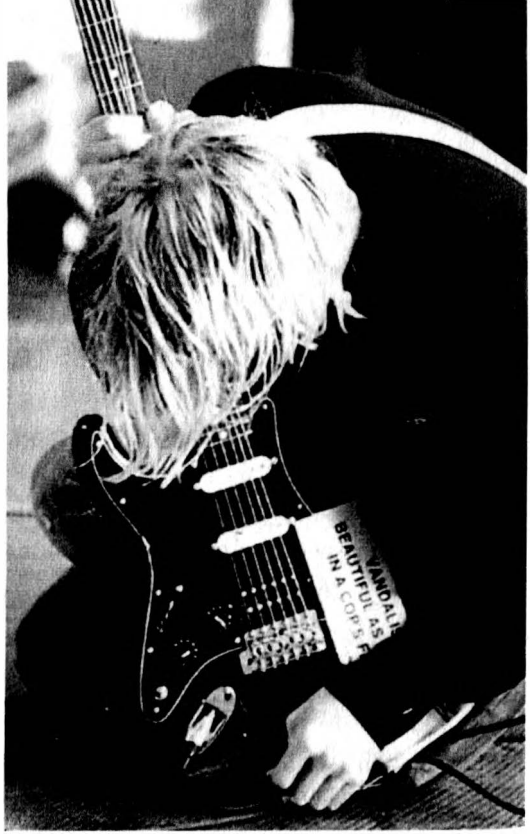
1987'de, yakın arkadaş dört gencin toplu intiharını soruşturdum. Amerika'nın birçok yeri gibi New Jersey'deki Bergenfield de ekonomik sıkıntılar içinde, sınırlı imkânlar sunabilen bir yerdi ve çocuklar için oyun oynamak hayaldi. Cobain gibi, o iki erkek ve iki kız da serseri ve toplum dışı damgası yemişti. Üçünün aileleri boşanma ile dağılmıştı; sevdiklerini bir anda ve trajik bir şekilde yitirmişlerdi. Evdeki durum fazlası ile pürüzlü ve kavgalı bir hal aldığında, çocuklar arkadaşları ile kalıyorlardı. Hepsi çeşitli kereler tedavi ve ye-

niden temizlenme girişimlerinde bulunmuş ama başanlı olamamışlardı. Çocuklardan üçü liseden atılmıştı ve geleceği olmayan işlerde çalışmışlardı. Arkadaşlan ile iyice kenetlendiler ve rock'n'roll için yaşar oldular. Ortak intihar notlannda dört çocuk, kendilerini sevgisiz hissettiklerini söylüyorlardı. Cobain gibi onlar da kabul edecek herhangi birine sevgilerini teklif ediyorlardı.

Kızlann da birçok kez intihar girişiminde bulunmasına rağmen temelde bu, şehirli olmayan beyaz erkeklerin bulaşıcı bir hastalığı. Gençlik intihan gerçekte 60'lardan önce var olmayan bir kavramdı, fakat 1950 ile 1980 arasında adeta patladı ve hemen hemen üç katına çıktı. Amerika 80'lerde daha az intihar yaşarken, 30 yaş altı insanlar intihara yönelmeye başladı ağırlıklı olarak. En sık intihar girişiminde bulunanlar hâlâ delikanlılar olsa da (tahmini olarak yılda 400.000) intihann asıl ağırlık kazandığı kesim 20'sine girenlere doğru kaymaya başladı. Bergenfield intihar olayının gerçekleştiği sırada intihar, genç insanlann ölüm nedenleri arasında kazalardan sonra ikinci sırada yer alıyordu. Bu da genç ölümlerinin %12'si idi. 90'larda intihar, cinayetle yer değiştirdi. Bugün intihar, genç insanlann yok olma nedenleri arasında üçüncü sırada.

80'lerde genç insanlar, benzersiz bir sosyal şiddet ve aşağılanma tecrübesini yaşadılar. Ebeveynler, eğitimciler, polisler ve psikiyatristler tarafından derinden yaralandılar, yaşamlannı sürdürmek için gerekli olandan çok daha düşük ücretlere sahip anlamsız işlere mahkum edildiler, dağılan geleneklerle zihinleri karıştı ve yollarını kaybettiler; birçok çocuk yararsızlık ve ümitsizlik çemberinde hapsolmuş hissetti kendini. Yetişkinler herkesi aynı şekilde etkileyen hatalar yaptılar. Bütün bir nesli, geçimlerini kendileri sağlayabilsinler diye ya da onlan korumak veya bağımsız yaşama hazırlamak adına başlarından attılar. Genç insanlar, kayıtsızlık belirtileri göstermeye başladıklannda; intihann, cinayetin, fiziksel suçlann, okul başansızlıklannın, cüretkarlığın ve genel sefaletin artan yüzdesi ile yansıttılar bunu. Yetişkinler ise onları duygusuz, ilgisiz, kara cahil ve ahlaktan yoksun olarak tarif edip kınadılar.

Medya bile "gençlik vahşetinden" ticari olarak faydalanmaktan kendini alamadı. Fakat biz, çocuklara neler olup bittiğini nadiren de olsa sorma zahmetine de girmedik. Çocuklar konuşma fırsatı yakaladıklannda, kelimelerle anlatılamayacak kadar korkunç olan şiddet ve tedhiş gerçekte olduğundan daha önemsiz gösteriliyordu. Buna AIDS'in ürpertici yayılışı, global ısınma (sera etkisi), işsizlik, evsizlik ve korkunç çevre kirliliği oluşumu da eklenmişti; on yıldan fazla bir süredir vahşetle savaşmak –yalanlan açığa çıkarmak, saçmalıklara karşı çıkmak– Becerilmiş Kuşağın en önemli meselesi olarak gündemdeki yerini korudu.

Hayatlanmızın en kötü yıllan boyunca, çocuklann müziği (hardcore, thrash metal ve hip-hop) Reagan Amerika'sı çağının vahşi gerçeğinin ifadesi haline geldi. Yetişkinlerin farkına varmalanndan çok önce, underground gençliğin sayesinde, çocuklar vahşi sosyal gerçekleri keşfedecek fırsatlar yarattılar ve bunlarla mücadeleye giriştiler. Müzik alanında Slayer, N.W.A., Henry Rollins, Axl, Rose, Suzanne Vega, Courtney Love ve Morrissey gibi farklı sanatçılar sefil, gurursuz, utanç dolu yaşamlardan kurtulma çabası verdiler. Günümüzde genç insanlar yabancılaşmayı, derin zararlan ve öfkeyi yaşamın normal durumu olarak kabul ettiler. Kurt Cobain, vahşilik gündemini, marjinalden ana oluşumlann içine taşıdı, yaylım ateşi gibi, onu kitle kültürünün içine yaydı.

Bazı çocuklar lise hayatını önemsemez. Denemeden bırakırlar. Diğerleri peşini bırakmaz, çabalar ne olacağını görmek için. İçine kapanan ve sıkılan Cobain hastalıklı bir tabiatla doğmuş olabilir. Bu dünyada yaşamak için fazlası ile duygusal olmasına neden olan kimyasal bir dengesizliğe sahip olabilir. Gerçek bir aşk, güzel bir kız çocuğu, parlak bir grup, aile hayatı bile onun ruhundaki deliği kapatamamıştır. 27 yaşında Cobain, yaşıyor olmaktan yorgundur.

Belki, Cobain'in öfkesi (dargınlığı) ve ahlaki bozukluğu (küskünlüğü) onu ilk, kayıp yıllannda hayatta tutan neden olmuştu. Ölen bir kasabadaki bozulan bir aile ortamında büyüyen çoğu çocuk gibi, onun da beklentileri çok küçüktü. Fakat intihar eğilimli hayalgücünün çarpıcı ve gösterişli bir üslubu vardı. Rock'n'roll kalbini taşıyan herkes gibi o da genç ölüp, ateşlerin içine gideceğini düşünüyordu. Zor ve hızlı yaşadı, okulu bıraktı, müziğine, arkadaşlanna, eğlence kabilinden kimyasallanna odaklandı. Eğer kendini öldürmeseydi gerçekleştirebileceği planlan vardı. Resimle, demo kaydetmeyle ve yazıyla uğraşıyordu.

Beyaz ağırlıklı, yoksul ve geleceği olmayan kasabalarda yaşayan çocukların çoğu, genç ölecekleri duygusuyla büyürler. Bazı arkadaşlanm, Cobain'in yaşına dikkat ettikleri-

ni söylemişlerdi. Rocker ölümünün çekinilen yaşı; Jimi, Janis ve Jim aşağı yukarı aynı yaşta ölmüşlerdi. Ancak genelde 27 yaşındakiler için hayat o kadar görkemli değli. Kiralar, sağlık sigorta primleri ve araba taksitleri ile mücadele ediyorlar. Fakat rüyaları hiç ölmüyor. Hâlâ müzik yapıyorlar, planlar kuruyorlar ve çok çalışıyorlar. Gruplar prova yapıyor, âşıklar evlenip çocuk sahibi olmanın ve iyi bir yerde yaşamanın hayallerini kuruyorlar. Huzur ve sükunet içinde çalışıyorlar. Basit ve dürüst bir hayat kurmaya, nezih yaşamaya uğraşıyorlar. Arkadaşlar kenetleniyor, birbirlerine yardım ediyor ve yavaş yavaş, ileriye doğru hareketlenmeye başlıyorlar.

Kurt Cobain ve Courtney Love sorunları olduğunu biliyorlardı. Sevilmeyen çocuklar olduklarını ve ortak yönleri bulunduğunu anladılar. Birbirlerini sömürüden, hastalıktan, kötü şöhretten korumaya ve kurtarmaya çalıştılar. Kızları Frances Bean için daha iyi bir duygusal yaşam istediklerini söylüyorlardı; onun sevildiğini hissetmesini istiyorlardı. Love'ın doğum odasında çocuğuna hayat verirken, eroinden arınmaya çalışan Cobain'i yatıştırmak için, onun elini nasıl tuttuğunu okuduğumu anımsıyorum. Bütün isteğinin, Cobain'i mutlu etmek olduğunu söylemişti bir keresinde. Aynı hafta içinde, bütün rocker rüyaları gerçek oldu ve Bayan Cobain, kocasının ihtiyaçları ile tekrar ilgilenmeye başladı. Onun ölümünden sonra, ona yardım etmek için daha fazla ne yapması gerektiğini bilmediğini söyledi. Hiçbir şey işe yaramamıştı: ne gerçek aşk, ne güçlü sevgi, ne Frances Bean, ne rehabilitasyon, ne tedavi, ne de dualar. Love, Cobain'in intiharını engelleyecek hiçbir şey yapamadı. Hiç kimse, bir diğeri için hayatı destekleyecek bir sistem kuramaz. Bazı kişiler ise, Love'ı Cobain'i yıpratmakla suçluyorlardı. Diğerleri medyayı, karı kocayı çarmıha germekle ya da devleti (çocuk yardım kurumlarını örneğin) onları ehliyetsiz ebeveynler olarak etiketlemekle ve kızlarını kaybedeceklerine ilişkin gereksiz sıkıntılara sokmakla suçladılar. Muazzam şöhretlerinin sarsıcı bir bunalımı, iş durumlarının, grubun baskısı var mıydı? Ya uyuşturucular, kronik ağrıların acısı? Cobain, hünerli ve sorunlu bir ruh muydu ki böylesine derin bir hüznün içindeydi ve onu mutlu edecek hiçbir şey yoktu? Hayatın içinde seyahat eden bizler, daima değersizlik, umutsuzluk ve çaresizlik duygusuna kapılma riski içinde değil miyiz?

Genç Amerikalıların kendilerine duydukları saygıyı yitirmeleri hakkında sonsuz sayıda toplumsal tartışma işittik; bütün bu kendilerine yönelik yıkıcı tavırların kökenlerini bulmayı umduk. Fiili zararlar görmüş ve ihmal edilmiş çocukların tüm bir kuşağına çöken sosyal düzenin sonuçlarını tedavi etmek için onları psikoterapiye gönderdik. Genç insanlar, her derde deva olarak görülen psikiyatristlere bırakıldılar ve onları keskin bir politik duyarlılık-

la, vahşi peysajın sabitleşmiş bir parçası olarak gördüler. Anarşistin ruhu, sosyal egemenlik için günlük hayata konulan normatif yasaklarla mücadele edecek. Bir ordu dolusu profesyonel kurtarıcının içten çabalarına rağmen, birçok genç insan yalnızca bira içip arkadaşları ile sorunlar hakkında konuşmayı tercih ediyor.

"Ben hâlâ hüsran duygusunun, suçluluğun ve herkes için sahip olduğum başkalarını anlayabilme yetisinin üstesinden gelemiyorum. Hepimizin içinde iyi bir şeyler var ve ben basit olarak şöyle düşünüyorum: insanları çok seviyorum, o kadar çok ki bu beni gerçekten çok üzgün yapıyor... İnsanları çok seviyorum ve çok üzülüyorum." Dul feryatları içinde Love, Seattle Center'da Cobain'in intihar notunu okurken, ona itiraz ediyordu: "Madem herkesi çok seviyordu, kahrolası neden mücadele etmedi?" Kurt Cobain Balık burcuydu; on iki burcun 'dustbin'i (kaçak, serseri, boş şeyleri fazla önemseyen) olarak bilinen burçtandı yani. Bu da onu kolektif duygular için ruhsal bir sünger, çevresindeki her şeyi sezen ve içine çeken biri yapmıştı. İsa örneği ile şekillenen Piscean (Balık) çağının içine girdik; ki o çağ kendini feda etme, teslimiyet ve şehitlik vasıflarını taşıyor. Bilgeliğine rağmen Balıklar, başkalarına zarar vermektense kendilerini tahrip etmeyi tercih ederler, aslında başkalarının günahları için ölümü içtenlikle kabul etmeleri de bu yüzdendir. Balıkların karanlık bir yanı vardır ve bu, kendine acıma, bozgunculuk, alkolizm ve intihar tarafına kaymalarına neden olabilir. Balığın ruhu kolay incinir ve olumsuzlukları zorlukla atlatır. Çoğu Balık aşırılıkların arasında dalgalanırlar. Görünüşte Cobain, İsa'yla bir benzeşime sahipti. Şehitlik kompleksi vardı belki ve kendini bizim insani acılarımızı içine çekecek bir aciz kulumuz olarak görüyordu. Cobain'in 'yıkıcı, tiksindirici katlanışı' onun kanayan kalbi idi. Kurt Cobain bize nasıl yaşanması gerektiğini göstermeye çalıştı. Irkçılar, eşcinseller, kadın düşmanları için dua etti. Fakat o İsa değildi ve bizi koruyup kurtaramadı. Şefkatine rağmen, herhangi birinin günahı için ölecek bir fedakâr değildi. Onun intiharı bir ihanetti; ebeveyn kuşağının asabiyet, şaşkınlık, karışıklık, bozulma ve savsaklama mirasına ilgisiz kalarak birbirine güvenen bir kuşağın üyelerinin arasındaki sözsüz anlaşmayı inkâr etti. Cobain bu anlaşmayı bozdu. Sadece yürüdü.

İsa'dan Cobain'e tam 2000 yıl geçti. Anne yok, baba yok; bizi mutlu çağa doğru yürütecek büyük bir kurtarıcı yok. Kova çağı olduğu gibi ortak bilincimizin içine sızarken, ulusal bir kurtarıcıya ihtiyacımız var; birlikte işe yaramaya, bir diğerini kollamaya ihtiyacımız var. Lanetli Kuşak ise bunu yapıyor. Yıllardır hem de.

Çev: Can Atacan

DUMB

I'm not like them but I can pretend
The sun is gone but I have a light
The day is gone but I'm having fun

Ben onlara benzemem ama taklit edebilirim
Güneş battı ama ışığım var
Gün geçti ama eğleniyorum

I think I'm dumb, or maybe just happy
Think I'm just happy, think I'm just happy

Sanırım ben budalayım, belki de sadece mutlu
Sanırım sadece mutluyum, sanırım sadece mutluyum

My heart is broke but I have some glue
Help me inhale and mend it with you
We'll float around and hang out on clouds
Then we'll come down and have a hangover...
Have a hangover

Kalbim kırık ama biraz yapıştırıcım var
Yardım et nefes almama ve seninle onarmana
Etrafta uçuşacağız ve bulutlarda takılacağız
Sonra aşağı inecek ve akşamdan kalma olacağız...
Akşamdan kalma

Skin the sun fall asleep
Wish away the soul is cheap
Lesson learned wish me luck
Soothe the burn wake me up

Güneşin derisini yüz uyuyakal
Dile ruh ucuz
Ders öğrenildi bana şans dile
Yanığı yumuşat uyandır beni

I'm not like them but I can pretend
The sun is gone but I have a light
The day is gone but I'm having fun

Ben onlara benzemem ama taklit edebilirim
Güneş battı ama ışığım var
Gün geçti ama eğleniyorum

I think I'm dumb or maybe just happy
Think I'm just happy, think I'm just happy
Think I'm just happy

Sanırım ben budalayım belki de sadece mutlu
Sanırım sadece mutluyum, sanırım sadece mutluyum
Sanırım sadece mutluyum

Think I'm just happy, think I'm just happy
Think I'm just happy, think I'm just happy

Sanırım ben budalayım, sanırım ben budalayım
Sanırım ben budalayım, sanırım ben budalayım

VERY APE

I am buried up to my neck
Contradictionary flies
I take pride as the king of illiterature
I'm very ape and very nice

Gırtlağıma kadar gömülüyüm
Çeşitli sinekler
Cehaletin kralı olarak onurlandırılıyorum
Çok almak ve çok hoşum

If you ever need anything please don't hesitate
To ask someone else first
I'm too busy acting like I'm not naive
I've seen it all, I was here first

Eğer bir şeye ihtiyacın olursa lütfen çekinme
Önce birine sormaya
Saf değilmişim gibi davranmakla meşgulüm
Hepsini gördüm ilk bendim burda

Out of the ground
Into the sky
Out of the sky
Into the dirt

Topraktan
Gökyüzüne
Gökyüzünden
Pisliğe

If you ever need anything please don't hesitate
To ask someone else first
I'm too busy acting like I'm not naive
I've seen it all, I was here first

Eğer bir şeye ihtiyacın olursa çekinme
Önce birine sormaya
Saf değilmişim gibi davranmakla meşgulüm
Hepsini gördüm ilk bendim burda

Out of the ground
Into the sky
Out of the sky
Into the dirt

Topraktan
Gökyüzüne
Gökyüzünden
Pisliğe

Out of the ground
Into the sky
Out of the sky
Into the dirt

Topraktan
Gökyüzüne
Gökyüzünden
Pisliğe

MEDYADA TAŞRALI BİR ANTİ-KAHRAMANIN ÖLÜMÜNDEN BAŞKA BİR BOK YOK

ann powers

Yiyip içip, eğlenenler, hayatlarına devam ederken, biz, partideki tedirgin ve yalnız son enayileriz; şiddetli, kızgın iç çatışmaları yaşayan. Bu durum, seslerimizi farklılaştırmanın, sezgimizi geliştirmenin ve güçlü hayallerin ihtiyacıyla ayrıcalıklı hale sokar..

Kurt Cobain'in yaptıklarına ve kendine saygı duyan, ahlaki değerler taşıyan birinin sessiz kalması gerektiği tartışmasına katılmıyorum. Kurt'ün veya bir başkasının gerçeğine araç olmaya, bu gerçeği kurcalamaya hakkım ve iddiam yok. Onun ifade ettiği idealleri paylaşan biri olarak; onu ve beni rahatsız eden hikâyeyi anlatmak gibi bir sorumluluğum olduğunu hissediyorum. Tüm yapabildiğim, hem tamamen yabancı hem de çok yakın bir arkadaş gibi gözüken birinin ölümünün korkunçluğunu ve kederini içine alan bir öykü arayan kişilerle, anlayabildiğim her şeyi paylaşmak. Şu anda bir yabancı evdeyim, sırtımı birçok sınıra dayadım ve geriye dönüp yazıyorum.

Cobain'in milyon dolarlık evinde, kendini tanınmaz hale getiren intiharından bir gün sonra, yas tutan arkadaşları ve yüzlerce üzgün çocuk olayın çok tatsız bir parçasına tanıklık ettiler: Cobain'in öldüğü garajın cam kapılarının ötesinden çekilmiş, intihar manzarasını gösteren bir fotoğraf. Havada gölgeler gibi duran iki dedektif. İnsanı acımasızca büyüleyen bir şey: Yerdeki vücut. Oluşan imge parçalara ayrılmış: Kirli bir jean ve kötü bağlanmış bir Converse'in içine beyaz çorap giymiş bir bacak, açık mavi, ucuz bir tişört içindeki bir kol ve sıkılmış bir yumruk. Bir dedektifin ayağının yanında başka bir fotoğraf gö-

rülüyor; bir ehliyetin anında çekilmiş belge niteliğindeki fotoğrafı. Vücut ve ehliyet, ikisi de çok küçük ve gerçek değilmiş gibi gözüküyorlar, bir şey bilmiyormuş gibi ve yetersizliğin tarifi gibi.

İntihar, özellikle Cobain'inki kadar şiddetli olanı, sessizliğin olası yakanşıdır. Kurt ironiye bir söz verdi ve bu söz en sonunda onu içine aldı. Ölümüyle bile bir şey söylemeye çalışıyordu.

İşte bazı gerçekler: 27 yaşındaki Kurt Cobain, 5 Nisan Salı günü, Lake Washington yakınlanndaki evinde kendini öldürdü. Oynadığı oyunun en tepesinde kendini öldüren ilk rock yıldızıydı. Cesedi, elektrikçi Gary Smith tarafından, öldükten üç gün sonra bulundu. İntihann hemen öncesinde Güney California'daki bir bağımlılık tedavi merkezinden kaçmıştı; sahilden ölüme giden yolu berrak değildi.

Gerçeğin ötesinde gezinen bazı söylentiler: Courtney en sonunda onu bırakmış ve boşanma için başvurmuştu, Cobain kendini bu yüzden öldürdü. Courtney, Kurt'ün ölümünden bir gün önce söylediği gibi Londra'da değil, Los Angeles'ta hatta belki Seattle'daydı. Cobain son gecelerinden en az birini, Courtney ve kendi evlerinde kimliği belirlenemeyen bir arkadaşıyla geçirmişti. Ölümünden en az bir hafta önce grup dağılmıştı. Hiçbir zaman gerçekten aşın dozda eroin almamıştı; Mart'taki kaza olduğu tahmin edilen aşın doz olayı aslında intihar girişimiydi. Cobain kendini, yazarlann gazetecilerin kuşatması yüzünden öldürdü.

Başka gerçekler ve söylentiler var. Ve sonra 'duvar' var. Arkadaşların kederlerinden, hayranlann karmaşıklığından, gazetecilerin baskılanndan ve grubun şirketi Gold Mountain tarafından yaratılan duvar. Bu duvar Kurt'ün başka bir fotoğrafı gibi duruyor, parçalara aynlmış ve tekrar yapıştınlmış, ama el değmemiş ve zarar görmemiş hiçbir yeri kalmamış.

"Kurt Cobain sadece bir insan değildi" diyor Seattle bağımsız plak şirketi C/Z'in sahibi Daniel House; "Değişik insanlar için değişik şeyler ifade eden bir şeye dönüşmüştü. Anladığım kadanyla tüm bunlan basın sona erdirecek ama umanm artık tamamıyla bırakır. Çünkü Kurt tüm bu ilgi ve dikkat yüzünden öldü. Bir yaşamı yoktu, huzuru yoktu. Devamlı kaos içindeydi. Garip ve anormal biri haline gelmişti."

Yüzyılımızda, "ŞÖHRET ÖLDÜRÜR" hemen hemen bir mantra: Cobain'in ismini 'ulusal kahramanlar'a ekle ve "Günahkârlar Kenti" Hollywood'un bir sayfasına imzasını koy. Ama Cobain gibi bir yıldızın, özellikle kendi doğduğu yerde, daha alt bir aleme kayması, donuk ve üretken bir hale gelmesi çok zor; birilerini anlamak yerine hep bir şeyler okundu. Cobain kanşık yıldızlık hayatını, kendini bu dönüşümden çekmeye çalışmakla, sözle-

rini karmakarışık bir şekilde ifade etmekle ve tüm bu olup bitene arkasını dönmekle harcadı.

Ölümü, doğduğu kasabanın, jenerasyonunun ve kendisini korkusuzca sorgulamaya gönülsüz herkesin öyküsünde yankılanacak olan bir inkarlar zincirinin son adımı olarak yorumlanabilir. Sub Pop halkla ilişkiler uzmanı Hill Bernstein, "Bu acılan bir kendi içinizde yaşıyorsunuz bir de MTV'de yüzünüzde. Kurt'ü tanımayan insanlar kendilerini onu biliyormuş gibi hissediyorlar. Onun ölümü süregidecek olan bir olaydır," diyor.

Seattle'ın indie-rock manzarası, izole edilmiş gruplara, yalnız bireylerin toplu beraberlik ve güvene tercih ettikleri bağımsızlık, özgürlük alanlarında, daha küçük boyutlarda tekrarlanıyor. Ama bu dengeli bir var oluş, ister Seattle kadar büyük, ister Cobain'in doğduğu yer olan Aberdeen kadar küçük olsun, aslında her Kuzeybatı topluluğunun özünde var.

"Düşmanınızdan nefret, nefret edin; dostunuzu kurtarın, kurtarın". Bu söz, bir grup benzer fikirde insanın çevresine bir kale inşa etmek anlamına geliyor; problemler, arkadaşlarınızla aranız açıldığında ve düşman olabilecek veya olamayacak yabancılarla iletişime geçtiğinizde başlıyor (ve eğer dünyayla ilgili endişeleriniz varsa, kimin dost, kimin düşman olduğunu söylemek çok güç).

Son on yılda, kısmen rock'ın üstünlüğüne ama daha çok Microsoft ve bilgisayar yazılım şirketlerinin ilerlemesine atfedilen 'Kuzeybatı Büyümesi' bölgedeki dengeleri değiştirdi. Gençler için, çok sayıda espresso durakları ve özel butikleri olan bir 'Mekke' haline geldi. Buna rağmen, henüz, dostlukların yaşadığı kasaba olarak kalplerdeki yerini koruyor. Cobain'in ölümü, Cumartesi sabahı baş haber olan Boeing'in en yeni jeti 777'in açılış töreni haberini temizledi.

Pop'u, parlaklığı, kibarlığı diğer Seattle gruplarında daha kolay ve isteyerek benimseyen Posies grubu üyesi Ken Stringfellow şöyle söylüyor: "Kimse, kimsenin çizgiyi geçip, gerçeklerden kopmasına izin vermiyor. Nirvana'yı ilginç yapan şey, sıradışı olmak için gerçeklerden kopmaya gerek duymamaları."

Buna rağmen, dışardakinden içerdekine doğru, her zaman çok dikkat gerektiren, zor bir oyundur bu. Cobain'in kendisini gübre yığınından çekip çıkaran müzik olduğunu iddia ettiği indie rock; benzer bir sıçramayı gerçekleştirmeye çalışıyor. Indie, aslında hiçbir zaman rock yıldızlarını ortadan kaldırmadı. Sadece onları göz hizasında bir yere yerleştirdi. Genç bir indie hayranı olarak Cobain, kendi hayran olduğu rock gruplarını idolleştirdi ve onları kendi çevresinin temelleri olarak gördü. Tıpkı şimdi onu idolleştiren çocuklar gibi, sanatçı ve seyirci arasındaki uçurumu hiç fark etmedi ve sonunda, çoğu zaman kendi seçkinliğini, hâlâ inkar eden, indie-rock elitlerinden biri haline geldi. Kendilerini o boktan hayatlarından çekip çıkardığını düşünen çocuklarla, kendisi arasındaki uzaklığı, sonradan görüp, bunun huzursuzluğunu duyacak kadar hassastı. Ve bu yüzden kendini daha çok dışlanmış hissetti.

"Kurt'ün artık hiç arkadaşı kalmamıştı". İnsanlar sınırı geçtiklerinde, genellikle en yakın arkadaşlarına bile yabancılaşıyorlar ve bir derece bu uyarı, Cobain'in özel rahatsızlığı dışında, bir şey ifade etmiyor. Ama, her sanatsal harekete kişilik kazandıran daha geniş bir yankılanmaya geçiş ve bunun verdiği rahatsızlık aslında onu gerçek bir indie rockçı yapıyor.

Seattle müzik çevresi, geçen beş yıl içinde birçok kez ölümle parçalandı: 1990'da Mother Love Bone'un solisti Andrew Wood aşırı dozda eroinden öldü. 1991'de şair ve eski gediklilerden Jesse Bernstein kendini vurdu. 7 Year Bitch'in Stefanie Sargent'i 1992'de aşırı dozdan öldü. 1993 Haziran'ında, Gits'in solisti Mia Zapata, Capitol Hill sokaklarından birinde boğulmuş olarak bulundu. Wood, Sergeint ve Zapata, Cobain'le aynı yaşta veya daha gençtiler ve onlar insanları yaşamlarından alıkoyan yıldızlık derecesine henüz ulaşamadıklarından, ölümleri, bölge sanatçıları arasında çok daha fazla ve doğrudan doğruya hissedildi.

"KURT COBAIN'İN ALLAH BELASINI VERSİN, BEN İŞ BULAMIYORUM."

Haberin duyulduğu gece, Gregory Askow, Capitol Hill'in en ilgi çeken gece-yarısı kafein istasyonu Cafe Paradiso'nun duvarlarının dibine yığıldı. 20 yaşındaki bu insan, New Jersey'den buraya, bir yıl veya daha önce geldi ama kafasındaki bohem ütopyayla birlikte. "Eugen'e gidiyorum. Sadece, herkesin birbiriyle yarışmadığı, hoşgörülü bir kasaba bulmaya."

Cobain'in dünyadan ayrılışından etkilenmeyen tek çocuğun Askew olması zor bir ihtimal; her jenerasyon gibi, bu genç fanlar da kendi garip stillerini yarattılar. Elbiselerini giyiyorlar, yeni yetme gruplarla çalışıyorlar, bar ve cafelere çok sık gidip, buralarda sabahlıyorlar. Bu canından bezmiş, ilgisiz tavır Courtney ve Kurt gibi suretlerde kişileşince, çocuklar hâlâ dönüp bakıyorlar ama bakışlarındaki sessizliği ve güvensizliği koruyarak.

Seattle'da 20 yaşın altındaki bu gençler üretimden hizmete, barlarda ve müzik marketlerde çalışarak para akışını devam ettirerek dolayısıyla, ekonominin hareketliliğini sağlayan asıl oyuncular. Ama Askew gibi, bazı çocukların cesareti hâlâ kırık. Ekonomik durgunluk, Seattle'ı, ülkenin geri kalanından biraz daha sonra etkiledi. 16 yaşındaki Nothan Hatch, Cobain'deki gibi kasvetli bir hayattan, 'garip-kaçık bile olsa' birkaç insan bulmak için kaçtı. Şimdi temizlikçi, odacı veya kapıcı olarak çalışabileceği bir yer arıyor ve diyor ki: "Umutluyum ama şu anda oldukça sarhoşum."

Seattle'ın bar çocukları, kendi bunalımlarıyla uğraşırken, Cobain'i kahraman yapmakla ilgileniyor gözüküyorlar. Belki de, Nils Bernstein'e göre, onlar şimdiden, toplum dışına itilen herhangi birinin ateşlenmiş rock'n'roll tutkusundaki gizin ötesine geçtiler. "Otobüste, kayıt işlerini, dolar miktarlarnını tartışan yedi yaşında çocuklar gördüm" diyor Bernstein; "Endüstri hakkında, bilmeleri gerekenden çok, çok daha fazla şey biliyorlar."

Bu çocukları harekete geçiren ruhun Kurt Cobain'le hiçbir ilgisi yok. Kısaca, bu onların ruhuydu, güvenebileceklerini hissettikleri tek şey.

Yakalayamadığı bir dünyaya bıraktığı acı dolu, son sevgi mektubunda Cobain, Neil Young'ın şu sözlerini aktarır: "Ateşe vermek, kaçmaktan daha iyidir." Love, notu yüksek sesle okurken, "Bunların hepsi saçmalık" diyor mahvolmuş kocasına.

Birkaç yıl önce, bir arkadaşım aşın doz eroinden öldü. Aslında dünyayı terk etmeden, çok daha önce gitmişti.

Rolling Stone dergisi

MILK IT

I am my own parasite
I don't need a host to live
We feed off of each other
We can share our endorphins

Doll steak, test meat
Look on the bright side is suicide
Lost eyesight I'm on your side
Angel left wing, right wing, broken wing
Lack of iron and / or sleeping

I own my own pet virus
I get to pet and name her
Her milk is my shit
My shit it is her milk

Doll steak, test meat
Look on the bright side is suicide
Lost eyesight I'm on your side
Angel left wing, right wing, broken wing
Lack of iron and / or sleeping

Doll steak, test meat
Look on the bright side is suicide
Lost eyesight I'm on your side
Angel left wing, right wing, broken wing
Lack of iron and / or sleeping

Protector of the kennel
Ecto-plasma
Ecto-skeletal
Obituary birthday
Your scent is still here in my place of recovery

Ben kendimin parazitiyim
Yaşamak için rehbere ihtiyacım yok
Biz birbirimizi besleriz
Asalaklarımızı paylaşabiliriz

Oyuncak biftek, deneme eti
Bak, parlak taraftaki intihar
Kayıp zihniyet senin tarafındayım
Melek sol kanat, sağ kanat, kırık kanat
Demir noksanlığı ve/ya da uyku

Kendi evcil virüsüm var
Onu eğitip ismi vermeliyim
Onun sütü benim bokum
Benim bokum onun sütü

Oyuncak biftek, deneme eti
Bak, parlak taraftaki intihar
Kayıp zihniyet senin tarafındayım
Melek sol kanat, sağ kanat, kırık kanat
Demir noksanlığı ve/ya da uyku

Oyuncak biftek, deneme eti
Bak, parlak taraftaki intihar
Kayıp zihniyet senin tarafındayım
Melek sol kanat, sağ kanat, kırık kanat
Demir noksanlığı ve/ya da uyku

Köpek kulübesinin koruyucusu
Ekto-plazma
Ekto-skeletal
Ölümcül doğumgünü
Kokun hâlâ burada benim şifa yerimde

PENNYROYAL TEA

I'm on my time with everyone
I have very bad posture

Herkesle zamanımdayım.
Çok kötü bir duruşum var.

Sit and drink pennyroyal tea
Distil the life that's inside of me
Sit and drink pennyroyal tea
I'm anemic royalty

Otur ve fesleğen çayı iç
İçimdeki yaşamı damıt
Otur ve fesleğen çayı iç
Ben kansız krallığım.

Give me a Leonard Cohen afterworld
So I can sigh eternally
I'm so tired I can't sleep
I'm a liar and a thief

Bana bir Leonard Cohen öte dünyası ver
Ki sonsuza dek iç çekebileyim
Öyle yorgunum ki uyuyamıyorum
Ben bir yalancı ve hırsızım

Sit and drink pennyroyal tea
I'm anemic royalty
I'm on warm milk and laxatives
Cherry-flavored antacids

Otur ve fesleğen çayı iç
Ben kansız krallığım.
Sıcak süt ve laksatiflerle ayaktayım
Kiraz tadında mide ilaçlarıyla

Sit and drink pennyroyal tea
Distil the life that's inside of me
Sit and drink pennyroyal tea
I'm anemic royalty

Otur ve fesleğen çayı iç
İçimdeki yaşamı damıt
Otur ve fesleğen çayı iç
Ben kansız krallığım.

YOH

KATİLİ BULUNANA KADAR CESETLER MASUMDUR

Mr P. Dergisi—16 Nisan 1994

Kızgın, genç adamın kafası parçalanmış cesedi ne işe yarayabilir ki?
Onun ölümü üzücü, ama şaşırtıcı olduğu söylenemez.
Tüm bir yaşam boyunca bastırılan ve müziğe aktarılan öfkenin ve kızgınlığın sonucuydu bu. O müziği ve ölümüyle hayranlarının içindeki bir şeyleri harekete geçirmişti.

Seattle, 9 Nisan (Reuter) – Müzik dünyası, Cumartesi günü şarkı sözleri ile karamsar bir gençliğin sesi olan Nirvana'nın beyni Kurt Cobain'in intiharla ölümüne ağladı. Geçtiğimiz ay Roma'da alkol ve uyuşturucuyu birlikte alan Cobain, komaya girmiş ve güçlükle kurtarılmıştı. Bu kez 27 yaşındaki şarkıcı evinde kafasına "shotgun" ile ateş ederek yaşamına son verdi.

Reuter ajansı tarafından tüm dünyaya geçilen haberin özeti bu işte. Bu kadar basit miydi olanlar? Bir rock yıldızının sıradan ölümü. Cobain, komaya girdiğinde tüm dünya basını olayı "Nirvana'nın sonu mu geliyor?", "Yıldızlığın baskısından kurtulmanın yolu ölümden mi geçiyor?" gibi ateşli başlıklarla vermişti. Cobain, sıkılgan ve içine dönük bir adamdı ama okuyabiliyor ve her şeyden etkilenebiliyordu. İntihar etti veya ettirildi. Hiçbir şey değişmez. O artık bir ceset. Etrafınızdaki herkese, şirketine ve dostlarına büyük paralar kazandıran bir ceset.

Yaşamınız üzerine yeniden düşünün. Kıçınızı kurtarmak, her şeyi kurtarmak değildir. İntihar bir çözümdür. Kendi kurallarınızla oynayın ve geride bıraktığınız intihar notunu polise kaptırmayın. Aslında ne önemi var ki bunların.

Olayların gelişimi

Seattle polisinin raporuna göre Kurt Cobain, Roma'daki koma günlerinin ardından son haftalar içinde bir av tüfeği satın aldı, uyuşturucu tedavisi gördü. Gerçi uzun bir süredir uyuşturucu ile olan mücadelesini sürdürüyordu ama üstün gelmeyi başaramamıştı. Ardından da karısıyla kavga etti ve kendini öldüreceğini söyledi.

Kaç gün önce ölmüştü?

Cobain'in cesedi Seattle'daki göl kenarındaki evinde bulundu. Polis yetkilileri Cuma sabahı güvenlik sistemini kontrol eden bir elektrikçi tarafından bulunan cesedin bir ila üç günlük olabileceğini söylüyor. Cobain'in göğsünün üzerinde bir "shotgun" ve yanında bir intihar notu vardı.

İntihar notunda ne yazıyordu?

Cesedi bulan elektrikçi Gary Smith, bir televizyon röportajında Cobain'in yanında bulduğu intihar notunun "Seni seviyorum, seni seviyorum" şeklinde bittiğini söyledi. Bir başka kaynağa göreyse notun içinde saplantılı bir şekilde tekrarlanan "Her şey bitti artık" sözleri bulunuyor. Bu arada polis, cesedin yanında bulunan intihar notunun içeriği hakkında herhangi bir bilgi vermiyordu.

Belirtiler bir ay önce mi başlamıştı?

1994'ün 4 Mart'ında Cobain, Roipnol adlı çok güçlü ama yasal bir uyku ilacını ve şampanyayı birbirine karıştırarak takıldığı için Roma'da komaya girmiş ve 4 gün hastanede ölümle mücadele etmişti. Bu, rock yıldızının problemleri olduğuna dair bir belirtiydi.

Fakat polis raporların göre başka bir belirti daha vardı. Zamanında sadece ailesinin, grup elemanlarının, yakınlarının, komşularının ve polisin bildiği.

İntihar edecek miydi?

18 Mart akşamı Cobain'lerin evinden bir telefon alan polis eve girmişti. Kurt'un karısı Courtney Love, Cobain'in kendini bir odaya kilitlediğini ve intihar edeceğini söyleyip, odada bir tüfeğin olduğunu da ekledi. Cobain ise polislere, kendisini karısından uzak kalmak için kilitlediğini ve kendini öldürmeye de niyetli olmadığını söyledi.

Polisler Courtney'i sorguya çektiklerinde ise bu kez Courtney onlara Cobain'i aslında silahla görmediğini ve kocasının ona kendini öldüreceğini söylemediğini belirtti.

Fakat, polis evde 4 tüfek, 25 kutu mermi, bir Baretta, 38 kalibrelik bir el tabancası, birkaç tane kalibresi bilinmeyen Taurus marka altı-patlar ve bir adet Colt AR-15 yarı otomatik tüfek buldu.

Bununla birlikte, fiili bir durum olmadığı için tutuklama yapılmadı. Polisin verdiği raporlara göre de "İntihar eğilimi ve sonucu bilinmeyen bir tedavinin yarattığı durumdan ötürü, silahlar, şişeler ve haplar korumaya alındı."

Polislerin daha sonra silahları ve hapları geri verip vermediği ise belli değil. Polis hapların ne olduğunu açıklamadı.

Silahlı fakat tehlikesiz: 17 gün sonra yeniden

17 gün sonra Cobain'in adı yeniden polis raporlarına geçti: Pazartesi günü kayıp olduğu bildirilmişti. Bunu da büyük ihtimalle Aberdeen'de oturan annesi ortaya atmıştı. Silahlı fakat tehlikesiz olarak tanımlandı.

Polis raporuna göre Cobain, Kaliforniya'daki bir istidattan kaçmış ve Seattle'a dönmüştü. "Bir çife aldığı ve intihara eğilimli olduğu" söyleniyordu polis raporunda.

Kayıp Şahıslar raporuna göre, Cobain narkotik almak için Demmy Way'de inşaat halindeki bir eve girmiş olabilirdi. Aynı rapor Cobain ile son polis bağlantısının 2 Nisan'da olduğunu yazıyordu. Fakat bu olay hakkında polis raporlannda herhangi bir açıklama bulunamadı.

Polisler neredeydi?

Komşuları, çiftin evine polis arabalarının birkaç kez hatta bazen günde iki kez geldiğini anımsattılar. Özellikle 1.1 milyon dolara ocak ayında Lake Washington Boulevard'da bir ev aldıktan sonra. Ama kendisini öldürdüğü söylenen o üç günlük süre içinde eve tek bir insan bile gelmemişti.

"Kendimden nefret ediyorum ve ölmek istiyorum"

Cobain'in son bestelerinden birinin şakacı bir adı vardı, fakat artık korkunç derecede ironik: "I Hate Myself And I Want To Die". Kullandığı sözlerde anti-sosyal yaşamdan, kullandığı uyuşturuculardan ve zihinsel durumundaki belirsizlikten söz ediycrdu: "Onlar gibi değilim ama rol yapabilirim" gibi; "Sanırım aptalım ya da belki mutluyum o kadar. Sanırım yalnızca mutluyum" gibi.

Cuma sabahı haberler yayılmaya başladığı an, MTV ve Amerika'daki bütün radyo istasyonları ölüme dair yasal açıklama yapılmadan, grubu anmaya başlamışlardı bile.

"O gitti ve aptallar kulübüne katıldı"

Cobain'in annesi Wendy O'Connor oğlunun altı gündür kayıp olduğunu ve ölü bulunacağından korktuğunu söylemişti.

"Şimdi o gitti ve aptallar klübüne katıldı" derken şüphesiz Jimi Hendrix ve Jim Morrison gibilerinin erken ölümlerine gönderme yapıyordu.

"Ona o aptallar klübüne katılmamasını söylemiştim."

Annesi haklı mıydı?

Kurt Cobain, ölümü ile müzik dünyasına damgasını vurup, alkol ve uyuşturucu sonucu kısacık hayatlarını bırakıp giden Janis Joplin, Jim Morrison, Seattle doğumlu Jimi Hendrix gibi rock devlerinin arasına katıldı, ama kimin aptal olduğuna kim karar verebiliyordu?

Dedikoduların yükselişi

Kargaşa Roma olayı ile başlamıştı. Bundan sonra Nirvana, önümüzdeki yaz gerçekleştirilecek tartışmalı Lollapalooza festivaline katılmayacağını açıkladı. Dedikodular grubun dağılacağı ve aşın uyuşturucu tüketimi üzerine odaklanıyordu.

KROQ'nun DJ'i Richard Blade, "Bu oyun kartlarından yapılmış bir eve benziyor. Bir tanesi yıkılınca hepsi yıkılmaya başladı," diyerek acı haberi Cuma sabahı dinleyicilerine verdi.

Son nefese kadar kargaşa

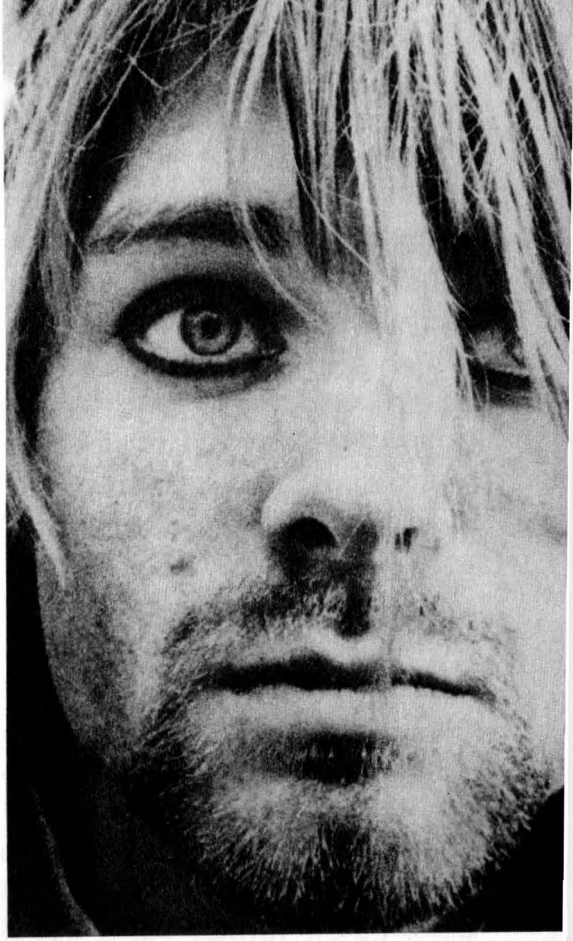
Cobain'in ölümünün çevresindeki kargaşa son dakikaya kadar sürdü. Perşembe gününe kadar grubun menajerlik bürosuna uyuşturucu, dağılma dedikoduları ve Cobain'in Seattle'da öldüğü hakkında birçok telefon geldi, ama hepsi de yalandı.

Gold Management'ın sözcüsü Janet Billig, Perşembe günü New York'da "Bırakın söylentiler sürsün," şeklinde bir açıklama yaptı. Tüm bu haberlerin kesinlikle asılsız olduğunu söylerken gruptan ise hiçbir açıklama gelmedi. "Onların umurunda bile değil. Herkes bu tür söylentiler uyduruyor nasılsa," diyordu Billig.

Toplum dışı bir işçi çocuğuydu Kurt Donald Cobain

20 Şubat 1967'de Washington eyaletinin Aberdeen kentinde doğdu. Bir makine işçisinin oğluydu. Beatles, Monkees, Kiss, B52 dinleyerek büyüdü ve gençlik yıllarının sonuna doğru Seattle'a taşınana dek doğduğu kentte toplum dışı bir yaşam sürdü. Diğer mü-

zisyenlerle konserlere çıkmaya yeni şehrinde başlamıştı.

Ünden ve tapınan seyircisinden nefret

Nevermind'ın başarısının ardından Cobain, "Generation X'in sözcüsü" olarak ilan edildi. Bunun sebebi, parçalarında ele aldığı konuların –şaşkınlık, öfke, kötümserlik ve kendinden şüphe duyma gibi– bu kuşakla özdeşleşmesiydi. Cobain ününden aşırı rahatsızlık duyuyordu, hayranlarını küçümseyen açıklamalar yapıyordu. Konserlerinde en büyük hiti "Smells Like Teen Spirit"i çalmayı reddediyordu, çünkü seyircisine kin besliyordu. Parçanın şu sözleri artık klasikleşmişti: "İşte buradayız şimdi. Eğlendirin bizi."

"Cobain mutluydu. Ayıktı. Her şey olumluydu."

Son Amerika turnesinde, Cobain'in enerjik tavrı ve yumuşaklığı ile grup performansının doruğuna çıkmıştı. "Teen Spirit"i de çalmışlardı. Grupla birlikte yolculuk eden yayıncı Nikki Sweet, son konserlerini de izleme fırsatı bulmuştu. "Cobain mutluydu. Ayıktı. Her şey olumluydu," diyen Sweet "Tam bir şok yaşıyorum," diye duygularını belirtirken ekliyor: "Şimdi Roma'daki olayın basının belirttiği gibi bir kaza olmadığını düşünüyorum. Bence o da bir intihar girişimiydi."

Onu doğru algılayamadılar

Richard Blade ise programının yayını sırasında ve sonrasında Geffen şirketi ile menajerlik bürosunun, Cobain'in yardım istediğini anlatan Roma girişimini doğru algılayamadıklarını vurguladı sürekli.

"Eğer kendini öldürmeye niyeti olan bir arkadaşım varsa ve bunu fark etmişsem, o ki-

şiyi yalnız bırakmam. Özellikle grubu ile sorunları olduğu bir dönemde, onun yalnız olmadığını bilmesini isterim," diyor Blade.

Geffen'in beyanatı

Geffen, Cuma günü bir beyanatta bulunarak şunları söyledi: "Hepimiz, Kurt Cobain'in ölümündeki inanılmaz trajedi karşısında yıkılmış durumdayız. Dünya büyük bir sanatçı, biz de büyük bir dost kaybettik... Yüreklerimizde koca bir boşluk var şimdi." İşte kocaman ve ölümü getiren bir yalan. Bu arada intihar haberinin yayılmasından birkaç dakika sonra Geffen'ın dağıtımcısının Tower Records'u arayıp haberi yetiştirdiği öğrenildi. Şirketin yönetici yardımcısı ve CD alımlarıyla ilgilenen T. Orton, "Şirket ilk defa böyle bir şey için bizi arıyor. Hemen siparişimi verdim," diyor. Ne MCA ne de Geffen, henüz bu konuda bir yorum yapmadılar.

Nirvana'nın gerçek başarısı neydi?

Nirvana, popüler müziğin çehresini Beatles'dan sonra hiç olmadığı kadar değiştirmişti. Johny Rotten takma adıyla bilinen Johnny Lydon, Sex Pistols ile 70'lerde punk rock'ı popülerize ederek müzikte devrimi başlatmıştı, ama Cobain bunu 90'larda çok daha geniş kitlelere yaymayı başardı. Grubun punk etkileşimli keskin kenarlı sound'u ve öfke dolu sözleri grubu pop listelerinin zirvelerine taşıdı ve Seattle kökenli grunge sound'unun haritadaki yerini kafalara kazıdı. Lydon, bu olaydan bir hafta önce Nirvana hakkında "Onların sevdiğim yanı iyi sözler yazmaları. Kendi kişisel görüşlerini çok fazla yansıtsa da bunu iyi yapıyorlar," demişti.

Business can't stop

Bu trajediye rağmen iş dünyası durmadı doğal olarak. Hatta daha da yoğun bir çalışmanın içine girdi. Birçok plak dükkânı Nirvana plaklarını neredeyse karaborsa fiyatlarla satmaya başladı. Çünkü bu ölümle gelen ikinci bir talep patlaması yaşanıyor şu anda.

Sorunlu bir gençlik

Müzik dünyasının yolunu etkileyen Nirvana'nın beyni Cobain aslında sakin bir çocukluk geçirmişti. Temiz ve sessiz bir çocukluğun ortasında karmaşa da çabuk geldi. Anne ve babası Kurt daha 10 yaşındayken boşandı. Babası ile yaşamasına karar verilse de diğer akrabaları onun aile içi çekişmelerin tam ortasında kaldığı ve tamamen kendi haline

bırakıldığı konusunda birleşiyorlar.

46 yaşındaki amcası James Cobain de annesi gibi Aberdeen'de yaşıyor ve "O kızgın ama olumlu bir gençti," diyor.

Anne ve babası arasındaki tüm bu çekişme ve uzaklaşmaya rağmen yıllar geçtikçe Kurt annesine, babasına oranla daha yakınlaştı.

Yitik çocuklar

Karısı ise onun en sevdiği TV programlarının, sorunlu ve yitik çocuklar hakkındakiler olduğunu söylüyordu. Gelecek hakkında ise Kurt'ten bir kızı olduğu için gurur duyduğunu ama bir de erkek çocuk istediğini söylerken, Kurt ile kızının arasında, babası ile kurmayı başaramadığı baba-evlat ilişkisini kurması için yardım etmek istediğini belirtiyordu. Ama bu konuşma Kurt ölmeden önce yapılmıştı ve şimdi tüm bu planlar eridi, yok oldu gitti.

Sleepless In Seattle

Alice In Chains, Pearl Jam, Soundgarden gibi grupların, alternatif sound'un evi olan Seattle'da şimdi grubun hayranları, Cobain'in evini gri ve hüzün dolu gökyüzü altında ona olan bağlılıklarını göstermek için bir tür tapınağa çevirdiler. Seattle'da şimdi hüzün var. Karamsar, kasvetli ve ağır.

Hayranlarının şu anda yaptığı tek şey matem tutmak. "Çok üzücü. Müziği bir uyarıydı. Hep kötü bir şeyler olacakmış duygusu vardı," diyor 26 yaşındaki bir genç. Peki ya siz?

Kazanma şansımız hiç yoktu

Vanity Fair dergisinde Courtney Love'ı yerden yere vuran bir yazı çıktıktan sonra Cobain çifti, eskiden birlikte intihar girişiminde bulunduklarından bahsetmişti. Michael Azerrad'ın onaylanmış Nirvana biyografisi *Come As You Are*'da ikilinin bir gece Cobain'in tabancasını aldıklarından bahsediliyor. "Durum ümitsiz gözüküyordu," diyor Kurt. "Kazanma şansımız artık hiç yok gibiydi ve kafamızı intihara takmıştık. Artık dayanamıyorduk."

Kirli gitarları ve "delikanlılık öfkesi" olarak tanımladığı ruh haliyle müzikal bir devrim başlatan Nirvana'nın beyni Kurt Cobain "shotgun" ile yaşamına son verdi. Her şey bu (mu) işte?

RADIO FRIENDLY UNIT SHIFTER

Use just once and destroy
Invasion of our piracy
Afterbirth of a nation
Starve without your skeleton key

Sadece bir kere kullan ve yok et
Korsanlığımızın tecavüzü
Bir ulusun yeniden doğumu
Maymuncuğun yokken açlık çek

I love you for what I am not
I do not want what I have got
A blanket acne'ed with ciggarette burns
Speak at once while taking turns
Second-rate third degree burns

Seni, benim olmadığım şey için seviyorum
Elimde olanı istemiyorum
Sigara yanıklarıyla delik deşik bir yorgan
Hemen sıra gelirken konuş
İkinci sınıf üçüncü dereceden yanıklar

What is wrong with me
What is what I need
What do I think I think

Sorunum ne benim
İhtiyacım olan ne
Ne düşündüğümü sanıyorum

This had nothing to do with what you think
If you ever think at all
Bi-polar opposites attract
All of a sudden my water broke

Bunun düşündüğünle hiç ilgisi yoktu
Eğer bir düşünecek olursan
Zıt kutuplar birbirini çeker
Tüm bunlar suyun ani kırılmasından

Hate, hate your enemies
Save, save your friends
Find, find your place
Speak, speak the truth

Nefret et, nefret et düşmanlarından
Koru, koru dostlarını
Bul, bul yerini
Konuş, konuş gerçeği

ALL APOLOGIES

What else should I be
All apologies
What else should I say
Everyone is gay
What else should I write
I don't have the right
What else should I be
All apologies

Başka ne olsaydım
Tüm özürler
Başka ne söyleseydim
Herkes eşcinsel
Başka ne yazsaydım
Hakkım yok
Başka ne olsaydım
Tüm özürler

In the sun
In the sun I feel as one
In the sun
In the sun
I'm married
buried

Güneşte
Güneşte tekmişim gibi hissediyorum
Güneşte
Güneşte
Evliyim
gömülüyüm

I wish I was like you
Easily amused
Find my nest of salt

Keşke sizin gibi olsaydım
Kolayca eğlendirilebilen
Tuzdan yuvamı buldum

Everything is my fault
I'll take all the blame
Aqua seafoam shame

Herşey benim hatam
Bütün suçu yükleneceğim
Sıvı denizköpüğü utancı

Sunburn with freezeburn
Choking on the ashes of her enemy
All in all is all we are

Güneş yanığı kış yanığıyla
Düşmanının küfleri üzerinde boğulan
Bütün bunların içinde hepsi tüm olduğumuz

İÇİNDEKİLER

Şarkı Sözleri

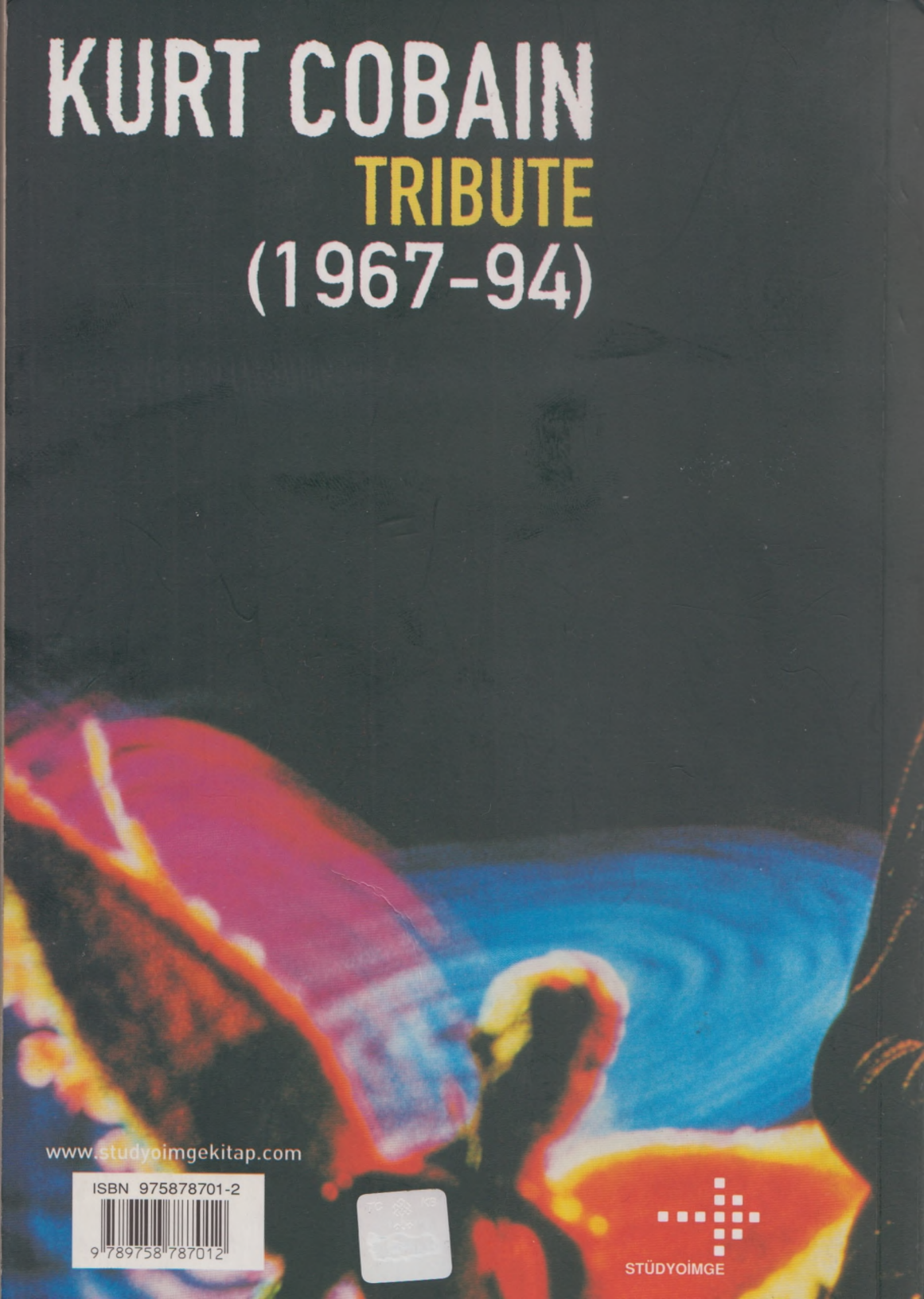
Rape Me / 4
Serve The Servants / 5
Blew / 14
Floyd THe Barber / 15
About A Girl / 24
School / 25
Love Buzz / 34
Paper Cuts / 35
Scoff / 46
Mr. Moustache / 47
Negative Creep / 62
Swapmeet / 63
Sifting / 86
Big Cheese / 87
Smells Like Teen Spirit / 98
In Bloom / 108
Downer / 118
Come As You Are / 119
Breed / 126
Lithium / 132
Territorial Pissings / 133
Polly / 138
Scentless Appentice / 139
Lounge Act / 144
Stay Away / 150
On A Plain / 158
Drain You / 164
Something In The Way / 165
Heart Shaped Box / 170

Frances Farmer Will Have Her Revenge On Seattle / 176
Dumb / 184
Very Ape / 185
Milk It / 192
Pennyroyal Tea / 193
Radio Friendly Unit Shifter / 202
All Apologies / 203

Yazılar

Ruhumun Bütün Odalarında Kurt'ün Posteri Asılı – Suat Bilgi / 7
Sub Pop ve Grunge Şehri Seattle – Michael Azzerad / 17
Yolun "Hiçbir Yer"e Vardığı Yer: Aberdeen – Mikal Gilmore / 27
Acının Kralı – Phil Sutcliffe / 37
"Biz Buradayız, Bizi Eğlendirin Şimdi, Çünkü Beni Siz Çağırdınız" – David Frickle / 49
Aberdeen'den Kalkan Tren / 65
Rahimde Kesintisiz Patlamalar – Osman Çakmakçı / 89
Taklaya Gelen Peygamberler ve İyi Kaleci Topu Oyuna Elle Sokar Ya da Geriden Oyun Kurmak – Çetin Şan / 101
Tanrı Seks Pistols'ı Korusun – Alper Çeker / 111
Nirvana'ya Ulaşmak – Gamze Deniz / 121
Bir Tekila İçmeye Ne Dersin? – Özlem Gürel / 129
Bir Posterden İçeriye; Kurt Cobain – Altay Öktem / 135
Kurt Cobain'in Nirvana'sı – Murat Beşer / 141
Kurt Cobain: Kafası Karışık Bir İdol – Melisa Ayhan Abayhan / 147
Nirvana Mirası; Müzik ve X Jenerasyonu – Mert Emcan / 153
Rock'ı Diriltti, Kendini Bitirdi – Efkan Kula / 161
Medya Canavarı Kurt Cobain, Bu Kurt Kocayınca Medyanın Eğlencesi Oldu – Pınar Üzeltüzenci / 167
Boda Tutuklanmalı – Sarp Bengü / 173
Balık Burcunda İntihar Eğilimi – Donna Gaines / 179
Medyada Taşralı Bir Anti–Kahramanın Ölümünden Başka Bir Bok Yok – Ann Powers / 187
Katili Bulanana Kadar Cesetler Masumdur / MrP. Dergisi / 195

KURT COBAIN
TRIBUTE
(1967-94)

www.studyoimgekitap.com

ISBN 975878701-2

9 789758 787012

STÜDYOİMGE